

รายงานฉบับสมบูรณ์

คู่มือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ

เลขที่สัญญา ส.ก.จ.(จ).006/15072566

สนับสนุนโดย

มูลนิธิสยามกัมมาจล

ดำเนินการโดย

ธนาคารไทยพาณิชย์ และมูลนิธิสยามกัมมาจล

คู่มือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ

สำหรับ

คณะกรรมการด้านวิชาการในคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
โค้ช/พี่เลี้ยง/สถาบันอุดมศึกษา คณะทำงานกลั่นกรองหลักสูตรในระดับพื้นที่สถานศึกษา

นำร่อง

เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะที่มีเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน จึงได้ร่างกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น และได้นำร่างกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปทดลองใช้ในสถานศึกษานำร่องที่สนใจสมัครเข้าร่วมเป็นสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรม 8 จังหวัด คือ เชียงใหม่ กาญจนบุรี ศรีสะเกษ ระยอง ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล

สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ โดยใช้แนวคิดหลักการของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ใช้ข้อมูลบริบทต่าง ๆ ทั้งระดับท้องถิ่น และใช้ข้อมูล (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช และ (ร่าง) คู่มือการใช้กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.... ระดับประถมศึกษา หลังจากนั้นได้เสนอหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะให้คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาพิจารณา และนำสู่การพิจารณากลับกรองของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาผ่านคณะทำงานกลั่นกรองหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ที่ประกอบด้วย นักวิชาการด้านหลักสูตรและการสอน นักวิชาการจาก สำนักวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์/โค้ช/พี่เลี้ยง ซึ่งทำให้ได้องค์ความรู้สำคัญที่น่าสนใจจึงได้มีการวิจัยศึกษาผลการพิจารณากลับกรองหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และศึกษากระบวนการและผลการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาขึ้น

เพื่อให้องค์ความรู้สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะดังกล่าวได้เผยแพร่สู่การเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในระดับจังหวัดและคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของสถานศึกษาต่าง ๆ นักวิชาการผู้หนุนเสริมสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ และผู้สนใจกลุ่มต่าง ๆ จึงได้จัดทำคู่มือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะขึ้น โดยเน้นการนำเสนอรายละเอียดที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมให้ผู้อ่านเห็นแนวทางและตัวอย่างการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ เพื่อให้สามารถดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะได้ ทั้งนี้มีเนื้อหาสำคัญ 4 ส่วน คือ 1) **มารู้จักหลักสูตรฐานสมรรถนะกันเถิด** เป็นการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ 2) **(ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.... ระดับประถมศึกษา** เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบและข้อมูลของ (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ ที่นำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ 3) **เราจะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะได้อย่างไร** เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสูตรแต่ละด้าน ขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรแต่ละส่วน รวมทั้งสิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างในการจัดทำแต่ละส่วน และ 4) **ตัวอย่างการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ** เป็นการนำเสนอตัวอย่างการพัฒนาหลักสูตรที่องค์ประกอบแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กัน

ผู้จัดทำคู่มือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะมีความคาดหวังว่าเอกสารฉบับนี้จะทำให้ผู้สนใจเกิดการเรียนรู้ และที่สำคัญคือทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะได้อย่างมั่นใจ

สารบัญ

1. ภารกิจหลักสูตรฐานสมรรถนะกันเถอะ	10
หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum).....	11
การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency-Based Instruction).....	12
การประเมินฐานสมรรถนะ (Competency-Based Assessment)	13
2. (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.... เป็นอย่างไร	18
แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตร	19
วิสัยทัศน์.....	19
หลักการสำคัญของหลักสูตร	19
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	20
คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	20
สมรรถนะหลัก 6 ด้าน	21
การจัดช่วงชั้น.....	26
แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ.....	26
สาระสำคัญของสาระการเรียนรู้.....	26
ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ	27
ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้น	28
แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ(ดาวนโหลด).....	28
โครงสร้างเวลาเรียน	29
การบริหารจัดการหลักสูตร	30
แนวทางการจัดการเรียนรู้และการประเมินการเรียนรู้.....	30
การจัดการเรียนรู้.....	31
การประเมินการเรียนรู้.....	32

การตัดสินผลการเรียน	33
การรายงานผลการพัฒนาและการเลื่อนชั้น	34
การรายงานผลการพัฒนา	34
การเลื่อนชั้น	34
การจบการศึกษา	35
เกณฑ์การจบการศึกษา	35
หลักฐานการจบการศึกษา	35
3. เราจะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะได้อย่างไร	36
เริ่มต้นทำความเข้าใจ	36
ด้านที่ 1 แนวคิด ข้อมูลพื้นฐาน และกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ	39
1.1 ความเป็นมา แนวคิด หลักการ เหตุผล ของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ	39
1.2 ข้อมูลพื้นฐาน	40
1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทระดับต่างๆ	40
1.4 กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	41
ด้านที่ 2 เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา	43
2.1 ปรัชญา	43
2.2 แนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus)	44
2.3 วิสัยทัศน์	45
2.4 พันธกิจ (Mission)	46
ด้านที่ 3 แบบแผนของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ	47
3.1 จุดหมายของหลักสูตร	47
3.2 คุณลักษณะของผู้เรียน	48
3.3 สมรรถนะหลัก	48
3.4 สารการเรียนรู้	49

3.5 ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้น	53
3.6 การระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี	53
3.7 รูปแบบการจัดรายสาระการเรียนรู้	54
3.8 โครงสร้างเวลาเรียน	55
3.9 คำอธิบายรายวิชา	59
ด้านที่ 4 แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	63
4.1 การจัดการเรียนรู้	63
4.2 นวัตกรรมการเรียนรู้	70
ด้านที่ 5 แนวทางการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	71
5.1 วิธีการประเมิน	71
5.2 เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ	73
5.3 วิธีการรายงานผลการเรียน	74
ด้านที่ 6 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ	75
6.1 การจัดชั้นเรียนและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้	75
6.2 การกำหนดแผนงานในการพัฒนาผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในสถานศึกษา	78
6.3 การกำหนดแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง	80
6.4 การกำหนดแผนงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	81
6.5 นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา	83
ด้านที่ 7 หลักสูตรระดับชั้นเรียน	85
7.1 โครงสร้างรายวิชา	85
7.2 หน่วยการเรียนรู้	86
7.3 แผนการจัดการเรียนรู้	94
4. มาดูตัวอย่างการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะกัน	128
4.1 สรุปรูปภาพรวมขององค์ประกอบแต่ละด้าน	128

4.2 ตัวอย่างการกำหนดรายละเอียดแต่ละส่วนของหลักสูตรที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน	129
ตัวอย่างที่ 1 : โรงเรียนเกษตรธรรมชาติ (นามสมมุติ).....	129
ตัวอย่างที่ 2 : โรงเรียนภูผาร่าเริง (นามสมมุติ).....	137
รายการอ้างอิง.....	147

สารบัญตาราง

ตาราง 1 ตัวอย่างการกำหนดสาระการเรียนรู้ ตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.....ของ สพฐ.	50
ตาราง 2 ตัวอย่างการกำหนดสาระการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา.....	51
ตาราง 3 ตัวอย่างการกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1.....	52
ตาราง 4 ตัวอย่างการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1.....	54
ตาราง 7 ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ..... (ช่วงชั้นที่ 2)	57
ตาราง 8 ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนตามรายวิชาบูรณาการ (ช่วงชั้นที่ 1 และ 2).....	58
ตาราง 9 ตัวอย่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและลักษณะของแนวทาง	66
ตาราง 10 แสดงแนวทางการประเมินผลผู้เรียน	73

สารบัญภาพ

ภาพ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรฐานสมรรถนะ (CBC) การเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (CBI) และการประเมินฐานสมรรถนะ (CBA).....	17
ภาพ 2 องค์ประกอบของกรอบหลักสูตรฐานสมรรถนะ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (ที่มา: https://cbethailand.com/).....	18
ภาพ 3 สมรรถนะหลัก 6 ประการ ตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.....	21
ภาพ 4 ตัวอย่างการกำหนดระดับสมรรถนะ.....	25
ภาพ 5 ข้อมูลของกรอบหลักสูตรในช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2.....	26
ภาพ 6 ตัวอย่างสาระสำคัญของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1.....	27
ภาพ 7 ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ ของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1.....	27
ภาพ 8 ผลลัพธ์การเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เมื่อจบช่วงชั้นที่ 1.....	28
ภาพ 9 ตัวอย่างแนวทางการจัดการเรียนรู้อาเซียนสมรรถนะของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1.....	28
ภาพ 10 กรอบโครงสร้างเวลาเรียนตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3).....	29
ภาพ 11 กรอบโครงสร้างเวลาเรียนตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-ป.6).....	30
ภาพ 12 แนวทางการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน.....	33
ภาพ 13 ความสัมพันธ์ของเกณฑ์การพิจารณาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะทั้ง 7 ด้าน.....	36
ภาพ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมิน.....	38
ภาพ 15 แผนภาพแสดงกระบวนการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ.....	42
ภาพ 17 นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา PADENG.....	84
ภาพ 18 ตัวอย่างเส้นทางการเรียน (Roadmap) ของวิชา/สาระ.....	86
ภาพ 19 ขั้นตอนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้อาเซียนสมรรถนะ.....	87
ภาพ 20 การออกแบบการเรียนรู้เป็นโมดูลที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตร Pattani Heritage ของโรงเรียนซอลิฮียะห์ จ.ปัตตานี.....	88
ภาพ 21 ตัวอย่างพื้นที่การเรียนรู้ โรงเรียนวัดตาขัน จ.ระยอง.....	90
ภาพ 22 ขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ.....	96
ภาพ 23 แผนผังบูรณาการกลุ่มสาระวิชาภาษาไทย เรื่องบุพพทจดจำนำหน้าคำหรือข้อความ.....	100
ภาพ 24 แผนผังบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ เรื่องสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน.....	103
ภาพ 25 ใบวางแผนทำนวัตกรรมการตามกระบวนการ STEM DESIGN PROCESS.....	107
ภาพ 26 นวัตกรรมการเรียนรู้ BMK Model.....	108
ภาพ 27 ผังหน่วยชุมชนแหล่งการเรียนรู้ เรื่องวัดบ้านเด่น.....	110
ภาพ 28 THEME ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก จ.สตูล.....	113
ภาพ 28 สรุปภาพรวมขององค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละด้าน.....	128

1. มารู้อัจฉริยศาสตร์ฐานสมรรถนะกันเถอะ

ประเทศไทยมีการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ตามแนวคิดของหลักสูตรอิงมาตรฐาน ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวได้นำมาใช้ในการศึกษากระแสหลักอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อโลกเกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน เกิดจากปัจจัยหลายประการรวมเข้าด้วยกัน อีกทั้งมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรวดเร็ว และผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้นักการศึกษา นักวิชาการ ต่างเล็งเห็นว่าแนวคิดทางการศึกษาควรต้องเปลี่ยนแปลงไป ประการหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาการด้อยคุณภาพทางการศึกษา อีกประการหนึ่งเพื่อยกระดับการศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับเป็นช่วงเวลาหลายประเทศทั่วโลกกำลังให้ความสนใจ “สมรรถนะ” มากำหนดเป็นแนวคิดหรือเป้าหมายทางการศึกษาใหม่ ดังนั้นตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2560 คำว่า “การศึกษาฐานสมรรถนะ” จึงเป็นคำที่มีการนำเสนอในเวทีทางวิชาการหลายเวที และมีการนำ “สมรรถนะ” มาเป็นตัวตั้งต้นทางความคิดในการจัดการศึกษา โดยคาดหวังว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรอิงมาตรฐานเดิมไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ

การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ เป็นการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centered) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และก้าวหน้าไปตามความสามารถของตนโดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต โดยมีลักษณะสำคัญ คือ *มุ่งให้ผู้เรียนแสดงความสามารถที่เชี่ยวชาญ เน้นการนำ ความรู้ไปใช้จริง กำหนดความคาดหวังไว้สูง และคาดหวังกับผู้เรียนทุกคน ผู้เรียนรับผิดชอบต่อตัวเองให้ถึงเป้าหมาย สามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ สามารถเรียนได้ในสถานที่และเวลาที่แตกต่างกัน โดยการช่วยเหลือ สนับสนุนอย่างยืดหยุ่น ตามลักษณะเฉพาะของผู้เรียน ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม และเป็นการประเมินความก้าวหน้าตามอัตราของตนเอง เน้นประเมินที่ท้าทาย เน้นการปฏิบัติด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน*

แนวคิดการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างสมรรถนะให้ผู้เรียนสามารถพร้อมรับและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพตามความสนใจ และความถนัดของตน ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ที่ต้องมีความสัมพันธ์และความสอดคล้องกันตลอดแนว (Alignment) ได้แก่ หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum: CBC), การเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency-Based Instruction: CBI) และ การวัดและประเมินฐานสมรรถนะ (Competency-Based Assessment: CBA)

หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum)

หลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นหลักสูตรยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก การออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้จะกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ เป็นหลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ จัดทำขึ้นเพื่อประกันว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีความเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้านทักษะความสามารถ เจตคติและค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและอนาคตของผู้เรียน หลักสูตรนี้มีโครงสร้างแสดงให้เห็นถึงเกณฑ์ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติในแต่ละระดับการศึกษาและในแต่ละระดับชั้น ทักษะและความสามารถจะถูกกำหนดให้มีความต่อเนื่องกัน โดยใช้ทักษะและความสามารถที่มีในแต่ละระดับเป็นฐานสำหรับเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในระดับต่อไป (ธารง บัวศรี, 2535)

ลักษณะสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย

- 1) กำหนดผลการเรียนรู้อย่างชัดเจนว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร (Course Outcomes /Performance Outcomes)
- 2) กำหนดมาตรฐานสมรรถนะซึ่งเป็นข้อกำหนดความรู้ และทักษะ และนำความรู้และทักษะนั้นๆ ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด
- 3) ใช้มาตรฐานสมรรถนะเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร กำหนดเนื้อหา วางแผน การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ทำให้การเรียนการสอนเชื่อมโยงกับการประเมินผล และการรับรองคุณวุฒิ
- 4) มีเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) เพื่อใช้ในการประเมินผลผู้เรียนที่แน่นอน

หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency – Based Curriculum) จะกำหนดมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) ขึ้นเป็นสมรรถนะขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สมรรถนะที่กำหนดให้ผู้เรียน โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ (1) **สมรรถนะหลัก** ที่เรียกว่า Core Competency เป็นสมรรถนะที่เรียกว่า สมรรถนะข้ามวิชาหรือคร่อมวิชา คือเป็นสมรรถนะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ หลากหลาย หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ลึกซึ้งขึ้น สมรรถนะในลักษณะนี้ กล่าวอย่างง่าย ๆ ได้ว่าเป็นสมรรถนะที่มีลักษณะ “Content – Free” คือ ไม่เกาะติดเนื้อหาหรือไม่ขึ้นกับเนื้อหา เพียงแต่ว่าสมรรถนะบางสมรรถนะ อาจพัฒนาได้ดีกว่ากับเนื้อหาบางเนื้อหา ตัวอย่างสมรรถนะประเภทนี้ เช่น สมรรถนะการคิดขั้นสูง สมรรถนะการทำงานแบบรวมพลัง สมรรถนะทักษะชีวิต ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้สามารถใช้เนื้อหาสาระใด ๆ ก็ได้ในการพัฒนาผู้เรียน (2) **สมรรถนะเฉพาะ** หรือ Specific Competency เป็นสมรรถนะเฉพาะวิชา/ สาขาวิชา ซึ่งจำเป็นสำหรับวิชานั้น ๆ เช่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะมีสมรรถนะเฉพาะของวิชา เช่น สมรรถนะด้านหลักภาษา สมรรถนะด้านการประพันธ์ การเขียนกลอน โคลง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา มีสมรรถนะด้านการวาดภาพ การปั้น การประดิษฐ์ เป็นต้น สาระวิชาต่าง ๆ จะมีสมรรถนะเฉพาะวิชาของตน ซึ่งมีลักษณะเป็น “ทักษะ” (Skill) หากผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะจนสามารถใช้งานได้ และพัฒนาให้ใช้ได้

จนทำได้อย่างดี คล่องแคล่ว ชำนาญขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะนั้นในการทำงาน และในสถานการณ์ หลากหลาย ทักษะนั้นก็จะพัฒนาเป็นสมรรถนะ ทั้งนี้ สมรรถนะทั้ง 2 ประเภท ไม่ว่าจะเป็นสมรรถนะหลัก หรือ สมรรถนะเฉพาะ ต่างก็มีระดับตั้งแต่ง่ายไปยาก ซึ่งหลักสูตรจะต้องกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบไต่ระดับ ไปตาม ระดับความสามารถของตน (ทีศนา แคมมณี, 2562)

การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency-Based Instruction)

การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะเป็นการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็น เป้าหมาย คือ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่างๆ อย่างเป็น องค์กรวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาและการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้ สามารถใช้การได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น

การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะเน้น “การปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ทักษะ เจตคติและ คุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ จึงทำให้สามารถลดเวลาเรียนเนื้อหาจำนวนมากที่ไม่จำเป็น เอื้อให้ผู้เรียนมีเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในระดับชำนาญหรือเชี่ยวชาญ เป็นการเรียนการสอนที่มี การบูรณาการ ความรู้ข้ามศาสตร์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง ทั้งนี้ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการ เรียนรู้และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามความถนัดและความสามารถของตน สามารถไปได้เร็ว – ช้าแตกต่างกันได้ ซึ่งการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ประสบความสำเร็จ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

หลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนการสอนบนฐานสมรรถนะมี เป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะต่าง ๆ โดยสามารถดำเนินการได้บนแนวทางที่หลากหลายเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ มีหลักการสำคัญ ดังนี้

1) กำหนดผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes /Course Outcomes) หรือเรียกว่า สมรรถนะ หรือ ภาระงาน (Competencies or Tasks) อย่างชัดเจน ซึ่งสมรรถนะที่กำหนดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญ จำเป็น ที่คาดหวังว่า ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้เมื่อจบหลักสูตร และเป็นเป้าหมายให้ผู้สอนออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามสมรรถนะที่กำหนด

2) จัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกใช้สื่อที่หลากหลาย และอุปกรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียน ปฏิบัติภาระงาน (Task-Oriented Activities) ได้ สำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนด เน้นกระบวนการเรียนรู้ ให้ข้อมูล ย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียนเป็นระยะ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ได้ตามเกณฑ์

3) ให้ความสำคัญกับผู้เรียนแต่ละคนเพียงพอที่จะปฏิบัติภาระงานหนึ่งๆ ให้สำเร็จก่อนที่จะไปสู่ภาระงานต่อไป ให้ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติภาระงานให้สำเร็จตามเกณฑ์การปฏิบัติงานที่กำหนด ใช้การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced) ในการประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียน แต่ละคน

ในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ครูสามารถใช้กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน (Delivery Strategies) ได้หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เช่น ประสบการณ์ทำงานร่วมกัน (Cooperative work Experience) การระดมสมอง (Brainstorming) กรณีศึกษา (Case Study) การสาธิต (Demonstration) การอภิปราย (Discussion) การฝึกซ้ำ ๆ (Drill) การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) การเชิญวิทยากรมาบรรยาย (Guest Speaker) ชุดการเรียนรู้ (Modules/Learning Packages) ห้องปฏิบัติการแบบเปิด (Open Lab Sequences) การจัดอภิปรายโดยผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน (Panel Discussions) โครงการ (Projects), เอกสารจากองค์กร บริษัท (Enterprise Papers), ผลงาน ต้นแบบ (Prototypes), โครงการวิจัย (Research Projects), แบบจำลองต่างๆ (Models) การถาม - ตอบ (Questions and Answers) การทบทวน/ ทำกิจกรรมเพิ่มเติม (Review/ Reinforcement) บทบาทสมมติ (Role Playing) เกมสถานการณ์จำลอง (Simulation Games) เป็นต้น

การประเมินฐานสมรรถนะ (Competency-Based Assessment)

การประเมินฐานสมรรถนะ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดคุณภาพการเรียนรู้ตามจุดประสงค์สมรรถนะที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ซึ่งมีรูปแบบและวัตถุประสงค์ต่างกันไป โดยมีจุดเน้นในการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ เป็นกลวิธีในการวัดผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีความมั่นใจในการประเมินตนเองและผู้เรียนอื่น (Self-Assessment และ Peer-Assessment) เพื่อความเข้าใจในสมรรถนะของตนได้ลุ่มลึกยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถกำหนดแนวในการพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้จึงไม่ใช่เพียงแต่การให้คุณค่าของผลสัมฤทธิ์เท่านั้น แต่เป็นขั้นตอนแรกในการนำไปสู่การเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง (Jones, 2005)

หลักในการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ

1) เน้นกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) และมีการประเมินให้ความสำคัญกับการประเมินแบบย่อย (Formative Assessment) อย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามดูความก้าวหน้า วินิจฉัยจุดด้อย จุดเด่นของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ และเป็น การประเมินการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนไปด้วย ในขณะที่เดียวกันต้องมีการประเมินผลสรุป (Summative Assessment) เพื่อวัดและตัดสินกระบวนการเรียนรู้ (The End of Learning Process) ตอนเรียนจบรายวิชา

2) ใช้การอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced) วัดความสำเร็จในการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ใช้ศักยภาพตามความสามารถโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่นและตัดสินแบบอิงกลุ่ม

3) ประเมินสมรรถนะที่สำคัญ (Crucial Outcomes) ก่อนเพราะผลการเรียนรู้/การปฏิบัติของทุกสมรรถนะ มีความสำคัญไม่เท่ากัน บางสมรรถนะอาจมีความสำคัญกว่าอีกสมรรถนะหนึ่ง ที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องตั้งข้อจำกัดในการเรียนรู้และการประเมินผล

4) บูรณาการสมรรถนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ไม่ประเมินแยกตามหน่วยสมรรถนะ หรือ หน่วยสมรรถนะย่อยออกจากกัน แม้ว่ากรอบมาตรฐานสมรรถนะจะกำหนดแยกเป็นหน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อย และตัวบ่งชี้ ไม่ได้หมายความว่าผู้สอนจะต้องสอนหรือประเมินผลแยกแต่ละสมรรถนะ เพราะในการจัดเนื้อหาการสอนแต่ละหน่วยอาจต้องเกี่ยวข้องกับสมรรถนะต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กล่าวถึงวิธีการประเมินโดยสังเขปดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีที่ดีมากวิธีหนึ่งในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านการใช้ความคิด การปฏิบัติงาน และโดยเฉพาะด้านอารมณ์ ความรู้สึก และลักษณะนิสัยสามารถทำได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ทั้งใน นอกห้องเรียน หรือในสถานการณ์อื่นนอกโรงเรียน เครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการสังเกต ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบบันทึกกระเปาะนิยมนิยม เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านต่างได้ดี เช่น ความคิด ความรู้สึก กระบวนการขั้นตอนในการทำงาน วิธีแก้ปัญหา ฯลฯ อาจใช้ประกอบการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มั่นใจมากยิ่งขึ้น

3. การตรวจงานเป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ทันทีใน 2 ลักษณะ คือ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อปรับปรุงการสอนของครู จึงเป็นการประเมินที่ควรดำเนินการตลอดเวลา เช่น การตรวจแบบฝึกหัด ผลงานภาคปฏิบัติ โครงการ/โครงการต่าง ๆ เป็นต้น งานเหล่านี้ควรมีลักษณะที่ครูสามารถประเมินพฤติกรรมระดับสูงของนักเรียนได้ เช่น แบบฝึกหัดที่เน้นการเขียนตอบ เรียบเรียง สร้างสรรค์ (ไม่ใช่แบบฝึกหัดที่เลียนแบบข้อสอบเลือกตอบ ซึ่งมักประเมินได้เพียงความรู้ความจำ) งานโครงการ โครงการ ที่เน้นความคิดขั้นสูงในการวางแผนจัดการดำเนินการ และแก้ปัญหาสิ่งที่ควรประเมินควบคู่ไปด้วยเสมอในการตรวจงาน (ทั้งงานเขียนตอบและปฏิบัติ) คือ ลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน

4. การรายงานตนเอง เป็นวิธีการให้เขียนบรรยายหรือตอบคำถามสั้นๆ หรือตอบแบบสอบถามที่ครูสร้างขึ้น เพื่อสะท้อนถึงการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งความรู้ ความเข้าใจ วิธีคิดวิธีทำงาน ความพอใจในผลงาน ความต้องการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

5. การใช้บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากเพื่อนครูโดยประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล จากเพื่อนนักเรียนโดยจัดชั่วโมงสนทนาวิพากษ์ผลงาน (นักเรียนต้องได้รับคำแนะนำมาก่อนเกี่ยวกับหลักการวิธีวิจารณ์เพื่อการสร้างสรรค์) จากผู้ปกครองโดยจดหมาย/สารสัมพันธ์ที่ครู หรือโรงเรียน กับผู้ปกครองมีถึงกันโดยตลอดเวลา

6. การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง ในกรณีที่ครูต้องการใช้แบบทดสอบขอเสนอแนะให้ใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติที่เน้นการปฏิบัติจริง ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

6.1 ปัญหาต้องมีความหมายต่อผู้เรียน และมีความสำคัญเพียงพอที่จะแสดงถึงภูมิความรู้ ของนักเรียนในระดับชั้นนั้น ๆ

6.2 เป็นปัญหาที่เลียนแบบสภาพจริงในชีวิตของนักเรียน

6.3 แบบสอบต้องครอบคลุมทั้งความสามารถและเนื้อหาตามหลักสูตร

6.4 นักเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถ ความคิดหลาย ๆ ด้านมาผสมผสาน และแสดงวิธีคิดได้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน

6.5 ควรมีคำตอบถูกได้หลายคำตอบ และมีวิธีการหาคำตอบได้หลายวิธี

6.6 มีเกณฑ์การให้คะแนนตามความสมบูรณ์ของคำตอบอย่างชัดเจน

7. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน แฟ้มสะสมงานหมายถึง สิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียนอย่างมีจุดประสงค์ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายาม ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้นๆ หรือหลายๆ เรื่อง การสะสมนั้นนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การเลือกเกณฑ์การตัดสิน ความสามารถ/คุณสมบัติ หลักฐานการสะท้อนตนเอง

8. การใช้การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียน รูปแบบของการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนสามารถทำได้ในรูปแบบของการทำกิจกรรมในลักษณะภาระงาน (Task) และการถามคำถามผู้เรียนอย่างเป็นธรรมชาติซึ่งไม่ใช้การทดสอบ อาจจัดในรูปแบบการพูดคุยกับผู้เรียน หรือการตัดสินใจบางอย่างเพื่อสะท้อนข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง เมื่อสิ้นสุดบทเรียนครูต้องประเมินว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติม

การประเมินผล เป็นการรวบรวมหลักฐานผลการเรียนรู้ว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าถึงเกณฑ์ หรือระดับที่กำหนดในมาตรฐาน หรือ ตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อย และตัวชี้วัด เพื่อตัดสินว่าผู้เรียนสำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนดหรือไม่ การประเมินผลการจัดหลักสูตรฐานสมรรถนะควรทำควบคู่กับการเรียนการสอน โดยวัดทั้งความรู้และทักษะและการนำไปประยุกต์ใช้ ดังนั้นการวัดและประเมินสมรรถนะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาไม่ควรเน้นการประเมินผลตามตัวชี้วัด แต่เน้น**การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning :AfL)** ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการสอนหรือการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการเรียนของผู้เรียนได้ โดยการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย การประเมินก่อนเรียน (Pre Assessment) หรือการประเมินเพื่อวินิจฉัย (Diagnostic Assessment) เป็นการประเมินจากข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น ความรู้พื้นฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน ความถนัด ความสนใจ ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ

และการประเมินเพื่อพัฒนาระหว่างเรียน เป็นการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนซึ่งครูผู้สอนสามารถทำได้ตั้งแต่ผู้เรียนเริ่มต้นการเรียนรู้จนการเรียนรู้เสร็จสิ้น

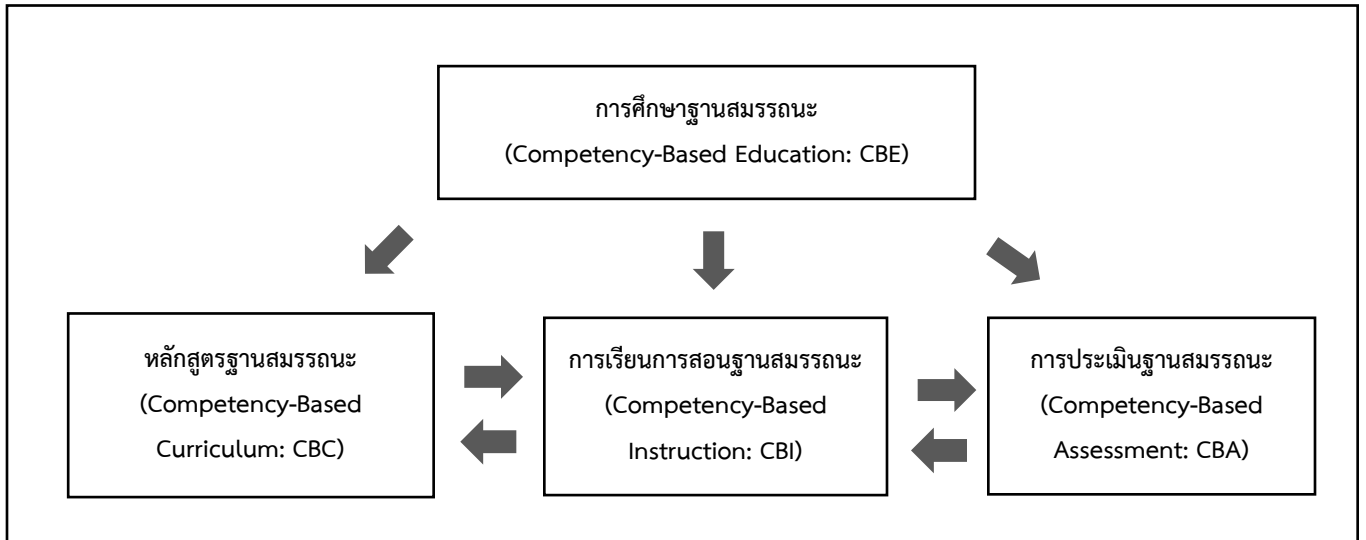
การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (AFL) จะช่วยวินิจฉัยกระบวนการ วิธีการเรียนรู้ และให้ข้อมูล เพื่อปรับปรุงวิธีการเรียนรู้และการทำงานของนักเรียน โดยให้ความสำคัญกับการประเมินแบบย่อย (Formative Assessment) อย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามดูความก้าวหน้า วินิจฉัยจุดด้อย จุดเด่นของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ และเป็นการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนในขณะเดียวกัน นอกจากการประเมินเพื่อการเรียนรู้แล้วการประเมินสมรรถนะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาสามารถใช้**การประเมินที่เป็นการเรียนรู้ (Assessment as Learning : AaL)** ซึ่งเป็นการประเมินการเรียนรู้โดยผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้ในกระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ของตน และสามารถวางแผนพัฒนาการเรียนรู้ของตนให้ก้าวหน้าไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการได้

การประเมินที่เป็นการเรียนรู้ของผู้เรียน (AaL) จะเกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนประเมินตนเอง (Self-assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer Assessment) โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การตั้งคำถามตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง การเขียนข้อความสั้นๆ สะท้อนความคิดความรู้สึก การสร้างและใช้รูบริกส์ในการประเมิน การเขียนบันทึกการเรียนรู้ การประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมงาน การให้ข้อมูลย้อนกลับแบบแซนด์วิช เทคนิคถามเอง-ตอบเอง เทคนิค ICE เทคนิคสัญญาณไฟจราจร เทคนิคการใช้ผังกราฟิกแบบต่างๆ เทคนิค Feedback Strips เทคนิค Feedback Buddy และเทคนิค Peer Feedback Protocols เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบการเรียนรู้ของตน และใช้ผลการประเมินในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ ครูผู้สอนทำหน้าที่กระตุ้นการคิดของผู้เรียนในการตรวจสอบการเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหากลยุทธ์และวิธีการในการพัฒนาการเรียนรู้ของตน

ส่วนการประเมินสมรรถนะแบบสรุปรวม (Summative Assessment) เพื่อวัดและตัดสินกระบวนการเรียนรู้ (the End of Learning Process) สามารถใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต (Observation) รายการประเมิน(Checklist) การสาธิตและตั้งคำถาม (Demonstration and Questioning) แบบทดสอบและข้อสอบอัตนัย (Pen and Paper Test and Essays) ซึ่งใช้ประเมินด้านความรู้ การสอบปากเปล่า (Oral Test) การทำโครงการ (Projects) สถานการณ์จำลอง (Simulations) แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolios) การประเมินผลโดยการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-Based Assessment) เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบทดสอบและบันทึกผลได้

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างสมรรถนะผู้เรียนให้สามารถพร้อมรับและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพตามความสนใจ และความถนัดของตน ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ที่ต้องมีความสัมพันธ์และความสอดคล้องกันตลอดแนว (Alignment) ได้แก่ หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum: CBC), การเรียนการสอนฐาน

สมรรถนะ (Competency-Based Instruction: CBI) และการประเมินฐานสมรรถนะ (Competency-Based Assessment: CBA) ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

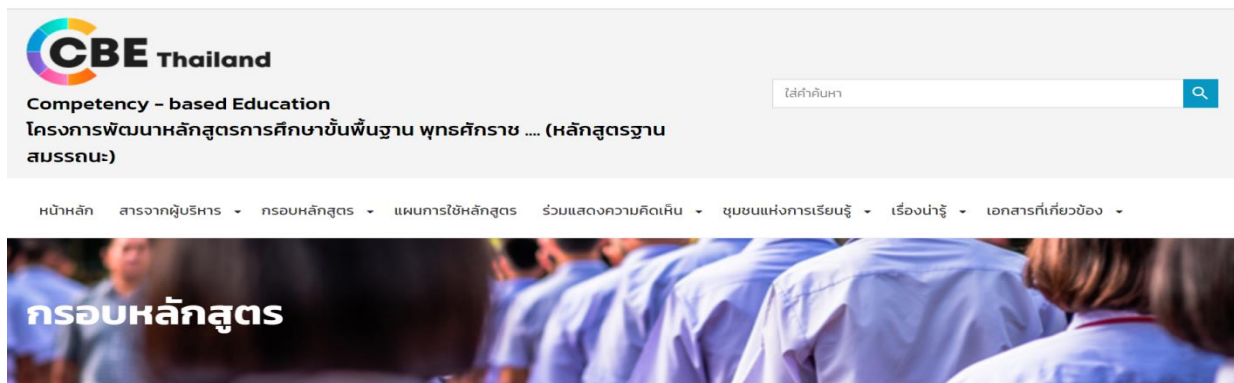

ภาพ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรฐานสมรรถนะ (CBC) การเรียนรู้การสอนฐานสมรรถนะ (CBI) และการประเมินฐานสมรรถนะ (CBA)

2. (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช... เป็นอย่างไร

ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ออกหนังสือราชการ ที่ ศธ04288/ว353 เรื่อง ความเป็นอิสระของสถานศึกษานำร่องในการใช้หลักสูตร ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2563 โดยสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสามารถพัฒนาได้ 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการปรับและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ประเภทที่ 2 หลักสูตรที่สถานศึกษานำร่องต้องการปรับเพิ่มเติมจากหลักสูตรประเภทที่ 1 ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ประเภทที่ 3 หลักสูตรอื่นๆ ที่สถานศึกษานำร่องประสงค์จะจัดการเรียนการสอนโดยคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีมติเห็นชอบให้สถานศึกษานำร่องสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดหลักการของหลักสูตรอิงสมรรถนะหรือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่หรือใช้นวัตกรรมหรือแนวคิดใหม่ๆ ไปทดลองพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้ รวมทั้งสถานศึกษานำร่องสามารถปรับการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรดังกล่าว และประเภทที่ 4 หลักสูตรต่างประเทศ

สำหรับแนวคิดของหลักสูตรฐานสมรรถนะนั้น จัดอยู่ในกลุ่มหลักสูตรสถานศึกษาประเภทที่ 3 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มศึกษาและมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2562 โดยแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนา (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช... ในลักษณะหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกศตวรรษที่ 21 และได้เผยแพร่ข้อมูล(ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช...ระดับประถมศึกษาและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ในเว็บไซต์ CBE Thailand (ที่มา: <https://cbethailand.com/>) โดย(ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช...ระดับประถมศึกษา มุ่งองค์ประกอบและรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

ภาพ 2 องค์ประกอบของกรอบหลักสูตรฐานสมรรถนะ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

○ แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตร

แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนา (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช... มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีสมรรถนะหลักที่สำคัญจำเป็น และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บำเพาะ พัฒนา และต่อยอดสมรรถนะหลักและสมรรถนะอื่นได้เต็มตามศักยภาพ ตามความจำเป็นเฉพาะเจาะจงของบุคคล (Personalization) ตามความเชื่อที่ว่ามนุษย์มีหน้าที่ในการพยายามค้นหาตัวเอง และเลือกสร้างลักษณะของตนเองตามที่อยู่จะเป็น การจัดการศึกษาตามแนวคิดนี้จึงมุ่งให้ผู้เรียนทบทวน พิจารณา ไตร่ตรอง ใคร่ครวญ และตรวจสอบ เพื่อให้ค้นพบและรู้จักตนเองอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเป็นองค์รวม

(ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฐานสมรรถนะ จะกำหนดชุดของผลลัพธ์การเรียนรู้ตามสมรรถนะหลักที่สำคัญจำเป็น (Minimum Requirements) เพื่อการพัฒนาผู้เรียนจนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกรอบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นเพื่อเอื้อให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพแตกต่างกัน สามารถออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของตนได้ โดยยึดสมรรถนะกลางเป็นเกณฑ์เทียบเคียง ส่งเสริมให้เกิดรูปแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย มีความเฉพาะเจาะจงในการพัฒนาผู้เรียนตามบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน ทำให้สถานศึกษามีพื้นที่ในการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญจำเป็นของบริบทได้มากขึ้น ในการออกแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะได้ยึดหลักความเป็นเอกภาพของชาติในประชาคมโลก บนความแตกต่างบริบทเชิงพื้นที่ เน้นการพัฒนาผู้เรียนเฉพาะบุคคลอย่างเป็นองค์รวมที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและสามารถฟื้นคืนสภาวะสมดุลได้

○ วิสัยทัศน์

“ ผู้เรียนมีสมรรถนะหลัก ความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อการเป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ”

○ หลักการสำคัญของหลักสูตร

- 1) เป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัย เน้นการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล (Personalization) อย่างเป็นองค์รวม (Holistic Development) เพื่อการเป็นเจ้าของการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Life-Long Learning)
- 2) เป็นหลักสูตรที่เชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและการทำงาน
- 3) เป็นหลักสูตรที่จัดสภาพแวดล้อมและเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathway) ที่หลากหลาย และระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหุปัญญาและธรรมชาติของผู้เรียน

4) เป็นหลักสูตรที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัย มีความหลากหลาย และยืดหยุ่น ตามความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน (Differentiated Instruction) บริบท จุดเน้นของสถานศึกษา และชุมชนแวดล้อม

5) เป็นหลักสูตรที่มุ่งใช้การประเมินเพื่อการพัฒนาและสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ

○ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1) รู้จัก รัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น จัดการอารมณ์และความเครียด ปัญหาและภาวะวิกฤต สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุล (Resilience) และมีสุขภาพและมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

2) มีทักษะการคิดขั้นสูงอย่างมีคุณธรรม มีความสามารถในการนำและกำกับการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีเป้าหมาย

3) สื่อสารอย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง ด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4) จัดระบบและกระบวนการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีความเป็นผู้ประกอบการ ภาวะผู้นำ และจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่มีความซับซ้อน

5) ปฏิบัติตนอย่างรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

6) เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของโลกและจักรวาล เข้าถึงและรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยีเพื่อการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

○ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ เคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ และยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) ซื่อสัตย์สุจริต เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจาและใจ ยึดหลักความจริงและความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

3) มีวินัย เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับ ทั้งของตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัย และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

4) อยู่อย่างพอเพียง เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีภูมิคุ้มกันในบุคคลที่ดีและปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5) มีจิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน

○ สมรรถนะหลัก 6 ด้าน

สมรรถนะหลัก (Core Competencies) ตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ... หมายถึง สมรรถนะที่กำหนดให้เป็นพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นความสามารถติดตัวเมื่อจบการศึกษา มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามสาระการเรียนรู้หรือคร่อมวิชา สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เป็นสมรรถนะที่มีลักษณะ “Content-Free” คือ ไม่ขึ้นกับเนื้อหาสาระของศาสตร์ใด ๆ อย่างไรก็ตาม ในแต่ละสมรรถนะหลักไม่ได้ปราศจากความรู้ แต่ความรู้ที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะหลักจะเป็นองค์ความรู้เชิงกระบวนการ (Procedural Knowledge) ซึ่งเป็นชุดของขั้นตอนหรือการปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสมรรถนะนั้น ๆ เป็นได้ทั้งกระบวนการที่ใช้เฉพาะศาสตร์หรือบูรณาการข้ามศาสตร์ เช่น ความรู้ที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะการคิดขั้นสูงเป็นเป็นชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดประเภทต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการคิดสร้างสรรค์

สมรรถนะหลัก 6 ประการ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการตนเอง สมรรถนะการคิดขั้นสูง สมรรถนะการสื่อสาร สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และสมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิถีชีวิตอย่างยั่งยืน ดังภาพ

ภาพ 3 สมรรถนะหลัก 6 ประการ ตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช...

(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

สมรรถนะที่ 1 สมรรถนะการจัดการตนเอง หมายถึง การรู้จัก รัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การพัฒนาปัญญาภายใน ตั้งเป้าหมายในชีวิตและกำกับตนเองในการเรียนรู้และใช้ชีวิต การจัดการอารมณ์และความเครียด รวมถึงการจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุล (Resilience) เพื่อไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายในชีวิต มีสุขภาวะที่ดีและมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี

องค์ประกอบ

- 1) การเห็นคุณค่าในตนเอง: การรู้จัก รัก เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จุดเด่น ข้อจำกัด ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และภาคภูมิใจในตนเอง มั่นใจในตนเอง เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติและเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบในตนเอง
- 2) การมีเป้าหมายในชีวิต: การตั้งเป้าหมายในชีวิต มีวินัยในตนเอง สามารถบริหารจัดการเวลา ทรัพยากร สามารถพึ่งพาและกำกับตนเองให้ไปสู่เป้าหมายในชีวิต และมีสุขภาวะที่ดี
- 3) การจัดการอารมณ์และความเครียด: การรับรู้ เข้าใจ รู้เท่าทัน อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของตนเอง เข้าใจสาเหตุและสามารถจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความคิดของตนเอง
- 4) การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต: การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัญหาและภาวะวิกฤต สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุลได้ สามารถเตรียมการ ป้องกัน และแก้ไข เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สมรรถนะที่ 2 สมรรถนะการคิดขั้นสูง หมายถึง สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณบนหลักเหตุผลอย่างรอบด้าน โดยใช้คุณธรรมกำกับการตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลด้วยความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ใช้จินตนาการและความรู้สร้างทางเลือกใหม่ เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีเป้าหมาย

องค์ประกอบ

- 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking: HOT-CTC) หมายถึง การคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลที่มีจุดประสงค์เพื่อตัดสินว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือควรกระทำ โดยอาศัยการใช้ทักษะหรือกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความเป็นไปได้ของผลลัพธ์จากการตัดสินใจที่ดี เช่น ทักษะการตีความ ประเมิน วิเคราะห์ สรุปความ และอธิบาย ตามหลักฐาน แนวคิด วิธีการ กฎเกณฑ์ หรือบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับข้อมูลที่รวบรวมหรือข้อมูลจากการสังเกต ประสบการณ์ การใช้เหตุผล การสะท้อนคิด การสื่อสาร และการโต้แย้ง
- 2) การคิดเชิงระบบ (System Thinking: HOT-STM) หมายถึง การคิดที่แสดงให้เห็นโครงสร้างทั้งหมดที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียวกันภายใต้บริบท/ปัจจัยของสิ่งแวดล้อมที่เกิดปัญหานั้น ๆ โดยมองปัญหาให้ลึกซึ้งไปกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้เห็นถึงแบบแผนหรือรูปแบบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นให้เห็นรากเหง้าของสถานการณ์และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับสถานการณ์นั้น ๆ จนเกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของระบบนั้นอย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การแก้ปัญหาที่รากเหง้าของปัญหาอย่างแท้จริง
- 3) การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking: HOT-CRT) หมายถึง การคิดที่หลากหลาย ริเริ่ม ประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาต่อยอดความคิด เพื่อการแก้ปัญหาหรือสร้างทางเลือกที่มีประสิทธิภาพ การสร้างความก้าวหน้าในความรู้ หรือการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยอาศัยจินตนาการและทักษะพื้นฐานด้านการคิดริเริ่ม คิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดละเอียดลออ คิดหลากหลาย คิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ที่ดีกว่า แตกต่างไปจากเดิม มีประโยชน์ และมีคุณค่าต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมมากกว่าเดิม
- 4) การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving Thinking: HOT-PRB) หมายถึง การคิดของบุคคลในการระบุปัญหา นิยามปัญหารวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเกณฑ์ที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกมิติ

สมรรถนะที่ 3 สมรรถนะการสื่อสาร หมายถึง มีความสามารถรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาต่าง ๆ ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ ความเข้าใจ ในระบบคุณค่า การแก้ปัญหาาร่วมกันผ่านกลวิธีการสื่อสาร อย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ประกอบ

1) การรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ หมายถึง การรับสารด้วยความใส่ใจ ผ่านประสาทสัมผัสในการรับสาร ตลอดจนสามารถตีความสารที่ส่งมาได้ทั้งความคิด ความรู้สึก เจตนา ตลอดจนสามารถตีความสารและสามารถนำสารมาใช้พัฒนาตนเองและสังคม

2) การรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง หมายถึง การรับส่งสารด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการเจรจาต่อรอง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้ ประสบการณ์ ผ่านช่องทางหรือสื่อที่มีความหลากหลาย ทั้งสื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อระคน โดยปราศจากความขัดแย้งต่าง ๆ และรู้เท่าทัน บนพื้นฐานความเข้าใจในบริบทสังคมที่มีความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

3) การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร หมายถึง การเลือกใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา ตลอดจนการสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร โดยมีความรับผิดชอบต่อ ผลที่จะเกิดขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

สมรรถนะที่ 4 สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม หมายถึง สามารถจัดระบบและกระบวนการทำงาน กิจการ และการประกอบการใด ๆ ทั้งของตนเอง และร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การรวมพลังทำงานเป็นทีม มีแผน ขั้นตอน ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีภาวะผู้นำ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการประสานความคิดเห็นที่แตกต่างสู่การตัดสินใจและแก้ปัญหาเป็นทีม อย่างรับผิดชอบต่อร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่ย่างยาก

องค์ประกอบ

1) เป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำ มีทักษะการทำงานเป็นทีม รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนและของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงานร่วมกับกลุ่มคนที่แตกต่าง นำจุดเด่นของตนและสมาชิกมาใช้ ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย สะท้อนการทำงานของตนเองและทีม ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของทีม สร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง ให้เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจ ประสานความร่วมมือภายในทีม และระหว่างทีม สร้างค่านิยมใหม่ในการทำงานร่วมกัน และการพัฒนาทีมที่เข้มแข็ง สามารถเป็นต้นแบบผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง

2) กระบวนการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบ สามารถจัดระบบการทำงาน กิจการ และการประกอบการใด ๆ ทั้งของตนเอง และร่วมกับผู้อื่น ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ขั้นตอน และกระบวนการทำงานเป็นทีม เห็นภาพความสำเร็จของทีม คำนึงถึงประโยชน์ของทีมก่อนประโยชน์ส่วนตน แบ่งบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิก รับผิดชอบต่อตามบทบาทหน้าที่ด้วยความใส่ใจ มีความพยายามในการทำงานและสนับสนุนช่วยเหลือให้เกิดความสำเร็จ เคารพ รับฟัง แลกเปลี่ยน และประสานความคิดเห็นที่แตกต่าง ประยุกต์ใช้ทักษะการคิดขั้นสูงในการตัดสินใจเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ประเมินและปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ร่วมรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของทีม เห็นคุณค่าของการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง

3) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการจัดการความขัดแย้ง มีทัศนคติเชิงบวกในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เห็นคุณค่าของ

สัมพันธ์ภาพที่ดี สร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีในทีม ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกันปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ เห็นอกเห็นใจในฐานะที่เป็นมนุษย์ด้วยกัน เคารพและเห็นประโยชน์ของ ความแตกต่างหลากหลาย มีทักษะและใช้วิธีการป้องกันและจัดการความขัดแย้งได้อย่างเป็นระบบ

สมรรถนะที่ 5 สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง หมายถึง การปฏิบัติตนอย่างรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก รู้เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในกฎกติกาและกฎหมาย มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย เห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีบทบาทในการตัดสินใจและสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยยึดมั่นในความเท่าเทียมเป็นธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และสันติวิธี

องค์ประกอบ

- 1) พลเมืองรู้เคารพสิทธิ เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ตระหนักในสิทธิเสรีภาพของตนเอง ช่วยเหลือ ให้เกียรติ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่นบนพื้นฐานของการพึ่งพาอาศัยกัน โดยปราศจากอคติ ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
- 2) พลเมืองรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ ปฏิบัติตนตามกฎ กติกา ข้อตกลง กฎหมาย อย่างถูกต้องและเหมาะสม รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ตนเองในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก
- 3) พลเมืองมีส่วนร่วมอย่างมีวิจารณญาณ ติดตามสถานการณ์และประเด็นปัญหาของสังคมอย่างมีวิจารณญาณ มีส่วนร่วมทางสังคมด้วยจิตสาธารณะและสำนึกสากล
- 4) พลเมืองผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง มีความกระตือรือร้นในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกทางสังคม บนพื้นฐานของความเท่าเทียมเป็นธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และสันติวิธี

สมรรถนะที่ 6 สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน หมายถึง มีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของโลกและเอกภพและความสัมพันธ์ของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และธรรมชาติในชีวิตประจำวัน ไขและรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยี มีความอยากรู้ อยากรูเห็น ช่างสังเกต เห็นคุณค่า สามารถแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมได้เพื่อการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบ

- 1) การเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนโลกและในเอกภพ: สืบเสาะ ทำความเข้าใจข้อเท็จจริง สาเหตุ กระบวนการ และผลกระทบที่เกิดขึ้นของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนโลก และในเอกภพ
- 2) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์เพื่อการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน: มองเห็นปัญหาเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- 3) การสร้าง ใช้ และรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยี: สร้างและใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสรรค์ รู้เท่าทัน มีความฉลาดทางดิจิทัล คำนึงถึงผลกระทบต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และสังคม
- 4) การมีคุณลักษณะทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์สำหรับการเข้าใจระบบธรรมชาติและอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน: มีความอยากรู้อยากเห็น ช่างสังเกต เข้าใจระบบธรรมชาติ เห็นคุณค่าของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เพื่อการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

สมรรถนะหลัก 6 ประการ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา พัฒนาขึ้นในแต่ละสมรรถนะมีการกำหนดระดับการพัฒนาและคำบรรยาย 10 ระดับ และกำหนดระดับความสามารถในแต่ละช่วงชั้นเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับเริ่มต้น ระดับกำลังพัฒนา ระดับสามารถ และระดับเหนือความคาดหวัง ดังตัวอย่าง

ระดับสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม

ระดับการพัฒนา		ระดับความเชี่ยวชาญ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.1-3	ป.4-6	ม.1-3	ม.4-6
1	รับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มุ่งมั่นทำงานและทำกิจกรรมของตนเองและร่วมกับผู้อื่นได้สำเร็จตามข้อตกลง กฎ กติกา และแสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามคำแนะนำ	เริ่มต้น			
2	รู้และรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความมั่นใจในการทำงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้สำเร็จ ตามคำแนะนำ และปฏิบัติตามกฎ กติกา ของทีม เมื่อได้รับการชี้แนะเพื่อสนับสนุนการทำการกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นให้บรรลุผลสำเร็จ สามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นและตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ตามคำแนะนำ	กำลังพัฒนา			
3	มีความรับผิดชอบและใช้จุดเด่นในการทำงานให้สำเร็จ รักการทำงาน เป็นสมาชิกทีมที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย การสร้างข้อตกลงและการทำงานของทีม แสดงออกถึงความเข้าใจต่อเพื่อนในทีมด้วยความเป็นมิตรตามคำแนะนำ	สามารถ	เริ่มต้น		
4	เป็นสมาชิกทีมที่รับผิดชอบต่อบทบาทและงานตามที่ได้รับมอบหมาย จัดระบบความคิดก่อนลงมือทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นและปฏิบัติตามงานจนสำเร็จ รวมทั้งการช่วยเหลือเพื่อนในทีมโดยปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเป็นมิตร	เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา		
5	เป็นสมาชิกที่ริเริ่มกำหนดเป้าหมาย วิธีการทำงานทั้งของตนเองและทีม ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นและปฏิบัติตามงานจนสำเร็จ วิเคราะห์และสะท้อนการทำงาน แสดงความคิดเห็นและสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในทีมให้บรรลุเป้าหมาย		สามารถ	เริ่มต้น	
6	เป็นผู้นำตนเองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเองและทีม จัดระบบความคิดและการทำงาน สะท้อนผลการทำงานโดยตระหนักถึงเป้าหมายและสัมพันธ์ภาพเชิงบวกของทีม		เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา	
7	เป็นผู้นำตนเอง สร้างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกระบวนการทำงาน ตรวจสอบและพัฒนางานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ มีวิธีการทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ สร้างสัมพันธ์ภาพเชิงบวก และจัดการความขัดแย้งด้วยความเข้าใจและยอมรับ ความแตกต่าง ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ เห็นคุณค่าของทุกคนในทีมอย่างเท่าเทียมกัน			สามารถ	เริ่มต้น
8	มีภาวะผู้นำ ใช้ทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อมองเห็นภาพความสำเร็จ ตัดสินใจและทำงานอย่างมีส่วนร่วม เพื่อขับเคลื่อนทีมให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยกระบวนการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ อีกทั้งรักษาสัมพันธ์ภาพเชิงบวกในทีม			เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา
9	มีภาวะผู้นำ เสริมสร้างความสัมพันธ์ เชิงบวกและคุณค่าของการรวมพลังทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการประสานความคิดเห็นที่แตกต่าง และทำงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถจัดการความขัดแย้งได้				สามารถ
10	มีคุณลักษณะของผู้ที่สร้างการเปลี่ยนแปลง สร้างแรงบันดาลใจ เห็นคุณค่าของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน สร้างพลังของการทำงานเป็นทีม เพื่อขับเคลื่อนสู่เป้าหมายความสำเร็จของงานและของทีม				เหนือความคาดหวัง

ภาพ 4 ตัวอย่างการกำหนดระดับสมรรถนะ

(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

○ การจัดช่วงชั้น

ตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช มีการจัดช่วงชั้นไว้ 4 ช่วงชั้น ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3, ช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6, ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และ ช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

ในช่วงชั้นที่ 1 และ ช่วงชั้นที่ 2 มีข้อมูลในด้านแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โครงสร้างเวลาเรียน การบริหารจัดการหลักสูตร และเอกสารหลักสูตรที่สามารถดาวน์โหลดได้ ส่วนในช่วงชั้นที่ 3 และ ช่วงชั้นที่ 4 ยังไม่มีข้อมูลเนื่องจากอยู่ระหว่างการจัดทำข้อมูลเพิ่มเติม

ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2
แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะใน 7 สาระการเรียนรู้	แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะใน 9 สาระการเรียนรู้
โครงสร้างเวลาเรียน	โครงสร้างเวลาเรียน
การบริหารจัดการหลักสูตร	การบริหารจัดการหลักสูตร
ดาวน์โหลดเอกสารหลักสูตร ช่วงชั้นที่ 1	ดาวน์โหลดเอกสารหลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2

ภาพ 5 ข้อมูลของกรอบหลักสูตรในช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2

(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ในช่วงชั้นที่ 1 จะแยกออกเป็น 7 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ ส่วนช่วงชั้นที่ 2 มี 9 สาระการเรียนรู้ โดยเพิ่มอีก 2 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการในครัวเรือน และเทคโนโลยีดิจิทัล

ในแต่ละสาระการเรียนรู้ จะมีข้อมูลในหัวข้อต่างๆ คือ สาระสำคัญของสาระการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้น แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

สาระสำคัญของสาระการเรียนรู้

ในส่วนนี้จะอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของสาระการเรียนรู้ สมรรถนะเฉพาะในสาระการเรียนรู้ นั้นๆ ลักษณะเฉพาะ/ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ จุดเน้นการพัฒนา การนำไปใช้ในชีวิตจริง รวมทั้งแนวทางการบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ตามตัวอย่างข้อมูลของสาระสำคัญของสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในบางส่วน ดังภาพ

สาระสำคัญของสาระการเรียนรู้

ความสำคัญของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสารที่สำคัญของคนไทย ทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันทั้งระดับบุคคลและระดับสังคม เป็นเครื่องมือสำหรับการคิด การรู้คิดด้วยภาษาไทยจะช่วยให้การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ภาษาไทยเป็นสื่อนิกร่วม เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ตลอดจนเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างสรรค์และการเข้าถึงสุนทรียภาพ ดังนั้น การใช้ภาษาไทยจึงเป็นสมรรถนะที่ต้องศึกษาและฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ

สาระการเรียนรู้นี้มีสมรรถนะเฉพาะ 4 สมรรถนะ ได้แก่

- 1) การฟัง การดู และการพูดเพื่อพัฒนาการคิด
- 2) การอ่านเพื่อพัฒนาการคิด
- 3) การเขียนเพื่อพัฒนาการคิด
- 4) การเข้าใจธรรมชาติของภาษาและการใช้ภาษาไทย

สมรรถนะเฉพาะทั้ง 4 สมรรถนะดังกล่าว มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสมรรถนะหลักทั้ง 6 สมรรถนะ และบูรณาการกันเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้น 9 ข้อ ซึ่งเป็นเป้าหมายของช่วงชั้นนี้

ผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 ทั้ง 9 ข้อ นำไปกำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 โดยต้องคำนึงถึงการบูรณาการสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะด้วย เพื่อให้เมื่อผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปีแล้ว จะนำไปสู่การบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้นตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ภาพ 6 ตัวอย่างสาระสำคัญของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1

(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ

ในส่วนนี้จะแสดงข้อมูลในลักษณะตาราง โดยมีการระบุสมรรถนะเฉพาะและสมรรถนะย่อยของแต่ละสาระการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุสมรรถนะหลักที่สัมพันธ์กับสมรรถนะเฉพาะแต่ละสมรรถนะ ดังภาพตัวอย่าง

สมรรถนะเฉพาะ	สมรรถนะหลัก
1. การฟัง การดู และการพูดเพื่อพัฒนาการคิด	
1.1 ฟังและ/หรือดูอย่างตั้งใจแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง คำชี้แจง และคำแนะนำ ได้ถูกต้องเหมาะสม	1. การจัดการตนเอง 2. การคิดขั้นสูง
1.2 ฟังและ/หรือดูสื่อต่าง ๆ อย่างตั้งใจแล้วพูดเล่าเรื่อง บอกรายละเอียด และสาระสำคัญ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกอย่าง สร้างสรรค์	3. การสื่อสาร 5. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
1.3 พูดสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์อย่างเหมาะสม	
1.4 พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับการพูดของตน ได้อย่างเป็นกลาง	
1.5 สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์กับผู้อื่น ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเคารพในความหลากหลาย	
2. การอ่านเพื่อพัฒนาการคิด	
2.1 อ่านออกเสียงคำในบทอ่านและสื่อประเภทต่าง ๆ ที่กำหนดให้ อย่างตั้งใจและถูกต้อง รวมทั้งเข้าใจความหมายของคำ แล้วสามารถอ่าน ออกเสียงตลอดจนทำความเข้าใจบทอ่านและสื่อที่พบในชีวิตประจำวัน	1. การจัดการตนเอง 2. การคิดขั้นสูง 3. การสื่อสาร
2.2 อ่านบทอ่านและสื่อประเภทต่าง ๆ แล้วลำดับเหตุการณ์ ตั้งคำถาม และตอบคำถามเพื่อสรุปเรื่องและบอกข้อคิด ตลอดจนคาดคะเน เหตุการณ์จากเรื่องที่ทำอย่างมีเหตุผล	5. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง 6. การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และวิทยาการอย่างยั่งยืน
2.3 อ่านบทอ่านและสื่อประเภทต่าง ๆ แล้วนำความรู้และข้อคิด ไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	
2.4 อ่านบทอ่านตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน	

ภาพ 7 ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ ของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1

(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้น

กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ... มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ของแต่ละสาระการเรียนรู้ ดังตัวอย่าง

ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้นที่ 1

1. มีสมาธิในการฟังและการดู เข้าใจและตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถถ่ายทอดเนื้อหาของสิ่งที่ฟังและดูรวมทั้งแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม
2. พูดเพื่อสื่อสารข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก ได้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นกลาง โดยเคารพในความหลากหลาย
3. อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายของคำที่อ่านออกเสียง สามารถอ่านออกเสียงและเข้าใจตัวบทได้หลากหลายมากขึ้น
4. มีสมาธิในการอ่าน เข้าใจสิ่งที่อ่าน มีนิสัยรักการอ่าน สามารถวิเคราะห์สิ่งที่อ่านและนำข้อคิดจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์
5. คัดลายมือและเขียนคำได้ถูกต้อง แล้วสามารถนำไปใช้ในการเขียนเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ชัดเจนและเหมาะสม
6. เขียนสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เขียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับงานเขียนของตนได้เหมาะสมเป็นกลางโดยไม่ละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่น
7. เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์
8. ใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ
9. มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

ภาพ 8 ผลลัพธ์การเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เมื่อจบช่วงชั้นที่ 1

(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ(ดาวนโหลด)

ในส่วนนี้ประกอบด้วยข้อมูลของแต่ละสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่สาระสำคัญของสาระการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้น รวมทั้งแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ซึ่งสามารถดาวนโหลดเพื่อนำไปใช้ได้

๑. การฟัง การดู และการพูดเพื่อพัฒนาการคิด

ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้น	
๑. มีสมาธิในการฟังและการดู เข้าใจและตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถถ่ายทอดเนื้อหาของสิ่งที่ฟังและดูรวมทั้งแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม	
๒. พูดเพื่อสื่อสารข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก ได้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นกลางโดยเคารพในความหลากหลาย	
ความรู้และสมรรถนะที่เชื่อมโยงกัน	ตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม และเครื่องมือที่ใช้สำหรับนักเรียน
๑.๑ ฟังและ/หรือดูอย่างตั้งใจแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง คำชี้แจงและคำแนะนำได้ถูกต้องเหมาะสม	
<ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและลักษณะของคำสั่ง คำชี้แจง คำแนะนำ - ทักษะการฟังและการดู ทักษะการปฏิบัติ - ความถูกต้องเหมาะสมในการปฏิบัติ และมารยาทในการฟัง และการดู 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนฟังคำสั่ง คำชี้แจง และคำแนะนำจากครู แล้วปฏิบัติตามได้ถูกต้องเหมาะสม - นักเรียนดูรูปภาพสัญลักษณ์ที่พบในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องหมายจราจร ป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือในชุมชน สัญลักษณ์ที่พบในสื่อต่าง ๆ แล้วบอกความหมายหรือปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องเหมาะสม - นักเรียนฟังและ/หรือดูสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคำแนะนำซึ่งนักเรียนพบในชีวิตประจำวัน เช่น คลิปการดูแลสุขภาพ คลิปการปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ภาพ 9 ตัวอย่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1

(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

โครงสร้างเวลาเรียน

(ร่าง)กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.... มีการจัดโครงสร้างเวลาเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) สาระการเรียนรู้ และ 2) กิจกรรม โดยช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) ได้กำหนดเวลาเรียนทั้งหมดในแต่ละระดับชั้นไว้ ปีละไม่เกิน 800 ชั่วโมง ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถนำกรอบโครงสร้างและสัดส่วนเวลาเรียนที่กำหนดไว้ไปพิจารณาและดำเนินการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยนำสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาออกแบบรายวิชาได้ทั้งรายวิชาตามสาระการเรียนรู้ หรือรายวิชาบูรณาการ ตามบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน		
	ช่วงชั้นที่ ๑ (ป.๑ - ๓)		
	เวลาเรียน รายกลุ่มสาระ การเรียนรู้	เวลาเรียนบูรณาการ ข้ามกลุ่มสาระ การเรียนรู้	เวลาเรียนรวม
<ul style="list-style-type: none"> ● กลุ่มสาระการเรียนรู้ 			
<ul style="list-style-type: none"> - ภาษาไทย - คณิตศาสตร์ - ภาษาอังกฤษ 	๑๕ - ๒๐% ๑๕ - ๒๐% ๑๕ - ๒๐%		๔๕ - ๕๕%
<ul style="list-style-type: none"> - ศิลปะ - สุขศึกษาและพลศึกษา - สังคมศึกษา - วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ] ไม่เกิน ๑๐%		๒๕ - ๔๕%
<ul style="list-style-type: none"> ● กิจกรรมเพิ่มเติมตามจุดเน้นและบริบท ของสถานศึกษา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หรือใช้เสริมเวลาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ต้องการเน้น) 		๑๐%	๑๐%
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน ๘๐๐ ชั่วโมง/ ปี		

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถปรับเวลาเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามบริบทและความเหมาะสม โดยคำนึงถึงการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาพ 10 กรอบโครงสร้างเวลาเรียนตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3)

(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน		
	ช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔ - ๖)		
	เวลาเรียน รายกลุ่มสาระ การเรียนรู้	เวลาเรียนบูรณาการ ข้ามกลุ่มสาระ การเรียนรู้	เวลาเรียน รวม
● กลุ่มสาระการเรียนรู้			
- ภาษาไทย - คณิตศาสตร์ - ภาษาอังกฤษ	๑๑ - ๑๕% ๑๒ - ๑๕% ๑๒ - ๑๕%		๓๕ - ๔๕%
- ศิลปะ - สุขศึกษาและพลศึกษา - สังคมศึกษา - วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ - เทคโนโลยีดิจิทัล - การจัดการในครัวเรือนและการประกอบอาชีพ	ไม่เกิน ๒๐%		๒๕ - ๕๕%
● กิจกรรมเพิ่มเติมตามจุดเน้นและบริบท ของสถานศึกษา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หรือใช้เสริมเวลาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ต้องการเน้น)		๑๐ - ๑๕ %	๑๐ - ๑๕%
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน ๙๐๐ ชั่วโมง/ ปี		

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถปรับเวลาเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามบริบทและความเหมาะสม โดยคำนึงถึงการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาพ 11 กรอบโครงสร้างเวลาเรียนตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-ป.6)

(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

การบริหารจัดการหลักสูตร

ในส่วนนี้ จะกล่าวถึงกระบวนการจัดทำและทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ เริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ การดำเนินการร่างหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ และการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร รวมถึงระบบการจัดการเรียนรู้ควบคู่การประเมินเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ซึ่งสามารถดาวน์โหลดข้อมูลเพื่อนำไปใช้ได้

○ แนวทางการจัดการเรียนรู้และการประเมินการเรียนรู้

(ร่าง)กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช... นี้ ให้ความสำคัญในการนำการประเมินการเรียนรู้ มาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะเป็นเป้าหมายการเรียนรู้ (Objective) ที่นำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Learning) หรือการเรียนการสอน (Instruction) และการประเมินการเรียนรู้ (Assessment) เนื้อหาในส่วนนี้ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

การจัดการเรียนรู้

ข้อมูลในส่วนการจัดการเรียนรู้นี้จะกล่าวถึงบทบาทของผู้สอนที่ต้องจัดการเรียนรู้โดยเน้นการนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต ผู้สอนต้องบูรณาการความรู้สหวิทยาการ (Multidisciplinary) และจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นและเพียงพอเพื่อนำมาสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการคิด ลงมือทำ สะท้อนคิด เน้นการปฏิบัติ ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน

นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงหลักการในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ที่เน้นให้ผู้เรียนทุกคนสามารถประสบความสำเร็จได้ตามความถนัด ความชอบและศักยภาพในรูปแบบของตนเอง สนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนค้นหาตัวเองเพื่อเลือกเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathways) ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน (Different Instruction) มีความยืดหยุ่นเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (Individual Support) คำนึงถึงจังหวะในการเรียนรู้ของผู้เรียน (Self-Pacing) สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ชุมชนแวดล้อม และจุดเน้นของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนกำกับ การเรียนรู้ของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ ดังนั้นการออกแบบการเรียนรู้ต้องผสมผสานกันไปกับการประเมิน โดยมีการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลว่ามีความสามารถ ความสนใจสิ่งใด เพื่อนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนแต่ละบุคคล ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลป้อนกลับจากการประเมินตนเอง และผู้อื่นประเมินทั้งในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมและหลังจากการปฏิบัติกิจกรรม นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนา การเรียนรู้ของตน รวมทั้งได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือที่สอดคล้องกับความต้องการบนเส้นทางการเรียนรู้ของตนเองใน ระยะเวลาที่แตกต่างกันตามความจำเป็นของแต่ละคน เพื่อเอื้อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะเต็มตามศักยภาพสู่ระดับ ความสามารถที่สูงขึ้น

ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะ การจัดหาทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ ต้องเชื่อมโยงกับความเป็นจริง มีความร่วมมือ หลากหลาย ยืดหยุ่น และอิง บริบทของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในสถานการณ์จริงหรือเสมือนจริง เพื่อให้ผู้เรียน เกิดสมรรถนะ โดยทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ อาจหมายรวมถึงการรวบรวมแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน รวมทั้งการ เลือกใช้ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ ควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่ หลากหลายของผู้เรียนด้วย

การประเมินการเรียนรู้

กล่าวถึงแนวทางการประเมินที่ตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ คือ การประเมินเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย สร้างแรงจูงใจ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถดำเนินการได้ตลอดเวลา ในช่วงเวลาที่เหมาะสม มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงและนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ การประเมินเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นบวกส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออกถึงการพัฒนาสมรรถนะตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนดเป็นการวัดอิงเกณฑ์ ประเมินความก้าวหน้าตามอัตราตนเองเมื่อผู้เรียนพร้อม ผู้เรียนได้รับทราบเกณฑ์การประเมินและข้อมูลพัฒนาการของตนเองที่ชัดเจนเพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับในการพัฒนาสมรรถนะ ผู้เรียนสามารถเลื่อนระดับการพัฒนาได้ (Advancement) หากแสดงถึงหลักฐาน หรือร่องรอยการปฏิบัติ (Evidence) ที่บ่งบอกความชำนาญ (Mastery) ของผู้เรียน หากไม่ผ่านผู้เรียนจะได้รับความช่วยเหลืออย่างทันท่วงทีเพื่อพัฒนาสู่ระดับสมรรถนะขั้นถัดไป

การประเมินบูรณาการอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการประเมินเน้นการรวบรวมหลักฐานการเรียนรู้ เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียนทั้งในด้านสมรรถนะเฉพาะและสมรรถนะหลัก เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนดำเนินการทั้งการประเมินเพื่อพัฒนาและการประเมินเพื่อสรุปผล ด้วยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัยและความต้องการจำเป็นของผู้เรียน และธรรมชาติของศาสตร์

การประเมินเพื่อพัฒนา เป็นจุดเน้นหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะและมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะในระหว่างการจัดการเรียนรู้ การประเมินเพื่อพัฒนาให้ความสำคัญกับสมรรถนะเฉพาะ ซึ่งครอบคลุมความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและเจตคติ และสมรรถนะหลักซึ่งเน้นกระบวนการผ่านผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยพิจารณาจากหลักฐานการเรียนรู้เทียบกับเกณฑ์ การประเมินเพื่อพัฒนาควรดำเนินการระหว่างการจัดการเรียนรู้เป็นระยะ ซึ่งเป็นการแสดงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน รวมถึงส่งเสริมและชี้แนะการเรียนรู้ในลำดับต่อไป และวางแผนเป้าหมายและเส้นทางการเรียนรู้ในอนาคต ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อน เพื่อพัฒนาทักษะในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และเพื่อวิเคราะห์การเรียนรู้ รวมทั้งเพื่อเพิ่มแรงจูงใจและกำกับการเรียนรู้ของตนเอง

การประเมินเพื่อสรุปผล เป็นการพิจารณาสมรรถนะเฉพาะและสมรรถนะหลักเพื่อทำการตัดสินใจในหลายลักษณะ ทั้งการตัดสินใจผลการเรียน การเลื่อนชั้น และการจบการศึกษา การประเมินสรุปผลพิจารณาหลักฐานการเรียนรู้เทียบกับเกณฑ์ การประเมินสรุปผลสมรรถนะเฉพาะประเมินผ่านผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อผู้เรียนพร้อม หรือเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ ส่วนการประเมินสมรรถนะหลักประเมินเมื่อจบปีการศึกษา เพื่อสะท้อนภาพการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนตลอดแนว

การตัดสินผลการเรียน

มีการกำหนดการดำเนินการตัดสินผลการเรียนไว้ 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ตัดสินผลการเรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้โดยกำหนดเป็นระดับผลการเรียนซึ่งสะท้อนถึง ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น กำหนดเป็นระบบสัญลักษณ์ ระบบตัวอักษร หรือคำสำคัญอื่นที่ สถานศึกษากำหนด ซึ่งพิจารณาจากข้อมูล หรือหลักฐานที่เป็นผลจากการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 ตัดสินผลการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียน ตามระดับความสามารถที่ส่วนกลางกำหนด (ระดับต้น กำลังพัฒนา สามารถ และเหนือความคาดหวัง) ซึ่งพิจารณาจากข้อมูล หรือหลักฐานที่เป็นผลจากการ เรียนรู้ กรณีที่สถานศึกษากำหนดสมรรถนะเพิ่มเติมให้สถานศึกษากำหนดเกณฑ์ระดับความสามารถให้สอดคล้องกับ แนวทางที่ส่วนกลางกำหนดด้วย

เบื้องต้นมีแนวทางการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนไว้เป็น 4 แนวทาง ดังภาพ

รายการ	แนวทางที่ 1		แนวทางที่ 2		แนวทางที่ 3		แนวทางที่ 4		
	ประเมิน เมื่อจบชั้นปี (ป.1 และ 2)	ประเมิน เมื่อจบช่วงชั้น (ป.3 ในฐานะ จบช่วงชั้น)	ประเมิน เมื่อจบชั้นปี (ป.1 และ 2)	ประเมิน เมื่อจบช่วงชั้น (ป.3 ในฐานะ จบช่วงชั้น)	ประเมิน เมื่อจบชั้นปี (ป.1 และ 2)	ประเมิน เมื่อจบช่วงชั้น (ป.3 ในฐานะ จบช่วงชั้น)	ประเมิน เมื่อจบชั้นปี (ป.1 และ 2)	ประเมิน เมื่อจบช่วงชั้น (ป.3 ในฐานะ จบช่วงชั้น)	
สมรรถนะ เฉพาะ (ในสาระ การเรียนรู้)	/	/	/	/	/	/	/	/	
สมรรถนะ หลัก 6 ด้าน		/ ทำกิจกรรม ประเมิน สมรรถนะ รวบยอด โดยเทียบกับ เกณฑ์ จาก ส่วนกลาง		/ โดย วิเคราะห์ จาก สมรรถนะ เฉพาะ เทียบกับ เกณฑ์ จาก ส่วนกลาง		/ โดย วิเคราะห์ จาก สมรรถนะ เฉพาะ เทียบกับ เกณฑ์ จาก ส่วนกลาง	/ ทำกิจกรรม ประเมิน สมรรถนะ รวบยอด โดยเทียบกับ เกณฑ์จาก ส่วนกลาง	/ ทำกิจกรรม ประเมิน สมรรถนะ รวบยอด โดยเทียบกับ เกณฑ์จาก ส่วนกลาง	/ ทำกิจกรรม ประเมิน สมรรถนะ รวบยอด โดยเทียบกับ เกณฑ์จาก ส่วนกลาง

ภาพ 12 แนวทางการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน

(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

การรายงานผลการพัฒนาและการเลื่อนชั้น

กล่าวถึงข้อมูล 2 ส่วน คือ การรายงานผลการพัฒนา และการเลื่อนชั้น ดังนี้

การรายงานผลการพัฒนา

- 1) การรายงานผลการเรียนรู้ในระหว่างชั้นปีและเมื่อจบช่วงชั้นให้อิงสมรรถนะ โดยมีองค์ประกอบอย่างน้อย 2 ส่วน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนบรรลุ และสรุปผลระดับสมรรถนะหลักที่ผู้เรียนบรรลุ
- 2) หากผู้เรียนย้ายสถานศึกษาระหว่างการศึกษภายในชั้นปี สถานศึกษาดำเนินการสรุปรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมาและผลการเรียนรู้ที่บรรลุในช่วงเวลานั้น

การเลื่อนชั้น

การเลื่อนชั้นของผู้เรียน แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเลื่อนชั้นระหว่างชั้นปี และการเลื่อนชั้นเมื่อจบช่วงชั้น

1) การเลื่อนชั้นระหว่างชั้นปีเป็นการประเมินเพื่อจัดทำข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละผลลัพธ์การเรียนรู้ในระหว่างการศึกษา หรือชั้นปีที่ 1 – 2 ของแต่ละช่วงชั้น ผู้เรียนจะได้รับการเลื่อนชั้นหากมีผลการเรียนรู้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชาที่เรียน ถ้าผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต่ำ หรือไม่เป็นไปตามระดับที่คาดหวังที่สถานศึกษากำหนด สถานศึกษาสามารถให้ผู้เรียนเลื่อนระดับชั้นปีได้ โดยจัดกิจกรรม หรือระบบสนับสนุนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด

2) การเลื่อนชั้นเมื่อจบช่วงชั้น (จากช่วงชั้นที่ 1 ไปช่วงชั้นที่ 2) เป็นการตัดสินผลการเรียนรู้ในภาพรวมเพื่อพิจารณาตัดสินการเลื่อนชั้นระหว่างช่วงชั้น เมื่อจบการศึกษาหรือชั้นปีสุดท้ายของช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 การเลื่อนระหว่างช่วงชั้นสามารถดำเนินการได้เมื่อผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และมีสมรรถนะหลักตามเกณฑ์ที่ส่วนกลางกำหนด

3) เกณฑ์การเลื่อนชั้น ทั้งการเลื่อนระหว่างชั้นปีและเลื่อนเมื่อจบช่วงชั้นให้เป็นไปตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ซึ่งต้องสะท้อนสมรรถนะและหรือคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งนี้ให้สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาอนุมัติการเลื่อนชั้น โดย

3.1) เกณฑ์การเลื่อนชั้นระหว่างชั้นปี: ผู้เรียนจะได้รับการเลื่อนชั้นเมื่อมีผลลัพธ์ การเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งระบุความสามารถสำคัญที่ผู้เรียนพึงมี (Minimum Requirement)

3.2) เกณฑ์การเลื่อนชั้นเมื่อจบช่วงชั้น ผู้เรียนจะได้รับการเลื่อนช่วงชั้นเมื่อบรรลุครบทุกผลลัพธ์ การเรียนรู้ช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และมีสมรรถนะหลักตามเกณฑ์ที่ส่วนกลางกำหนด

ทั้งนี้ เกณฑ์ที่ส่วนกลางกำหนดมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบในการ กำหนดเกณฑ์ในการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนด้วย

การจบการศึกษา

มีการระบุให้สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาอนุมัติการจบการศึกษา รวมทั้งกล่าวถึงการจบการศึกษาของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (การศึกษาภาคบังคับ) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (การศึกษาขั้นพื้นฐาน) โดยมีรายละเอียดดังนี้

เกณฑ์การจบการศึกษา

ผู้เรียนจบการศึกษาได้เมื่อ

- 1) มีผลการเรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 2) มีผลการพัฒนาสมรรถนะหลักตามเกณฑ์ที่ส่วนกลางกำหนด โดยมีสมรรถนะหลักอย่างน้อย

2 สมรรถนะ อยู่ในระดับ “สามารถ” ขึ้นไป

ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดเกณฑ์การจบการศึกษาเพิ่มเติม รวมทั้งกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

หลักฐานการจบการศึกษา

หลักฐานการจบการศึกษาจากสถานศึกษาให้อิงสมรรถนะ โดยมีองค์ประกอบอย่างน้อย 2 ส่วน ได้แก่ ผลการเรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับการศึกษา และระดับสมรรถนะหลัก

หมายเหตุ (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช... ยังอยู่ในกระบวนการวิจัยและพัฒนา จึงอาจยังมีการเปลี่ยนแปลง แก้ไข ขอให้ติดตามความเคลื่อนไหวในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (<https://cbethailand.com/>)

3. เราจะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะได้อย่างไร

เริ่มต้นทำความเข้าใจ

ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ เราต้องทำความเข้าใจองค์ประกอบของหลักสูตรและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ก่อน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างสิ่งที่กำหนดไว้ในเอกสารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้จริง

หากพิจารณาตามเกณฑ์การพิจารณาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ของสำนักงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (สบน.) จะเห็นได้ว่าการจัดทำเกณฑ์ขึ้นบนฐานขององค์ประกอบหลักที่สำคัญของการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ โดยจัดกลุ่มเกณฑ์เป็น 7 ด้านหลัก ได้แก่ 1) แนวคิด ข้อมูลพื้นฐาน และกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ 2) เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา 3) แบบแผนของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ 4) แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 5) แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 6) แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ 7) หลักสูตรระดับชั้นเรียน ทั้งนี้ข้อมูลในเกณฑ์แต่ละด้านจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังภาพ

ภาพ 13 ความสัมพันธ์ของเกณฑ์การพิจารณาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะทั้ง 7 ด้าน
 ทิศนา ขัมมณี และคณะ. (2565)

จากภาพ สามารถอธิบายรายละเอียดและความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเกณฑ์แต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านที่ 1 แนวคิด ข้อมูลพื้นฐาน และกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ข้อมูลในส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงที่มาของหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งด้านแนวคิด หลักการ เหตุผล ของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ฐานสมรรถนะ บริบทของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่ จังหวัด นโยบายระดับชาติ และแนวโน้มการจัดการศึกษา ในระดับสากล รวมถึงกระบวนการที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้จะ เป็นปัจจัยสำคัญในการนำมากำหนดแนวคิดหลักและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น บริบทในระดับต่างๆ และต้นทุนของสถานศึกษา

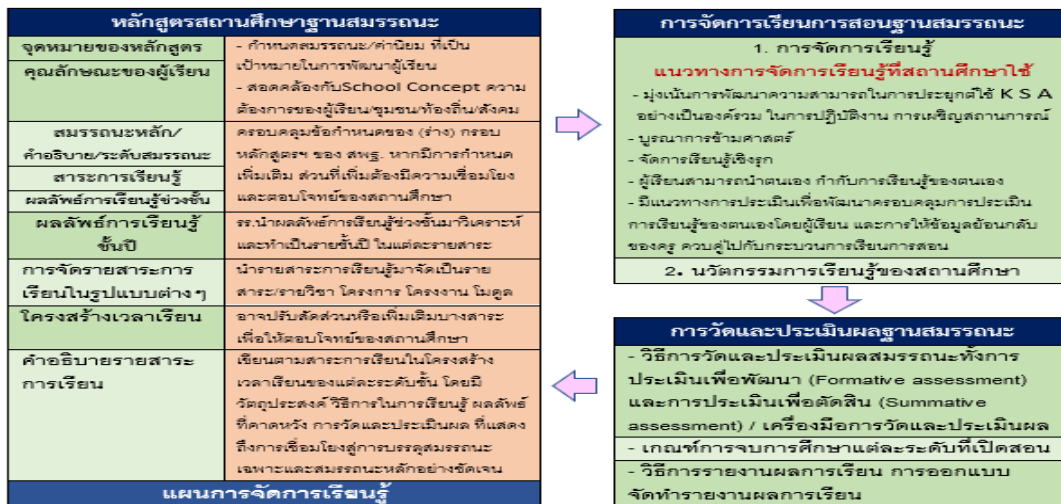
ด้านที่ 2 เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา ข้อมูลในส่วนนี้จะเป็นส่วนของการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา เริ่มจากการทบทวนแนวคิดและข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจากข้อมูลด้านที่ 1 จากนั้นทบทวน **ปรัชญา** ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และกำหนด **แนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus)** ที่แสดงถึงจุดเน้นของการจัดการศึกษาและเหมาะสมกับบริบท กำหนด **วิสัยทัศน์** ที่สอดคล้องกับปรัชญา แนวคิดหลัก และสะท้อนภาพอนาคตของสถานศึกษาที่พึงประสงค์อย่างชัดเจน รวมถึงกำหนด **พันธกิจ** ที่เป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ การระดมทรัพยากรและความร่วมมือ

ด้านที่ 3 แบบแผนของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ เมื่อได้ข้อมูลในด้านที่ 1 และด้านที่ 2 แล้ว จะนำมาสู่การพัฒนาตัวหลักสูตรสถานศึกษาในด้านที่ 3 โดยนำข้อมูลจากด้านที่ 1 และด้านที่ 2 มาใช้เป็นฐานในการกำหนด **จุดหมายของหลักสูตร คุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะหลัก สารการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้** ให้สอดคล้องกับจุดเน้นและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา รวมทั้งตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของผู้เรียน และชุมชน จากนั้นกำหนด **การจัดรายสาระการเรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน** และนำมาสู่การจัดทำ **คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้** ที่สอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษาและเน้นผลลัพธ์คือสมรรถนะของผู้เรียนที่สถานศึกษาต้องการ

ด้านที่ 4 แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เมื่อจัดทำแบบแผนของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในด้านที่ 3 แล้ว จะเชื่อมโยงมาสู่แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในด้านที่ 4 ได้แก่ แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษานำมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะและสมรรถนะ ตามจุดหมายของหลักสูตรและจุดเน้นของสถานศึกษา โดยการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษานำมาใช้จะต้องสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติ อย่างเป็นองค์รวม ในการปฏิบัติงาน การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมกับบริบท และนำไปสู่การประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะทั้งการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) ที่ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน และการประเมินเพื่อตัดสิน (Summative Assessment)

ด้านที่ 5 แนวทางการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ข้อมูลในส่วนนี้ จะเป็นการระบุวิธีการประเมินสมรรถนะของสถานศึกษา ที่ครอบคลุมการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) และการประเมินเพื่อตัดสิน (Summative Assessment) รวมทั้งกำหนดเครื่องมือการประเมินในระดับแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องกำหนดเกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับที่เปิดสอน และระบุวิธีการรายงานผลการเรียนของสถานศึกษาเพื่อส่งไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้แนวทางการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และแบบแผนของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ จะต้องมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังภาพ

ภาพ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมิน
 ทิศนา ขัมมณี และคณะ. (2565)

ด้านที่ 6 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ ข้อมูลในส่วนนี้ จะเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อหนุนเสริมการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ให้เกิดผลกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การกำหนดวิธีการจัดชั้นเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การใช้สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดแผนงานด้านต่างๆ ทั้งด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และนวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา

ด้านที่ 7 หลักสูตรระดับชั้นเรียน ข้อมูลในส่วนนี้จะเริ่มจากโครงสร้างรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นระบบครบวงจร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์/ผลลัพธ์การเรียนรู้ มโนทัศน์และสาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้และวิธีการวัดและประเมินผล ที่มีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้ควรมีการกำหนดสถานการณ์ งาน และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและแนวทางที่สถานศึกษากำหนดตามเกณฑ์ด้านที่ 4 ซึ่งสามารถนำผู้เรียนไปสู่วัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ข้อมูลตามเกณฑ์ทั้ง 7 ด้าน จะต้องมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งระหว่างองค์ประกอบภายในแต่ละด้าน และองค์ประกอบภายนอกที่เชื่อมโยงด้านต่างๆตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ซึ่งการจัดทำข้อมูลในแต่ละด้าน มีแนวทางและหลักการ ดังรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

ลองทำไป ตามขั้นตอน

จากส่วนแรกที่เน้นถึงความสำคัญของความสอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบหลักต่าง ๆ ที่ระบุ รายละเอียดในเอกสารหลักสูตร ได้แก่ แนวคิด ข้อมูลพื้นฐาน และกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ซึ่งมีผลต่อการกำหนดแนวคิดหลัก/จุดเน้น (School Concept/ School Focus) วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะของผู้เรียน รวมทั้งผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยสถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาคัดเลือกสาระการเรียนรู้หลัก สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของสถานศึกษา และกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนให้สอดคล้องตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดรายละเอียดไว้ และเพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะและคุณลักษณะ รวมทั้งผลลัพธ์การเรียนรู้ดังที่ระบุไว้ สถานศึกษาจึงควรกำหนดคำอธิบายรายวิชาฐานสมรรถนะ แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับ องค์ประกอบอื่น ๆ รวมทั้งนำเสนอตัวอย่างหลักสูตรระดับชั้นเรียน ซึ่งอาจนำเสนอในลักษณะของตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน เพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนความสอดคล้องสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่กำหนด ในเอกสารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้จริง

ในส่วนนี้ จะเป็นการนำเสนอรายละเอียดการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ โดยอธิบายลักษณะ การจัดทำข้อมูลตามเกณฑ์ในแต่ละด้าน ดังนี้

😊 ด้านที่ 1 แนวคิด ข้อมูลพื้นฐาน และกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ

ส่วนนี้เป็นข้อมูลที่เป็นจุดเริ่มต้นที่แสดงให้เห็นถึงที่มาของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย หัวข้อย่อย ดังนี้

1.1 ความเป็นมา แนวคิด หลักการ เหตุผล ของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ

ในส่วนนี้เขียนเป็นความเรียง แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ แนวคิดของผู้บริหาร แรงจูงใจ ปัจจัยสำคัญที่มี อิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิมมาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ **เพื่อตอบคำถามว่า “ทำไมต้อง จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ฉบับนี้”** ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลส่วนนี้ไปใช้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาของตน

1.2 ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษาที่ช่วยให้เข้าใจสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา เช่น ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ ขนาดของโรงเรียน ระดับชั้นที่เปิดสอน จำนวนนักเรียน จำนวนบุคลากร จำนวนห้องเรียนและห้องประกอบ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทระดับต่างๆ

ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทต่าง ๆ ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับบริบทระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับพื้นที่/จังหวัด ระดับประเทศ และระดับโลก ที่ส่งผลกระทบต่อภารกิจในการจัดการศึกษาและใช้ในการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา โดย **ข้อมูลระดับสถานศึกษา** จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียน บริบทของโรงเรียน ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนและโรงเรียน ฯลฯ **ข้อมูลบริบทระดับชุมชน** ได้แก่ สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ปัญหาที่เกิดขึ้น และลักษณะประชากร ความต้องการและความคาดหวังของชุมชน ต้นทุนด้านต่าง ๆ ทั้งวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ อาชีพ ประชาชน/ผู้รู้ แหล่งประกอบการ แหล่งธรรมชาติ แนวโน้มปัญหา ความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาในอนาคต **ข้อมูลบริบทระดับพื้นที่/จังหวัด** ได้แก่ สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ปัญหาที่เกิดขึ้น แนวโน้มปัญหา ความเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาในอนาคต ยุทธศาสตร์/นโยบายสำคัญระดับจังหวัดที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ท้องถิ่น **ข้อมูลบริบทระดับชาติ/ประเทศ และโลก** ได้แก่ สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปัญหาสำคัญด้านต่าง ๆ แนวโน้มการแก้ปัญหา ความเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาในอนาคต กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/นโยบาย แนวคิด แนวทางการศึกษาสำคัญส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา ทั้งนี้ในการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับบริบทระดับต่างๆ สามารถดำเนินการดังนี้

- 1) วิเคราะห์บริบทของโรงเรียนและบริบทของชุมชนที่สะท้อนจุดเด่น ทรัพยากร ต้นทุนของสถานศึกษาและชุมชน รวมถึงสภาพปัญหา อุปสรรค ความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจใช้ SWOT Analysis หรือเครื่องมืออื่นๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของโรงเรียน และบริบทของชุมชน
- 2) ทบทวนนโยบาย แนวทาง แผนพัฒนาระดับจังหวัด พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปให้เห็นถึงเป้าหมาย ผลลัพธ์ และทิศทางในการพัฒนาคนของระดับจังหวัด
- 3) ทบทวนนโยบายของชาติในด้านการพัฒนาคนและแนวทางการจัดการศึกษา มาตรฐานการศึกษาชาติ พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปให้เห็นถึงเป้าหมาย ผลลัพธ์ และทิศทางในการพัฒนาคนของระดับประเทศ
- 4) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาของประเทศต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา พร้อมสังเคราะห์ข้อมูลให้เห็นถึงแนวโน้มและแนวทางในการจัดการศึกษาระดับโลก
- 5) นำเสนอข้อมูลโดยเขียนข้อมูลของบริบทในระดับต่างๆ พร้อมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลและเขียนสรุปให้เห็นถึงทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทในระดับต่างๆ แสดงให้เห็นถึงเหตุผลและความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะที่ตอบโจทย์ความต้องการของสถานศึกษา

ชุมชน จังหวัด ประเทศ และโลก ทั้งนี้ควรนำเสนอข้อมูลในแต่ละส่วนให้ชัดเจน เห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันของข้อมูลแต่ละส่วน และมีข้อมูลเพียงพอต่อการนำไปกำหนดนโยบายรวมทั้งจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการนำเสนอแนวคิด ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลเกี่ยวกับบริบทระดับต่างๆ

การกำหนดรายละเอียดในแต่ละส่วน ควรพิจารณากำหนดรายละเอียดข้อมูลให้เพียงพอ *ครบถ้วน สัมพันธ์กัน* โดย *ควรแสดงรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานให้ครบถ้วน สอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งระดับโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่จังหวัด ประเทศและโลก*

จากข้อมูลพบว่าการนำเสนอมีหลายกรณี บางกรณีสถานศึกษาอาจนำเสนอหรือระบุข้อมูลในส่วนของสถานศึกษา ครบถ้วนและชัดเจน แต่อาจนำเสนอข้อมูลบริบทของชุมชน ท้องถิ่น รวมทั้งระดับจังหวัดระดับประเทศ และโลก ไม่ชัดเจน หรือไม่สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา หรืออาจนำเสนอข้อมูลเรื่องของบริบทจังหวัด แนวทางของพื้นที่ แนวทางการจัดการศึกษาระดับจังหวัด ประเทศ ที่ชัดเจนดีมากแต่กลับไม่ปรากฏข้อมูลในระดับโรงเรียน เป็นต้น

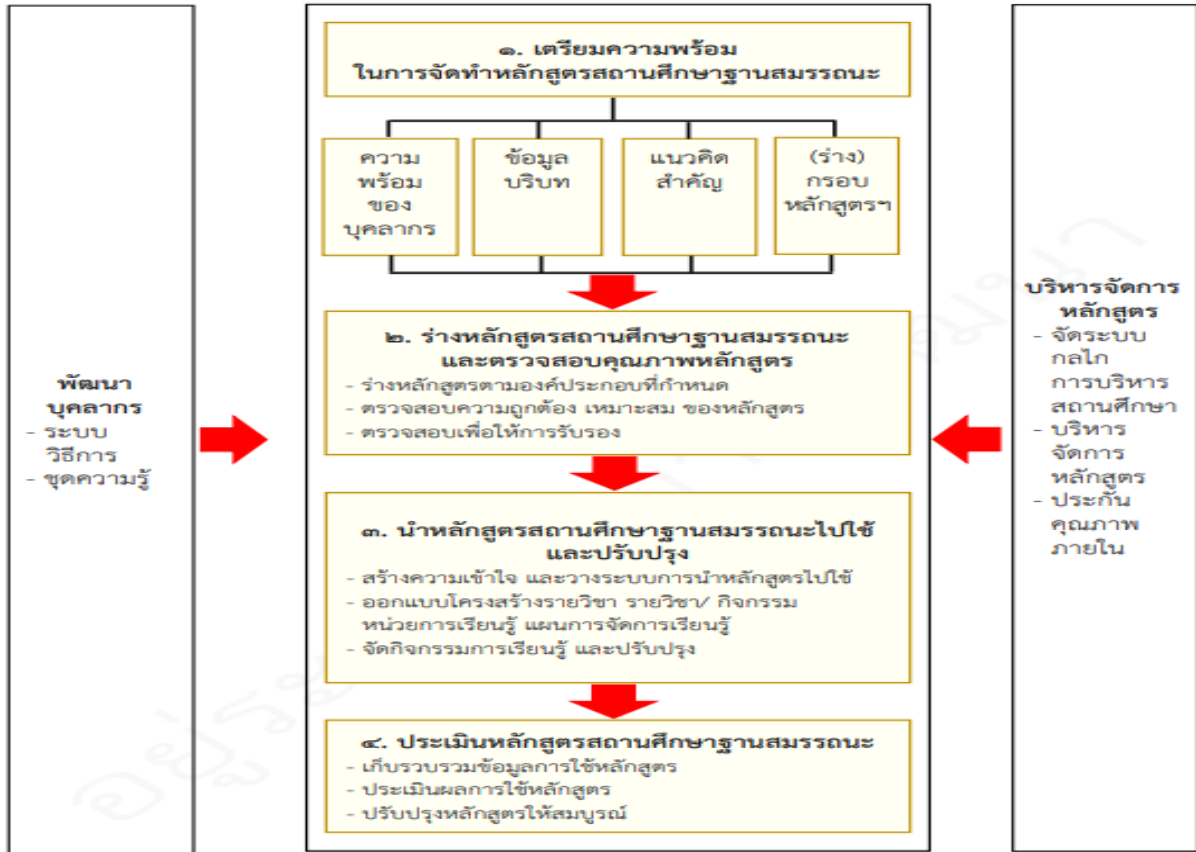
1.4 กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการเขียนแสดงให้เห็นถึงกระบวนการ ขั้นตอน ของสถานศึกษาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และสะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยสามารถดำเนินการดังนี้

1) กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ โดยสามารถศึกษาข้อมูลกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะที่นำเสนอผ่านเว็บไซต์ CBE Thailand ซึ่งแบ่งขั้นตอนในการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นร่างหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร 3) ขั้นนำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะไปใช้และปรับปรุง 4) ขั้นประเมินหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ หรือศึกษาข้อมูลจากเอกสารคู่มืออื่นๆ จากนั้นวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะที่สถานศึกษาจะใช้ในการดำเนินการ

2) เมื่อกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะแล้ว วิเคราะห์ว่าในแต่ละขั้นตอนมี “งาน” ไต่บ้างที่ต้องทำ และ “ใคร” ที่เป็นผู้เกี่ยวข้องบ้าง โดยใช้หลักการสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3) เรียบเรียงและนำเสนอข้อมูลสิ่งที่สถานศึกษาดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ โดยสามารถนำเสนอเป็นความเรียงแสดงให้เห็นถึงกระบวนการ ขั้นตอน ของสถานศึกษาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย หรือนำเสนอโดยสรุปเป็นแผนภาพ ดังตัวอย่าง พร้อมเขียนอธิบายรายละเอียดในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนเพิ่มเติม

ภาพ 15 แผนภาพแสดงกระบวนการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ

(ที่มา: <https://cbethailand.com/>)

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการนำเสนอกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

จากแผนภาพ แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนและสิ่งที่จะต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนในลักษณะของหลักการว่า “ทำอะไร” แต่ยังไม่แสดงให้เห็นถึงว่าเกี่ยวข้องกับ “ใคร” และต้อง “ทำอะไร” ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถใช้แผนภาพนี้เป็นแนวทาง แต่ในการดำเนินการและนำเสนอข้อมูลควรระบุถึงสิ่งที่สถานศึกษาดำเนินการตามบริบทของสถานศึกษาเอง **มีรายละเอียดที่ชัดเจนว่า “ใคร ทำอะไร ทำอย่างไร” และสะท้อนถึงการดำเนินการของสถานศึกษาที่มีความเฉพาะโดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง** เช่น การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ อาจระบุรายละเอียดที่สะท้อนการดำเนินการที่แท้จริงของสถานศึกษา ดังนี้ “การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและโรงเรียน.....โดยคณะครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุ่นสถานศึกษาและรับฟังความคิดเห็นจากจากการประชุมปรึกษาหารือจากคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งได้ข้อมูลในการขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของโรงเรียน..... โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดจุดเน้นและวิสัยทัศน์ รวมทั้งสมรรถนะผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์” การระบุข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะจะทำให้เห็นถึงคุณภาพของหลักสูตรที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ ดังนั้น หากสถานศึกษาสามารถระบุข้อมูลได้ชัดเจนจะทำให้เห็นภาพของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

😊 ด้านที่ 2 เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา

ส่วนนี้จะเป็นส่วนของแนวคิดพื้นฐานและการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและแบบแผนของหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยหัวข้อย่อย ดังนี้

2.1 ประชญา

ปรัชญา หรือหลักการ/แนวคิดที่สถานศึกษาใช้ในการจัดการศึกษา หมายถึง มุมมอง ความคิด ความเชื่อ หลักเหตุผล ที่เป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่หลักการและแนวทางในการจัดการศึกษา รวมถึงการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการกำหนดปรัชญา สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1) ทบทวนปรัชญาของสถานศึกษาว่าสะท้อนถึงมุมมอง ความคิด ความเชื่อ หลักเหตุผล ที่เป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หรือไม่ หากยังไม่ใช่อาจร่วมกันหารือ ระดมความคิด พร้อมสังเคราะห์ และสรุปข้อมูลเป็นข้อความที่สะท้อนมุมมองความเชื่อ ความคิดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2) ระบุปรัชญา พร้อมมีข้อความอธิบายขยายความเชื่อ แนวคิด ในลักษณะของข้อความที่ชัดเจน เห็นถึงแนวทางในการนำไปสู่การจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้าใจฐานคิดดังกล่าว ได้สอดคล้องกัน

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดปรัชญา

ในการนำเสนอปรัชญา หลักการ หรือแนวคิดนั้น สถานศึกษามักจะกำหนดปรัชญา หลักการ หรือแนวคิดเป็นวลี ข้อความสั้น ๆ หรือคำขวัญ เช่น การศึกษาคือชีวิต หรือ การศึกษาคือแสงสว่างแห่งปัญญา นำพาชีวิต ซึ่งการกำหนดลักษณะนี้อาจไม่สะท้อนหลักการหรือความเชื่อ ความคิดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากพอ ทั้งนี้สถานศึกษาควรให้รายละเอียดที่ชัดเจนเพิ่มเติมเพื่อขยายความเชื่อและแนวคิดพื้นฐานนั้น ดังตัวอย่าง

ปรัชญา : การศึกษาคือแสงสว่างแห่งปัญญา นำพาชีวิต

โรงเรียน.....มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาในระดับบุคคล และภูมิปัญญาในระดับของชุมชนท้องถิ่น โดยที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพของตนเองและสามารถสร้างความรู้ของตัวเองได้ตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตของตน

การระบุข้อความปรัชญา หลักการ หรือ แนวคิดในลักษณะนี้จะช่วยให้เห็นความเชื่อและฐานความคิดของสถานศึกษาได้ชัดเจนขึ้น และทำให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้าใจฐานคิดดังกล่าวได้สอดคล้องกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนต่อไป

2.2 แนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus)

แนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) หมายถึง จุดเด่น จุดเน้น หรืออัตลักษณ์ ของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบท ซึ่งหากมีผู้กล่าวถึงจุดเน้นของสถานศึกษา แห่งหนึ่ง ย่อมหมายความว่าบุคคลทั่วไปจะเข้าใจหรือมีมุมมองต่อสถานศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกัน อาจกล่าวได้ว่า แนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สถานศึกษาคาดหวังให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้ง บุคคลทั่วไปเข้าใจหรือเห็นภาพของสถานศึกษาสอดคล้องตรงกันไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเพียงใดก็ตาม แนวคิดหลัก หรือจุดเน้นของสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ต้องตกผลึกมาจากการวิเคราะห์หาจุดร่วมของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาที่มีส่วนในการจัดการศึกษา ขั้นตอนการกำหนดแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา ในหลักสูตรสถานศึกษา มีดังนี้

- 1) บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันวิเคราะห์หาจุดร่วมของสถานศึกษาจากปรัชญา แนวคิดในการจัดการศึกษา รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาและบริบทในระดับต่างๆ
- 2) สถานศึกษากำหนดข้อความที่แสดงแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) ซึ่งมีรายละเอียดและช่วยให้ผู้ศึกษาหลักสูตรรวมทั้งผู้ใช้หลักสูตรเข้าใจจุดเน้นของสถานศึกษาสอดคล้องกัน
- 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) กับข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา และปรัชญา แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ
- 4) ตรวจสอบความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) กับเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
- 5) เรียบเรียงข้อความที่แสดงแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) พร้อมมีข้อความที่เป็นรายละเอียดอธิบายขยายความแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษานั้น เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าใจได้ตรงกัน

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus)

การกำหนดแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) ในหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะนั้นไม่ควรกำหนดเพียงข้อความที่แสดงถึงจุดเน้นแต่เพียงอย่างเดียว เพราะอาจทำให้ผู้อื่นที่อาจไม่เข้าใจบริบทของสถานศึกษาเกิดความสับสนหรือเข้าใจคลาดเคลื่อน สถานศึกษาควรมีข้อความที่เป็นรายละเอียดอธิบายขยายความด้วย ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้ผู้ศึกษาหลักสูตรรวมทั้งผู้ใช้หลักสูตรเข้าใจจุดเน้นของสถานศึกษาสอดคล้องกัน และเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา และปรัชญา แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ รวมทั้งช่วยให้เห็นความต่อเนื่องระหว่างจุดเน้นที่นำไปสู่เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ดังตัวอย่าง

สถานศึกษากำหนดจุดเน้นหรือ School Concept ว่า “ชีวิตนวัตกร”

เรียบเรียงใหม่เป็น “นวัตกรเชิงชีวิตวิถี ทำเกษตรกรรมชีวภาพผสานการพัฒนาวัตกรรมการเกษตร”

2.3 วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ หมายถึง ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยปกติแล้ววิสัยทัศน์ อาจจะมีการปรับเปลี่ยนทุก 5 ปี หรือสถานศึกษาบางแห่งอาจกำหนด 3 ปี หรืออาจปรับเปลี่ยนตามกรอบเงื่อนเวลา ของการใช้หลักสูตรตามที่สถานศึกษากำหนด

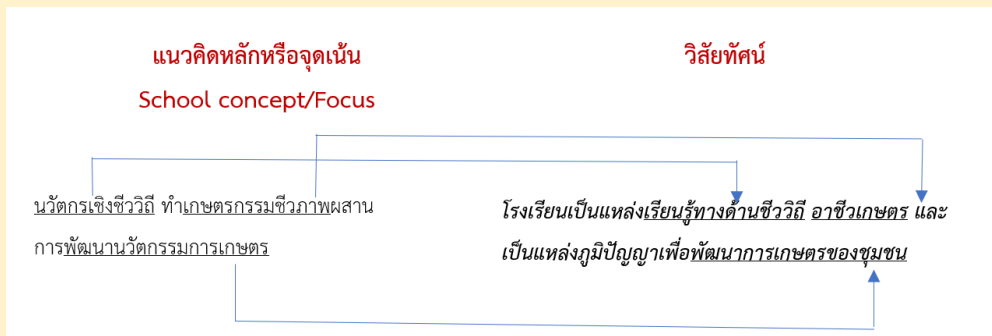
ในการกำหนดวิสัยทัศน์จะต้องสะท้อนภาพอนาคตของสถานศึกษาที่พึงประสงค์อย่างชัดเจนและเป็นไป ได้ในการปฏิบัติจริง เป็นไปตามเจตนารมณ์ อุดมการณ์ของสถานศึกษา และสอดคล้องกับปรัชญา/หลักการ/จุดเน้น/ บริบท ของสถานศึกษา รวมทั้งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (กรณีที่สถานศึกษาตั้งอยู่ใน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา) การกำหนดวิสัยทัศน์ในหลักสูตรสถานศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

1) ทบทวนแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) กับข้อมูลพื้นฐาน ของสถานศึกษา และปรัชญา แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ และร่วมกันกำหนดภาพ อนาคตของสถานศึกษาที่พึงประสงค์

2) เรียบเรียงข้อความที่สะท้อนภาพอนาคตของสถานศึกษาที่พึงประสงค์ พร้อมตรวจสอบความ สอดคล้องของวิสัยทัศน์กับแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) รวมทั้งมีข้อความ อธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นถึงแนวทางการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดภาพดังกล่าวได้

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดวิสัยทัศน์

สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่สะท้อนภาพอนาคตของสถานศึกษาที่พึงประสงค์อย่างชัดเจน สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง เป็นไปตามเจตนารมณ์ อุดมการณ์ของสถานศึกษา และ สอดคล้องกับปรัชญา หลักการ แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งสอดคล้องกับจุดเน้น เอกลักษณ์ บริบทของ สถานศึกษา (และวัตถุประสงค์ของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา) เช่น จากแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) “นวัตกรเชิงชีวิตวิถี ทำเกษตรกรรมชีวภาพผสมผสานการพัฒนานวัตกรรมการเกษตร” สถานศึกษาไม่ควรกำหนดวิสัยทัศน์ในลักษณะของคำขวัญหรือข้อความสั้น ๆ แต่ไม่สะท้อนภาพอนาคตของสถานศึกษา ที่พึงประสงค์ รวมทั้งไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เช่น “มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง หลีกเลียง อบายมุข” แต่ควรกำหนดวิสัยทัศน์หรือภาพอนาคตของสถานศึกษาที่ต้องการให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักหรือจุดเน้น ของสถานศึกษา (School Concept / Focus) และเป้าหมายของหลักสูตร เช่น “โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านชีวิตวิถี อาชีวเกษตร และเป็นแหล่งภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาการเกษตรของชุมชน” เป็นต้น ดังตัวอย่าง

2.4 พันธกิจ (Mission)

พันธกิจ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมของสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ การระดมทรัพยากรและความร่วมมือ เพราะการพัฒนาหรือดำเนินการเพียงแ่งมุมใดแ่งมุมหนึ่งหรือการทำงานเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจจะไม่สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ที่ต้องการได้ เช่น สถานศึกษาบางแห่งกำหนดพันธกิจเฉพาะด้านการพัฒนาผู้เรียน หรืออาจมีพันธกิจเฉพาะด้านของการพัฒนาครู ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ หรือสถานศึกษาบางแห่งกำหนดพันธกิจครบและครอบคลุมทุกด้านแต่อาจขาดความเชื่อมโยง สอดคล้องสัมพันธ์ที่จะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ ดังนั้นสถานศึกษาควรกำหนดพันธกิจให้มีความครอบคลุมการดำเนินงานของสถานศึกษาทุกด้าน และสอดคล้องตามแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) และวิสัยทัศน์ โดยสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1) ทบทวนวิสัยทัศน์ พร้อมร่วมกันระดมความคิดเพื่อหาแนวทางหรือวิธีการดำเนินการของสถานศึกษาให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด โดยครอบคลุมทั้ง**ด้านการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ การระดมทรัพยากรและความร่วมมือ**

2) จัดระบบข้อมูลและเรียบเรียงวิธีการดำเนินการในด้านการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ การระดมทรัพยากรและความร่วมมือ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

3) ตรวจสอบความสอดคล้องของพันธกิจกับวิสัยทัศน์และแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus)

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดพันธกิจ

เมื่อสถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน บริบทโรงเรียนแล้วร่วมกันกำหนด School Concept หรือจุดเน้นว่า “นวัตกรรมเชิงชีวิตวิถี ทำเกษตรกรรมชีวภาพผสานการพัฒนานวัตกรรมการเกษตร” รวมทั้งกำหนดวิสัยทัศน์ ว่า “โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านชีวิตวิถี ชีวเกษตร และเป็นแหล่งภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาการเกษตรของชุมชน” และเมื่อพิจารณาปรัชญา แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะพบว่า “โรงเรียน...มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาไทยภูมิปัญญาในระดับบุคคลและภูมิปัญญาในระดับของชุมชนท้องถิ่นโดยที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพของตนเองและสามารถสร้างความรู้ของตัวเองได้ตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง” สถานศึกษาสามารถระบุพันธกิจ ได้ดังนี้

- 1) จัดการศึกษาโดยเน้นสมรรถนะในการคิด การพัฒนานวัตกรรม ให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพของตนเองและสามารถสร้างความรู้ของตัวเองได้อย่างเหมาะสมกับบริบทบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม
- 2) ส่งเสริมการเรียนรู้ และการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาด้านการเกษตรชีวภาพของชุมชนทั้งในระดับบุคคลและชุมชนท้องถิ่น
- 3) ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน
- 4) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านชีวิตวิถีทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเกษตรของชุมชน
- 5) พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้ เชี่ยวชาญการพัฒนา นวัตกรรมเพื่อการเกษตรชีวภาพ เป็นครูมืออาชีพที่สามารถพัฒนาผู้เรียนและโรงเรียนให้สำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด
- 6) กระจายอำนาจการบริหาร และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับบุคลากรและชุมชน รวมทั้งหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนา ด้านเกษตรกรรมชีวภาพผสานการพัฒนา นวัตกรรมการเกษตร

😊 ด้านที่ 3 แบบแผนของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ

ในส่วนนี้จะเริ่มสู่การพัฒนาตัวหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยหัวข้อย่อย ดังนี้

3.1 จุดหมายของหลักสูตร

จุดหมายของหลักสูตร หมายถึง เป้าหมายปลายทางในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่แสดงถึงสมรรถนะ และคุณลักษณะ ค่านิยม ที่เป็นเป้าหมายปลายทางในการพัฒนาผู้เรียน โดยมีความสอดคล้องกับแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา รวมทั้งตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา และปรัชญา แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ในการกำหนดเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษานั้น สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

- 1) ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและคุณลักษณะของผู้เรียนจากส่วนกลาง หรือหลักสูตรระดับชาติ
- 2) วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับชาติ เชื่อมโยงกับแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) และวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานที่สะท้อนปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น
- 3) นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา โดยเขียนแสดงให้เห็นถึงสมรรถนะ และคุณลักษณะ ค่านิยม ที่เป็นเป้าหมายปลายทางในการพัฒนาผู้เรียน **ที่มีความเฉพาะของสถานศึกษา** และ **สอดคล้องสัมพันธ์** กับแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา รวมทั้งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและคุณลักษณะของผู้เรียนที่กำหนดในหลักสูตรระดับชาติ

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดจุดหมายของหลักสูตร

การกำหนดเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สถานศึกษา **ไม่ควรใช้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและคุณลักษณะของผู้เรียนจากส่วนกลางทั้งหมด** เพื่อความชัดเจน สถานศึกษาควรปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมสาระสำคัญที่สอดคล้องกับจุดเน้นและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้วย ตัวอย่างเช่น จากแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) และวิสัยทัศน์ รวมทั้งพันธกิจของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ข้างต้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ดังนี้

- 1) ผู้เรียนรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น จัดการอารมณ์และความเครียด ปัญหาและภาวะวิกฤติ สามารถฟื้นคืนสู่ภาวะสมดุล (Resilience) มีสุขภาพะ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น **มีภาวะผู้นำ และจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่มีความซับซ้อน**
- 2) ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง มีความคิดสร้างสรรค์ **พัฒนานวัตกรรมบนฐานภูมิปัญญา** มีความสามารถในการนำและกำกับการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีเป้าหมาย
- 3) ผู้เรียน **มีทักษะการใช้ภาษาไทย** สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีพลัง ด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- 4) ผู้เรียน **มีทักษะอาชีพ** มีความเป็นผู้ประกอบการ **เป็นนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถี** จัดระบบและกระบวนการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
- 5) ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก **โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** มีคุณธรรม จริยธรรม **สืบสานวัฒนธรรม**
- 6) ผู้เรียนเข้าใจปรากฏการณ์ของธรรมชาติ เข้าถึงและรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

3.2 คุณลักษณะของผู้เรียน

คุณลักษณะของผู้เรียน หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้น โดยมุ่งปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์กรรวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม โดยแนวทางการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ มีดังนี้

1) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 5 ประการ ที่กำหนดใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.... ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่นำเสนอผ่านเว็บไซต์ CBE Thailand หรือเอกสารคู่มืออื่นๆ

2) วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 5 ประการ ที่กำหนดใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) วิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ

2.1) หากพบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ มีความสอดคล้องและครอบคลุมตามหัวข้อต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว สถานศึกษาสามารถใช้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ

2.2) หากพบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ ยังไม่สอดคล้องหรือครอบคลุมแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) วิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมที่มีความเชื่อมโยงและตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะหรือบริบทของสถานศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) วิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

3) เรียบเรียงและเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในลักษณะของข้อความแสดงถึง “คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม” ที่สะท้อนลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาและประเมิน รวมทั้งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) วิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ที่สถานศึกษากำหนดไว้

3.3 สมรรถนะหลัก

การกำหนดสมรรถนะผู้เรียน นอกจากจะต้องกำหนดให้มีความครอบคลุมข้อกำหนดของ (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดสมรรถนะหลักไว้ 6 สมรรถนะ ได้แก่ การจัดการตนเอง การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน รวมทั้งสมรรถนะเฉพาะที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ทั้ง 7 สาระการเรียนรู้แล้ว สถานศึกษายังสามารถกำหนดสมรรถนะเพิ่มเติมที่มีความเชื่อมโยงและตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะหรือบริบทของสถานศึกษาได้เช่นกัน โดยการกำหนดสมรรถนะผู้เรียน สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1) ศึกษาสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะที่กำหนดใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่นำเสนอผ่านเว็บไซต์ CBE Thailand หรือเอกสารคู่มืออื่น ๆ

2) วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสมรรถนะหลัก 6 สมรรถนะ และสมรรถนะเฉพาะที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ ตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งปรัชญา แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ และข้อมูลพื้นฐานที่สะท้อนปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียน ชุมชน พื้นที่จังหวัด

2.1) หากพบว่าสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะที่กำหนดใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ มีความสอดคล้องและครอบคลุมตามหัวข้อต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว สถานศึกษาสามารถใช้สมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะที่กำหนดใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ

2.2) หากพบว่าสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะที่กำหนดใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ ยังไม่สอดคล้องหรือไม่ครอบคลุมตามหัวข้อต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น สถานศึกษาสามารถกำหนดสมรรถนะเพิ่มเติมที่มีความเชื่อมโยงและตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะหรือบริบทของสถานศึกษาได้

3) เรียบเรียงและนำเสนอสมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะของหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องสัมพันธ์เชื่อมโยง และครอบคลุมแนวคิดหลักหรือจุดเน้นของสถานศึกษา (School Concept / Focus) วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งปรัชญา แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ และข้อมูลพื้นฐานที่สะท้อนปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียน ชุมชน พื้นที่จังหวัด โดยสามารถนำเสนอผ่าน QR code เพื่อแสดงรายละเอียดทั้งหมดของสมรรถนะ

3.4 สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ เป็นพื้นที่ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดสมรรถนะตามที่ได้กำหนดไว้ทั้งสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ ซึ่งการคัดเลือกสาระการเรียนรู้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ สาระการเรียนรู้หลัก และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ดังนี้

3.4.1 การกำหนดสาระการเรียนรู้หลัก

ในการกำหนดสาระการเรียนรู้หลักต้องกำหนดให้ครอบคลุมข้อกำหนดตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ซึ่งในช่วงชั้นที่ 1 ประกอบด้วย 7 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม และวิทยาศาสตร์ และระบบธรรมชาติ ส่วนช่วงชั้นที่ 2 มี 9 สาระการเรียนรู้ โดยเพิ่มอีก 2 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการในครัวเรือน และเทคโนโลยีดิจิทัล การกำหนดสาระการเรียนรู้หลัก สามารถดำเนินการได้ดังนี้

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้หลัก จาก (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.....
- 2) คัดเลือกสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับระดับชั้นของผู้เรียน ซึ่งระดับประถมศึกษาตอนต้นและระดับประถมศึกษาตอนปลายจะมีสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
- 3) กำหนดวิชาที่เป็นวิชาสายสาระการเรียนรู้ ซึ่งต้องประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ เป็นหลัก
- 4) กำหนดวิชาที่เป็นวิชาบูรณาการ โดยพิจารณาจากสาระการเรียนรู้ในสาระ ศิลปะ สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง สุขศึกษาและพลศึกษา และวิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ สำหรับช่วงชั้นที่ 1 โดยเพิ่มเติม สาระการจัดการครัวเรือน และเทคโนโลยีดิจิทัล ในช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งในสาระเหล่านี้ สามารถกำหนดให้เป็นทั้งรายสาระการเรียนรู้ และ วิชาบูรณาการได้ ในการบูรณาการต้องให้มีความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน ปรัชญา วิสัยทัศน์ จุดเน้น หรือพันธกิจของหลักสูตรด้วย
- 5) กำหนดชื่อของสาระการเรียนรู้ สามารถทำได้ 2 รูปแบบคือ (1) กำหนดตามที่ (ร่าง) กรอบหลักสูตรกำหนดไว้ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ (2) กำหนดวิชาชั้นใหม่ แต่ให้ครอบคลุมกับสาระการเรียนรู้ เวลา รวมถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เช่น ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดสาระการเรียนรู้หลัก

ในการกำหนดชื่อสาระการเรียนรู้ชั้นใหม่ สถานศึกษาต้องกำหนดให้มีความเชื่อมโยงกับบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษา สามารถตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะของสถานศึกษา และมีความเหมาะสมกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน นอกจากนี้การกำหนดสาระการเรียนรู้หลักมีข้อกำหนดเพิ่มเติม คือ จะต้องมีการจัดทั้งในลักษณะรายสาระการเรียนรู้ และบูรณาการข้ามสาระการเรียนรู้ (รายละเอียดจะอธิบายเพิ่มเติมในหัวข้อโครงสร้างเวลาเรียน) ดังตัวอย่าง

ตาราง 1 ตัวอย่างการกำหนดสาระการเรียนรู้ ตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.....ของ สพฐ.

สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 1	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2
● ภาษาไทย	● ภาษาไทย
● คณิตศาสตร์	● คณิตศาสตร์
● ภาษาอังกฤษ	● ภาษาอังกฤษ
● ศิลปะ	● ศิลปะ
● สุขศึกษาและพลศึกษา	● สุขศึกษาและพลศึกษา
● สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง	● สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง
● วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ	● วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ
	● การจัดการครัวเรือน
	● เทคโนโลยีดิจิทัล

ตาราง 2 ตัวอย่างการกำหนดสาระการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา

เป้าหมาย	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 1	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2
<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น จัดการอารมณ์และความเครียด ปัญหาและภาวะวิกฤติ สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุล (Resilience) มีสุขภาพ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีภาวะผู้นำ และจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่มีความซับซ้อน 	<ul style="list-style-type: none"> สุขภาพและจิตใจ (บูรณาการสาระ ศิลปะและสุขศึกษา/พลศึกษา) 	<ul style="list-style-type: none"> สุขภาพและจิตใจ (บูรณาการสาระ ศิลปะและสุขศึกษา/พลศึกษา)
<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมบนฐานภูมิปัญญา มีความสามารถในการนำและกำกับ การเรียนรู้ของตนเองอย่างมีเป้าหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิด 	<ul style="list-style-type: none"> คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิดและนวัตกรรม
<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทย สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีพลัง ด้วยความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์
	<ul style="list-style-type: none"> ภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> ภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาตนเอง
<ul style="list-style-type: none"> ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรม สืบสานวัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์ ความเป็นพลเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์ ความเป็นพลเมือง
<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนเข้าใจปรากฏการณ์ของธรรมชาติ เข้าถึงและรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน 	<ul style="list-style-type: none"> เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน สิ่งแวดล้อมรอบตัว (วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ สังคมศึกษา และศิลปะ) 	<ul style="list-style-type: none"> ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ วิทยาการเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน (บูรณาการระหว่างสาระวิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ กับ เทคโนโลยีดิจิทัล)
<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ ความเป็นผู้ประกอบการเป็นนวัตกรรมเชิงชีวิตี จัดระบบและกระบวนการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย 	<p><i>(ไม่มีกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักที่ สอดคล้องกับเป้าหมายในข้อนี้)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> เกษตรชีวิตี (บูรณาการ สาระสุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ การจัดการในครัวเรือนและการประกอบการ

3.4.2 การกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

เป็นการกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเมื่อสถานศึกษาได้พิจารณาแล้วพบว่า สาระการเรียนรู้ที่กำหนดจากส่วนกลางยังไม่สามารถตอบสนองหรือไม่ครอบคลุม บริบท วิสัยทัศน์ จุดเน้นของสถานศึกษา ตลอดจนสมรรถนะเพิ่มเติมของสถานศึกษา เช่น จุดเน้นของสถานศึกษา คือ “นวัตกรรมเชิงชีวิตี ทำเกษตรกรรมชีวภาพผสมผสาน พัฒนานวัตกรรมเกษตร” ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าสาระการเรียนรู้ที่กำหนดยังไม่ครอบคลุมจุดเน้น ในลักษณะเช่นนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมได้ โดยดำเนินการดังนี้

- 1) พิจารณาความครอบคลุมของสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ กับ จุดเน้น วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจของสถานศึกษา หรือสมรรถนะผู้เรียนของหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) กำหนดขอบเขต สิ่งที่ผู้เรียนต้องทำได้ รวมถึงเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุม จุดเน้น วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจของสถานศึกษา หรือสมรรถนะผู้เรียนของหลักสูตรสถานศึกษา
- 3) กำหนดเป็นรายละเอียด/รายวิชา โครงการ โครงงาน โมดูล กิจกรรม รูปแบบใดก็ได้ จากนั้นกำหนดชื่อที่แสดงถึงสิ่งที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 2)

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

การกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมควรมีการกำหนดเป้าหมาย ขอบเขต หรือสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำได้ที่สอดคล้องกับจุดเน้น วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจของสถานศึกษา และสมรรถนะ เพื่อให้ได้สาระการเรียนรู้/รายวิชาที่เชื่อมโยง และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับที่ได้กำหนดไว้ ดังตัวอย่าง

ตาราง 3 ตัวอย่างการกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1

เป้าหมาย	สาระการเรียนรู้
	สาระการเรียนรู้
<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น จัดการอารมณ์และความเครียด ปัญหาและภาวะวิกฤติ สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุล (Resilience) มีสุขภาพและมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีภาวะผู้นำ และจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่มีความซับซ้อน 	<ul style="list-style-type: none"> ● สุขภาวะและจิตใจ (บูรณาการสาระศิลปะ และสุขพลศึกษา)
<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมบนฐานภูมิปัญญา มีความสามารถในการนำและกำกับการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีเป้าหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ● คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิด
<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทย สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีพลัง ด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> ● ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ● ภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาตนเอง
<ul style="list-style-type: none"> ● ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรม สืบสานวัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> ● สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์ ● ความเป็นพลเมือง
<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนเข้าใจปรากฏการณ์ของธรรมชาติ เข้าถึงและรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน 	<ul style="list-style-type: none"> ● เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ● สิ่งแวดล้อมรอบตัว (วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ สังคมศึกษา และศิลปะ)
	สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม
<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ ความเป็นผู้ประกอบการ เป็นนวัตกรเชิงชีวิตวิถีจัดระบบและกระบวนการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ● เกษตรกรน้อย

ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถจัดรายการเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดเป็นรายสาระ/รายวิชา โครงการ โครงงาน โมดูล กิจกรรม โดยจะต้องครอบคลุมสาระและผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด และมีความเหมาะสมกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน รวมทั้งสามารถตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะของผู้เรียน สถานศึกษา และบริบท

3.5 ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้น

(ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ..... ได้มีการกำหนดรายละเอียดของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้นไว้แล้ว ในส่วนนี้สถานศึกษาสามารถคัดลอกได้เพื่อให้ครอบคลุมตามข้อกำหนด อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาไม่จำเป็นต้องคัดลอกมาทั้งหมด สามารถคัดเลือกมาเฉพาะในส่วนที่สำคัญที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน หรือจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนของรายละเอียดสามารถจัดทำเป็น เอกสารเพิ่มเติม เช่น จัดทำใน ลักษณะ QR code ที่ผู้ใช้หลักสูตรสามารถดูเพิ่มเติมจากเครื่องมือดิจิทัล แยกเป็นเอกสารเพิ่มเติม หรือระบุไว้ใน ภาคผนวกท้ายหลักสูตรก็สามารถทำได้ตามความเหมาะสม

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้น

ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้นที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาต้องครอบคลุมข้อกำหนดของ (ร่าง) กรอบหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานของ สพฐ. และหากมีการกำหนดเพิ่มเติม ส่วนที่เพิ่มนั้นสามารถตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะ/บริบท ของสถานศึกษา และมีความเหมาะสมกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน

3.6 การระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

การระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี จะมีการขยายเพิ่มเติมจาก (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ..... ที่เป็นรายช่วงชั้นมาสู่รายชั้นปี ซึ่งในแต่ละสาระการเรียนรู้จะต้องมีความสอดคล้องต่อเนื่องทั้งในด้าน สมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ สามารถตอบโจทย์ผลลัพธ์ผู้เรียนที่ต้องการและสอดคล้องกับแนวคิด ทิศทาง และบริบทของสถานศึกษา ในการระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี สามารถดำเนินการได้ดังนี้

- 1) ศึกษาพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน ทั้งด้าน สติปัญญา ภาษา สังคม อารมณ์และสังคม
- 2) กำหนดขอบเขตหรือระดับความสามารถของผู้เรียนในแต่ละสาระการเรียนรู้ โดยให้มีระดับความ ยากง่าย หรือความลุ่มลึกของสิ่งที่ผู้เรียนควรทำได้ มากน้อยไปตามระดับความสามารถของผู้เรียน

3) พิจารณาผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้น จากนั้นระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนตามขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 2) จากนั้น เรียบเรียงผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี สถานศึกษาต้องมีการพิจารณาและกำหนดขึ้นมาโดยการขยายเพิ่มเติมจากที่ (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ..... ของ สพฐ ได้กำหนดไว้ ไม่ควรนำผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้น มา กำหนดเป็นผลลัพธ์รายชั้นปี เนื่องจากนักเรียนแต่ละระดับชั้นมีพัฒนาการในการเรียนรู้และศักยภาพที่แตกต่างกัน ดังนั้น นักเรียนระดับชั้น ป.1 และ นักเรียนระดับชั้น ป.2 ต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้รายชั้นปีที่แตกต่างกัน โดยอาจจะมียกระดับ ความยากง่ายแตกต่างกัน ในการระบุผลลัพธ์รายชั้นปี สถานศึกษาสามารถนำผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นตัวตั้ง และ กำหนดให้ลดหลั่นลงมาตามความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน นอกจากนี้ การระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี ควร คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากแม้จะเป็นนักเรียนในวัยเดียวกันมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน การกำหนด ผลลัพธ์ชั้นปี จึงต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้สามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้ **โดยไม่ จำกัดด้วยระดับอายุเท่านั้น**

ตาราง 4 ตัวอย่างการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1

ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้น ป.3	ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้น ป.2	ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้น ป.1
มีสมาธิในการฟังและการดู เข้าใจ และตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถถ่ายทอดเนื้อหาของสิ่งที่ฟัง และดูรวมทั้งแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม	มีสมาธิในการฟังและการดู เข้าใจและ ตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถสรุป เนื้อหาหรือถ่ายทอดเนื้อหาของสิ่งที่ฟัง และดู และบอกความคิดเห็นและ ความรู้สึกต่อสิ่งที่ฟังและดูอย่างสั้นๆ หรือ อย่างเหมาะสม ได้	มีความตั้งใจหรือมีสมาธิในการฟัง และการดูจนจบ เข้าใจและ ตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถ เล่าหรือสรุปหรือถ่ายทอดเนื้อหา ถึง สิ่งที่ฟังและดูได้ และบอกความรู้สึก หรือความคิดเห็นของตนเองต่อสิ่งที่ ฟังและดูอย่างสั้น ๆ ได้ หรือ อย่าง เหมาะสม ได้

3.7 รูปแบบการจัดรายสาระการเรียนรู้

การจัดสาระการเรียนรู้สามารถจัดได้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น จัดเป็นรายสาระ/รายวิชา โครงการ โครงงาน โมดูล กิจกรรม แต่ไม่ว่าจะจัดอย่างไร ต้องให้ครอบคลุมหรือสอดคล้องกับสาระและผลลัพธ์การเรียนรู้ตาม ที่ หลักสูตรสถานศึกษากำหนด และให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน สิ่งสำคัญคือ ต้อง สามารถตอบสนองต่อโจทย์ความต้องการเฉพาะของผู้เรียน สถานศึกษา และบริบทของสถานศึกษา ขั้นตอนการจัด รายสาระการเรียนรู้สามารถดูได้ในหัวข้อ 3.4 สาระการเรียนรู้

3.8 โครงสร้างเวลาเรียน

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนเป็นการกำหนดสัดส่วนของเวลาเรียนกับสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ จะเห็นว่าโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนดไว้ใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ....ของ สพฐ. ไม่ได้กำหนดจำนวนชั่วโมงที่ตายตัว แต่เป็นการกำหนดในลักษณะของร้อยละของเวลาเรียนทั้งหมด ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีความยืดหยุ่นในการที่จะปรับลดเวลาเรียนให้ตอบสนองต่อจุดเน้นหรือสมรรถนะสำคัญของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจมีการปรับสัดส่วนหรือเพิ่มเติมบางสาระ เพื่อให้ตอบโจทย์และเน้นผลลัพธ์คือสมรรถนะของผู้เรียนที่ต้องการ (DOL) ของสถานศึกษา โดยไม่เพิ่มภาระแก่ผู้เรียนและครูสอน ในลักษณะการทดสอบเพื่อการแข่งขัน ขั้นตอนการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียน มีดังนี้

- 1) ศึกษาโครงสร้างเวลาเรียนตามที่กำหนดไว้ใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ....
- 2) จัดสรรเวลาเรียนในสาระการเรียนรู้รายวิชาโดยกำหนดเป็นร้อยละ

2.1. การจัดสรรเวลาเรียนในช่วงชั้นที่ 1

ในรายสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ต้องจัดเวลาเรียนในแต่ละรายวิชาให้มีเวลาเรียนอยู่ในระหว่าง ร้อยละ 15– 20 ของเวลาเรียนทั้งหมด ในรายสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา และวิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ ต้องจัดเป็นรายสาระการเรียนรู้ให้มีเวลารวมกันแล้วไม่เกินร้อยละ 10 ของเวลาเรียนทั้งหมด

2.2. การจัดสรรเวลาเรียนในช่วงชั้นที่ 2

ในรายสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ต้องจัดเวลาเรียนในแต่ละรายวิชาให้มีเวลาเรียนอยู่ในระหว่าง ร้อยละ 11-15 ของเวลาเรียนทั้งหมด ในรายสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา และวิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ ต้องจัดเป็นรายสาระการเรียนรู้ให้มีเวลารวมกันแล้วไม่เกินร้อยละ 20 ของเวลาเรียนทั้งหมด

3) รวมเวลาเรียนของรายสาระการเรียนรู้ นำเวลาที่เหลือมาจัดสรรเป็นเวลาเรียนบูรณาการข้ามสาระการเรียนรู้

3.1) การจัดสรรเวลาเรียนในช่วงชั้นที่ 1 สามารถจัดสรรเวลาเรียนสำหรับการบูรณาการข้ามสาระการเรียนรู้ในทุกสาระการเรียนรู้ โดยต้องมีเวลาเรียนอยู่ระหว่างร้อยละ 35 – 45

3.2) การจัดสรรเวลาเรียนในช่วงชั้นที่ 2 สามารถจัดสรรเวลาเรียนสำหรับการบูรณาการข้ามสาระการเรียนรู้ในทุกสาระการเรียนรู้ โดยต้องมีเวลาเรียนอยู่ระหว่างร้อยละ 45 -55

4) กำหนดกิจกรรมเพิ่มเติม ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หรือ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยช่วงชั้นที่ 1 สามารถกำหนดในเวลาเรียนร้อยละ 10 และช่วงชั้นที่ 2 สามารถกำหนดในเวลาเรียนร้อยละ 10 – 15

5) ตรวจสอบเวลาเรียนรวม

5.1) ช่วงชั้นที่ 1 เวลาเรียน รวมคือ สารการเรี ยนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ต้องมีเวลาเรียนรวมทั้งรายสารการเรี ยนรู้และการบูรณาการข้ามสารระหว่างร้อยละ 45 – 55 และ สารการเรี ยนรู้ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม และวิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ ต้องมีเวลาเรียนรวมทั้งรายสารการเรี ยนรู้และการบูรณาการข้ามสารร้อยละ 35 – 45 กิจกรรมเพิ่มเติม เวลาเรียนรวม ร้อยละ 10

5.2) ช่วงชั้นที่ 2 เวลาเรียน รวมคือ สารการเรี ยนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ต้องมีเวลาเรียนรวมรวมทั้งรายสารการเรี ยนรู้และการบูรณาการข้ามสารระหว่างร้อยละ 35 – 45 และ สารการเรี ยนรู้ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม และวิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ ต้องมีเวลาเรียนรวมรวมทั้งรายสารการเรี ยนรู้และการบูรณาการข้ามสารร้อยละ 45 – 55 กิจกรรมเพิ่มเติม เวลาเรียนรวม ร้อยละ 10 – 15 จากนั้นตรวจสอบเวลาเรียนในแนวตั้ง คือ ต้องมีเวลาเรียนรวมร้อยละ 100

6) คำนวณเวลาเรียนจากร้อยละให้เป็นจำนวนเต็ม โดยช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1- -3) ต้องมีเวลาเรียนทั้งหมดรวมไม่เกิน 800 ชั่วโมง/ปี ส่วนช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4-6) ต้องมีเวลาเรียนรวมไม่เกิน 900 ชั่วโมง/ปี

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียน

การกำหนดเวลาเรียนจะต้องมีความระมัดระวังให้ครบตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ..... ได้กำหนด คือ ช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1- -3) ต้องมีเวลาเรียนทั้งหมดรวมไม่เกิน 800 ชั่วโมง/ปี ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4-6) ต้องมีเวลาเรียนรวมไม่เกิน 900 ชั่วโมง/ปี โดยสิ่งที่สถานศึกษาต้องพิจารณาเพิ่มเติม คือ 1) มีการจัดเวลาเรียนรายสารการเรี ยนรู้ เน้น สารการเรี ยนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษเป็นหลัก และ 2) มีการจัดสรรเวลาเรียนบูรณาการข้ามสารการเรี ยนรู้ เน้น สารการเรี ยนรู้ศิลปะ สังคมและพลศึกษา สังคม ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม และวิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ (เพิ่มสารการจัดการครัวเรือน และเทคโนโลยีดิจิทัล)

ในการกำหนดสัดส่วนของเวลาเรียนกับรายวิชา สามารถกำหนดชื่อหรือสาระหลักตามที่ระบุไว้ใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ..... ของ สพฐ จุดเด่นของการกำหนดในลักษณะนี้ คือ ง่ายต่อการตรวจสอบสัดส่วนเวลาเรียนให้สอดคล้องกับข้อกำหนด แต่จุดอ่อน คือ ไม่สามารถแสดงถึงรายวิชาของการบูรณาการได้ อาจส่งผลต่อเนื่องในการกำหนดคำอธิบายรายวิชา อีกแนวทางหนึ่ง คือ การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนตามรายวิชาบูรณาการ จุดเด่นของการกำหนดเช่นนี้ คือ จะทำให้สามารถแสดงถึงรายวิชาที่เป็นจุดเด่นของสถานศึกษา แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ สามารถเชื่อมโยงกับการจัดสารการเรี ยนรู้และคำอธิบายรายวิชาได้ชัดเจน จุดอ่อน คือ ยากต่อการตรวจสอบความถูกต้องของสัดส่วนเวลาเรียนตามข้อกำหนด ดังตัวอย่าง

ตาราง 5 ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ..... (ช่วงชั้นที่ 2)

สาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน		
	รายสาระการเรียนรู้	บูรณาการ	รวม
สาระการเรียนรู้			
<ul style="list-style-type: none"> ภาษาไทย 	120 (รายวิชาภาษาไทย)	20 (รายวิชาสุขภาวะและจิตใจ)	140
<ul style="list-style-type: none"> คณิตศาสตร์ 	120 (รายวิชาคณิตศาสตร์)		120
<ul style="list-style-type: none"> ภาษาอังกฤษ 	120 (รายวิชาภาษาอังกฤษ)		120
<ul style="list-style-type: none"> ศิลปะ 		80 (รายวิชาสุขภาวะและจิตใจ)	80
<ul style="list-style-type: none"> สังคมศึกษา 	60 (รายวิชาพลเมือง 20 และ รายวิชาสังคมศึกษา 40)	10 (รายวิชาเกษตรชีววิถี)	70
<ul style="list-style-type: none"> สุขศึกษาและพลศึกษา 	20 (วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา)	30 (รายวิชาสุขภาวะและจิตใจ 20 และ วิชาเกษตรชีววิถี 10)	50
<ul style="list-style-type: none"> วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ 		90 (วิชาวิทยาการเทคโนโลยี ในชีวิตประจำวัน 80 และ วิชาเกษตรชีววิถี 10)	90
<ul style="list-style-type: none"> เทคโนโลยีดิจิทัล 	40 (วิชาเทคโนโลยีดิจิทัล)	40 (วิชาวิทยาการเทคโนโลยี ในชีวิตประจำวัน)	80
<ul style="list-style-type: none"> การจัดการในครัวเรือนและการ ประกอบกร 	40 (รายวิชาการจัดการใน ครัวเรือนและการ ประกอบกร)	10 (รายวิชาเกษตรชีววิถี)	50
รวม	520	280	800
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม			
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมแนะแนว 		40	100
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมนักเรียน 		40	
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมเพื่อสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ 		20	
รวม 900 ชั่วโมง			

ตาราง 6 ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนตามรายวิชาบูรณาการ (ช่วงชั้นที่ 1 และ 2)

ช่วงชั้นที่ 1

สาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน		
	รายสาระการเรียนรู้	บูรณาการ	รวม
1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	160		160
2. คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิด	160		160
3. ภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาตนเอง	120		120
4. สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์	20		
5. ความเป็นพลเมือง	20		
6. เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน	40		
7 กลุ่มบูรณาการ			
4.1 สุขภาวะและจิตใจ (วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ ศิลปะและสุขภาพศึกษา)		120	120
4.2 สิ่งแวดล้อมรอบตัว (วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ สังคมศึกษา และศิลปะ)		80	120
8. กิจกรรมและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม			
8.1 เกษตรกรน้อย	40		40
8.2 จิตอาสาพัฒนาชีวิต เพื่อการเป็นคนดี (ชุมนุม ลูกเสือ เนตรนารี และกิจกรรมสาธารณประโยชน์)	40		40
รวม	600	200	800

ช่วงชั้นที่ 2

สาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน		
	รายสาระการเรียนรู้	บูรณาการ	รวม
รายสาระการเรียนรู้			
1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	120		120
2. คณิตศาสตร์เพื่อการพัฒนาการคิดและนวัตกรรม	120		120
3. ภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาตนเอง	120		120
4. ความเป็นพลเมือง	20		20
5. สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์	40		40
6. วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ	20		20

สาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน		
	รายสาระการเรียนรู้	บูรณาการ	รวม
7. สุขศึกษาและพลศึกษา	40		40
8. เทคโนโลยีดิจิทัล	40		40
9. การจัดการในครัวเรือนและการประกอบการ	40		
กลุ่มบูรณาการ			
สุขภาวะและจิตใจ (บูรณาการระหว่างรายสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ศิลปะ และสุขพลและศึกษา)		120	120
วิทยาการเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน (บูรณาการระหว่างรายสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และระบบธรรมชาติ กับ เทคโนโลยีดิจิทัล)		120	120
เกษตรชีววิถี (บูรณาการ ระหว่างรายสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ การจัดการในครัวเรือนและการประกอบการ)		40	40
	520	280	800
กิจกรรมเพิ่มเติม			
กิจกรรมแนะแนว	40		100
กิจกรรมนักเรียน	40		
จิตอาสาพัฒนาชีวิต เพื่อการเป็นคนดี (ชุมนุม ลูกเสือ เนตรนารี และกิจกรรมสาธารณประโยชน์)	20		
รวม			900

3.9 คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชา คือ รายละเอียดของรายวิชาที่กำหนดในโครงสร้างเวลาเรียนในหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งครูหรือผู้สอนจะนำไปใช้ในการออกแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้ต่อไป การเขียนคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะควรประกอบด้วย ชื่อรายวิชา/กิจกรรม เวลา วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ สถานการณ์และบริบทการเรียนรู้ วิธีการและขั้นตอนการเรียนรู้ และผลลัพธ์ที่คาดหวัง รวมทั้งการวัดและประเมินผล ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นการผสมผสานกันของ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ และการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีการเชื่อมโยงสู่การบรรลุสมรรถนะเฉพาะและสมรรถนะหลักอย่างชัดเจน ทั้งนี้ ในการเขียนคำอธิบายรายวิชา ต้องสื่อความหมายให้ชัดเจนและสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดด้วย ขั้นตอนการเขียนคำอธิบายรายวิชา มีดังนี้

- 1) พิจารณาผลลัพธ์การเรียนรู้รายชั้นปีที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะได้รับหลังสำเร็จในรายวิชานี้ หรือเป็นการระบุความสามารถที่ผู้เรียนจะทำได้
- 2) วิเคราะห์รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นความรู้ ทักษะ และเจตคติ/ค่านิยม/คุณค่า/คุณลักษณะ ของผู้เรียนที่ต้องประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อให้บรรลุความสามารถที่คาดหวัง
- 3) กำหนดสถานการณ์และบริบทการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผล ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการพัฒนามตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยสะท้อนให้เห็นการผสมผสานของ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ
- 4) เรียบเรียงและเขียนคำอธิบายรายวิชาให้มืองค์ประกอบครบถ้วน พร้อมตรวจสอบการเขียนคำอธิบายวิชาให้เห็นถึงงาน/สถานการณ์ วิธีการและขั้นตอนการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงไปสู่การบรรลุสมรรถนะเฉพาะและสมรรถนะหลักอย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะที่กำหนด รวมทั้งระบุวิธีการวัดและประเมินผลซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นการผสมผสานกันของ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ และการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการเขียนคำอธิบายรายวิชา

ในการเรียบเรียงคำอธิบายรายวิชา ไม่ควรนำผลลัพธ์การเรียนรู้มาเรียงต่อๆ กัน แต่ควรมีการเรียบเรียงให้แสดงถึงความเชื่อมโยงไปสู่สมรรถนะ อย่างไรก็ดีในการเชื่อมโยงสู่สมรรถนะในแต่ละสาระการเรียนรู้ อาจจะระบุถึงองค์ประกอบย่อยๆ ของแต่ละสมรรถนะ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นไม่หนักจนเกินไป ซึ่งการเขียนคำอธิบายรายวิชา ไม่ได้มีรูปแบบที่ตายตัว สามารถเขียนในลักษณะที่แตกต่างกันได้ แต่อย่างไรก็ตามในหลักสูตรสถานศึกษาฉบับเดียวกัน ควรมีรูปแบบของคำอธิบายรายวิชาเหมือนกันในทุกสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น

โดยทั่วไปการจัดทำคำอธิบายรายวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ต้องการนั้น จะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลที่จะเกิดกับผู้เรียน (ผลลัพธ์การเรียนรู้: ผู้เรียนทำอะไรได้ อย่างไร ในระดับใด ในเงื่อนไขใด สถานการณ์ใด (ผสานระหว่างสมรรถนะหลัก และสมรรถนะเฉพาะเรื่อง)

ส่วนที่ 2 ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ (ระบุ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สำคัญจำเป็น)

ส่วนที่ 3 แนวทางการสอน (รายละเอียดเกี่ยวกับงาน ประสบการณ์ กิจกรรม สถานการณ์การเรียนรู้ ฯลฯ)

ส่วนที่ 4 แนวทางการวัดและประเมินผล (วิธีการ เครื่องมือ)

ตัวอย่างคำอธิบายรายวิชา แบบที่ 1

คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย

รายวิชา ภาษาไทย

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

รหัสวิชา

เวลาเรียน 160 ชั่วโมง/ปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายวิชานี้มีเป้าหมายเพื่อให้ นักเรียนเกิดสมรรถนะเฉพาะด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยโดย

- 1) มีสมรรถนะในการฟังและการดู เข้าใจและตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถถ่ายทอดเนื้อหาของสิ่งที่ฟังและดูรวมทั้งแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม
- 2) พูดเพื่อสื่อสารข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก ได้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นกลาง โดยเคารพในความหลากหลาย
- 3) อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายของคำที่อ่านออกเสียง สามารถอ่านออกเสียงและเข้าใจตัวบท ได้หลากหลายมากขึ้น
- 4) มีสมรรถนะในการอ่าน เข้าใจสิ่งที่อ่าน มีนิสัยรักการอ่าน สามารถวิเคราะห์สิ่งที่อ่านและนำข้อคิดจากการอ่าน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์
- 5) คัดลายมือและเขียนคำได้ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ในการเขียนเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ชัดเจนและเหมาะสม
- 6) เขียนสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เขียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับงานเขียนของตนได้เหมาะสมเป็นกลางโดยไม่ละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่น
- 7) เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์
- 8) ใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ และ
- 9) มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

นอกจากสมรรถนะเฉพาะข้างต้น นักเรียนจะได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลักในระดับสามารถด้านการคิด(จับใจความสำคัญของการสื่อสาร) มีสมรรถนะในการจัดการตนเองให้สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ สำเร็จ สามารถปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำ ทำงานร่วมกับเพื่อนและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ประสบการณ์และกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนเพื่อการบรรลุเป้าหมายของรายวิชานี้ประกอบด้วยกิจกรรมที่สอดคล้องกับความชอบ ความสนใจที่ช่วยให้ผู้เรียนสนุกที่จะเรียนรู้และเกิดความชอบและรักภาษาไทย นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนตามแนวทวิภาษา ใช้ภาษาไทยควบคู่ไปกับภาษาถิ่น(ชนเผ่า) ของตน ครูทำหน้าที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จและค่อยๆเพิ่มงานที่ยากขึ้นไปตามลำดับ โดยใช้กิจกรรมหลากหลายเช่น การอ่านนิทาน การทำหนังสือ นิทานเล่มยักษ์ การเล่นเกมปริศนาคำทาย การท่องเที่ยวอุทยาน บทร้อยกรอง การร้อง เล่น เต้นรำ การเล่นเกม การสำรวจสิ่งแวดล้อม การลงมือปฏิบัติงานและกิจกรรมตามความเหมาะสมกับวัยและบริบทของเด็ก

การวัดและประเมินผลเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยการติดตาม สังเกตพฤติกรรม ตรวจผลงาน ให้การเสริมแรง และให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาก้าวหน้าจนบรรลุเป้าหมาย และ ใช้การประเมินตามสภาพจริงจากผลงาน พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน และมีการประเมินรวบยอดบนฐานของหลักฐานการเรียนรู้และการทดสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวอย่างคำอธิบายรายวิชา แบบที่ 2 (บูรณาการ)

คำอธิบายกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการคุณค่าสู่ชีวิตรายวิชาเกษตรชีววิถี

รายวิชาบูรณาการ สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ
การจัดการในครัวเรือนและการประกอบการ รหัสวิชา
เวลาเรียน 40 ชั่วโมง/ปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ศึกษาและฝึกปฏิบัติการงานเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยต่อสุขภาพ และสามารถต่อยอดสู่การประกอบอาชีพในอนาคตได้ ผ่านกิจกรรมการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ทำสวนเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ด้วยการวางแผนและรับผิดชอบร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนในการดูแลแปลงผักให้เติบโต ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ กระตือรือร้น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีทักษะในการทำงานจนสำเร็จร่วมกัน นำผลผลิตที่ได้ไปเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารที่เหมาะสมแต่ละช่วงวัยและเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย วางแผนต่อยอดในการผลิตเพื่อการจำหน่ายและการกำหนดราคาขายได้อย่างสมเหตุสมผล

โดยใช้กระบวนการบูรณาการในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงผ่านสถานการณ์ต่าง ๆ จากโรงเรียนไปสู่บ้านและชุมชน

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่องานด้านเกษตรกรรม ตระหนักในการดูแลสุขภาพของตนเองและคนรอบข้าง เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และเกิดสมรรถนะสำคัญได้แก่ การจัดการตนเอง การสื่อสาร การคิดขั้นสูง การรวมพลังทำงานเป็นทีม การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

การวัดและประเมินผลเน้นการประเมินเพื่อพัฒนา ใช้การประเมินตามสภาพจริงจากผลการปฏิบัติงาน ทั้งงานส่วนบุคคลและงานกลุ่มโดยใช้แบบสังเกต แบบประเมินพฤติกรรม พร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนากำหนดงานบรรลุเป้าหมาย และจากผลงาน และมีการประเมินรวบยอดบนฐานของหลักฐานการเรียนรู้และการทดสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลลัพธ์การเรียนรู้วิชาเกษตรชีววิถี

LO-H&PE 2101 LO-SO 2102 LO-HM 2101 LO-HM 2102 LO-HM 2103 LO-SC 2109

สมรรถนะหลัก

- 1.การจัดการตนเอง
- 2.การสื่อสาร
- 3.การคิดขั้นสูง
- 4.การรวมพลังทำงานเป็นทีม
- 5.การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
- 6.การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

***หมายเหตุ** ในตัวอย่างนี้ สถานศึกษาได้กำหนดรหัสผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละวิชาไว้ในผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี
ในคำอธิบายรายวิชา จึงระบุเพียงรหัสผลลัพธ์การเรียนรู้

😊 ด้านที่ 4 แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ในส่วนนี้จะเป็นการนำหลักสูตรไปสู่การดำเนินการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของสถานศึกษา ประกอบด้วย หัวข้อย่อย ดังนี้

4.1 การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาและการใช้ชีวิต เป็น การเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อใช้ประโยชน์ ไม่ใช่การเรียนรู้เพื่อรู้เท่านั้น ซึ่งมีหลักการสำคัญ 10 ประการ ได้แก่

- 1) การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตร มีการนำสมรรถนะมาใช้เป็นหลักในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้และ มโนทัศน์สำคัญของการจัดการเรียนรู้ จึงต้องมีการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาให้ชัดเจน
- 2) ผู้สอนต้องคัดสรรกระบวนการ ที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะไปพร้อมกัน โดยมีการกำหนดงาน/สถานการณ์ ที่สามารถใช้สร้างสมรรถนะผู้เรียนตามที่กำหนด
- 3) การกำหนดความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการทำงานนั้นให้สำเร็จเน้น การจัดการเรียนรู้เน้นที่การนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน การแก้ปัญหา และการใช้ ชีวิต ผู้สอนต้องบูรณาการความรู้สหวิทยาการโดยส่งเสริมการใช้ความรู้ข้ามศาสตร์ (Multidisciplinary) อย่างบูรณา การ (Integration)
- 4) การจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเลือกเส้นทางเรียนรู้ (Learning Pathway) ของตนได้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่หลากหลาย และสามารถ ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน (Differentiated Instruction)
- 5) การเสริมสร้างเจตคติ/คุณลักษณะ (Attitude/Attribute: A) โดยสร้างแรงจูงใจแรงบันดาลใจ กระตุ้น ความสนใจใฝ่รู้ สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำตนเองและกำกับการเรียนรู้ของตนเอง ได้ (Self-Directed Learning) เนื่องจากเจตคติ/คุณลักษณะ (Attitude/ Attribute: A) เป็นปัจจัยสำคัญในการ ขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 6) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้ให้ถึง ระดับที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ และเกิดการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning) คือเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่ กำหนดได้จริง
- 7) การให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานจริง ได้เผชิญสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคที่ท้าทายและได้มีโอกาส ประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะที่จำเป็น ในการทำงานจนประสบความสำเร็จ ผู้เรียนทุกคนได้รับการ ช่วยเหลือในระยะเวลาที่แตกต่างไปตามความจำเป็นของแต่ละคน สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ชุมชนแวดล้อม และจุดเน้นของสถานศึกษา เพื่อเอื้อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะอย่างเต็มศักยภาพ

8) การจัดให้เกิดความยืดหยุ่นเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (Individual Support) เพื่อให้ผู้เรียนใช้เวลาในการเรียนรู้/การทำงาน ตามความถนัดและความสามารถของตน สามารถก้าวหน้าไปเร็วช้าแตกต่างกันได้โดยคำนึงถึงจังหวะในการเรียนรู้ของผู้เรียน (Self-Pacing)

9) การจัดให้ผู้เรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเองระหว่างเรียน (Assessment as Learning) เพื่อการปรับปรุงวิธีการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของตน การเลือกใช้ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ ควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้รายบุคคล

10) มีการสังเกตพฤติกรรมและการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และให้ความช่วยเหลือตามความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองสู่ระดับ ความสามารถที่สูงขึ้น วิเคราะห์เด็กรายบุคคลว่ามีความสามารถ ความสนใจสิ่งใด นำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สูงขึ้น

จุดเน้นในการกำหนดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ อยู่ที่ “การปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ ช่วยให้สามารถลดเวลาเรียนเนื้อหาที่ไม่จำเป็น เพื่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการพัฒนา เอื้อให้ผู้เรียนมีเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในระดับชำนาญหรือเชี่ยวชาญ และเป็นการเรียนรู้การสอนที่มีการบูรณาการความรู้จากศาสตร์สาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง เพื่อความสำเร็จต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะ ตามความถนัด ความสามารถ และจังหวะการเรียนรู้ของตน ซึ่งแต่ละคนอาจพัฒนาได้เร็วหรือช้าแตกต่างกัน

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มีหลากหลายแนวทาง ซึ่งสามารถจัดกลุ่มเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ดังนี้

กลุ่มที่ 1: การนำกรอบสมรรถนะหลักสู่การพัฒนาผู้เรียนบนฐานหลักสูตรเดิมที่เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน แบ่งเป็นแนวทาง 2 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 1 : ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ

แนวทางที่ 2 : ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ

แนวทางในกลุ่มนี้เหมาะสมสำหรับใช้จัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาที่ยังใช้หลักสูตรเดิมที่มีลักษณะเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานเป็นหลัก หรือสำหรับผู้ที่สนใจและเพิ่งเริ่มต้นจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เนื่องจากมีลักษณะที่อิงกับวิธีคิดในการออกแบบการเรียนการสอนเช่นเดิมเป็นหลัก แต่เพิ่มเติมกิจกรรมหรือประสบการณ์ในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้แล้วไปประยุกต์ใช้ในการทำงานต่างๆ เพื่อให้เกิดสมรรถนะ

กลุ่มที่ 2: การนำกรอบสมรรถนะหลักสู่การพัฒนาผู้เรียนโดยอิงฐานสมรรถนะหรือหลักสูตรอิงมาตรฐาน แบ่งเป็นแนวทาง 2 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 3 : ใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ

แนวทางที่ 4 : สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด

แนวทางในกลุ่มนี้เหมาะสมสำหรับใช้จัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาที่ยังใช้หลักสูตรเดิมที่มีลักษณะเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานก็ได้ หรือใช้ในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะก็ได้เช่นกัน เนื่องจากมีลักษณะที่ยืดหยุ่น สามารถปรับใช้ได้ตามแต่บริบทของสถานศึกษา

กลุ่มที่ 3: การนำกรอบสมรรถนะหลักสู่การพัฒนาผู้เรียนบนฐานสมรรถนะ แบ่งเป็นแนวทาง 4 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 5 : บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ

แนวทางที่ 6 : สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน

แนวทางที่ 7 : การเรียนรู้สมรรถนะแบบผสมผสาน (Hybrid Competency Learning) แนวทางที่ 8 : เชื่อมงาน ประสานการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะทั้งโรงเรียน (Whole-School Learning)

แนวทางในกลุ่มนี้เหมาะสมสำหรับใช้จัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะเป็นหลัก เนื่องด้วยกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่กำหนดเป็นสำคัญ และมีลักษณะของออกแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งการบูรณาการระหว่างสาระต่าง ๆ บูรณาการการพัฒนาสมรรถนะ และการบูรณาการกับวิถีชีวิตของผู้เรียน

โดยแนวทางการจัดการเรียนรู้ข้างต้น มีลักษณะ ดังตาราง

ตาราง 7 ตัวอย่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและลักษณะของแนวทาง

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ลักษณะ	เวลาที่ใช้	ข้อมูล
แนวทางที่ 1 ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ	เป็นการนำสมรรถนะที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของการสอนปกติมาเสริม โดยปรับหรือเพิ่มกิจกรรม การประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้ของผู้เรียนให้เข้มข้น มีความหมายยิ่งขึ้น	ระยะสั้นๆ ใช้เวลา 2-3 ชั่วโมง	-อาจจะปรับแผนการสอนที่มีอยู่ และเติมต่อยอดข้อมูล -ออกแบบในลักษณะแยกเป็นวิชา
แนวทางที่ 2 ใช้งานเดิม ต่อต่อสมรรถนะ	ออกแบบกิจกรรมเพิ่มเติมจากกิจกรรมเดิมโดยใช้สถานการณ์ต่างๆ เพื่อต่อยอดให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะ และเจตคติ ไปประยุกต์ใช้ โดยเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา เจตคติ/คุณลักษณะ (A) ความรู้ (K) และทักษะ (S) ในช่วงต้น และจัดสถานการณ์สำคัญให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้เจตคติ/คุณลักษณะ (A) ความรู้ (K) และทักษะ (S)	ระยะสั้นๆ ใช้เวลา 2-3 ชั่วโมง	- ปรับเปลี่ยนแนวคิด การออกแบบกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้เดิม โดยมีการเพิ่มงานหรือสถานการณ์ให้มีความหลากหลาย
แนวทางที่ 3 ใช้รูปแบบการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะ	มีการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะ/ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ และเกิดสมรรถนะ/ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา โดยอาจจะปรับหรือเพิ่มขึ้นตอนย่อยที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเตรียมเจตคติ/คุณลักษณะ (A) ความรู้ (K) และทักษะ (S) และจัดสถานการณ์ที่จะประยุกต์ใช้เจตคติ/คุณลักษณะ (A) ความรู้ (K) และทักษะ (S) การพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา เจตคติ/คุณลักษณะ (A) ความรู้ (K) และทักษะ (S) ในช่วงต้น และจัดสถานการณ์สำคัญให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้เจตคติ/คุณลักษณะ (A) ความรู้ (K) และทักษะ (S)	อาจจะเป็นแผนสั้นๆ 2-3 ชั่วโมง หรือบางรูปแบบการเรียนรู้ใช้เวลา 5-10 ชั่วโมง	ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่โรงเรียนเคยใช้ อาจจะมากกว่า 1 รูปแบบ และเติมต่อยอดข้อมูล
แนวทางที่ 4 สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด	จัดเป็นการเรียนการสอนในลักษณะหน่วยบูรณาการที่สามารถพัฒนาสมรรถนะด้านต่าง ๆ ได้หลายด้าน ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่สอดคล้องกับหลักการ	- บูรณาการหลายวิชา - ใช้เวลา	อาจจะปรับจากหน่วยบูรณาการเดิมและเติมต่อยอดข้อมูล

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ลักษณะ	เวลาที่ใช้	ข้อมูล
	จัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ แนวทางนี้โดยใช้สมรรถนะหลักหรือ สมรรถนะเฉพาะ หรือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นตัวตั้ง เป็นการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวมที่นำสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในชีวิต สังคม และโลก ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้เรียนมาเชื่อมโยงกับเนื้อหา ทักษะ และเจตคติ ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้กับประสบการณ์ในชีวิต	5-10 ชั่วโมง	
แนวทางที่ 5 บูรณาการผสาน หลายสมรรถนะ	ส่งเสริมสมรรถนะหลักหรือ สมรรถนะเฉพาะหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบผสมผสานกัน ทั้งบริบทของที่บ้านและโรงเรียน โดยการพิจารณาความพร้อมในการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน ตลอดจนความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และในชีวิตจริง แนวทางนี้ให้ความสำคัญกับการบูรณาการเรียนรู้ในสถานการณ์ที่มีความเหมาะสม และสามารถผสมผสานวิธีการเรียนการสอนได้หลากหลาย	- ใช้เวลา 5-10 ชั่วโมง -มีผู้ปกครอง เข้ามามีส่วน ร่วม	
แนวทางที่ 6 สมรรถนะชีวิตใน กิจวัตรประจำวัน	ส่งเสริมสมรรถนะหลักหรือ สมรรถนะเฉพาะหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ขณะผู้เรียนปฏิบัติกิจวัตรประจำวันจึงเป็นการฝึก/ พัฒนาสมรรถนะอื่นๆ ได้อย่างซ้ำๆ เป็นวิธีการส่งเสริมสมรรถนะอย่างเป็นธรรมชาติและช่วยปลูกฝังให้สมรรถนะดังกล่าวมีความมั่นคงถาวรจากการปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน เป็นการพัฒนาสมรรถนะอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันปกติของนักเรียน สอดคล้องกับกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดในโรงเรียน	ใช้เวลานอก การเรียน	-ใช้ข้อมูลเดิมมาต่อ เดิม -กิจกรรมที่เกิดใน โรงเรียน และที่บ้าน เป็นสถานการณ์ สำหรับการพัฒนา สมรรถนะ และการ ประเมินสมรรถนะ
แนวทางที่ 7 : การเรียนรู้ สมรรถนะแบบผสมผสาน (Hybrid Competency Learning)	เป็นการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่าง การเรียนการสอนทางไกล (Distance Learning) และการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face to Face Learning) โดยเป็นการออกแบบการเรียนรู้ที่มีการผสมผสานระหว่างบริบททั้งที่บ้านและโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง และทำให้ผู้เรียนมองเห็นการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการใช้ในชีวิตจริงได้	ใช้เวลาทั้งใน เวลาเรียน และนอก เวลาเรียน	เป็นการออกแบบที่ เน้นความยืดหยุ่นของ กิจกรรมการเรียนรู้
แนวทางที่ 8 การพัฒนา สมรรถนะผู้เรียนทั้งโรงเรียน	เป็นแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะหลักของผู้เรียนสามารถทำได้ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน นอกโรงเรียน	- เรียนรู้ หลากหลายที่	

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ลักษณะ	เวลาที่ใช้	ข้อมูล
โดยใช้ประเด็นการเรียนรู้ร่วมกัน (Whole - School Learning)	ที่บ้าน ในชุมชน อีกทั้งผ่านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยเน้นการเรียนรู้จากเรื่องราว/ประเด็น/เนื้อหา/ ต้นทุน ของโรงเรียนหรือชุมชน / บทเรียนที่มีความหมายร่วมกัน ที่เป็นจุดเน้นสำคัญของโรงเรียน และนำสู่การพัฒนา ผู้เรียนทั้งโรงเรียน (Whole - School) สำหรับนักเรียน ทุกชั้น ทุกกลุ่ม ตามลักษณะพื้นฐานความรู้ที่มีระดับ พัฒนาการ และประเด็นที่เป็นความสนใจทั้งรายบุคคล รายกลุ่ม และชั้นเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่อง เดียวกัน แต่ต่างกันในระดับย่อย และความลุ่มลึกในสิ่ง ที่เรียน ส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างกัน เกิดการเรียนรู้เชิงลึก แนวนี้ สามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ได้ เรียนรู้ไปใช้ได้จริงผ่านสถานการณ์หลากหลายทั้งใน ห้องเรียน นอกห้องเรียน และชีวิตจริง ช่วยปลูกฝัง สมรรถนะสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันให้เกิดขึ้น อย่างยั่งยืน	- หน่วยใหญ่ และแยกย่อย - อาจจะมี การนำแนว 4 และ 5 มาผสม	

ขั้นตอนการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มีดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการและแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
- 2) พิจารณาข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา เป้าหมาย และสมรรถนะผู้เรียนที่ได้กำหนดไว้
- 3) วิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนที่ระบุไว้ในคำอธิบายรายวิชา
- 4) คัดเลือกและกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับข้อมูลข้อ (1) – (3)
- 5) กำหนดรายละเอียดของขั้นตอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทั้งในลักษณะมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถ

ในการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะและเจตคติอย่างเป็นองค์รวมที่สอดคล้องกับแนวทาง/หลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ทั้งใน ลักษณะการจัดการเรียนรู้สำหรับรายสาระการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้จากศาสตร์สาขาต่างๆ โดยเน้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่หลากหลาย ที่แสดงถึงการนำไปสู่การปฏิบัติจริงของสถานศึกษา ไม่ใช่เพียงหลักการกว้าง ๆ

6) ระบุแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการนำตนเอง หรือ กำกับ การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การให้ผู้เรียนได้ออกแบบหรือวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง ให้ผู้เรียนได้กำหนดตารางเวลา หรือรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง และมีระบุกระบวนการที่ให้ผู้เรียนได้อภิปรายหรือ สะท้อนคิดหลังการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำไปสู่การปรับปรุงหรือพัฒนาตนเอง เช่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ แนวทางในการปฏิบัติงาน/สถานการณ์ เช่น การกำหนดเวลา การกำหนดสถานที่ ปฏิบัติงาน จำนวนชั่วโมงในการสืบค้นนอกห้องเรียน เป็นต้น

7) ระบุแนวทางการให้ผลป้อนกลับของครูแก่ผู้เรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ ซึ่งควรเป็นวิธีการที่ชัดเจน หรือกำหนดเป็นกระบวนการ/ขั้นตอนในการดำเนินการ เช่น หลังจากนักเรียนนำเสนอผลงานของตนเองแล้ว ครูให้ข้อเสนอแนะในลักษณะภาพรวม /เขียนเป็นเอกสารเพื่อเป็นหลักฐานให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการปรับปรุงผลงาน เป็นต้น

8) เรียบเรียงการเขียนแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะให้ครบตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการเขียนคำอธิบายรายวิชา

สถานศึกษาควรระบุให้เห็นแนวปฏิบัติจริง ที่เป็นรูปธรรมของตนตามทฤษฎี หลักการ แนวคิดนั้นๆ ดังนั้น ในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ควรเขียนให้เห็นถึงขั้นตอนหรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษาดำเนินการจริง ไม่ใช่ระบุเพียงหลักการ/แนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบกว้าง ๆ เพราะเมื่อนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริง อาจจะทำให้สามารถดำเนินการได้ หรือทำให้ไม่สามารถสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้พัฒนาหลักสูตรกับผู้นำหลักสูตรไปใช้ได้ ดังตัวอย่าง

๓๐.๒ หลักการและแนวทางการจัดการเรียนการสอน
 การจัดการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่เข้มงวดและเป็นองค์ประกอบหลักในการกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำสมรรถนะสู่การจัดการเรียนรู้เป็นการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการพิจารณาสมรรถนะหลักที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน และวิเคราะห์สมรรถนะเฉพาะของศาสตร์เพื่อนำมาผสมผสานกับสมรรถนะหลัก แล้วกำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้เมื่อจบชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะเฉพาะและสมรรถนะหลัก นอกจากนี้ ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนต้องออกแบบ

นำหลักการมาใช้ แต่ยังไม่เห็นว่าโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ควรระบุแนวทางที่โรงเรียนใช้ โดยสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้นของสถานศึกษาและเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

กระบวนการที่ช่วยปลูกฝัง เสริมสร้าง และพัฒนาสมรรถนะ ซึ่งครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของสาระการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เน้นที่การนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต ผู้สอนคือบูรณาการความรู้สหวิทยาการ (Multidisciplinary) และจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้เรียนคือได้ไปกับการพัฒนาความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นและเพียงพอเพื่อนำมาสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกรณีศึกษา ละครบทบาท เน้นการปฏิบัติ ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ...

ตัวอย่างนี้ สถานศึกษานำข้อมูลที่เป็นหลักการกว้างๆ มาใช้ แต่ไม่ระบุถึงขั้นตอนหรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ ที่สถานศึกษาดำเนินการจริง

๓๐.๑ การจัดการเรียนการสอน

๓๐.๑ วิธีการ/ รูปแบบ / นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ออกแบบพื้นที่การเรียนรู้เป็น ๔ กลุ่ม คือ

๑) กิจกรรมประจำวันและทักษะชีวิต

๒) กลุ่มวิชาพื้นฐานที่เน้นการเรียนรู้ (Active Learning) ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ

๓) กลุ่มบูรณาการคุณค่าชีวิต โดยออกแบบเป็น ๓ Theme ประกอบด้วย

๓.๑) Theme เรขาคณิตอยู่ เป็นการจัดหน่วยบูรณาการที่เอาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาเป็นแกน และบูรณาการสาระศิลปะ ภาษาไทย การจัดการในครัวเรือน กรอบหลักสูตร Rayong MARCO และ DOL ของสถานศึกษา

๓.๒) Theme อารมณ์เกษตร เป็นการจัดหน่วยบูรณาการที่เอาสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ เป็นแกน และบูรณาการเอาสาระศิลปะ (ทัศนศิลป์) ภาษาไทย และ DOL ของสถานศึกษา

๓.๓) Theme นวัตกรรม เป็นการจัดหน่วยบูรณาการที่เอาสาระการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นแกน และบูรณาการเอาวิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ สาระศิลปะ (ทัศนศิลป์) ภาษาไทย และ DOL ของสถานศึกษา

ออกแบบหน่วยบูรณาการในรูปแบบ Theme เป็นรายภาคเรียน แล้วกำหนดเป็น Road map รายหน่วย เพื่อนำไปทำการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงสมรรถนะต่อไป

๔) กลุ่มระบบคุณค่าชีวิต วิชาบูรณาการกาย - จิต

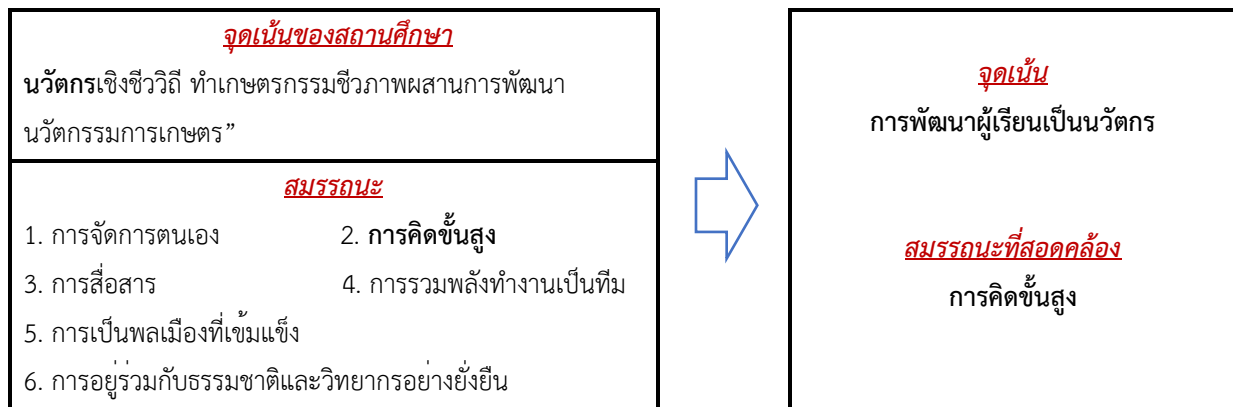
ตัวอย่าง แนวทางการจัดการเรียนรู้

ตัวอย่างนี้ สถานศึกษามีการระบุถึงรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษาใช้ ดำเนินการตามบริบทของสถานศึกษา และหากรับถึงขั้นตอนหรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมจะช่วยให้เห็นภาพในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาชัดเจนขึ้น

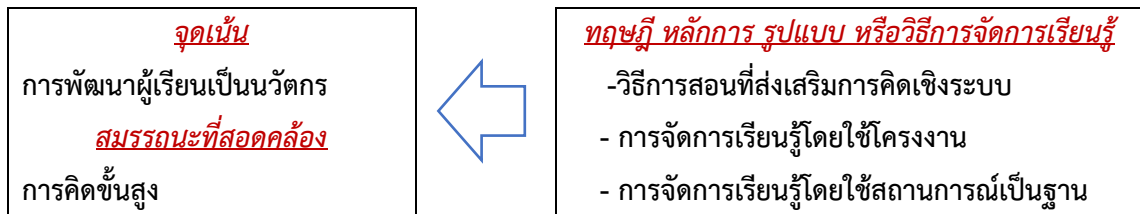
4.2 นวัตกรรมการเรียนรู้

นวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นจุดเน้นหลักของสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยการกำหนดนวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นการสร้างหรือกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา โดยแต่ละโรงเรียนก็จะมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว หรืออาจจะนำรูปแบบที่มีอยู่แล้ว มาประยุกต์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ในการกำหนดนวัตกรรมการเรียนรู้ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1) วิเคราะห์จุดเน้นของสถานศึกษา และสมรรถนะหลัก ที่ต้องการสร้างความโดดเด่นและถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา เช่น

2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ รูปแบบ หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ ที่จะสามารถส่งเสริมให้เกิดตามจุดเน้น และสมรรถนะที่ได้คัดเลือกไว้ เช่น

3) นำทฤษฎี หลักการ รูปแบบ หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ มาสังเคราะห์ให้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ โดยสถานศึกษาสามารถกำหนดชื่อของรูปแบบใหม่ได้ เช่น รูปแบบ TPP Model เป็นต้น หลังจากได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แล้ว สถานศึกษาอาจนำไปใช้กับผู้เชี่ยวชาญ เช่น นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ ได้ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์

4) เรียบเรียงการเขียนโดยระบุ เป้าหมาย และสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา ที่มาของนวัตกรรมพอสังเขป และขั้นตอนในการกำหนดนวัตกรรมการเรียนรู้ หากมีการสร้างแผนผังอธิบายเพิ่มเติมก็จะทำให้มีความชัดเจนมากขึ้น

5) ทดลองดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และประเมินผลการเรียนรู้รวมทั้งสมรรถนะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อหาประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมการเรียนรู้

6) จัดระบบข้อมูลและเรียบเรียงการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม สามารถสะท้อนให้เห็นผลลัพธ์เชิงสมรรถนะที่จะเกิดกับผู้เรียนได้อย่างชัดเจน

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างนวัตกรรมการเรียนรู้

นวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นรายละเอียดการจัดการเรียนรู้ที่มีการระบุขั้นตอนการสอนที่เป็นลำดับขั้นที่ชัดเจน ไม่จำเพาะเจาะจงเนื้อหา ผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาต่าง ๆ ได้ นวัตกรรมการเรียนรู้ ควรเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถแสดงถึงความโดดเด่น เอกลักษณ์ของสถานศึกษา รวมถึงสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาสมรรถนะตามเป้าหมายของสถานศึกษา

นวัตกรรมการเรียนรู้ที่สถานศึกษาเลือกใช้ควรเหมาะสมกับปัญหา ความต้องการ จุดเน้น และบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งสอดคล้องกับสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาให้กับผู้เรียน และควรทำความเข้าใจความแตกต่างระหว่างเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนรู้ กับ นวัตกรรมบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องดังนี้

นวัตกรรมการเรียนรู้ = แนวคิด แนวทาง หรือวิธีการที่สถานศึกษานำไปใช้ในการจัดการการสอนฐานสมรรถนะ หรือ **จัดกิจกรรมการเรียนรู้** และสามารถพัฒนาผู้เรียนได้สอดคล้องตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา = ระบบ แนวทาง กระบวนการ หรือวิธีการ ที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา หรือ เพื่อการพัฒนาสถานศึกษา ในด้าน**การบริหารจัดการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย**

นวัตกรรมการเรียนรู้ ≠ นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา

😊 ด้านที่ 5 แนวทางการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

5.1 วิธีการประเมิน

การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนตั้งอยู่บนหลักการที่สำคัญว่า การประเมิน สามารถดำเนินการได้ตลอดเวลา ในช่วงเวลาที่เหมาะสม มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงและนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ การประเมินสมรรถนะตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนดเป็นการวัดอิงเกณฑ์ ประเมินความก้าวหน้าตามอัตราตนเองเมื่อผู้เรียนพร้อม ผู้เรียนได้รับทราบเกณฑ์การประเมินและข้อมูลพัฒนาการของตนเองที่ชัดเจนเพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับในการพัฒนาสมรรถนะ ผู้เรียนสามารถเลื่อนระดับการพัฒนาได้ (Advancement) หากแสดงถึงหลักฐานหรือร่องรอยการปฏิบัติ (Evidence) ที่บ่งบอกความชำนาญ (Mastery) ของผู้เรียน หากไม่ผ่านผู้เรียนจะได้รับความช่วยเหลืออย่างทันท่วงทีเพื่อพัฒนาสู่ระดับสมรรถนะขั้นถัดไป

การประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมีหลักการและแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

1) ให้ความสำคัญกับการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) โดยถือว่าการประเมินเป็นกิจกรรมในกระบวนการเรียนการสอนตามปกติ ผู้เรียนมีการประเมินตนเองระหว่างเรียน (Assessment as Learning) เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงวิธีการเรียนรู้ของตนให้ดียิ่งขึ้น ก้าวหน้าขึ้น ครูสังเกตและเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการสอนของตน และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้น (Assessment for Learning)

2) การประเมินเพื่อพัฒนาใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เช่น การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) การประเมินจากชิ้นงาน จากการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อน

3) การประเมินตัดสินผล (Summative Assessment) จะมุ่งวัดสมรรถนะองค์รวม ที่แสดงถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ K S A ในการปฏิบัติงานในสถานการณ์ต่างๆ

4) การประเมินเพื่อตัดสินผล เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning) โดยใช้วิธีการวัดจากพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติของผู้เรียนในสถานการณ์ต่างๆ (Performance Test) ที่แสดงออกถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ K S A ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) และหลักฐานการเรียนรู้อื่นๆ (Evidence) เป็นการประเมินแบบอิงเกณฑ์ไม่ใช่อิงกลุ่ม

5) การประเมินฐานสมรรถนะ มีการใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น

6) ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม หากไม่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้เรียนจะต้องได้รับการสอนซ่อมเสริมหรือได้รับความช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน จนสามารถผ่านได้ตามเกณฑ์ จึงจะก้าวไปสู่การเรียนรู้ในชั้นหรือระดับที่สูงขึ้น

7) การรายงานผล เป็นการให้ข้อมูลพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้และการพัฒนาการของผู้เรียน ตามความเป็นจริงอย่างรอบด้าน ซึ่งแต่ละสถานศึกษาสามารถพัฒนาขึ้นตามความเหมาะสมกับหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนการกำหนดแนวทางการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มีดังนี้

- 1) ศึกษาและทำความเข้าใจหลักการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
- 2) พิจารณาการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะที่ได้กำหนดไว้ในขั้นของการกำหนดคำอธิบายรายวิชา
- 3) พิจารณาความสอดคล้องของการประเมินที่ได้กำหนดไว้กับหลักการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
- 4) ระบุการประเมินเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับทั้งการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) และการประเมินเพื่อตัดสิน (Summative Assessment)
- 5) กำหนดเครื่องมือในการประเมินที่เป็นเครื่องมือที่สถานศึกษาจะดำเนินการพัฒนาและนำไปใช้จริงในการประเมินฐานสมรรถนะ

5.2 เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ

(ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ..... ได้กำหนดให้การตัดสินผลการเรียนในแต่ละระดับชั้น ต้องดำเนินการ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คือ การตัดสินผลการเรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้โดยในส่วนนี้ การตัดสินผลการเรียนเป็นการกำหนดถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยกำหนดเป็นระบบสัญลักษณ์ ระบบอักษร หรือคำสำคัญตามที่สถานศึกษากำหนด ในส่วนที่ 2 คือ การตัดสินผลการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียนตามระดับความสามารถที่ส่วนกลางได้กำหนดไว้ ซึ่งจะเป็นการกำหนดการประเมินเมื่อจบชั้นปี และการประเมินเมื่อจบช่วงชั้น ได้มีการกำหนดไว้ 4 แนวทาง ดังนี้

ตาราง 8 แสดงแนวทางการประเมินผลผู้เรียน

รายการ	แนวทางที่ ๑		แนวทางที่ ๒		แนวทางที่ ๓		แนวทางที่ ๔			
	ประเมินเมื่อจบชั้นปี (ป.๑ และ ๒)	ประเมินเมื่อจบช่วงชั้น (ป.๓ ในฐานะจบช่วงชั้น)	ประเมินเมื่อจบชั้นปี (ป.๑ และ ๒)	ประเมินเมื่อจบช่วงชั้น (ป.๓ ในฐานะจบช่วงชั้น)	ประเมินเมื่อจบชั้นปี (ป.๑ และ ๒)	ประเมินเมื่อจบช่วงชั้น (ป.๓ ในฐานะจบช่วงชั้น)	ประเมินเมื่อจบชั้นปี (ป.๑ และ ๒)	ประเมินเมื่อจบช่วงชั้น (ป.๓ ในฐานะจบช่วงชั้น)		
สมรรถนะเฉพาะ (ในสาระการเรียนรู้)	/	/	/	/	/	/	/	/		
สมรรถนะหลัก ๖ ด้าน		/ ทำกิจกรรมประเมินสมรรถนะ รวบยอด โดยเทียบกับเกณฑ์ จาก ส่วนกลาง		/ โดยวิเคราะห์จาก สมรรถนะ เฉพาะ เทียบกับ เกณฑ์ จาก ส่วนกลาง	/	/ โดยวิเคราะห์จาก สมรรถนะ เฉพาะ เทียบกับ เกณฑ์ จาก ส่วนกลาง	/	/ ทำกิจกรรมประเมินสมรรถนะ รวบยอด โดยเทียบกับ เกณฑ์จาก ส่วนกลาง	/	/ ทำกิจกรรมประเมินสมรรถนะ รวบยอด โดยเทียบกับ เกณฑ์จาก ส่วนกลาง

การจบการศึกษานั้น สอดคล้องกับเกณฑ์การเลื่อนชั้น ซึ่งแบ่งออกเป็น การเลื่อนชั้นระหว่างชั้นปี และการเลื่อนชั้นเมื่อจบช่วงชั้น

ดังนั้นในการกำหนดเกณฑ์การจบการศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดของ แนวทางการตัดสินผลการเรียน การเลื่อนชั้น การจบการศึกษา เกณฑ์จบการศึกษาในแต่ละระดับชั้นที่เปิดสอน จากประกาศของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เรื่องเกณฑ์การประเมินผลสมรรถนะและเกณฑ์การจบการศึกษา และ (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.....

2) เลือกเกณฑ์การประเมินสมรรถนะจาก 4 แนวทาง โดยแนวทางที่เลือกต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องและเป็นไปได้

3) ระบุเกณฑ์การจบการศึกษาให้ครอบคลุมและเป็นไปตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน หลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด” เพราะมีความคลุมเครือ ควรระบุไปเลย ว่าผ่านในระดับ...ขึ้นไป เป็นต้น

5.3 วิธีการรายงานผลการเรียน

การดำเนินการรายงานผลการเรียน ต้องมีการระบุตั้งแต่วิธีการประมวลผล และการออกแบบจัดทำรายงานผลการเรียน เพื่อส่งไปยังผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด และครูในระดับชั้นถัดไป และเพื่อใช้ประกอบเป็นเอกสารการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในส่วนนี้ ต้องระบุให้เป็นกระบวนการที่ชัดเจน โดยการรายงานผลการเรียนรู้ระหว่างชั้นปีและเมื่อจบช่วงชั้นให้องศรรณนะ โดยมีส่วนประกอบอย่างน้อย 2 ส่วนได้แก่ ผลการเรียนรู้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนบรรลุ และสรุปผลระดับสมรรถนะหลักที่ผู้เรียนบรรลุ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดหรือวางแผน รายการหรือสิ่งที่ต้องนำเสนอในรายงานผลการเรียน เพื่อกำหนดเป็นแนวทาง เช่น มีการระบุคะแนนที่ผู้เรียนได้รับ มีการระบุสิ่งที่ผู้เรียนทำได้ดี มีการระบุสิ่งที่ผู้เรียนควรพัฒนา เป็นต้น
- 2) กำหนดวิธีการหรือแนวทางในการรายงานผลหรือส่งต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไปยังผู้ปกครอง ต้นสังกัดและครูในระดับชั้นต่อไป เช่น ส่งรายงานผลแก่ผู้ปกครอง หลังการปิดภาคเรียนอย่างน้อย 2 สัปดาห์ พร้อมทั้งให้ผู้ปกครองนำผลการเรียนมาคืนก่อนเปิดภาคเรียน จากนั้นนำรายงานผลการเรียนรู้ออกส่งต่อให้ครูประจำชั้นในปีการศึกษาต่อไปได้ศึกษา วางแผนการพัฒนาผู้เรียนในปีการศึกษาต่อไป

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการกำหนดการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ในการกำหนดรายละเอียดการประเมินฐานสมรรถนะนั้นต้องมีการกำหนดให้ครอบคลุมทั้งการประเมินเพื่อพัฒนาและการประเมินเพื่อตัดสิน จะขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่ได้ และควรเป็นแนวทางที่มีขั้นตอนหรือกระบวนการของสถานศึกษาที่ชัดเจน ไม่ใช่เพียงแค่หลักการ/แนวคิดทั่วไป อีกทั้งต้องสะท้อนให้เห็นว่าการประเมินจะนำไปสู่การวัดและประเมินสมรรถนะของผู้เรียนได้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ โดยต้องมีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินที่สอดคล้องกับแนวทางการประเมินตามที่กำหนดไว้ สิ่งสำคัญคือ การจัดทำรายงานผลที่ต้องมีการระบุวิธีการ แนวทางหรือขั้นตอนในการส่งต่อข้อมูลไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

สำหรับการระบุเกณฑ์การจบชั้นเรียน ต้องให้เป็นไปตามประกาศฯ และ (ร่าง) กรอบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.... เพื่อให้สามารถดำเนินการให้ผู้เรียนจบชั้นเรียนอย่างถูกต้องและได้รับการรับรองการสำเร็จการศึกษาได้

😊 ด้านที่ 6 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ในด้านแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับ การจัดชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การกำหนดแผนงานในการพัฒนาผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในสถานศึกษา การกำหนดแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง การกำหนดแผนงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และนวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษาที่สถานศึกษาเลือกใช้ รายละเอียดดังนี้

6.1 การจัดชั้นเรียนและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การจัดชั้นเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง การจัดชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ภายในห้องเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรของสถานศึกษา โดยควรระบุการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้มีความชัดเจน และมีรายละเอียดสอดคล้อง สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ที่กำหนด ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะดังที่ระบุไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ระบุในเอกสารหลักสูตร

ขั้นตอนการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีดังนี้

- 1) บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้ รวมทั้งสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- 2) ระดมความคิดเพื่อระบุ วิธีการจัดชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ภายในห้องเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้ รวมทั้งสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- 3) จัดระบบข้อมูลและเรียบเรียงการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - 3.1) วิธีการจัดการชั้นเรียน ได้แก่ ลักษณะการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนทั้งในเชิงกายภาพและบรรยากาศทางด้านจิตใจที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ เกิดบรรยากาศเชิงบวกเพื่อช่วยส่งเสริมให้ กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 3.2) วิธีการหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สถานศึกษาดำเนินการในลักษณะภาพรวมสอดคล้องกับรายละเอียดที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชาและตัวอย่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ในโครงสร้างรายวิชาหรือแผนการจัดการเรียนรู้

3.3) สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในชั้นเรียน โดยสามารถจัดแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อวัสดุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ทั้งนี้ ควรระบุให้สอดคล้องกับรายละเอียดที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชาและตัวอย่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ในโครงสร้างรายวิชาหรือแผนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม

3.4) แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติของชุมชน หรือ สถานที่หรือสถาบันที่รัฐและประชาชนจัดตั้งขึ้น และสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาสอดคล้องกับรายละเอียดที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชาและตัวอย่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ในโครงสร้างรายวิชาหรือแผนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม

3.5) สื่อและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การระบุวิธีการจัดชั้นเรียน จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ภายในห้องเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จะต้องสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะด้วย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 สถานศึกษานำเสนอคำอธิบายรายวิชาบางส่วน ระบุว่า...

...ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง เพื่อค้นหาและบอกรายละเอียดของสิ่งต่างๆ โดยศึกษาเรียนรู้แบบนักวิทยาศาสตร์ ลักษณะหน้าที่ส่วนต่าง ๆ ของผัก ผลไม้ในท้องถิ่น สภาพแวดล้อม ดิน ในบริเวณที่ผัก ผลไม้เจริญเติบโต และความจำเป็นของแสง ดินและน้ำ ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช การนำไปใช้ประโยชน์

เรียนรู้และลงมือทำอาหารพื้นบ้านจากปราชญ์ชาวบ้าน สนุกกับการเล่นพื้นเมือง ถ่ายทอดจินตนาการสู่การเล่านิทาน ใช้การสืบเสาะหาความรู้ สังเกต รวบรวมข้อมูล สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น แสดงขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างง่าย สามารถผลิตชิ้นงานตามจินตนาการในรูปแบบที่แตกต่างได้ พัฒนาชิ้นงาน โดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่และพัฒนาต่อยอดจากของเดิม

การระบุเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในส่วนของการใช้สื่ออุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

บัตรคำ บัตรตัวเลข ชาร์ต (Learning Cards) บัตรภาพ บัตรคำ บัตรตัวเลข และชาร์ตเป็น สื่อการเรียนรู้ที่จำเป็นและมีค่ายิ่ง ในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กประถม สื่อประเภทนี้จะทำให้นักเรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอดและจดจำไว้เป็นความรู้ได้อย่างดี และช่วยให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจนั้นออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สนามเด็กเล่น BBL สนามเด็กเล่น BBL ถือว่าเป็นอีกหนึ่งความสนุกสนานที่แฝงไปด้วยการเรียนรู้และช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็ก ๆ โดยสามารถเริ่มต้นได้ตั้งแต่ เตรียมอนุบาล อนุบาล ประถมไปจนถึง เด็กโต และยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็ก ๆ ออกมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ได้อย่างสร้างสรรค์

จะเห็นได้ว่า คำอธิบายรายวิชาระบุเกี่ยวกับการให้ผู้เรียนได้ **เห็นและเรียนรู้เกี่ยวกับการเจริญเติบโตของผักผลไม้ในท้องถิ่น ได้ลงมือทำอาหารกับปราชญ์ชาวบ้าน สนุกกับการละเล่นพื้นเมือง การเล่านิทาน** แต่ในการนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนและการสนับสนุนสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ในส่วนที่สอดคล้องกันนั้นไม่ปรากฏ แต่ได้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับบัตรคำ บัตรตัวเลข สนามเด็กเล่น BBL ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับรายละเอียดที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชามากนัก

ตัวอย่างที่ 2 สถานศึกษานำเสนอโครงสร้างรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา ดังนี้...

รายวิชาพื้นฐานประกอบด้วย วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ เทคโนโลยีดิจิทัล **วิถีชีวิตชุมชน อาชีพในชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**

โดยมีตัวอย่างคำอธิบายรายวิชาบางส่วนระบุว่า...

ศึกษา สังเกต ฝึกฝน วิเคราะห์ขั้นตอนการวางแผนการทำงาน การใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการทำงานบ้านและการจัดตกแต่งบ้าน ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน การเตรียมประกอบ จัดแต่ง และบริการอาหาร การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่น การประดิษฐ์ซ่อมแซม เครื่องมือเครื่องใช้ ประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่งจากเศษวัสดุท้องถิ่น และแนวทางในการเลือกอาชีพ

โดยใช้กระบวนการทำงาน กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ การอภิปราย และการแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนที่วางแผน ใช้กระบวนการกลุ่มเป็นวิธีการทำงาน มีการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดความคิดหาวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ และ รู้จักวิธีป้องกันตัวเองจากไวรัสโคโรนา 19

เพื่อให้มีนิสัยในการทำงานที่ดี เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละเป็นลักษณะนิสัยในการทำงาน มีความประหยัด เห็นความสำคัญในการสร้างอาชีพ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีจิตสาธารณะ

จะเห็นได้ว่า คำอธิบายรายวิชาระบุเกี่ยวกับการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ*การใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวก* *สะดวกในการทำงานบ้านและการจัดตกแต่งบ้าน* *ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน* *การเตรียมประกอบ จัดแต่ง และบริการอาหาร* *การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่น* จึงได้ระบุเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในส่วนของแหล่งเรียนรู้และแนวทางที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

ด้านแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

ได้รับความรู้ ความร่วมมือ และเป็นแหล่งเรียนรู้ จากสถานประกอบการต่าง ๆ ในชุมชน...ด้านวิชาการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

1) ได้รับความร่วมมือในการทำ MOU ข้อตกลงในการพัฒนาการเรียนการสอน STEM กับครูผู้สอนสาระวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโรงเรียน...

2) ได้รับความร่วมมือในการทำ MOU ข้อตกลงในการพัฒนาการเรียนการสอนทักษะอาชีพ กับวิทยาลัยเทคโนโลยี...และ บริหารธุรกิจ...

โรงเรียนส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมกับหน่วยการต่าง ๆ ก็เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ตรงกับหลักสูตรซึ่งโรงเรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด

6.2 การกำหนดแผนงานในการพัฒนาผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในสถานศึกษา

การกำหนดแผนงานในการพัฒนาผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดหรือระบุแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้บุคลากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรครูสามารถจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะและพัฒนาผู้เรียนได้สอดคล้องตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานในการพัฒนาผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในสถานศึกษา มีดังนี้

1) บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันวิเคราะห์เป้าหมายของหลักสูตร รวมทั้งสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาของบุคลากร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร

2) ระดมความคิดเพื่อระบุแนวทางการพัฒนาผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งการพัฒนาบนงานประจำ เช่น การมีระบบ PLC (Professional Learning Community) ที่ชัดเจน และการพัฒนาเพิ่มเติมพิเศษโดยการมุ่งเน้นสมรรถนะของผู้บริหารและครู ในการเป็นผู้นำทางด้านวิชาการให้สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะได้จริง

3) จัดระบบข้อมูลและเรียบเรียงการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานในการพัฒนาผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในสถานศึกษา

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดแผนงานในการพัฒนาผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในสถานศึกษา

การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ ระบบ PLC (Professional Learning Community) เป็นกระบวนการทำงานในการพัฒนาครู แต่บางครั้งพบว่าสถานศึกษานำไปใช้เป็นกระบวนการเรียนการสอน จึงควรทบทวนทำความเข้าใจเพื่อนำไปใช้ให้ถูกต้อง

ทั้งนี้สถานศึกษาควรระบุแผนงาน วิธีการ พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษา ที่เป็นรูปธรรม ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

แผนการพัฒนาบุคลากรโรงเรียน... มีการวางแผนการดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความก้าวหน้า โดยนำข้อมูลจากแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (Individual Development Plan) หรือ ID Plan และ ข้อตกลงในการพัฒนางาน หรือ PA (Performance Agreement) มาพิจารณา โดยใช้วงจรการบริหารงานคุณภาพ หรือ PDCA ในการวางแผนการดำเนินงาน ดังนี้

1. คณะครูและบุคลากรจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (Individual Development Plan) ที่สอดคล้องตาม ข้อตกลงในการพัฒนางาน หรือ PA (Performance Agreement) ข้อตกลงในการพัฒนางาน หรือ PA เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเองให้ตรงกับความสนใจและความต้องการของตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเป็นสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองให้เชี่ยวชาญของบุคลากร

2. นำสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองให้เชี่ยวชาญของบุคลากรปรึกษากับผู้บริหารเพื่อวางแผนการพัฒนาครูและบุคลากร

3. ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพตามความสนใจ โดย

3.1 จัดอบรมตามโครงการพัฒนาครูและบุคลากรตามแผนปฏิบัติการประจำปีทั้งในและนอกสถานศึกษา

3.2 เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ตามความสนใจ

3.3 เปิดโอกาสให้คณะครูและบุคลากรศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลดีต่อผู้เรียนได้

4. ให้คณะครูและบุคลากรนำผลจากการเข้ารับการพัฒนาตนเองให้ด้านต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

4.1 ต่อตนเอง คือ พัฒนาให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเพื่อพัฒนาให้ตนเองมีหรือเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น

4.2 ต่อผู้เรียน คือ นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้ารับการพัฒนาตนเองไปใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อผู้เรียน

4.3 ต่อเพื่อนร่วมงาน คือ นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้ารับการพัฒนาตนเองมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองและพัฒนาผู้เรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

5. รายงานผลการพัฒนาครูและบุคลากรให้ผู้บริหารทราบ อีกทั้งวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของกระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

6. นำข้อมูลการเข้ารับการพัฒนาตนเองของคณะครูและบุคลากร จัดเก็บเป็นสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

6.3 การกำหนดแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง

การกำหนดแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง การกำหนดหรือการระบุแผนงาน เพื่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องที่ส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะและพัฒนาผู้เรียนได้สอดคล้องตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

ขั้นตอนการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1) บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันวิเคราะห์เป้าหมายของหลักสูตร รวมทั้งสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และวิเคราะห์ความต้องการในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้สอดคล้องตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

2) ระดมความคิดเพื่อระบุแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง เช่น วิธีการสื่อสารกับผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน (People Mapping/Community Mapping) หรือกับหน่วยงาน องค์กร อื่น ๆ การจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเด็นการสร้าง ความเข้าใจ และร่วมเรียนรู้ไปด้วยกัน

3) จัดระบบข้อมูลและเรียบเรียงการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างการกำหนดแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง

แผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา ควรมีความเฉพาะเจาะจงและมีความสอดคล้องกับข้อมูลในโครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

สถานศึกษานำเสนอโครงสร้างรายวิชา ดังนี้

รายวิชาพื้นฐานประกอบด้วย วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ เทคโนโลยีดิจิทัล **วิถีชีวิตชุมชน อาชีพในชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**

จะเห็นได้ว่า มีรายวิชาที่จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิถีชีวิตชุมชน อาชีพในชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้ รวมทั้งสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

โรงเรียนจึงได้กำหนดแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน องค์กร สถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ โรงเรียน.....ได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และเครือข่ายระหว่าง สถานศึกษาดังนี้

1. ได้มีการประชุม วางแผน พัฒนาหลักสูตร ร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ตัวแทนคณะครู และผู้บริหาร
2. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่กระตุ้นและสร้างบรรยากาศ การร่วมคิด ร่วมทำครูผู้สอนได้มีโอกาสพูดคุยร่วมกันพัฒนาหลักสูตรให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามเป้าหมาย
3. สร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติซึ่งเป็นเครือข่ายความร่วมมือ ในชุมชน องค์กร สถาบันศึกษาต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน โดยโรงเรียน.....ได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร สถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาฐานสมรรถนะได้สอดคล้องตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร

6.4 การกำหนดแผนงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ประกาศคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่อง พ.ศ. 2564 อธิบายว่า “การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา” หมายถึง กระบวนการและกลไกในการตรวจสอบประเมิน เรียนรู้ และปรับปรุงระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมั่นใจว่า สถานศึกษาบริหารและจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้ผู้เรียนทุกคนบรรลุคุณภาพในทุกขั้นตอนตามหลักสูตร และสถานศึกษาเกิดการคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อขยายผลไปสู่การปฏิรูปการศึกษาของประเทศในวงกว้าง

สถานศึกษาสามารถระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ได้โดยสามารถอ้างอิง จากสถานศึกษา ประกาศคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่อง พ.ศ. 2564 ซึ่งได้ กำหนด **กรอบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาท้ายประกาศคณะกรรมการนโยบาย พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของ สถานศึกษานำร่อง พ.ศ. 2564** ไว้ดังนี้

เพื่อให้คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเกิดขึ้นได้จริง และทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิดความมั่นใจใน คุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษามีภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการเป็นพื้นฐาน 2 เรื่อง คือ ภารกิจที่ 1 จัดระบบ การบริหารคุณภาพการศึกษา ที่ก่อให้เกิดคุณภาพที่ต้องการตามหลักสูตรได้จริง และ **ภารกิจที่ 2 ตรวจสอบ ประเมิน และกำหนดแนวทางในการปรับปรุงระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาประจำปีในระดับสถานศึกษา** โดยเปิดเผย ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรู้จนเกิดความมั่นใจในระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการนำ หลักฐานของการปฏิบัติในระบบ OM1-4 มาประกอบกับหลักฐานจากการร่วมสังเกตการณ์ และ/หรือการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการตรวจสอบและประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบ QM1-4 ได้แก่

1. ระบบของหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล หรือระบบ Quality Management 1 (QM1)
2. ระบบชุมชนการเรียนรู้ของครู ซึ่งเรียกว่า Professional Learning Community หรือระบบ PLC เป็นระบบ Quality Management 2 (QM2) ซึ่งมีไว้เพื่อติดตามตรวจสอบ ประเมิน เรียนรู้ และปรับปรุงระบบ QM1
3. ระบบสนับสนุนของฝ่ายวิชาการ หรือระบบ Quality Management 3 (QM3) ซึ่งมีไว้เพื่อติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน เรียนรู้ และปรับปรุงระบบ QM1 และระบบ QM2
4. ระบบสนับสนุนทั่วไป หรือ Quality Management 4 (QM4) ซึ่งรับผิดชอบโดยฝ่ายสนับสนุนทั่วไป ระบบนี้มีไว้เพื่อให้การสนับสนุนทั่วไปในสถานศึกษา เพื่อให้ระบบ QM๑ QM๒ และ QM๓ ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย

จากนั้นนำผลการตรวจสอบและประเมินดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อให้ได้แนวทางการปรับปรุงระบบการ บริหารคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป สุดท้าย สถานศึกษาจึงดำเนินการประมวลสรุป หลักฐานการปฏิบัติ การตรวจสอบ การประเมิน และแนวทางในการปรับปรุงระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา ออกมาเป็นรายงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา และนำแนวทางของการ ปรับปรุงทั้งหมดเข้าสู่กลไกในการขับเคลื่อนการบริหารคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมเปิดเผยรายงาน ดังกล่าวต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทันที

6.5 นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา

นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา หมายถึง ระบบ แนวทาง กระบวนการ หรือวิธีการ ที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้แก้ไขปัญหา หรือเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา ในด้านการบริหารจัดการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

ขั้นตอนการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา มีดังนี้

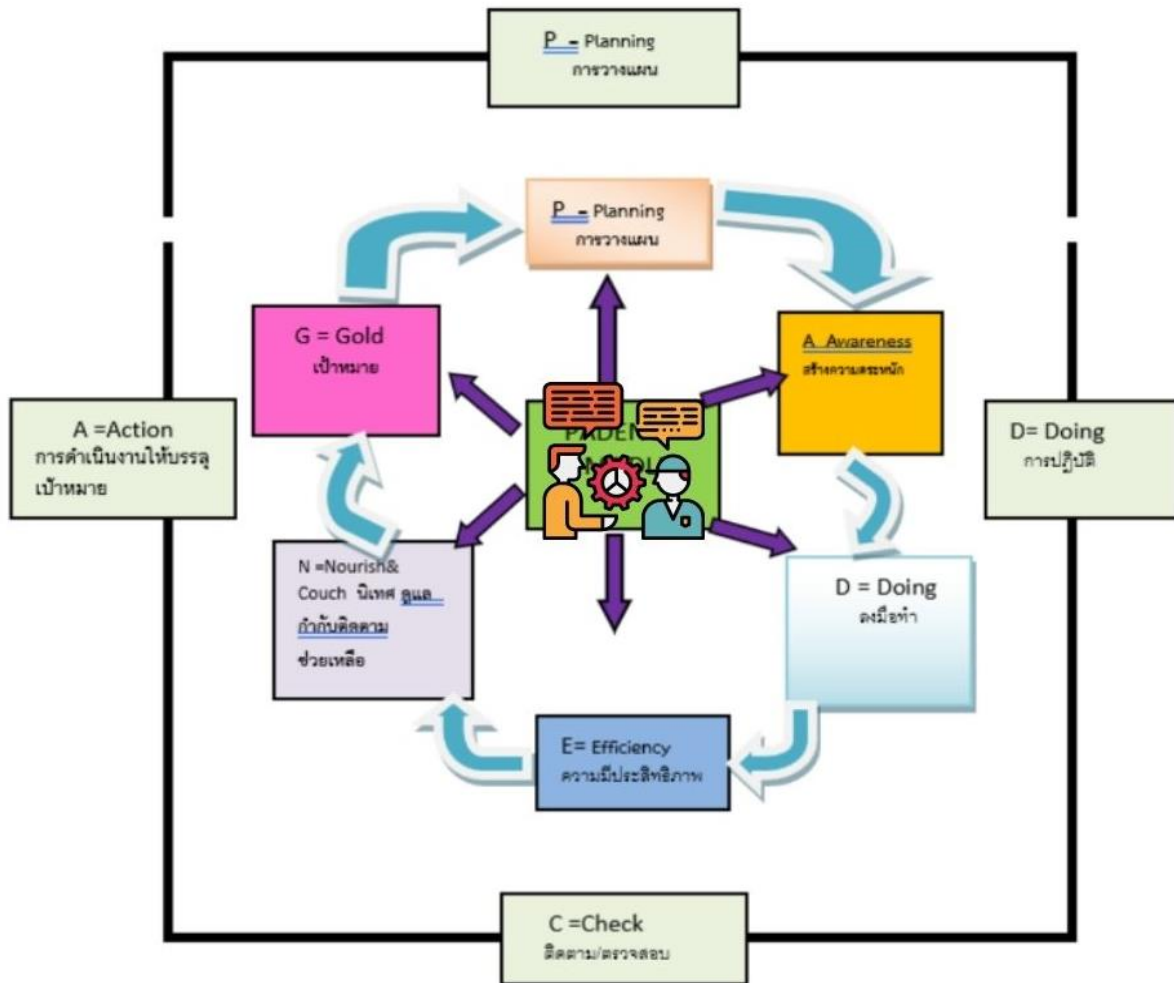
- 1) บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันวิเคราะห์เป้าหมายของหลักสูตร รวมทั้งสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ปัญหา ความต้องการที่สำคัญเพื่อให้บุคลากรสามารถดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนได้สอดคล้องตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) ระดมความคิดเพื่อพัฒนาระบบ แนวทาง กระบวนการ หรือวิธีการ เพื่อใช้แก้ไขปัญหา หรือเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา ในด้านการบริหารจัดการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย
- 3) ทดลองดำเนินการตามระบบ แนวทาง กระบวนการ หรือวิธีการ ที่พัฒนาขึ้น และประเมินผลกระบวนการเพื่อหาข้อสรุปและปรับปรุงแก้ไข
- 4) จัดระบบข้อมูลและเรียบเรียงการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา ที่มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งมีข้อมูล รายละเอียด หรือมีผู้รู้ ทรัพยากร ปัจจัย ที่ช่วยให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและตัวอย่างนวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา

นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา เกี่ยวข้องกับแนวทางที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้นเพื่อใช้แก้ปัญหาหรือเพื่อพัฒนาในด้านการบริหารจัดการด้านบุคคล ทรัพยากร ปัจจัยต่างๆ และส่งผลให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จ แต่พบว่ามีสถานศึกษาหลายแห่งที่นำนวัตกรรมการเรียนรู้มาระบุเป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา

นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา ≠ นวัตกรรมการเรียนรู้

ตัวอย่าง นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา PADENG

ภาพ 16 นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา PADENG
โรงเรียนบ้านปะเต็ง จังหวัดยะลา

ชั้นวางแผน P = Planning

P = Planning การวางแผนงานอย่างมีระบบ เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ

A = Awareness การรับรู้ การทราบ ความตระหนัก การรับรู้หน้าที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

ชั้นปฏิบัติ D = Doing

D = Doing การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ผ่านความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

E = Efficiency ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความมุ่งมั่นเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ความสำเร็จที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นติดตาม/ตรวจสอบ C = Check

N = Nourish & Couch มีการนิเทศ ดูแล ช่วยเหลือ ติดตาม สนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจต่อผู้ปฏิบัติงาน

ขั้นการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย A = Action

G = Goal ความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบของสถานศึกษา เพื่อนำพาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายโดยมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ

😊 ด้านที่ 7 หลักสูตรระดับชั้นเรียน

การออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้น เป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่องหลังจากได้กำหนดคำอธิบายรายวิชาเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ครูผู้รับผิดชอบในการสอนแต่ละเรื่องจะออกแบบการเรียนการสอนตามคำอธิบายของหลักสูตรรายวิชา/ ชุดวิชา/ รายวิชา/ หน่วยการเรียนรู้/ โครงการ/ กิจกรรมและอื่น ๆ ที่ได้กำหนดไว้ โดยยึดสมรรถนะเป็นตัวตั้ง ซึ่งครูสามารถจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ ได้ ไม่จำกัด และสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบรูปแบบ/ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เห็นว่าสะดวกต่อการใช้งานและสามารถสื่อสารสาระสำคัญได้ดี กระบวนการในการดำเนินงานจะเริ่มจากการทบทวนความสอดคล้องของจุดเน้นตามบริบทของสถานศึกษา แนวคิดหลัก วิสัยทัศน์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผลลัพธ์การเรียนรู้ จุดเน้นรายวิชา รวมถึงคำอธิบายรายวิชา ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้สำหรับเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการนำมากำหนดโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามจุดเน้นและเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

7.1 โครงสร้างรายวิชา

ในการกำหนดโครงสร้างรายวิชา ควรแสดงให้เห็นเส้นทางการเรียน (Roadmap) ของวิชา/สาระ นั้น ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปลายทาง โดยมีการจัดและหลอมรวมสาระ แบ่งออกเป็นหน่วยย่อย ๆ ที่สัมพันธ์กันไปตามลำดับ รวมทั้งมีการจัดแบ่งเวลาอย่างเหมาะสมกับแต่ละหน่วย ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่ความคิดรวบยอดสำคัญของเรื่องที่เรียน และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ ภายในกรอบเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ ดังตัวอย่าง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	สาระการเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	ผลลัพธ์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา	
อาหารในชุมชน	เรื่อง 1 อาหารที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชนบ้านเมืองกีด (B)	1.การจัดการตนเอง 2.การคิดขั้นสูง 3.การสื่อสาร	SO 05 สืบค้นอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชนบ้านเมืองกีด	เรียนรู้อาหารที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชนบ้านเมืองกีด	แผ่นพับ pop up อาหารในชุมชน	8	
	เรื่อง 2 การเลือกใช้อุปกรณ์ในการประกอบอาหาร (M)		Mn 01 มีทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ในการทำอาหาร	มีทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ในการทำอาหาร		8	
	เรื่อง 3 คุณค่าของอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชนบ้านเมืองกีด (B)		Pe 01 การดูแลรักษาร่างกายและสุขภาพของตนเองโดยการเลือกรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่	ร่างกายและสุขภาพของตนเองโดยการเลือกรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ และใช้	รูปร่างและสุขภาพของตนเองโดยการเลือกรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ และใช้		8
	เรื่อง 4 ศิลปะในการจัดจานอาหาร (M)		ART 02 การใช้องค์ประกอบของศิลปะในการจัดจานอาหาร	องค์ประกอบของศิลปะในการจัดจานอาหาร	องค์ประกอบของศิลปะในการจัดจานอาหาร		8

เส้นทางการเรียน (Roadmap) ของวิชา/สาระ

ภาพ 17 ตัวอย่างเส้นทางการเรียน (Roadmap) ของวิชา/สาระ

7.2 หน่วยการเรียนรู้

การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ควรมีความสอดคล้องกับจุดเน้นรายวิชา และแนวคิดหลักของสถานศึกษา ในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสร้างความเชื่อมโยงกับเนื้อหาการเรียนรู้ที่สัมพันธ์และน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน หรือเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญา เมื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้แล้ว ควรกำหนดแนวคิดหลัก กำหนดขอบเขต เนื้อหาสาระการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ ที่เป็นตัวชี้วัดชั้นปีแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับ กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1) ทบทวนจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คุณลักษณะของผู้เรียน เป้าหมายรายวิชา คำอธิบายรายวิชา เพื่อทำความเข้าใจเป้าหมายปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2) กำหนดสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งอาจจะเริ่มต้น จากกำหนดสมรรถนะหลักที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนก่อนแล้วจึงกำหนดสมรรถนะ เฉพาะที่สอดคล้องกัน หรือจะเริ่มต้นจากกำหนดสมรรถนะเฉพาะที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนก่อนแล้วจึงกำหนดสมรรถนะหลักที่ สอดคล้องกัน ก็ได้

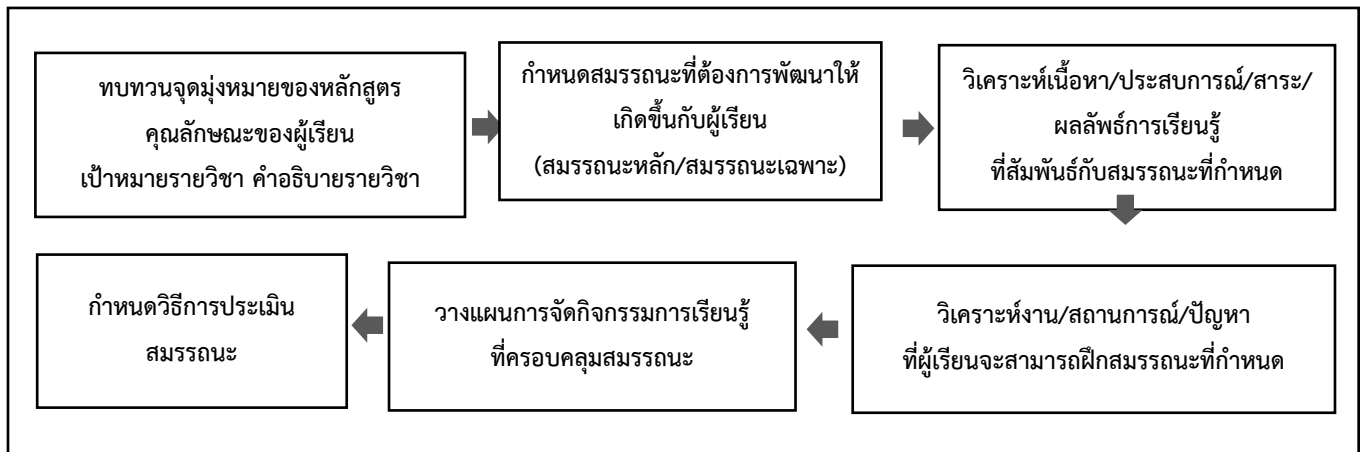
3) วิเคราะห์เนื้อหาและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในรายวิชาที่สัมพันธ์กับสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะที่กำหนด

4) เมื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว จึงวิเคราะห์และกำหนดงาน (Task) สถานการณ์ (Situation) หรือปัญหา (Problem) ที่ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาสมรรถนะที่กำหนดไว้ แล้ววางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมงาน สถานการณ์ หรือปัญหาที่กำหนดไว้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน

5) วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมสมรรถนะ

6) กำหนดวิธีการประเมินการเรียนรู้ตามสมรรถนะที่ควรเกิดขึ้นกับผู้เรียน

ข้อมูลข้างต้น สามารถแสดงเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

ภาพ 18 ขั้นตอนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

นอกจากนี้สิ่งที่สถานศึกษาควรตระหนักคือวิธีการคัดเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน สามารถทำได้หลายวิธี เช่น

- 1) เริ่มจากสิ่ง que ผู้เรียนสนใจหรือสิ่งที่สามารถกระตุ้นให้สนใจได้ง่าย
- 2) เริ่มจากปัญหาที่พบในผู้เรียน ในโรงเรียน ในสังคม และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้เกิดประสบการณ์จากกิจกรรมที่ครูออกแบบและเป็นไปตามจุดประสงค์ที่วางไว้
- 3) เริ่มจากปัญหาสังคม ประเด็นทางสังคม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับชาติ หรือระดับโลก
- 4) เริ่มจากแนวคิด (Concept) สำคัญที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ และนำแนวคิดนั้นไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ตัวอย่าง การออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยใช้กรอบหลักสูตรท้องถิ่นเป็นตัวตั้ง
ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ : กรอบหลักสูตร Pattani Heritage จังหวัดปัตตานี

จังหวัดปัตตานี มีกรอบหลักสูตร Pattani Heritage เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปัตตานี สถานศึกษาในจังหวัดปัตตานีจึงมีการออกแบบการเรียนรู้เป็นโมดูลที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตร Pattani Heritage ดังภาพ

ตารางกรอบหลักสูตร Pattani Heritage				
กรอบที่ ๑ เปิดประตูสู่เมืองปัตตานี รัฐลังกาสุกะ	กรอบที่ ๒ ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศ	กรอบที่ ๓ ความหลากหลายมรดก ทางวัฒนธรรม	กรอบที่ ๔ สืบสานงานอาชีพจากภูมิปัญญา ท้องถิ่นปัตตานี	กรอบที่ ๕ ท่องเที่ยวไทย วิถีชาวปัตตานี
เรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเมืองปัตตานีรัฐลังกาสุกะ รวมถึงวิถีชุมชนเพื่อพัฒนาเป็นนวัตกรรม การศึกษาสู่การเผยแพร่ในรูปแบบดิจิทัล	ท ำ ค ว า ม เช ้า ใจ ทรัพยากรธรรมชาติเชิงพื้นที่เพื่อ การนำมาใช้ประโยชน์อย่าง ยั่งยืนเพื่อพัฒนาเป็นนวัตกรรม การศึกษาสู่ การเผยแพร่ใน รูปแบบดิจิทัล	เรียนรู้มรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น ความหลากหลายของมรดกทาง วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาเป็นนวัตกรรม การศึกษาสู่การเผยแพร่ในรูปแบบ ดิจิทัล	เข้าใจมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสืบสานงานอาชีพ ด้าน หัตถศิลป์ และหัตถกรรม เพื่อ พัฒนาเป็นนวัตกรรมการศึกษา สู่การเผยแพร่ในรูปแบบดิจิทัล	ทำความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และเชิง นิเวศ ตลอดจนวิถีชีวิตชุมชน เพื่อ พัฒนาเป็นนวัตกรรมการศึกษาสู่ การเผยแพร่ในรูปแบบดิจิทัล
๑.๑ โมดูลที่ ๑ เรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดเมืองปัตตานี อาณาจักรหรือรัฐลังกาสุกะ ๑.๒ โมดูลที่ ๒ เรื่อง บุคคลสำคัญของจังหวัดปัตตานี ๑.๓ โมดูลที่ ๓ เรื่องสัญลักษณ์ประจำจังหวัด ๑.๔ โมดูลที่ ๔ เรื่องการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	๒.๑ โมดูลที่ ๑ เรื่องอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว ๒.๒ โมดูลที่ ๒ เรื่อง แม่น้ำปัตตานี ๒.๓ โมดูลที่ ๓ เรื่อง ป่าชายเลน ๒.๔ โมดูลที่ ๔ เรื่อง อ่าวปัตตานี ๒.๕ โมดูลที่ ๕ เรื่อง เกาะจือลาปี	๓.๑ โมดูลที่ ๑ เรื่อง ว่าวบุหลัน ๓.๒ โมดูลที่ ๒ เรื่อง ดิเกร์ฮูลู ๓.๓ โมดูลที่ ๓ เรื่อง บังจัสลัต ๓.๔ โมดูลที่ ๔ เรื่อง วันสารทไทย ๓.๕ โมดูลที่ ๕ เรื่อง งานสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ๓.๖ โมดูลที่ ๖ เรื่อง เทศกาลอาซูรอ ๓.๗ โมดูลที่ ๗ เรื่อง ข้าวยา ๓.๘ โมดูลที่ ๘ เรื่อง นาซิดาแม ๓.๙ โมดูลที่ ๙ เรื่อง ตูปะซูดง	๔.๑ โมดูลที่ ๑ เรื่อง การทำนาเกลือ ๔.๒ โมดูลที่ ๒ เรื่อง การทำหมวกกะปิยะ ๔.๓ โมดูลที่ ๓ เรื่อง การทำผ้าจวนตานี ๔.๔ โมดูลที่ ๔ เรื่อง การดิกริช ๔.๕ โมดูลที่ ๕ เรื่อง การทำปาลอ กือโป๊ะ	๕.๑ โมดูลที่ ๑ ชุมชนเก่ากือดาจินอ ๕.๒ โมดูลที่ ๒ เรื่อง วัดช้างไห้ ๕.๓ โมดูลที่ ๓ เรื่อง พิพิธภัณฑเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ๕.๔ โมดูลที่ ๔ เรื่อง หาดแฉะ ๕.๕ โมดูลที่ ๕ เรื่อง หาดตะโละกาโปร้ ๕.๖ โมดูลที่ ๖ เรื่อง หาดวาสุกรี
๑.๕ โมดูลที่ ๕ เรื่อง มัสยิดกลางปัตตานี ๑.๖ โมดูลที่ ๖ เรื่อง ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ๑.๗ โมดูลที่ ๗ เรื่องมัสยิดกรือเซะ		๓.๑๐ โมดูลที่ ๑๐ เรื่อง ลูกหยี ๓.๑๑ โมดูลที่ ๑๑ เรื่อง ละแซ ๓.๑๒ โมดูลที่ ๑๒ เรื่อง น้ำบูดู ๓.๑๓ โมดูลที่ ๑๓ เรื่อง ไก่กอลและ ๓.๑๔ โมดูลที่ ๑๔ เรื่อง มะตะบะ	๔.๗ โมดูลที่ ๖ เรื่อง การทลวดลาย เรือกอลและ ๔.๘ โมดูลที่ ๗ เรื่อง การประมง	

ภาพ 19 การออกแบบการเรียนรู้เป็นโมดูลที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตร Pattani Heritage ของโรงเรียนซอลีฮียะห์ จ.ปัตตานี

ตัวอย่าง การออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยใช้กรอบหลักสูตรท้องถิ่นเป็นตัวตั้ง ร่วมกับการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา : โรงเรียนวัดตาขัน จังหวัดระยอง

โรงเรียนวัดตาขัน จ.ระยอง ได้นำกรอบ Rayong Marco ตามแผนยุทธศาสตร์การศึกษาระยองและบริบทของจังหวัดระยอง เป็นตัวตั้งในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการวิเคราะห์บริบทสถานศึกษาผ่านการวิเคราะห์ทุนโรงเรียน ทุนชุมชน และสภาพอนาคต พร้อมนำมากำหนด แนวคิดหลักหรือจุดเน้น (School Concept/Focus) ที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีการกำหนดสมรรถนะเฉพาะของโรงเรียน พร้อมกับวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักของ สพฐ. กับสมรรถนะเฉพาะของโรงเรียน และนำมาสู่การกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนได้กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. นักเกษตรอินทรีย์ วิถีสุขภาพ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ เกี่ยวกับการทำการเกษตรโดยใช้หลักกิจกรรมธรรมชาติ ปรับปรุง บำรุงดินด้วยปุ๋ยหมักอินทรีย์ น้ำหมักจุลินทรีย์ชีวภาพ การหมักพาง การปลูกพืชผลไม้ผักสวนครัว สมุนไพร การทำนาอินทรีย์ การเลี้ยงสัตว์ การปลูกป่า 5 ระดับ การจัดการน้ำ โดยใช้โครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยโคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง มาเป็นแนวทางดำเนินการ เพื่อเรียนรู้พื้นฐานชีวิตที่พอเพียง (4 พอ : พอกิน พอใช้ พออยู่ พอมีเงิน) รู้จักการให้แบ่งปัน ดูแลสุขภาพด้วยวิถีไทยและพึ่งพาตนเอง

2. นักนวัตกรรมน้อย หมายถึง เป็นคนช่างสังเกต คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ออกแบบโดยใช้กระบวนการ STEAM Design Process ประดิษฐ์ของเล่น ของใช้จากเศษวัสดุ วัสดุธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น สร้างงานศิลปะ ออกแบบเมนูอาหารเพื่อสุขภาพ ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะทางด้าน Coding IOT และพลังงานทางเลือกในการสร้างชิ้นงานอย่างง่าย เพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาสิ่งใหม่ สำหรับคุณธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อาชีพ สำหรับตนเองและคนอื่น

3. นักเทคโนโลยีสร้างสรรค์ หมายถึง รู้ เข้าใจ มีทักษะการใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยี การทำงานของซอฟต์แวร์ต่าง ๆ การเข้าถึง วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์ ผลิตสื่อชิ้นงานและนำเสนออย่างสร้างสรรค์ ตระหนักถึงคุณค่า การใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย มีมารยาท เข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเอง เคารพสิทธิของผู้อื่น

4. นักธุรกิจน้อย หมายถึง รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเงินทองของมีค่า ที่มา การใช้จ่าย การออมเงิน สนใจเรียนรู้สำรวจความต้องการของตลาด รู้จักสินค้าที่หลากหลาย สร้างและออกแบบผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ มีกลวิธีในการขาย วางแผนการขายในหลายช่องทาง มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ สร้างเครือข่ายในการซื้อ-ขาย คำนวณต้นทุน กำไร จัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพื่อสร้างรายได้ การแบ่งปัน คำนึงถึงคุณธรรมในการเป็นผู้ประกอบการ ผลิตสินค้าที่ดีมีคุณภาพไม่เอาเปรียบผู้บริโภค

โรงเรียนวัดตาขัน ได้ออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและตอบสนองต่อแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน โดยออกแบบพื้นที่การเรียนรู้เป็น 4 กลุ่ม ดังภาพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ (Learning Area) ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๓

พื้นที่การเรียนรู้ (LA) ระดับและแนวคิดการเรียนรู้	LA ๑ กิจวัตรในชีวิตประจำวัน	LA ๒ วิชาพื้นฐาน	LA ๓ หน่วยบูรณาการคุณค่าสู่ชีวิต	LA ๔ ระบบคุณค่าชีวิต (สุขภาวะกายจิต)
<p>ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ (อายุ ๗-๙ ปี)</p> <p>แนวคิดการเรียนรู้</p> <p>๑. การดูแลและจัดการตัวเองในชีวิตประจำวัน</p> <p>๒ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>๓ การบูรณาการสู่พื้นฐานชีวิตที่พอเพียง</p> <p>๔ วิถีชุมชนและพื้นที่โคกหนองนา@ตาขัน</p> <p>๕ การเรียนแบบใฝ่รู้และวิธีการแบบเปิด</p>	<p>๑. ทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน</p> <p>๒. ฝึกประกอบอาหาร</p> <p>๓. บริการตักอาหารกลางวัน</p> <p>๔. ทำความสะอาดล้างจานและเก็บภาชนะ</p> <p>๕. การแยกขยะ</p> <p>๖. สร้างคลังอาหาร</p> <p>๗. การเดินแถวมาและกลับ</p> <p>๘. การเข้าแถวตอนเช้าและตอนเย็น</p>	<p>๑ ภาษาไทย</p> <p>๒ ภาษาอังกฤษ</p> <p>๓ คณิตศาสตร์</p>	<p>การบูรณาการสู่พื้นฐานชีวิตที่พอเพียง</p> <p>THEME ระยองน่าอยู่</p> <p>บูรณาการ</p> <p>: สังคมศึกษา</p> <p>: ศิลปะ (ทัศนศิลป์)</p> <p>: ภาษาไทย</p> <p>: กรอบ Rayong MARCO</p> <p>: DOL สถานศึกษา</p> <p>Theme อารยเกษตร</p> <p>บูรณาการ</p> <p>: วิทยาศาสตร์ฯ</p> <p>: ศิลปะ (ทัศนศิลป์)</p> <p>: ภาษาไทย</p> <p>: DOL สถานศึกษา</p> <p>THEME นวัตกรรม</p> <p>บูรณาการ</p> <p>: วิทยาศาสตร์ฯ</p> <p>: ศิลปะ (ทัศนศิลป์)</p> <p>: ภาษาไทย</p> <p>: DOL สถานศึกษา</p>	<p>๑. ศิลปะกับและหลักธรรมในพระพุทธศาสนา</p> <p>๒. สุขภาพและการกีฬา</p> <p>๓. สวดมนต์ยามเช้า</p> <p>๔. การสะท้อนการเรียนรู้สู่คุณค่าชีวิต</p> <p>๕. กิจกรรมตามจุดเน้นสถานศึกษา (DOL)</p> <p>๖. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจิตอาสาและบำเพ็ญประโยชน์</p>

กลุ่มสาระการเรียนรู้ (Learning Area) ระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

พื้นที่การเรียนรู้ (LA) ระดับและแนวคิดการเรียนรู้	LA ๑ กิจวัตรในชีวิตประจำวัน	LA ๒ วิชาพื้นฐาน	LA ๓ หน่วยบูรณาการคุณค่าสู่ชีวิต	LA ๔ ระบบคุณค่าชีวิต (สุขภาวะกายจิต)
<p>ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ (อายุ ๑๐-๑๒ ปี)</p> <p>แนวคิดการเรียนรู้</p> <p>๑. การดูแลและจัดการตัวเองในชีวิตประจำวัน</p> <p>๒ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>๓ การบูรณาการสู่พื้นฐานชีวิตที่พอเพียง</p> <p>๔ วิถีชุมชน ระยองน่าอยู่และพื้นที่โคกหนองนา@ตาขันสู่การเป็นนวัตกรรมเชิงชีวิต</p> <p>๕ การเรียนแบบใฝ่รู้และวิธีการแบบเปิด</p>	<p>๑. ทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน</p> <p>๒. ฝึกประกอบอาหาร</p> <p>๓. บริการตักอาหารกลางวัน</p> <p>๔. ทำความสะอาดล้างจานและเก็บภาชนะ</p> <p>๕. การแยกขยะ</p> <p>๖. สร้างคลังอาหาร</p> <p>๗. การเดินแถวมาและกลับ</p> <p>๘. การเข้าแถวตอนเช้าและตอนเย็น</p>	<p>๑ ภาษาไทย</p> <p>๒ ภาษาอังกฤษ</p> <p>๓ คณิตศาสตร์</p>	<p>การบูรณาการสู่พื้นฐานชีวิตที่พอเพียง</p> <p>THEME ระยองน่าอยู่</p> <p>บูรณาการ</p> <p>: สังคมศึกษา</p> <p>: ศิลปะ (ทัศนศิลป์)</p> <p>: ภาษาไทย</p> <p>: กรอบ Rayong MARCO</p> <p>: DOL สถานศึกษา</p> <p>Theme อารยเกษตร</p> <p>บูรณาการ</p> <p>: วิทยาศาสตร์ฯ</p> <p>: ศิลปะ (ทัศนศิลป์)</p> <p>: ภาษาไทย</p> <p>: DOL สถานศึกษา</p> <p>THEME นวัตกรรม</p> <p>บูรณาการ</p> <p>: เทคโนโลยีดิจิทัล</p> <p>: วิทยาศาสตร์ฯ</p> <p>: ศิลปะ (ทัศนศิลป์)</p> <p>: ภาษาไทย</p> <p>: DOL สถานศึกษา</p>	<p>๑. สุนทรียศาสตร์</p> <p>๒. หลักธรรมในพระพุทธศาสนา</p> <p>๓. สุขภาพและการกีฬา</p> <p>๔. งานบ้านงานเรือน</p> <p>๕. สวดมนต์ยามเช้า</p> <p>๖. การสะท้อนการเรียนรู้สู่คุณค่าชีวิต</p> <p>๗. กิจกรรมตามจุดเน้นสถานศึกษา (DOL)</p> <p>๘. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจิตอาสาและบำเพ็ญประโยชน์</p>

ภาพ 20 ตัวอย่างพื้นที่การเรียนรู้ โรงเรียนวัดตาขัน จ.ระยอง

จากภาพตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า โรงเรียนวัดตาขัน ได้ออกแบบพื้นที่การเรียนรู้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กิจวัตรประจำวันและทักษะชีวิต
- 2) กลุ่มวิชาพื้นฐานที่เน้นการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning) ประกอบด้วย สารระการการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ
- 3) กลุ่มบูรณาการคุณค่าสู่ชีวิต โดยออกแบบเป็น 3 Theme ประกอบด้วย
 - 3.1) Theme ระยองน่าอยู่ เป็นการจัดหน่วยบูรณาการที่เอาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาเป็นแกน และบูรณาการสาระศิลปะ ภาษาไทย การจัดการในครัวเรือน กรอบหลักสูตร Rayong MARCO และ DOL ของสถานศึกษา
 - 3.2) Theme อารยเกษตร เป็นการจัดหน่วยบูรณาการที่เอาสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ เป็นแกน และบูรณาการเอาสาระศิลปะ (ทัศนศิลป์) ภาษาไทย และ DOL ของสถานศึกษา
 - 3.3) Theme นวัตกรรม เป็นการจัดหน่วยบูรณาการที่เอาสาระการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นแกน และบูรณาการเอาวิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ สาระศิลปะ (ทัศนศิลป์) ภาษาไทย และ DOL ของสถานศึกษา ออกแบบหน่วยบูรณาการในรูปแบบ Theme เป็นรายภาคเรียน แล้วกำหนดเป็น Road map รายหน่วยเพื่อนำไปเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงสมรรถนะต่อไป
- 4) กลุ่มระบบคุณค่าชีวิต วิชาสุขภาพภาวะกาย – จิต

ตัวอย่าง การออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยใช้จุดเน้นของสถานศึกษาเป็นตัวตั้ง :

โรงเรียนปรีชาธร กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนปรีชาธร กรุงเทพมหานคร มีจุดเน้นในการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้นำในตนเอง โดยนำ 7 Habits (7 อุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูง) มาออกแบบเป็นรายวิชาเฉพาะ “ I am the Leader in Me” และมีการนำ 7 Habits ไปบูรณาการในรายวิชาต่างๆ รวมทั้งโครงการ/กิจกรรมนอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังมีการออกแบบรายวิชาบูรณาการทักษะชีวิต(อ่านตัวเองออก อ่านโลกเป็น) โดยนำอุปนิสัยต่างๆ มาออกแบบหน่วยการเรียนรู้และสอดแทรกในแนวคิดหลักและเป้าหมายรายวิชา ดังนี้

เป้าหมายของรายวิชาบูรณาการทักษะชีวิต โรงเรียนปรีชาธร

ผู้เรียนรู้จักการดูแลรักษาตนเองให้เป็นผู้ที่มีสุขนิสัยที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิต สุขภาพแข็งแรง รู้เท่าทันอารมณ์ ความคิด ของตนเองและผู้อื่น เป็นผู้นำในตนเอง มีเป้าหมายในการเรียนรู้ วางแผนและจัดลำดับความสำคัญในการทำงานได้ พึ่งตนเองได้และช่วยเหลือผู้อื่นได้ตามความเหมาะสม รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง บุคคลรอบตัว และสังคมส่วนรวม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของบุคคลและสิ่งต่างๆรอบตัว มีสติในการคิดและเลือกทำในสิ่งที่เหมาะสม สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีทักษะในการฟัง

อย่างเข้าใจ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การใช้เหตุผลในการสรุปข้อมูล ฝึกพลังพหุสา
 ความต่าง คิดแบบชนะ-ชนะ รวมทั้งใช้ชีวิตอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ

สมรรถนะหลัก

1. การจัดการตนเอง
2. การรวมพลังทำงานเป็นทีม
3. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
4. การคิดขั้นสูง
5. การสื่อสาร
6. การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ / สมรรถนะเฉพาะ

รายวิชานี้ เป็นการบูรณาการระหว่าง 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
 วัฒนธรรม สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระการเรียนรู้การจัดการครัวเรือน และ
 สาระการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล

หน่วยการเรียนรู้ มี 6 หน่วยการเรียนรู้ คือ

1. หน่วยฉันเป็นผู้นำในตนเอง: I am the Leader in Me! (หน้าที่พลเมือง, การจัดการครัวเรือน)
2. หน่วยเราเป็นใคร: Who are we? (สุขศึกษาและพลศึกษา, หน้าที่พลเมือง)
3. หน่วยเราอยู่ที่ไหน: Where are we? (ประวัติศาสตร์, ภูมิศาสตร์, ศิลปะ)
4. หน่วยความเหมือนในความต่าง: Seek first to understand... (ศาสนา, หน้าที่พลเมือง)
5. หน่วยเราทำได้: Yes, We can! (เศรษฐศาสตร์, หน้าที่พลเมือง, การจัดการครัวเรือนและการประกอบการ, เทคโนโลยี
 จิตล)
6. หน่วยแบ่งปันโลกของเรา: Sharing the world! (หน้าที่พลเมือง, เศรษฐศาสตร์, การจัดการครัวเรือนและการประกอบการ,
 เทคโนโลยีดิจิทัล)

แนวคิดหลักของแต่ละหน่วย

หน่วย	แนวคิดหลัก
ฉันเป็นผู้นำในตนเอง : I am the Leader in Me! (หน้าที่พลเมือง, การจัดการครัวเรือน)	ทุกคนมีศักยภาพที่แตกต่างกัน เราควรเห็นคุณค่าของตัวเองและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สามารถ พึ่งตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นได้ตามความเหมาะสม มีเป้าหมายในการทำสิ่งต่างๆ รับผิดชอบต่อ หน้าที่ของตนและรับผิดชอบหน้าที่ที่ตนเอง บุคคลรอบตัว และสังคมส่วนรวม
เราเป็นใคร : Who are we? (สุขศึกษาและพลศึกษา, หน้าที่พลเมือง)	เราเป็นสิ่งมีชีวิต มีวิถีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีความคิด ความรู้สึก เราสามารถบอก ความรู้สึกของเราให้ผู้อื่นทราบโดยการสื่อสาร การแสดงออก โดยใส่ใจถึงความรู้สึกของผู้อื่น เราต้องการอาหารที่มีประโยชน์และมีสุขนิสัยที่ดี เพื่อให้ร่างกายเติบโต แข็งแรง รู้จักป้องกัน ตนเองจากโรคร้าย อุบัติเหตุ และภัยต่างๆ เราต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และรู้จัก ปรับตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
เราอยู่ที่ไหน : Where are we? (ประวัติศาสตร์, ภูมิศาสตร์, ศิลปะ)	ทุกคนมีประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว เราควรรู้ถึงการดำเนินชีวิตและเหตุการณ์ สำคัญที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อรู้ความเป็นมาของเรา การสำรวจและสืบสอบ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ทำให้เราประวัติความเป็นมาของเรา รู้ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะภูมิประเทศ รู้ถึงศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ
ความเหมือนในความต่าง : Seek first to understand...(ศาสนา, หน้าที่พลเมือง)	แต่ละศาสนาอาจมีศาคา สาวก หลักธรรม คัมภีร์ ศาสนพิธี พิธีกรรม ที่แตกต่างกัน แต่ ทุกศาสนาสอนให้เป็นคนดี

หน่วย	แนวคิดหลัก
เราทำได้ : Yes, We can! (เศรษฐศาสตร์, หน้าที่พลเมือง, การจัดการครัวเรือนและการประกอบการ, เทคโนโลยีดิจิทัล)	เราควรปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน และสังคม โดยการรู้จักพึ่งพาตนเอง รู้จักการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และสื่อสารอย่างเหมาะสม
แบ่งปันโลกของเรา : Sharing the world! (หน้าที่พลเมือง, เศรษฐศาสตร์, เทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการครัวเรือนและการประกอบการ)	เราควรช่วยดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและใช้อย่างคุ้มค่า หากเราไม่ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากร ก็จะทำให้โลกขาดความสมดุลและก่อให้เกิดผลกระทบต่อเรา

กำหนด Scope, Sequence และจุดเน้นรายวิชา (Course Focus) ของแต่ละหน่วยในแต่ละชั้นปี

จุดเน้น (Course Focus) ของแต่ละหน่วยในแต่ละชั้นปี

	ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป. 4	ป. 5	ป. 6
ฉันเป็นผู้นำในตนเอง : I am the Leader in Me! (หน้าที่พลเมือง, การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี)	ฉันทำได้ : ฉันสามารถทำงานต่างๆ เพื่อช่วยเหลือตนเอง โดยการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย ทำความสะอาดห้องเรียน จัดเก็บอุปกรณ์การเรียน เครื่องใช้เครื่องแต่งกาย ให้เป็นที่ ด้วยตนเอง เพื่อให้หยิบง่าย หยาก็รู้ ดูก็งามตา	บทบาทหน้าที่ของฉัน : เราเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เราต้องรู้จักหน้าที่ของตน เมื่ออยู่บ้านเราต้องช่วยงานในบ้าน เมื่ออยู่โรงเรียนเราต้องพร้อมเรียนรู้ และช่วยดูแลรักษาสสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนให้สะอาด สวยงาม อยู่เสมอ	ฉันมีเป้าหมายในการทำงาน : การตั้งเป้าหมายในการทำสิ่งต่างๆ จะช่วยให้เรามีภาพความสำเร็จที่ต้องการ สามารถกำหนดทิศทางและวางแผนในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายได้ง่ายขึ้น	ฉันบริหารเวลา : เมื่อมีสิ่งที่ต้องทำหลายอย่าง เราจะจัดลำดับความสำคัญของงาน และเลือกทำสิ่งที่สำคัญที่เป็นเป้าหมายหลักก่อน	ฉันคิดแบบชนะ-ชนะและฟังอย่างเข้าใจ : เราต้องใจกว้างพอที่จะใส่ใจใจความรู้สึกของผู้อื่น และกล้าหาญพอที่จะบอกความต้องการของตนเองด้วยเช่นกัน เมื่อผู้อื่นพูดเราฟังด้วยความใส่ใจว่าผู้พูดรู้สึกและต้องการสิ่งใด พร้อมพูดทวนซ้ำสิ่งที่ผู้อื่นพูด ด้วยคำพูดของเราเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	ฉันหมั่นทบทวนผลงานความต่าง และดูตนเองให้พร้อมอยู่เสมอ : คนเรามีความแตกต่างทั้งด้านความคิด ความสามารถ เราเห็นคุณค่าของความแตกต่างและทำงานร่วมกันโดยนำจุดเด่นของตนเองออกมาใช้สร้างสรรค์งานร่วมกัน รับผิดชอบและทำความเข้าใจความคิดผู้อื่นพร้อมแสดงความคิดเห็นของเรา เพื่อช่วยกันระดมสมอง สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ๆ รวมทั้งสร้างความสมดุลให้ชีวิตของเรา

เราอยู่ที่ไหน : Where are we? (ประวัติศาสตร์, ภูมิศาสตร์, ศิลปะ)	จุดกำเนิดของฉัน : ทุกคนมีประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว เราควรรู้ถึงการดำเนินชีวิตและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อรู้ความเป็นมาของตัวเรา	ฉันคือคนไทย : เราอาศัยอยู่ในประเทศไทย ประเทศไทยมีประวัติความเป็นมาช้านาน มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของชาติ เราจึงควรเรียนรู้ความเป็นมาของชาติและลักษณะกายภาพของประเทศไทยของเรา	ผจญภัยในห้วงเวลา : การหาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ทำให้รู้ถึงความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพ รู้ประวัติความเป็นมาของเรา รู้ว่าเราอยู่ที่ไหน รู้เหตุการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ในชุมชนที่หลากหลาย	หลักฐานทางประวัติศาสตร์ : สถานที่ต่างๆ บนโลกมีลักษณะทางกายภาพและการปกครองที่ต่างกัน คนที่อาศัยในแต่ละพื้นที่ก็มีลักษณะเฉพาะ มีภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม ที่ต่างกัน หลักฐานทางประวัติศาสตร์ทำให้รู้พัฒนาการของมนุษย์ในช่วงเวลาต่างๆ จนเกิดมีอาณาจักร รู้ว่าเราเป็นมาอย่างไร และอยู่ที่ที่เราอยู่ได้อย่างไร	ภูมิศาสตร์ : สภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละประเทศส่งผลให้คนในแต่ละประเทศมีศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ต่างกัน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตั้งถิ่นฐาน ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม การสร้างสรรค์อารยธรรม เราใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการศึกษาพื้นที่ต่างๆ ภูมิศาสตร์เป็นตัวบอกว่าเราอยู่ที่ไหนและมีการดำเนินชีวิตอย่างไร	อารยธรรม : อารยธรรมแสดงถึงความเจริญของแต่ละช่วงเวลา และเป็นจุดเริ่มว่าเราเป็นใคร มาจากไหน ในสังคมปัจจุบัน เราใช้วิธีการศึกษาเรื่องราวความเป็นมา ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ของชาติไทย และประเทศต่างๆ การกระทำของเราส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและปรากฏการณ์ธรรมชาติ
--	---	--	---	--	---	---

	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
เราทำได้ : Yes, We can! (เศรษฐศาสตร์, หน้าที่พลเมือง, การทำงานพื้นฐาน อาชีพและ เทคโนโลยี)	การออม : เราต้องรู้จักการใช้ เงินให้คุ้มค่าและเกิด ประโยชน์ รู้จักการออม ใช้ จ่ายเงินไม่เกินตัว ใช้ ทรัพยากรอย่างประหยัด รู้จัก การทำงานที่สุจริต และมี ความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น	บัญชีรายรับรายจ่าย : ใน การแลกเปลี่ยนสินค้าและ บริการต้องมีผู้ซื้อและผู้ขาย การทำบัญชีรายรับรายจ่าย ของตนเองและครอบครัว จะช่วยให้เรารู้ที่มาของ รายรับและรายจ่าย ใช้จ่าย เหมาะสมกับรายได้หรือไม่ และสามารถประหยัด รายจ่ายได้บ้าง	สินค้าและบริการ : เรามี ความจำเป็นในการใช้สินค้า และบริการในการดำรงชีวิต การผลิตสินค้าและบริการ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยการ ผลิต ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมี ผลต่อการผลิตและบริโภค สินค้าและบริการ	เศรษฐกิจพอเพียง : ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้ทุก คนสามารถพึ่งพาตัวเองได้ รวมถึงการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น จนเกิดความยั่งยืน โดยมีหลัก สำคัญสามประการ คือ ความ พอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และ ตั้งอยู่บนเงื่อนไขความรู้และ คุณธรรม	สหกรณ์ : การรวมกลุ่มกันจัดตั้ง สหกรณ์ สามารถช่วยแก้ปัญหา เศรษฐกิจ โดยสมาชิกจะต้องรู้จัก บทบาทหน้าที่ของตน ทุกคนมี ส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วม เป็นเจ้าของ และยึดหลัก ประชาธิปไตย	ภาษี : ผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร จะต้องพึ่งพาอาศัย กันทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วย ให้ประเทศชาติพัฒนา ผู้มี รายได้ทุกคนมีหน้าที่เสีย ภาษีโดยรัฐจะนำเงินภาษามา พัฒนาประเทศ

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สามารถเริ่มต้นได้หลายวิธี แต่ที่สำคัญคือ การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ควรมีความสอดคล้องกับจุดเน้นรายวิชา และแนวคิดหลักของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสร้างความเชื่อมโยงกับเนื้อหาการเรียนรู้ที่สัมพันธ์และน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

7.3 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการวางแผนการสอนของหลักสูตรรายวิชา ที่เกิดจากการศึกษาและกำหนดแนวทาง และวิธีการตั้งแต่มก่อนการสอน ขณะดำเนินการสอน และหลังการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา ส่งผลให้ผู้เรียนที่ได้ผ่านการเรียนจบหลักสูตรรายวิชานั้นแล้ว สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายของจุดประสงค์รายวิชาและสมรรถนะรายวิชา

โดยทั่วไปแล้ว สิ่งที่เป็นและขาดไม่ได้ของแผนการจัดการเรียนรู้จะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ OLE ได้แก่ (1) Objective คือ จุดมุ่งหมาย (2) Learning Activities คือ กิจกรรมการเรียนรู้ และ (3) Evaluation คือ การประเมินผล ทั้งนี้ การออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจะมีลักษณะพิเศษที่เพิ่มเติมจากการออกแบบการสอน โดยทั่วไป เนื่องจากการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมีเป้าหมายอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถทำงานได้ดีโดยใช้ความรู้ (K) ทักษะ (S) และเจตคติ/ คุณลักษณะ (A) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญที่ขาดเรียนไม่ได้ 2 ส่วน คือ 1) มุ่งงานให้ปฏิบัติ 2) มีการลงมือทำ/ ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรฐานสมรรถนะจึงต้องมีลักษณะพิเศษเพิ่มเติม คือ (1) จุดมุ่งหมายหรือผลลัพธ์การเรียนรู้จะต้องครอบคลุมสมรรถนะที่ต้องการ (2) กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องครอบคลุมการทำงาน/ ปฏิบัติงาน และ (3) การวัดและประเมินผลจะต้องครอบคลุมการประเมินสมรรถนะที่กำหนด โดยการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติการสอน ควรมีลักษณะสำคัญที่สะท้อนแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะดังนี้

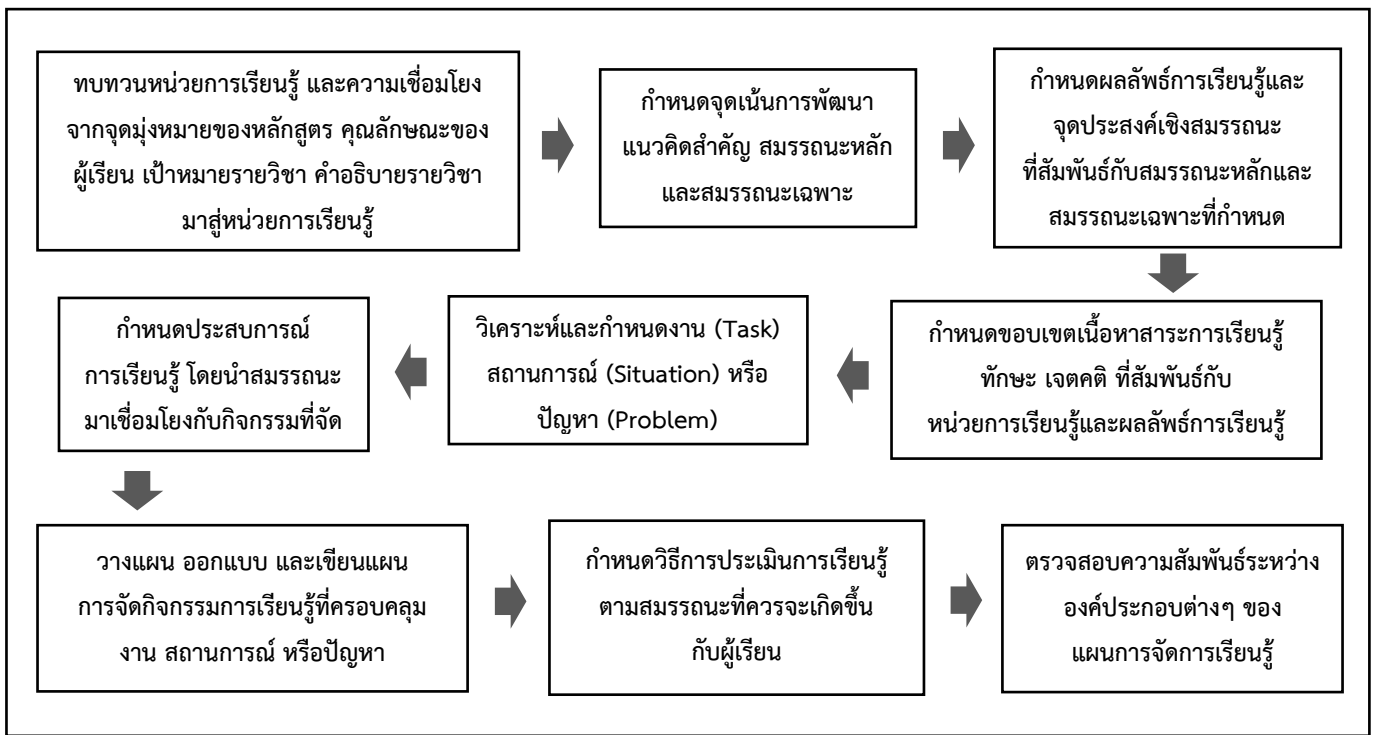
- 1) มีการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาให้แก่ผู้เรียน
- 2) มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ในเชิงสมรรถนะ ที่เป็นการผสมกันระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ
- 3) มีการกำหนดงาน/กิจกรรม/สถานการณ์หลากหลาย ที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนา เจตคติ/คุณลักษณะ ทักษะ และ ความรู้ (Attitude /Attribute, Skill, Knowledge: ASK) และการนำเจตคติ/คุณลักษณะ ทักษะ และ ความรู้ไปประยุกต์ใช้
- 4) ให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้
- 5) มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน
- 6) มีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือในการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Formative Assessment) และการประเมินรวบยอด (Summative Assessment) รวมทั้งมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตนเองระหว่างเรียน ส่วนรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ นั้นครูสามารถจัดทำในรูปแบบต่าง ได้ไม่จำกัด เป็นส่วนที่ครูสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบลักษณะของแผนและวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ครูเห็นว่าสะดวกต่อการใช้งาน และสามารถสื่อสารสาระสำคัญได้ดี ซึ่งอาจจะพัฒนาเป็นนวัตกรรมทางการสอน/ การศึกษาได้

ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เป็นบทบาทของครูผู้สอนในขอบข่ายการเรียนรู้ที่ทำงานร่วมกัน โดยมีการกำหนดเลือกเนื้อหาสาระ/หัวข้อที่เรียนรู้ทั้งภายในและระหว่างรายวิชาตามหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ และควรกำหนดแผน/โครงสร้างการจัดการเรียนรู้ทั้งรายช่วงชั้นและรายปี เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนครอบคลุมเป้าหมายของหลักสูตรและเกิดการบูรณาการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูผู้สอนเห็นภาพ รู้ตำแหน่ง และเข้าใจบทบาทของตนเองในการร่วมพัฒนาผู้เรียนในภาพรวมของหลักสูตร ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

- 1) ทบทวนหน่วยการเรียนรู้ และความเชื่อมโยงจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คุณลักษณะของผู้เรียน เป้าหมายรายวิชา คำอธิบายรายวิชา มาสู่หน่วยการเรียนรู้ เพื่อทำความเข้าใจและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ได้ตรงกับเป้าหมายปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน และเลือกแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
- 2) กำหนดจุดเน้นการพัฒนา แนวคิดสำคัญ สมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผลลัพธ์การเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงสมรรถนะ
- 3) กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้และจุดประสงค์เชิงสมรรถนะที่สัมพันธ์กับสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ

- 4) กำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ ที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้และผลลัพธ์การเรียนรู้
- 5) วิเคราะห์และกำหนดงาน (Task) สถานการณ์ (Situation) หรือปัญหา (Problem) ที่ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาสมรรถนะที่กำหนดไว้
- 6) กำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่จัดให้นักเรียน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์
- 7) วางแผน ออกแบบ และเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมงาน สถานการณ์ หรือปัญหาที่กำหนดไว้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนสมรรถนะ
- 8) กำหนดวิธีการประเมินการเรียนรู้ตามสมรรถนะที่ควรเกิดขึ้นกับผู้เรียน
- 9) ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆของแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อมูลข้างต้น สามารถแสดงเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

ภาพ 21 ขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจะต้องมีลักษณะเป็นระบบ ครบวงจร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์/ผลลัพธ์การเรียนรู้ มโนทัศน์และสาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และวิธีการวัดและประเมินผล ที่มีความสอดคล้องกันทั้งระหว่างองค์ประกอบภายในและองค์ประกอบภายนอก รวมทั้งมีสถานการณ์ ประสบการณ์ งานและกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและแนวทางที่

สถานศึกษากำหนด สามารถนำผู้เรียนไปสู่วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งในการวางแผนนั้น ครูอาจคิดถึงองค์ประกอบต่างๆ ของการจัดการเรียนการสอนไปพร้อมๆ กัน โดยคำนึงถึงผู้เรียน สื่อ ทรัพยากร ที่มีอยู่บริบทของตน การเรียงลำดับการออกแบบแผนการจัดการเรียนการสอน จึงอาจสลับหรือยืดหยุ่นได้ตามความถนัดของครู สื่อที่มี และบริบทของโรงเรียน

รูปแบบต่าง ๆ ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

การออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะตามหลักสูตรที่กำหนดนั้น สามารถใช้วิธีการที่หลากหลาย แตกต่างกันได้ หากวิธีเหล่านั้นสามารถพัฒนาผู้เรียนให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้ ปัจจุบันมีรูปแบบการสอน และวิธีการสอนจำนวนไม่น้อยที่ยึดหลักการที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนสู่สมรรถนะ ซึ่งสถานศึกษา และครูสามารถเลือกนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่นการจัดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงาน (Task/Work -Based Learning) การจัดการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริง (Phenomenon -Based Learning) การจัดการเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project -Based Learning) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research - Based Learning) ทั้งนี้ จากการสำรวจและประมวลรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสู่การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ที่จัดทำโดยสถานศึกษา ครู องค์กร หน่วยงาน นักการศึกษา และคณะบุคคล สามารถจัดกลุ่มแนวทางได้เป็น 4 แนวทางใหญ่ๆ ที่สถานศึกษาและครูสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับตนดังนี้

แนวทางที่ 1 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่เสริมต่อจากแบบเดิม เป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเบื้องต้นในช่วงเปลี่ยนผ่านการใช้หลักสูตรเพื่อการเรียนรู้ของผู้สอน โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้/แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ทำอยู่เดิม มาเสริมและเพิ่มเติมต่อยอดกิจกรรมและรายละเอียดต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะซึ่งมี 2 แนวทางย่อยดังนี้

1) **การใช้แผนเดิม เสริมสมรรถนะ** เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสมรรถนะ ซึ่งครูเห็นว่าสอดคล้องกับบทเรียนนั้นเข้าไป และคิดกิจกรรมเสริม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะนั้นเพิ่มขึ้น เป็นการช่วยเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เข้มข้น มีความหมาย และเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

2) **การใช้แผนเดิม ต่อเติมสมรรถนะ** เป็นการพัฒนาแผนการสอนที่ทำไว้เดิมของครู มาขยายต่อยอดงานเดิม โดยเพิ่มสถานการณ์และประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้เรียนรู้ไปแล้วตามแผนเดิมให้เกิดเป็นสมรรถนะได้มากขึ้น

แนวทางที่ 2 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะบนฐานของรูปแบบการเรียนการสอน/นวัตกรรมการเรียนการสอน เป็นการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีหลักการและกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสมรรถนะที่หลากหลายได้ แนวทางนี้ประกอบด้วย 2 แนวทางย่อย คือ

1) **การใช้รูปแบบการเรียนการสอนเป็นฐานในการสร้างสมรรถนะ** เป็นการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่เลือกใช้มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะต่าง ๆ เพื่อเสริมสมรรถนะที่เหมาะสมในขั้นตอนต่าง ๆ ของรูปแบบและปรับหรือเพิ่มเติมขั้นตอนย่อย ๆ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยสร้างสมรรถนะนั้นๆ ให้แก่ผู้เรียน

2) **การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนเป็นฐานในการสร้างสมรรถนะ** เป็นการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีการพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายเฉพาะของนวัตกรรมนั้นมาใช้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่สอดคล้องกับเป้าหมายเฉพาะของนวัตกรรมนั้น ตัวอย่างเช่น นวัตกรรมการสอนภาษาไทยแบบทวิภาษา นวัตกรรมการสอน Brain-Based Learning (BBL) นวัตกรรม Open Approach

แนวทางที่ 3 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างอิสระตามความคิดสร้างสรรค์ เป็นการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างอิสระตามความคิดสร้างสรรค์ของตนซึ่งทำให้เกิดแผนการจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่แตกต่างหลากหลาย เป็นทางเลือกให้สถานศึกษาและครูได้พิจารณานำไปใช้หรือเป็นแนวทางให้คิดพัฒนาแบบแผนที่เหมาะสมกับความต้องการของตน

แนวทางที่ 4 การออกแบบการเสริมสร้างสมรรถนะในกิจวัตรประจำวัน เป็นแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะ ขณะผู้เรียนปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เป็นวิธีการส่งเสริมสมรรถนะอย่างเป็นธรรมชาติและช่วยปลูกฝังให้สมรรถนะดังกล่าวมีความมั่นคงถาวรจากการปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน แนวทางนี้เป็นการสร้างสรรค์การเรียนรู้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันปกติของนักเรียน สอดคล้องกับกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน นับเป็นการฝึก/ พัฒนาสมรรถนะนั้นๆ ได้อย่างซ้ำๆ อีกทั้งเป็นไปตามธรรมชาติปกติของชีวิตนักเรียน เป็นการพัฒนาสมรรถนะผ่านสถานการณ์ต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการนำความรู้ ทักษะ และ ประสบการณ์ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตจริง

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการกำหนดโครงสร้างรายวิชา และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ในการจัดทำโครงสร้างรายวิชาควรแสดงให้เห็นเส้นทางการเรียน (Roadmap) ของวิชา/สาระ นั้น ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนไปถึงปลายทาง โดยมีการจัดและหลอมรวมสาระ แบ่งออกเป็นหน่วยย่อย ๆ ที่สัมพันธ์กันไปตามลำดับ สะท้อนให้เห็นถึงการนำไปสู่สมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งมีการจัดแบ่งเวลาอย่างเหมาะสมกับแต่ละหน่วย ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่ความคิดรวบยอดสำคัญของเรื่องที่เรียน และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ ภายในกรอบเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ควรมียุทธศาสตร์ประกอบครบถ้วนและสัมพันธ์กัน มีการระบุงาน สถานการณ์ ประสพการณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักการและแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่สถานศึกษากำหนด

ทั้งนี้ หลักการในการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มีดังนี้

- มีการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาให้แก่ผู้เรียน
- มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ในเชิงสมรรถนะ ที่เป็นการผสมผสานกันระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ
- มีการกำหนดงาน/กิจกรรม/สถานการณ์หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติ ทักษะ และความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้
- ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้
- มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน
- มีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือในการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Formative Assessment) และการประเมินรวบยอด (Summative Assessment)

ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะแนวทางที่ 1
การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่เสริมต่อจากแบบเดิม

แนวทางนี้ เป็นการใช้แผนการจัดการเรียนรู้/แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ทำอยู่เดิม มาเสริมและเพิ่มเติมต่อยอดกิจกรรมและรายละเอียดต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ กลุ่มสาระวิชาภาษาไทย
เรื่อง บุพพทจดจำนำหน้าคำหรือข้อความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เวลา 4 คาบ
โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 22 แผนผังบูรณาการกลุ่มสาระวิชาภาษาไทย เรื่องบุพพทจดจำนำหน้าคำหรือข้อความ
โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยการเรียนรู้ ชนิดของคำ นำไปใช้ (1)

เรื่อง คำบุพบทจดจำนำหน้าคำหรือข้อความ

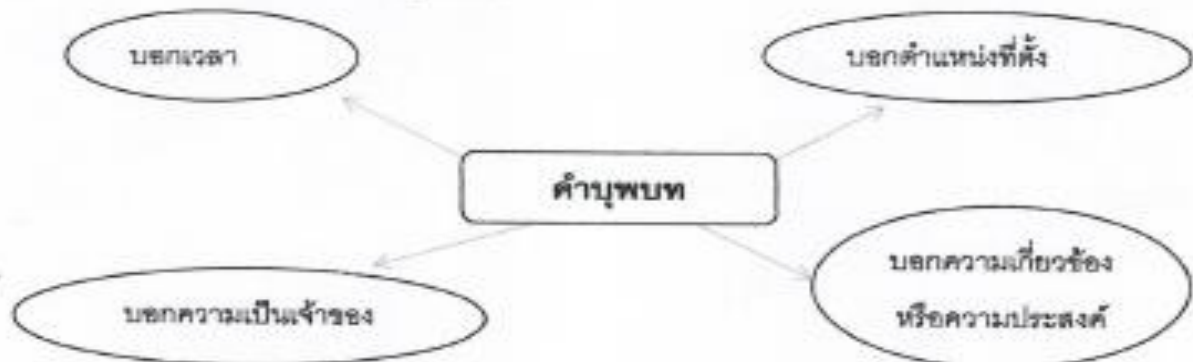
วัน เดือน ปีที่สอนจำนวนคาบ 4 คาบ

มาตรฐานท 4.1 ป. 5/1

สาระสำคัญคำบุพบทที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำต่อคำ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำนาม คำสรรพนามกับคำนาม คำนามกับคำกริยา คำสรรพนามกับคำสรรพนาม คำสรรพนามกับคำกริยา คำกริยากับคำนาม คำกริยากับคำสรรพนาม คำกริยากับคำกริยา เพื่อบอกสถานการณ์ให้ชัดเจนคำบุพบทที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับคำอื่น ส่วนมากจะอยู่ต้นประโยค ใช้เป็นการทักทาย มักใช้ในคำประพันธ์ เช่น คำว่า ลูกก่อน ข้านต์ ลูกกร คำเหล่านี้ใช้นำหน้าคำสรรพนามหรือคำนาม

ขั้นนำ

- 1.ชี้แจงมาตรฐานและตัวชี้วัดเรื่องที่จะสอน
- 2.ชี้แจงเรื่องที่จะสอน แสดงโครงสร้างผังองค์ความรู้ ในเรื่องที่จะเรียนให้ต้อสอดคล้องความรู้
- 3.นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน(pre-test)

ขั้นสอน

- 1.อ้างอิงจากคู่มือแผนการจัดการเรียนรู้ หน้า 1-8
- 2.จัดกิจกรรมเพิ่มเติมจากแผนการสอนดังนี้(เกมการศึกษา)
 - 2.1นักเรียนแบ่งกลุ่มสืบตั้งเรื่องสั้น โดยให้มีคำบุพบท บอกเวลา ตำแหน่ง ที่ตั้ง สถานะที่ (กลุ่ม, การคิด)
 - 2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันค้นหาประโยคที่มีคำบุพบทจากหนังสือพิมพ์ วารสาร และจากการสำรวจแหล่งเรียนรู้บริเวณ โรงเรียนจากนั้นให้นักเรียนออกมาอ่านประโยคที่หาได้หน้าชั้นเรียน(พัฒนาการคิด)
 - 2.3 นักเรียนแบ่งกลุ่มตามกลุ่มสี่ ทำชิ้นงานเล่มนิทานเรื่องสั้น กลุ่มละ 1 เรื่อง โดยในเนื้อเรื่องให้มีคำบุพบทประกอบอยู่ในนิทานด้วย (วิเคราะห์ และสังเคราะห์)

ขั้นสรุป

1. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง คำบุพบท
2. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (post – test)

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพประกอบคำบุพบท	คำศัพท์ภาษาอังกฤษ
2. เพลงคำบุพบท	1. ใน- in
3. บัตรคำ	2. แต่-but
4. ข่าวเหตุการณ์	3. เพื่อ-for
5. ปริศนาคำทาย	4. ของ- of
6. แดบประโศก	5. แก่-to

บันทึกหลังสอน

ข้อสังเกต: จากตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าถึงแม้ผู้สอนจะไม่ได้กำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนไว้ในส่วนต้นของแผน แต่มีการระบุในขั้นกิจกรรมว่ามุ่งพัฒนาด้านการคิด อีกทั้งผู้สอนมีการกำหนดงาน/กิจกรรม/สถานการณ์ที่หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้เกี่ยวกับคำบุพบท ผูกทักษะการหาคำบุพบทจากสื่อ/แหล่งข้อมูลต่างๆ และนำความรู้และทักษะที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในการแต่งเรื่อง โดยผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งสามารถสรุปลักษณะสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้ดังนี้

ลักษณะสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้แผนนี้ ที่สอดคล้องกับหลักการของแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- มีการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาให้แก่ผู้เรียน
- มีการกำหนดงาน/กิจกรรม/สถานการณ์ที่หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติ ทักษะ และความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้
- ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้
- มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน

นอกจากข้อมูลข้างต้นแล้ว โรงเรียนอาจจะกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะแนวทางที่ 2

การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะบนฐานของรูปแบบการเรียนการสอน/นวัตกรรม การเรียนการสอน

แนวทางนี้ เป็นการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีหลักการและกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสมรรถนะที่หลากหลาย แต่ละรูปแบบก็จะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไป สถานศึกษาสามารถเลือกใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะตามจุดเน้นและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ รายวิชาบูรณาการ เสริมสร้างอัตลักษณ์
หน่วยสิ่งแวดล้อมศึกษา : พิษพรณหลากหลาย เรื่องสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 23 แผนผังบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ เรื่องสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน
โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

แผนจัดการเรียนรู้วิชาบูรณาการ รายวิชาเสริมสร้างอัตลักษณ์ ปีการศึกษา ๒๕๖๕
 หน่วยการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ พืชพรรณหลากหลาย เรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ครูผู้สอน นายพิพัฒน์ ปัญญาเนา จำนวนชั่วโมง..... ชั่วโมง วัน.....เดือน.....ปี.....

ความสอดคล้องสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ส1, ส2, ส3, ส4, ส5

ความสอดคล้องเอกลักษณ์ของโรงเรียน (Suandek Resort School) ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6

ความสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ค1, ค2, ค3, ค4, ค5xs

ขอบเขตเนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้			กระบวนการเรียนรู้	สื่อ	การประเมิน
	ความรู้ (K)	ทักษะกระบวนการ (P/S)	คุณค่า (A)			
ศึกษาและเรียนรู้พรรณไม้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในบริเวณโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และตระหนักในคุณค่าของพันธุ์พืชชนิดต่าง ๆ และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช หรืออาคารชีวภาพและกายภาพ โดยมีการสัมผัส การเรียนรู้ การสร้าง และ ปลูก ผัก ผัก คุ้มครอง การเสริมสร้างปัญญาและภูมิปัญญา	๑.นักเรียนอธิบายพื้นที่ทั้งหมดของโรงเรียนได้ถูกต้อง ๒.นักเรียนระบุตำแหน่งพรรณไม้ในบริเวณโรงเรียนได้อย่างหลากหลาย ๓.นักเรียนอธิบายสภาพพื้นที่ที่สำรวจได้ ๔.นักเรียนอธิบายแผนผังสวนพฤกษศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง	๑.นักเรียนสำรวจพรรณไม้ที่อยู่ในบริเวณของโรงเรียนและพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการสำรวจได้อย่างเหมาะสมและใช้ภาษาที่สุภาพ ๒.นักเรียนสังเกตและบันทึกลักษณะทางพฤกษศาสตร์และเปรียบเทียบลักษณะของพืชได้ถูกต้อง ๓.นักเรียนวิเคราะห์สภาพพื้นที่ที่สำรวจได้ถูกต้องตามขั้นตอน ๔.นักเรียนสร้างโมเดลแผนผังสวนพฤกษศาสตร์ได้ถูกต้อง	๑.นักเรียนเห็นความสำคัญของพรรณไม้ต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณโรงเรียน ๒.นักเรียนเห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากพรรณไม้และนำไปใช้ในวิถีประจำวันได้อย่างถูกต้อง	ขั้นสูง ๑. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับพื้นที่ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน โดยการตั้งคำถามเพื่อชี้เข้าสู่ความหมายของพรรณไม้ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน ดังนี้ - สุ่มนักเรียนเพื่อระบุชื่อพรรณไม้ต่าง ๆ ที่นักเรียนพบเห็นในบริเวณโรงเรียน โดยคำตอบไม่ซ้ำกัน ครูเขียนคำตอบของนักเรียนลงใน Word และใช้เว็บโปรแกรม - ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อออกไปสำรวจพรรณไม้ในบริเวณโรงเรียน ๒. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเพื่อเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้	๑. พรรณไม้ต่าง ๆ นำบริเวณโรงเรียน ๒. แหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน - ห้องสมุด - ห้องคอมพิวเตอร์	๑. แบบสังเกต ๒. แบบสัมภาษณ์ ๓. แบบประเมินผลงาน

<p>ขั้นเชื่อม</p> <p>๑. นักเรียนศึกษาความหมายของงานพฤกษศาสตร์โรงเรียน</p> <p>๒. นักเรียนเขียนชื่อพรรณไม้ต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณโรงเรียนจากกิจกรรมขั้นสูง (การสุ่มนักเรียน)</p> <p>ขั้นใช้</p> <p>๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามกลุ่มสี เลือกหัวหน้าสี รองหัวหน้าสี และฝ่ายประชาสัมพันธ์กลุ่ม</p> <p>๒. ปฐมนิเทศนักเรียนก่อนออกไปทำกิจกรรมสำรวจพรรณไม้ต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณโรงเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดข้อควรปฏิบัติในการทำกิจกรรม เช่น ความปลอดภัยของผู้เรียนขณะเดินสำรวจพรรณไม้</p> <p>๓. จัดกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน โดยกำหนดจุดแหล่งเรียนที่จะศึกษาด้านความสนใจของนักเรียน และบันทึกพรรณไม้ลงในผังพื้นที่สำรวจพรรณไม้</p> <p>๔. นักเรียนศึกษาและบันทึกลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพรรณไม้ตามความสนใจของนักเรียน</p> <p>๕. นักเรียนตอบคำถามที่ได้จากการสังเกตโดยการจับที่ข้อมูลพรรณไม้ตามความสนใจของนักเรียนที่ได้ศึกษา</p> <p>๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกสำรวจ วิเคราะห์สภาพพื้นที่ ดิน น้ำ แสง และลมบริเวณที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>๗. นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือสร้างโมเดลแผนผังสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน</p> <p>๘. นักเรียนแต่ละกลุ่มรายงานผลในห้องเรียนระหว่างการศึกษาพรรณไม้ต่าง ๆ การวิเคราะห์สภาพพื้นที่ และการสร้างโมเดลแผนผังสวนพฤกษศาสตร์ในบริเวณโรงเรียน ปัญญาอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างกลุ่ม</p> <p>๙. ให้นักเรียนเขียนสรุปองค์ความรู้เป็นแผนผังความคิด ทำผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้ต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณโรงเรียน ใช้ผลงานโมเดลแผนผังสวนพฤกษศาสตร์พรรณไม้ในบริเวณโรงเรียนที่นักเรียนได้ศึกษาและนำเสนอผลงานให้เพื่อน ๆ ชมในห้องเรียน</p>	<p>จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเห็นคุณค่าวัสดุเหลือใช้พบว่านักเรียนมีผลการประเมินดังนี้</p> <p>ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ</p> <p>รายชื่อนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์</p> <p>๑.</p> <p>๒.</p> <p>๓.</p> <p>๔.</p> <p>๕.</p> <p>ปัญหาและอุปสรรค</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>แนวทางการแก้ไขปัญญา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
---	---

ข้อสังเกต: ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาบูรณาการ เสริมสร้างอัตลักษณ์ หน่วยสิ่งแวดล้อมศึกษา หน่วยที่ 3 พิษพรรณหลากหลาย เรื่องสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ นี้ ใช้รูปแบบ **ขง-เชื่อม-ใช้** ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปลักษณะสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้ดังนี้

- สรุปหลักการในการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ**
- มีการกำหนดงาน/กิจกรรม/สถานการณ์หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติ ทักษะ และความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้
 - ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้
 - มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน

นอกจากข้อมูลข้างต้นแล้ว อาจะกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ วิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อชีวิตและสังคม
หน่วยการเรียนรู้ พื้นที่นักสร้างสรรค์ (Makerspace)
โรงเรียนบ้านปลาดาว จังหวัดเชียงใหม่

โรงเรียนบ้านปลาดาว

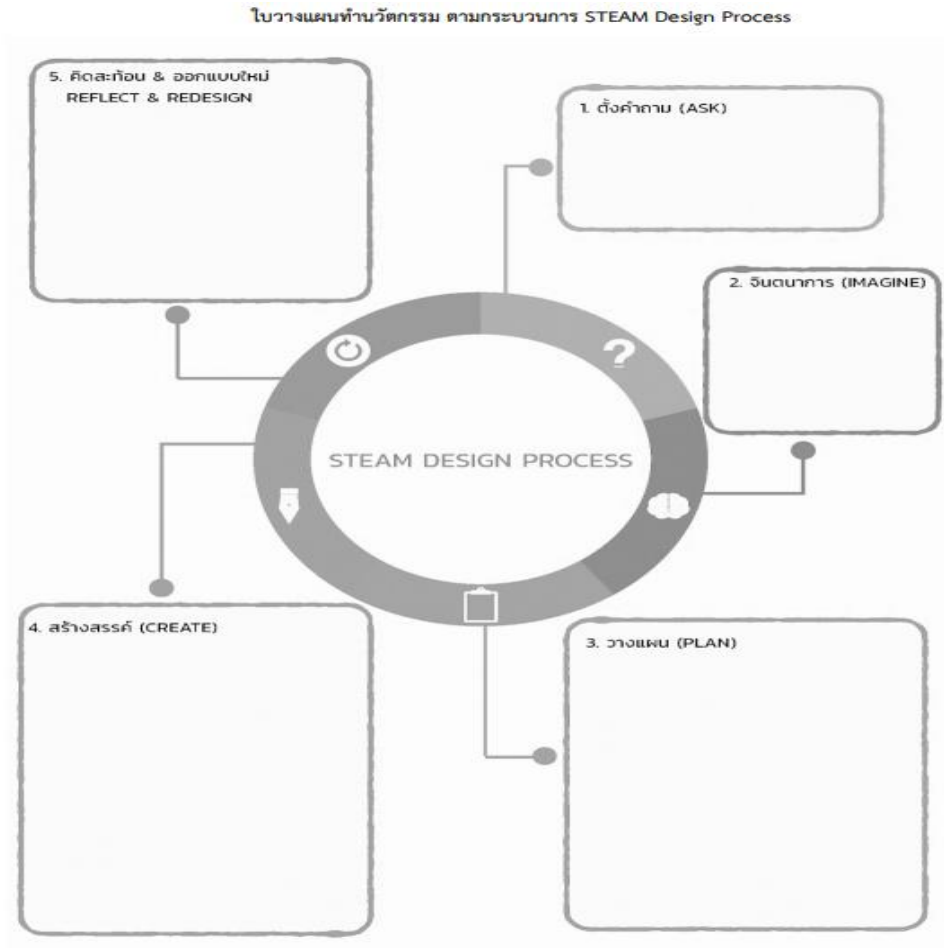
แผนการจัดการเรียนรู้รายสัปดาห์ที่ 1 วันที่ 18 - 20 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2565
 วิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อชีวิตและสังคม ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2565

ครูผู้สอน ครูจิราวรรณ ต้นคำปวน

หน่วยการเรียนรู้ พื้นที่นักสร้างสรรค์ (Makerspace)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้			สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome)	ประเมินผล	
ความรู้ (K) มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	การปฏิบัติ/ทักษะ(P/S)	คุณค่า (A)					เครื่องมือวัดและประเมินผล	พฤติกรรมบ่งชี้
1. อธิบายกระบวนการ STEAM Design Process และลงมือทำตามกระบวนการได้	1. สามารถใช้อุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม 2. สามารถนำเสนอผลงานนวัตกรรมของตนเองได้ 3. สามารถคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้	1. ตั้งใจเรียน 2. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ 3. ให้ความร่วมมือในการจัด	1. ทักษะในการสื่อสาร 2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา 3. ทักษะในการแก้ปัญหา 4. ทักษะชีวิต 5. ทักษะในการใช้เทคโนโลยี	ขั้นนำ 1. ครูให้นักเรียนเลือกเรียนแต่ละห้องตามความสนใจของนักเรียน แบ่งกลุ่มสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นสอน (ครูเป็นโค้ช) 2. ครูแนะนำกระบวนการ STEAM Design Process ว่ามีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง แต่ละขั้นตอนต้องทำอะไร ขั้นจัดกิจกรรมเรียนรู้ 3. ครูให้นักเรียนวางแผนสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมของ	- Internet - I-pad - PowerPoint - ใบวางแผนทำนวัตกรรม ตามกระบวนการ STEAM Design Process - อุปกรณ์ห้องสตูดิโอ	- นักเรียนสามารถอธิบายกระบวนการ STEAM Design Process และลงมือทำตามกระบวนการได้ - นักเรียนสามารถเลือกใช้อุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม - นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานนวัตกรรมของตนเองได้	- ใบวางแผนทำนวัตกรรม ตามกระบวนการ STEAM Design Process - แบบวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้ Application	- นักเรียนสามารถออกแบบวิธีการแก้ปัญหา พร้อมระบุเหตุผลได้ - นักเรียนสามารถดำเนินการแก้ปัญหาตามที่นักเรียนออกแบบได้

		<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>4. ทุ่มเททำงานอดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน</p> <p>5. พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ</p> <p>6. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ</p>	<p>6. สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน</p>	<p>ตนเอง โดยใช้ใบวางแผนทำนวัตกรรม ตามกระบวนการ STEAM Design Process ในกิจกรรมนี้ประกอบด้วย ขั้นตอน</p> <p>ที่ 1. ASK (ถาม), 2. Imagine (จินตนาการ), 3. Plan (วางแผน)</p> <p>4. ครูตรวจใบวางแผนของนักเรียน และให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>5. นักเรียนลงมือทำนวัตกรรมของตนเองตามที่ได้วางแผนไว้จนแล้วเสร็จ ขั้นตอนที่ 4. Create (สร้างสรรค์) และ 5. Reflex & Re-design (สะท้อนความคิด)</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>6. ครูให้นักเรียนนำเสนอชิ้นงาน รวมทั้งให้นักเรียนระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงาน และบอกวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>7. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการต่อยอดชิ้นงานนวัตกรรมนั้น</p>	<p>- อุปกรณ์ห้องผ้าและการแสดง</p> <p>- อุปกรณ์ห้องทดลอง</p> <p>- อุปกรณ์ห้องช่าง</p> <p>- อุปกรณ์ห้องศิลปะ</p> <p>- อุปกรณ์ห้องอาหาร</p> <p>- Application Starfish Class</p>	<p>- นักเรียนสามารถสามารถคิดแก้ไข้ปัญหาเฉพาะหน้าได้</p>	<p>Starfish Class</p>	<p>- นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างนวัตกรรมที่แปลกใหม่ได้</p> <p>- นักเรียนสามารถผลิตชิ้นงานตามจินตนาการและเหมาะสมต่อการใช้งานจริงได้</p> <p>- นักเรียนสามารถระบุปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้สามารถผลิตนวัตกรรมสำเร็จหรือไม่สำเร็จ และเสนอแนวทางปรับปรุงได้</p> <p>- นักเรียนสามารถใช้การ</p>
				<p>8. ครูให้เพื่อนร่วมชั้นแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำ สะท้อนกลับ</p>				<p>ดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่หรือนำสิ่งอื่นมาทดแทนสิ่งที่ขาดได้</p> <p>- นักเรียนสามารถคิดต่อยอดเพื่อพัฒนาชิ้นงานหรือวิธีการ ด้วยความคิดที่แปลกใหม่ได้อย่างเหมาะสมต่อการใช้งานจริง</p>

ภาพ 24 ใบวางแผนทำนวัตกรรมตามกระบวนการ STEAM DESIGN PROCESS

โรงเรียนบ้านปลาตาว จังหวัดเชียงใหม่

ข้อสังเกต: ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ วิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อชีวิตและสังคม หน่วยการเรียนรู้ พื้นที่นักสร้างสรรค์ (Makerspace) โรงเรียนบ้านปลาตาว จังหวัดเชียงใหม่ นี้ ใช้รูปแบบ *STEM DESIGN PROCESS* ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปลักษณะสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้ดังนี้

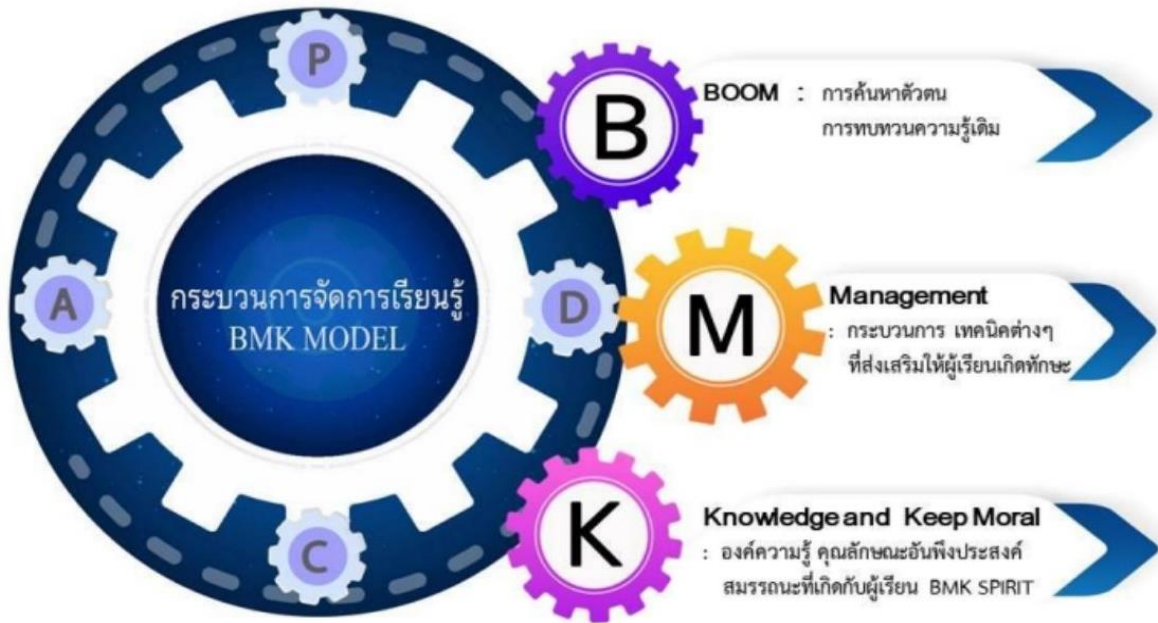
สรุปหลักการในการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- มีการกำหนดงาน/กิจกรรม/สถานการณ์ที่หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติ ทักษะ และความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้
- ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้
- มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน

นอกจากข้อมูลข้างต้นแล้ว อาจจะต้องกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยใช้วัตรกรรมการเรียนรู้ BMK Model

สถานศึกษาสามารถนำวัตรกรรมการเรียนรู้มาใช้ในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น วัตรกรรมการเรียนรู้ BMK Model ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 3 ชั้น คือ BOOM Management และ Knowledge and Keep Moral ดังภาพ

ภาพ 25 วัตรกรรมการเรียนรู้ BMK Model

ที่มา หลักลยุทธ์สถานศึกษาฐานสมรรถนะโรงเรียนบ้านเมืองกีด พุทธศักราช 2565

จากวัตรกรรมนี้ นำมาออกแบบจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดสถานการณ์ ประสบการณ์ งานและ กิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับสมรรถนะและวัตรกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ได้ดังนี้

ชั่วโมงที่ 1-2

ชั้นนำ (BOOM)

1. ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 2-4 คน และทบทวนความรู้เกี่ยวกับอาหารตามความเข้าใจนักเรียน

ชั้นสอน (Management)

2. สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนบอกเล่าเกี่ยวกับอาหารที่ตนเองชื่นชอบ
3. สมาชิกในกลุ่มเลือกอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชนมา 1 ชนิด
4. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชน

ขั้นสรุป (Knowledge and Keep Moral)

5. ครูสรุปผลการทำกิจกรรมในชั่วโมงนี้ ว่าถ้านักเรียนรู้คุณค่าของอาหารในท้องถิ่นของตนนักเรียนจะสามารถทำกิจกรรมที่ครูให้ทำได้อย่างถูกต้อง

ชั่วโมงที่ 3-5

ขั้นนำ (BOOM)

1. ครูทบทวนความรู้จากเรื่องที่ได้เรียนไปเมื่อชั่วโมงที่ผ่านมา

ขั้นสอน (Management)

2. ครูให้เจ้าของร้านอาหารมาแสดงวิธีการทำแกงเขียวหวานไก่ ให้นักเรียนได้รับชม นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าการทำแกงเขียวหวานไก่มีวิธีการทำเหมือนหรือแตกต่างกับอาหารในท้องถิ่นอย่างไร

3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ

ขั้นสรุป (Knowledge and Keep Moral)

4. ครูสรุปผลการทำกิจกรรมในชั่วโมงนี้ ว่าถ้านักเรียนรู้คุณค่าของอาหารในท้องถิ่นของตน นักเรียนจะสามารถทำกิจกรรมที่ครูให้ทำได้อย่างถูกต้อง

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบและพัฒนาแผ่นพับเกี่ยวกับอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชน

ข้อสังเกต: ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ขั้นตอนวิธีการเรียนรู้ BMK Model ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนนี้ สามารถสรุปลักษณะสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ดังนี้

สรุปหลักการในการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- มีการกำหนดงาน/กิจกรรม/สถานการณ์หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติ ทักษะ และความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้
- ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้
- มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน

นอกจากข้อมูลข้างต้นแล้ว อาจกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ตัวอย่างเช่นให้ผู้เรียนได้ดำเนินการประกอบอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชน

ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะแนวทางที่ 3 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างอิสระตามความคิดสร้างสรรค์

แนวทางนี้ เป็นการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างอิสระตามความคิดสร้างสรรค์ของครู ซึ่งทำให้เกิดแผนการจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่แตกต่างหลากหลาย เป็นทางเลือกให้สถานศึกษาและครูได้พิจารณา นำไปใช้หรือเป็นแนวทางให้คิดพัฒนาแบบแผนที่เหมาะสมกับความต้องการของตน

ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ บูรณาการทักษะและสมรรถนะผู้เรียนอย่างยั่งยืน

หน่วยชุมชนแหล่งการเรียนรู้ เรื่องวัดบ้านเด่น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เวลา 13 ชั่วโมง

โรงเรียนบ้านปลาตาว จังหวัดเชียงใหม่

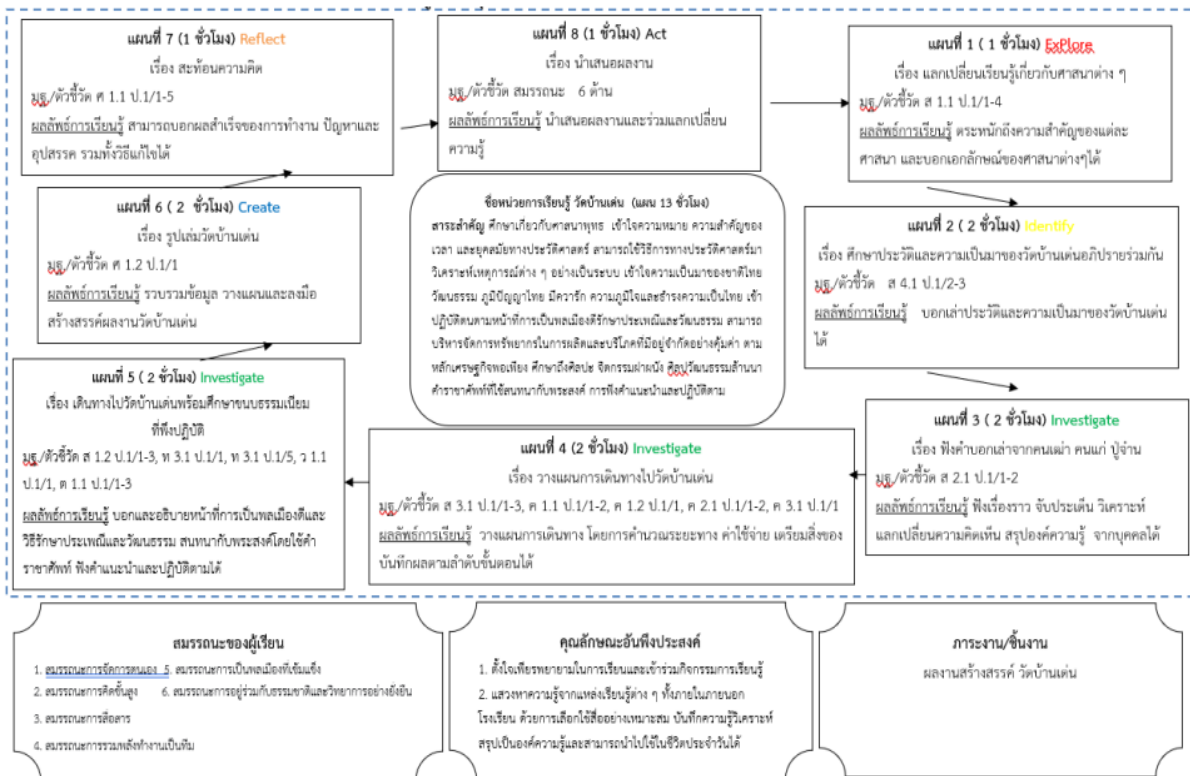
๔๕

โรงเรียนบ้านปลาตาว

แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยชุมชนแหล่งการเรียนรู้ เรื่อง วัดบ้านเด่น ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 เวลา 13 ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ บูรณาการทักษะและสมรรถนะผู้เรียนอย่างยั่งยืน ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2565

ครูผู้สอน

ภาพ 26 ผังหน่วยชุมชนแหล่งการเรียนรู้ เรื่องวัดบ้านเด่น
โรงเรียนบ้านปลาตาว จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์การเรียนรู้			สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome)	ประเมินผล	
ความรู้ (K) มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	การปฏิบัติ/ทักษะ(P/S)	คุณค่า (A)					เครื่องมือวัดและประเมินผล	พฤติกรรมบ่งชี้
อธิบายเกี่ยวกับความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของศาสนาต่าง ๆ ได้	แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้อย่างเหมาะสม บันทึกความรู้วิเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ มีคุณธรรมและมีจิตสาธารณะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะในการสื่อสาร 2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา 3. ทักษะในการแก้ปัญหา 4. ทักษะชีวิต 5. ทักษะในการใช้เทคโนโลยี 6. สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน 	เรื่อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนา ขั้นนำ 1. เข้าสู่บทเรียนด้วยการตั้งคำถาม สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - ในห้องนี้มีใครนับถือศาสนาอะไรบ้าง - นักเรียนที่ไม่ได้นับถือศาสนาพุทธเคยไปวัดหรือไม่ - ใครเคยสนทนากับพระสงฆ์บ้าง ใช้คำศัพท์ คำพูด เหมือนที่เราคุยกันตามปกติหรือไม่ อย่างไร และยกตัวอย่าง 2. ครูแจ้งหัวข้อและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ 3. กิจกรรมแชร์ความรู้เดิม เสริมความรู้ใหม่ โดยการให้นักเรียนบอกเล่าประสบการณ์เดิม	- I-pad - คอมพิวเตอร์ - วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับในการนำเสนอ - แหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น	- นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของแต่ละศาสนาและบอกเอกลักษณ์ของศาสนาต่าง ๆ ได้ - นักเรียนสามารถเลือกใช้อุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม สามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้ - นักเรียนสามารถ	- ใบงาน - ผลงานและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้ Application Starfish Class	- นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของศาสนาต่าง ๆ ได้ - นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและนอกได้ และสามารถเลือกใช้สื่อ

				เกี่ยวกับ วัด หรืออื่น ๆ จากนั้นระดมความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อยากรู้เกี่ยวกับวัด ขั้นสอน 1. แบ่งกลุ่ม 3-4 กลุ่ม ค้นคว้าหาข้อมูลในแต่ละศาสนา 2. รวบรวมข้อมูลที่ได้สืบค้น โดยใช้โปรแกรม และแอปพลิเคชันต่าง ๆ โดยมีครูช่วยเหลือและให้คำแนะนำ 3. นักเรียนนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ขั้นสรุป 6. ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ 7. ร่วมกันสะท้อนถึงสิ่งที่ได้เรียนมา - ผลการเรียนรู้ - สิ่งที่น่าสนใจ / สิ่งที่ควรพัฒนา - สิ่งที่ยังสนใจ และอยากเรียนรู้		สามารถคิดแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าได้	อย่างเหมาะสม - นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้
--	--	--	--	---	--	--------------------------------	--

ข้อสังเกต: ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการทักษะและสมรรถนะผู้เรียน อย่างยั่งยืน หน่วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ เรื่องวัดบ้านเด่น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนบ้านปลาตาว จังหวัดเชียงใหม่ แผนนี้ สามารถสรุปลักษณะสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ดังนี้

- สรุปหลักการในการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ**
- มีการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาให้แก่ผู้เรียน
 - มีการกำหนดงาน/กิจกรรม/สถานการณ์หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติ ทักษะ และความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้
 - ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้
 - มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน

นอกจากข้อมูลข้างต้นแล้ว อาจกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

**ตัวอย่างการจัดทำหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ รายวิชาบูรณาการ
หน่วย "ทะเลเป็นอย่างไรนะ?" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 4 ชั่วโมง
โรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล**

THEME ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมรรถนะหลักโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก :

- ข้อที่ 1 ดำรงชีวิตตามวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ข้อที่ 3 การจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูล

รายละเอียด	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2
หัวข้อเรื่อง (Theme)	The sea in Bochetluk	การเดินทางของเจ้าแก้มน้อย
แนวคิด (Concept)	เรียนรู้ แลกเปลี่ยน สืบค้นข้อมูลทรัพยากรทางทะเล ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในทะเลที่มีอยู่ในชุมชน การเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล การเกิดขั้วขึ้นขั้วแรม ที่ส่งผลต่อการเดินทะเล การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล ตามวิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบชิ้นงานตามความสนใจจากวัสดุจากทะเล	ชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก เป็นชุมชนที่อยู่ติดทะเล ซึ่งมีทรัพยากรทางทะเลที่หลากหลาย สามารถนำมาทำเป็นอาหารทั้งสดและแปรรูป ของประดับตกแต่งของใช้ต่าง ๆ โดยสามารถนำองค์ความรู้จากภูมิปัญญาในชุมชนมาต่อยอดเพื่อก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรทางทะเล รวมถึงการใช้เทคโนโลยีออกแบบบรรจุภัณฑ์ ที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ ดึงดูด และส่งผลต่อยอดขายได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งการสำรวจตลาดที่สามารถลงขายผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้มากยิ่งขึ้น
เป้าหมาย (Goal)	นักเรียนเรียนรู้ทรัพยากรทางทะเลในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก สามารถบอกความหลากหลายทางทะเล ได้ รวมไปถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล และการออกแบบประดิษฐ์ชิ้นงานจากวัสดุจากทะเลได้อย่างสร้างสรรค์	นักเรียนรู้และปฏิบัติ การแปรรูปอาหารทะเล ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ประดิษฐ์ จากวัสดุทางทะเลตามความสนใจอย่างสร้างสรรค์ สร้าง และออกแบบบรรจุภัณฑ์ได้อย่างสวยงาม สร้างสรรค์ หลากหลาย น่าสนใจ ลงขายผลิตภัณฑ์ตามตลาดที่ได้จากการสำรวจ และสามารถเพิ่มยอดขายจากผลิตภัณฑ์ รวมถึงบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบได้มากยิ่งขึ้น
ผลงาน (Output)	<ol style="list-style-type: none"> 1. แฟ้มเก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่ 2. สมุดจดบันทึกข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจ 3. ชิ้นงานออกแบบที่นำไปเผยแพร่ในแพลตฟอร์มต่างๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตภัณฑ์จากการแปรรูป 2. ผลิตภัณฑ์จากการประดิษฐ์ชิ้นงาน 3. แฟ้มบันทึกการออกแบบบรรจุภัณฑ์ 4. บรรจุภัณฑ์

THEME ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมรรถนะหลักโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก :

ข้อที่ 1 ดำรงชีวิตตามวัฒนธรรมท้องถิ่น

ข้อที่ 3 การจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ข้อที่ 4 มีทักษะผู้ประกอบการและสร้างเครือข่ายอาชีพในท้องถิ่น

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูล

รายละเอียด/กิจกรรม	ผลลัพธ์การเรียนรู้	ระยะเวลา	ผลงาน
<p>หน่วยที่ 1 ทะเลเป็นอย่างไร ? เรื่อง ทะเลในชุมชน กิจกรรม : ลงพื้นที่ สำรวจ สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับทะเล กิจกรรม : ค้นหา สำรวจ ความหลากหลายของทรัพยากรทางทะเล (สอบถามผู้รู้ เช่น ชาวบ้านในชุมชน ชาวประมง หรือ ค้นจากอินเทอร์เน็ต) เรื่อง รวบรวมหลักฐาน กิจกรรม : บันทึกข้อมูล ข้อความ ภาพถ่าย บทสัมภาษณ์ กิจกรรม : ทาหรือ หาเรื่อง</p>	LO-Sci-603 LO-Sci-604 LO-So-602 LO-TEC-601	2 เดือน	สมุดบันทึกการลงพื้นที่ เพิ่มบันทึกข้อมูล
<p>หน่วยที่ 2 ล่องลอยในทะเล เรื่อง การเดินทะเล กิจกรรม : ไปเดินทะเลกัน (เรียนรู้การเกิดข้างขึ้นข้างแรม ฤดูกาลที่เหมาะสม สมบก สมทะเล) กิจกรรม : เธอจะมาตอนไหน (ช่วงเดือนที่สัตว์ทะเลแต่ละชนิดขึ้น)</p>	LO-Sci-606	2 เดือน	สมุดบันทึกการลงพื้นที่
<p>หน่วยที่ 3 เรารักษ์เธอนะ เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล กิจกรรม : เครื่องมือไหนเอามาใช้ดีนะ (เรียนรู้การใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการจับสัตว์น้ำแต่ละชนิด) กิจกรรม : หนูยังไม่อยากไป (เรียนรู้ การจับขนาดของสัตว์ทะเลแต่ละชนิดที่เหมาะสม ช่วงวัยของสัตว์ทะเลที่ควรจับ)</p>	LO-So-604	2 เดือน	ชิ้นงาน ใบงานใน ห้องเรียน
<p>บทที่ 4 แบบนี้ที่ใช่เลย เรื่อง การออกแบบชิ้นงานจากวัสดุทางทะเล กิจกรรม : เลือกฉันไปสิ (หาวัสดุต่าง ๆ จากทะเล ที่เหมาะสมกับชิ้นงานที่จะประดิษฐ์) กิจกรรม : แบบนี้ที่โดนใจ (ออกแบบชิ้นงานที่สนใจจากวัสดุทางทะเลที่ได้เลือกมา) กิจกรรม : การนำเสนอผลงาน การออกแบบของนักเรียน</p>	LO-So-604 LO-MB-601 LO-TEC-601 LO-Art-601 LO-Art-602	2 เดือน	แบบของชิ้นงานต่างๆ (นำเสนอในรูปแบบ แพลตฟอร์มต่างๆ)

ภาพ 27 THEME ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก จ.สตูล

โรงเรียน บ้านบ่อเจ็ดลูก

แผนการสอนรายสัปดาห์ หน่วย "ทะเลเป็นอย่างไระนะ? "

ชั้น ป.6

จำนวน 4 คาบ

ขอบเขตเนื้อหา	ความรู้และสมรรถนะ	กระบวนการเรียนการสอน	สื่อ	การประเมิน/พฤติกรรมบ่งชี้
	<p>สมรรถนะที่</p> <p>4.การรวมพลังทำงานเป็นทีม</p> <p>6.การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน</p> <p>ผลลัพธ์การเรียนรู้:</p> <p>ลงพื้นที่ สํารวจข้อมูลเกี่ยวกับทะเลในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ความหลากหลายของทรัพยากรทางทะเลที่มีอยู่ในชุมชน โดยใช้วิธีการสอบถาม สังเกต ค้นหาข้อมูลจากผู้รู้ ชาวบ้านในชุมชน หรือการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรทางทะเลที่อยู่ในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก</p> <p>สมรรถนะเฉพาะ (โรงเรียน)</p> <p>3.การจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน</p> <p>3.1 วางแผนในการลงพื้นที่ สํารวจ ค้นหา ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ใช้การสอบถาม สัมภาษณ์ ค้นหาข้อมูล และการเห็นคุณค่าของทรัพยากรทางทะเลในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก</p>	<p>คาบที่ 1-4 (240 นาที)</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>1.ครูนํานักเรียนทำกิจกรรม ปลาโลมา (10 นาที) เพื่อเรียกสมาธิให้นักเรียน</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>2.ครูพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับทะเลในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -ทะเลอยู่ส่วนไหนของหมู่บ้าน -บ้านใครอยู่ใกล้กับทะเลมากที่สุดในห้อง -เคยเห็นสัตว์ทะเลอะไรบ้าง ที่คนในชุมชนจับมาได้ -นักเรียนคิดว่าในทะเล มีทรัพยากรอะไรบ้าง - พฤติกรรมการจับสัตว์ทะเลของคนในชุมชน - เคยเจอสิ่งมีชีวิตอะไรแปลกๆ บ้าง <p>เป็นต้น</p> <p>3. ครูถามนักเรียนว่า “นักเรียนคิดว่าทรัพยากรทางทะเลของชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกมีความสำคัญหรือไม่อย่างไร”</p> <p>4. ครูยกตัวอย่างทรัพยากรทางทะเลต่าง ๆ ให้นักเรียนรู้ พร้อมตั้งคำถามว่า คืออะไร นักเรียนเคยเห็นไหม</p> <p>5. ให้นักเรียนตั้งกฎกติกาการลงพื้นที่เพื่อลงพื้นที่ สํารวจทรัพยากรทางทะเลของจริง</p> <p>6. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 2 กลุ่ม ด้วยกรนับ 1 นับ 2 นักเรียนที่นับ 1 ให้อยู่กลุ่มที่ 1 นักเรียนที่นับ 2 ให้อยู่กลุ่มที่ 2 ช่วยกันวางแผนในการลงพื้นที่ ว่าควรลงไปหาข้อมูลจากจุดไหนก่อนภายในหมู่บ้าน วางแผนว่าเดินไปในเส้นทางใด ใช้อะไรในการเดินทาง</p> <p>7. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ การวางแผนลงพื้นที่ของกลุ่มตนเอง</p> <p>8. แต่ละกลุ่มลงพื้นที่ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเล โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับจากการลงพื้นที่</p> <p>- สิ่งดีที่เจอ - ข้อต่อที่ควรพัฒนา - การนำไปใช้</p>	<p>สมุดบันทึก</p> <p>แบบสัมภาษณ์</p> <p>อินเทอร์เน็ต</p>	<p>ภาระงาน</p> <p>แบบบันทึกการสัมภาษณ์</p> <p>สอบถาม</p> <p>สมุดบันทึกข้อมูล</p> <p>เครื่องมือที่ใช้</p> <p>สมุดบันทึก</p> <p>โทรศัพท์</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้:</p> <p>1.นักเรียนกล้าสัมภาษณ์ สอบถาม หาข้อมูลที่ต้องการเรียนรู้</p> <p>2.นักเรียนวางแผนการทำงานร่วมกันได้อย่างเหมาะสม</p> <p>3.นักเรียนวางแผนการเดินทางได้</p> <p>4.นักเรียนอ่านและเขียนข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกได้</p> <p>5. นักเรียนสรุปและอภิปรายสิ่งที่ได้ ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่</p>

ข้อสังเกต: จากตัวอย่างการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ รายวิชาบูรณาการหน่วย "ทะเลเป็นอย่างไรนะ?" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล จะเห็นได้ว่าสถานศึกษามีการกำหนดสมรรถนะหลักเฉพาะโรงเรียนเพิ่ม เพื่อให้ครอบคลุมจุดเน้นและบริบทของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจากตัวอย่างแผนนี้สามารถสรุปลักษณะสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ดังนี้

สรุปหลักการในการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- มีการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาให้แก่ผู้เรียน
- มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ในเชิงสมรรถนะ ที่เป็นการผสมผสานกันระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ
- มีการกำหนดงาน/กิจกรรม/สถานการณ์หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติ ทักษะ และความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้
- ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้
- มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน
- มีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือในการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Formative Assessment) และการประเมินรวบยอด (Summative Assessment)

นอกจากข้อมูลข้างต้นแล้ว อาจจะทำนตรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยบูรณาการผสานหลายสมรรถนะ หน่วยการเรียนรู้ เรื่องนักคิด ประดิษฐ์สร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 10 ชั่วโมง โรงเรียนปรัชชาธร กรุงเทพมหานคร

แนวทาง“บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ” เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ เป็นตัวตั้งจากนั้นวิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้ แล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติที่เหมาะสมตามช่วงวัยและเห็นความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งการสอนแบบบูรณาการนี้ เป็นแนวทางการสอนที่ให้ความสำคัญกับความสนใจ และความต้องการจำเป็นของผู้เรียนในชีวิตจริงเป็นสำคัญ จึงอาจมีการปรับ เพิ่มหรือลด เนื้อหาสาระ กิจกรรม สื่อ และวิธีการวัดผลประเมินผล หลังจากสอนไปสักระยะ ซึ่งครูสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

จุดเน้นการพัฒนา
พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับสมบัติของวัสดุและรูปเรขาคณิต ในการออกแบบสิ่งประดิษฐ์ โดยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักรับฟังความคิดเห็นและร่วมกันวางแผนในการทำงาน ฝึกพลังประสานความต่างในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน
แนวคิดสำคัญ
สิ่งต่าง ๆ รอบตัวทำจากวัสดุที่แตกต่างกัน วัสดุแต่ละชนิดมีสมบัติที่ต่างกัน หากเราสังเกตจะเห็นว่าสิ่งของส่วนใหญ่มักจะมีรูปเรขาคณิตเป็นส่วนประกอบ เช่น วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ห้าเหลี่ยม หกเหลี่ยม แปดเหลี่ยม เราสามารถนำความรู้เกี่ยวกับ

<p>สมบัติของวัสดุและรูปเรขาคณิตมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและประดิษฐ์สิ่งต่างๆได้ โดยแต่ละคนสามารถคิดสร้างสรรค์ผลงาน และหากเรามีการแลกเปลี่ยนความคิดพร้อมก็นำความคิดของแต่ละคนมารวมกันก็จะทำให้เกิดผลงานที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น</p>
<p>สมรรถนะหลัก</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. สมรรถนะหลักด้านการจัดการตนเอง <ol style="list-style-type: none"> 1.1 รู้จักความสามารถของตนเอง มีวินัยในการดูแลจัดการชีวิตประจำวันของตนเอง 2. สมรรถนะหลักด้านการคิดขั้นสูง <ol style="list-style-type: none"> 2.1 สามารถสำรวจ วางแผน รวบรวมข้อมูลหรือทรัพยากร แปลความหมายข้อมูล ด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ และสรุปข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบ ประเมิน ตัดสินใจ หรือเสนอแนวทาง 2.2 สามารถจินตนาการและเสนอความคิดได้อย่างคล่องแคล่ว หลากหลาย โดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร 3. สมรรถนะหลักด้านการสื่อสาร <ol style="list-style-type: none"> 3.1 รับและส่งสารที่เป็นข้อมูลข้อเท็จจริง และความรู้สึที่มีรายละเอียดมากขึ้นในสถานการณ์ใกล้ตัว 3.2 สามารถสื่อสารเรื่องราวใกล้ตัวทั้งที่เป็นภาษา ภาพ เสียง สัญลักษณ์ ท่าทาง 4. สมรรถนะหลักด้านการรวมพลังทำงานเป็นทีม <ol style="list-style-type: none"> 4.1 มีความรับผิดชอบและใจจุดเด่นในการทำงานให้สำเร็จ รักการทำงาน 4.2 เป็นสมาชิกทีมที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย การสร้างข้อตกลงและการทำงานของทีม แสดงออกถึงความเข้าใจต่อเพื่อนในทีมด้วยความเป็นมิตรตามคำแนะนำ 5. สมรรถนะหลักด้านพลเมืองเข้มแข็ง <ol style="list-style-type: none"> 5.1 ช่วยเหลือผู้อื่น รับผิดชอบและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง 6. สมรรถนะหลักด้านการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน <ol style="list-style-type: none"> 6.1 กระตือรือร้นและมีฉันทะในการใฝ่หาความรู้ ตั้งคำถามที่นำไปสู่การหาคำตอบและรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมืออย่างง่าย
<p>สมรรถนะเฉพาะ</p>
<p>ก. สาขาระเบียบวิธีวิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ (สอดคล้องกับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสาร การคิดขั้นสูง และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน)</p> <ol style="list-style-type: none"> ก.1 สังเกต ตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐานและพยากรณ์ผล ทดสอบสมมติฐานและการพยากรณ์ ลงข้อสรุป เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่คุ้นเคย ไม่ซ้ำซ้อน ก.2 ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการปฏิบัติตน ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติได้อย่างเหมาะสม ก.3 อธิบาย ให้เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ สรุปผลการทำกิจกรรมด้วยภาษาพูด ภาษาสัญลักษณ์ ภาษากาย ภาษาภาพ ได้อย่างเหมาะสม <p>ข. สาขาระเบียบวิธีคณิตศาสตร์ (สอดคล้องกับสมรรถนะหลักด้านการคิดขั้นสูงและการสื่อสาร)</p> <ol style="list-style-type: none"> ข.1 สื่อสารแนวคิดทางคณิตศาสตร์ของตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยใช้สื่อของจริง รูปภาพ แผนภาพ ภาษา หรือสัญลักษณ์ ข.2 รับฟัง เข้าใจความหมาย และเห็นคุณค่าแนวคิดของผู้อื่น ข.3 นำเสนอข้อมูลทางคณิตศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม ข.4 คิดได้อย่างหลากหลาย แตกต่างจากเดิม คิดริเริ่ม ข.5 ประยุกต์ และนำไปใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว ยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา

<p>ค. การเรียนรู้อาษาไทย (สมรรถนะหลักด้านการสื่อสาร)</p> <p>ค.1 ฟังและดูอย่างตั้งใจแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง คำชี้แจง และคำแนะนำ ได้ถูกต้องเหมาะสม</p> <p>ค.2 พูดสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์อย่างเหมาะสม</p> <p>ค.3 สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และประสบการณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเคารพในความหลากหลาย</p> <p>ง. การเรียนรู้อาษาศิลปะ (สอดคล้องกับสมรรถนะหลักด้านการจัดการตนเอง การคิดขั้นสูง และการสื่อสาร)</p> <p>ง.1 รับรู้ สังเกต ใช้ภาษาทางทัศนศิลป์อย่างเข้าใจความหมายและเข้าใจความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางทัศนศิลป์ เช่น เส้น รูปร่าง และรูปทรง ความกลมกลืน ความสมดุล ความเป็นเอกภาพ สามารถสื่อความหมายทางรูปแบบและเรื่องราวตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ได้</p> <p>ง.2 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ที่ตนเองชื่นชอบ หรือร่วมสร้างสรรค์กับผู้อื่น ถ่ายทอดจินตนาการจากธรรมชาติสภาพแวดล้อม เรื่องราวใกล้ตัวที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตประจำวัน ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และจากประสบการณ์ โดยการลองผิดลองถูกด้วยวิธีการที่หลากหลายจนค้นพบสิ่งใหม่</p> <p>จ. การเรียนรู้อาษาสังคม (สอดคล้องกับสมรรถนะหลักด้านการจัดการตนเอง การรวมพลังทำงานเป็นทีม และพลเมืองเข้มแข็ง)</p> <p>จ.1 ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่มีต่อครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ใช้และยอมรับข้อตกลง กฎ กติกาที่สร้างขึ้นร่วมกัน</p> <p>จ.2 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีมารยาท ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เต็มใจเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของครอบครัวชั้นเรียน และโรงเรียน</p>
<p>ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Specific Learning Outcomes)/จุดประสงค์เชิงสมรรถนะรายยอด(ปลายทาง)</p>
<p>นักเรียนสามารถทำงานแบบรวมพลัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ตามความถนัดของตนเอง ในการประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับสมบัติของวัสดุและรูปเรขาคณิตในการร่วมกันออกแบบสิ่งประดิษฐ์ตามจินตนาการ และนำเสนอผลงานเพื่ออธิบายกระบวนการคิด กระบวนการทำงาน แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงและให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้เหมาะสมกับเนื้อหาอย่างสมเหตุสมผลและน่าสนใจ แสดงถึงความรับผิดชอบและความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ</p>
<p>ผลลัพธ์การเรียนรู้ย่อย/จุดประสงค์เชิงสมรรถนะ(นำทาง)</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. รับรู้รูปร่างและลักษณะของรูปเรขาคณิตสองมิติ รูปเรขาคณิตสามมิติ และรูปที่มีแกนสมมาตร จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ผ่านการสังเกต และการสร้างรูปร่าง เชื่อมโยงสู่ลักษณะของรูปเรขาคณิตสองมิติ รูปเรขาคณิตสามมิติ ได้อย่างถูกต้อง 2. จำแนกวัสดุ สังเกต ตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐานและพยากรณ์ผล ทดสอบสมมติฐานและการพยากรณ์ ลงข้อสรุป เกี่ยวกับสมบัติของวัสดุ 3. ร่วมกันสังเกต สำรวจ สิ่งต่างๆรอบตัว พร้อมกับจำแนกรูปเรขาคณิตสองมิติ สามมิติ และรูปที่มีแกนสมมาตร วัสดุที่ใช้และสมบัติของวัสดุ ได้อย่างถูกต้อง อธิบายหลักในการจำแนกได้อย่างสมเหตุสมผล ใช้ภาษาในการสื่อสารที่ชัดเจน เข้าใจง่าย 4. ร่วมกันออกแบบภาชนะใส่อาหารพร้อมโลโก้ผลิตภัณฑ์จากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามความคิดสร้างสรรค์ ให้ดูโดดเด่นน่าสนใจ โดยมีการร่วมกันวางแผนการทำงานและสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับความสามารถ ยอมรับข้อตกลง กฎกติกาที่สร้างขึ้นร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล พร้อมร่วมกันนำเสนอผลงาน วิเคราะห์ กระบวนการทำงาน ด้วยวิธีการที่น่าสนใจ ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย 5. ร่วมกันออกแบบของเล่นจากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติตามความคิดสร้างสรรค์ ให้ดูโดดเด่นน่าสนใจ โดยมีการร่วมกันวางแผนการทำงานและสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับความสามารถ ยอมรับข้อตกลง กฎกติกาที่สร้างขึ้นร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล พร้อมร่วมกันนำเสนอผลงาน วิเคราะห์ กระบวนการทำงาน ด้วยวิธีการที่น่าสนใจ ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย

สาระการเรียนรู้ (K, S, A)		
ด้านความรู้ (K)	ด้านทักษะ (S)	ด้านคุณลักษณะ (A)
<ul style="list-style-type: none"> - วัสดุและสมบัติของวัสดุ - รูปเรขาคณิตสองมิติ - รูปเรขาคณิตสามมิติ - แกนสมมาตร - หลักในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน - หลักในการพูดนำเสนอข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกต ตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐานและพยากรณ์ผล ทดสอบสมมติฐานและการพยากรณ์ ลงข้อสรุป - จำแนก เปรียบเทียบ จัดกลุ่ม - ให้เหตุผล - วางแผน ทำงานเป็นทีม เป็นผู้นำและผู้ตาม - คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ คิดหลากหลาย - ใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์ เช่น กรรไกร คัตเตอร์ ไม้บรรทัด ในการออกแบบและสร้างสรรค์ชิ้นงาน - สื่อสารและนำเสนอข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> - ความมุ่งมั่น อดทน พยายาม - ความรับผิดชอบ - ความมั่นใจ - มีน้ำใจ ช่วยเหลือ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น - ใจกว้าง ยอมรับความคิดที่แตกต่าง การยอมรับ และชื่นชมกันและกัน
งานการเรียนรู้ (Learning tasks)		
งานการเรียนรู้ (Learning tasks)	หลักฐานการเรียนรู้	
<p>งาน 1 เรขาคณิตพิศวง</p> <p>1. รับรู้รูปร่างและลักษณะของรูปเรขาคณิตสองมิติ รูปเรขาคณิตสามมิติ และรูปที่มีแกนสมมาตร จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ผ่านการสังเกต และการสร้างรูปร่าง เชื่อมโยงสู่ลักษณะของรูปเรขาคณิตสองมิติ รูปเรขาคณิตสามมิติ ได้อย่างถูกต้อง</p> <p>2. ร่วมกันสังเกต สำรวจ สิ่งต่างๆ รอบตัว พร้อมกับจำแนกรูปเรขาคณิตสองมิติ สามมิติ และรูปที่มีแกนสมมาตร ได้อย่างถูกต้อง อธิบายหลักในการจำแนกได้อย่างสมเหตุสมผล ใช้ภาษาในการสื่อสารที่ชัดเจน เข้าใจง่าย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานการวาดรูปและจำแนกรูปร่าง ตามเกณฑ์ของนักเรียน - การขจัดและพับกระดาษของนักเรียน - ผลงานการวาดรูปเรขาคณิตสองมิติที่มีแกนสมมาตรบนกระดาษพร้อมแสดงให้เห็นแกนสมมาตรและการนำเสนอ 	
<p>งาน 2 สมบัติของฉันท</p> <p>3. ร่วมกันสังเกตและจำแนกวัสดุของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยการสังเกต ตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐานและพยากรณ์ผล ทดสอบสมมติฐานและการพยากรณ์ผล ลงข้อสรุป เกี่ยวกับสมบัติของวัสดุ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการสังเกต ตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐานและพยากรณ์ผล ทดสอบสมมติฐานและการพยากรณ์ผล ลงข้อสรุป เกี่ยวกับสมบัติของวัสดุ - แบบบันทึกผลการทดลอง 	
<p>งาน 3 Logo ของเรา</p> <p>4. ร่วมกันออกแบบกล่องใส่อาหารพร้อมโลโก้ผลิตภัณฑ์จากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามความคิดสร้างสรรค์ ให้อุโตเด่นน่าสนใจ โดยมีการร่วมกันวางแผนการทำงานและสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับความสามารถ ยอมรับข้อตกลง กฎกติกาที่สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล พร้อมร่วมกันนำเสนอผลงาน วิชิตคิด กระบวนการทำงาน ด้วยวิธีการที่น่าสนใจ ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานการออกแบบกล่องใส่อาหารพร้อมโลโก้ผลิตภัณฑ์จากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ 	

<p>งาน 4 สร้างสรรค์ชิ้นงาน</p> <p>5. ร่วมกันออกแบบชิ้นงานจากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติตามความคิดสร้างสรรค์ ให้อยู่โดดเด่นน่าสนใจ โดยมีการร่วมกันวางแผนการทำงานและสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับความสามารถ ยอมรับข้อตกลง กฎกติกาที่สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล พร้อมร่วมกันนำเสนอผลงาน วิเคราะห์ กระบวนการทำงาน ด้วยวิธีการที่น่าสนใจ ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย</p>		<p>- ผลงานการประดิษฐ์ของเล่น</p>		
<p>สถานการณ์ในการพัฒนาสมรรถนะ การออกแบบและสร้างสรรค์ชิ้นงานจากรูปเรขาคณิต</p>				
<p>สถานการณ์ที่ 1 สังเกต สำรวจสิ่งแวดล้อม จำแนกรูปเรขาคณิตสองมิติ รูปเรขาคณิตสามมิติ และรูปที่มีแกนสมมาตร</p> <p>สถานการณ์ที่ 2 สังเกตและจำแนกวัสดุของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยการสังเกต ตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐานและการพยากรณ์ ลงข้อสรุป เกี่ยวกับสมบัติของวัสดุ</p> <p>สถานการณ์ที่ 3 ออกแบบภาชนะใส่อาหารพร้อมโลโก้ผลิตภัณฑ์จากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามความคิดสร้างสรรค์</p> <p>สถานการณ์ที่ 4 ออกแบบของเล่นจากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติตามความคิดสร้างสรรค์</p>				
<p>การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้</p>				
งาน และผลลัพธ์การเรียนรู้	หลักฐานการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้ / สถานการณ์	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การประเมินผลการเรียนรู้
<p>งาน 1 เรขาคณิตพิศวง</p> <p>1. รับรู้รูปร่างและลักษณะของรูปเรขาคณิตสองมิติ รูปเรขาคณิตสามมิติ และรูปที่มีแกนสมมาตร จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ผ่านการสังเกตและการสร้างรูปร่างเชื่อมโยงสู่ลักษณะของรูปเรขาคณิตสองมิติ รูปเรขาคณิตสามมิติ ได้</p> <p>2. ร่วมกันสังเกต สำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว พร้อมกับจำแนกรูปเรขาคณิตสองมิติ สามมิติ และรูปที่มีแกนสมมาตร ได้อย่างถูกต้อง อธิบายหลักใน</p>	<p>- ผลงานการวาดรูปและจำแนกรูปร่าง ตามเกณฑ์ของนักเรียน</p> <p>- การทดลองและพบกระดาษของนักเรียน</p> <p>- ผลงานการวาดรูปเรขาคณิตสองมิติ สามมิติ ตามเกณฑ์ของนักเรียน</p> <p>- ผลงานการวาดรูปเรขาคณิตสองมิติที่มีแกนสมมาตรบนกระดาษพร้อมแสดงให้เห็นแกนสมมาตรสังเกตพฤติกรรม</p>	<p>สถานการณ์ที่ 1 การสังเกต สำรวจสิ่งแวดล้อม จำแนกรูปเรขาคณิตสองมิติ รูปเรขาคณิตสามมิติ และรูปที่มีแกนสมมาตร</p> <p>กิจกรรมที่ 1 สำรวจรูปเรขาคณิต</p> <p>- ร่วมกันสำรวจสิ่งของรอบตัวที่มีลักษณะคล้ายทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกลม ทรงกระบอก และกรวย แล้วจำแนกจัดกลุ่ม และอธิบายลักษณะ ด้วยภาษาของตนเอง เช่น กลม โค้ง แบน ยอดแหลม ขอบ มุม ด้าน กลิ้งได้ วางซ้อนกันได้ เลื่อนได้ แล้วร่วมกันสรุปลักษณะ และบอกชื่อรูปเรขาคณิตสามมิติชนิดต่าง ๆ</p> <p>- ร่วมกันวาดรูปตามขอบของสิ่งของที่เป็นรูปสามเหลี่ยมรูปสี่เหลี่ยม รูปหลายเหลี่ยม วงกลม วงรี สังเกตลักษณะและจำแนกรูปร่าง ตามเกณฑ์ของตนเอง เช่น ด้าน</p>	<p>- สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนและสถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน</p> <p>- กระดาษ สี ดินสอ</p> <p>- ลวดกำมะหยี่</p> <p>- เชือก</p>	<p>ตรวจสอบผลงาน</p> <p>- ผลงานการวาดรูปและจำแนกรูปร่าง ตามเกณฑ์ของนักเรียน</p> <p>- ผลงานการวาดรูปเรขาคณิตสองมิติที่มีแกนสมมาตรบนกระดาษพร้อมแสดงให้เห็นแกนสมมาตรสังเกตพฤติกรรม</p> <p>- การทดลองและพบกระดาษของนักเรียน</p> <p>- การทำงานกลุ่ม</p>

<p>การจำแนกได้อย่างสมเหตุสมผล ใช้ภาษาในการสื่อสารที่ชัดเจนเข้าใจง่าย</p>	<p>ให้เห็นแกนสมมาตร</p>	<p>ชอบ มุม แล้วยร่วมกันสรุปลักษณะ และบอกชื่อรูปเรขาคณิตสองมิติชนิดต่าง ๆ</p> <p>- เขียนรูปเรขาคณิตสองมิติโดยใช้แบบของรูป หรือกระดาษจุด</p> <p>กิจกรรมที่ 2 ขดลวดให้เป็นรูป</p> <p>- จัดกิจกรรมให้นักเรียนร่วมกันการสรุปรูปหลายเหลี่ยมโดยใช้เชือกร้อยหลอดคูดิน้ำ หรือลวดกำมะหยี่ขดเป็นรูปหลายเหลี่ยม</p> <p>กิจกรรมที่ 3 ตามหาแกนสมมาตร</p> <p>- ร่วมกันสำรวจรูปที่มีแกนสมมาตรและไม่มีแกนสมมาตรโดยทดลอง พับกระดาษรูปเรขาคณิตสองมิติหรือรูปอื่น ๆ อภิปรายและร่วมกัน สรุปลักษณะของรูปที่มีแกนสมมาตรและไม่มีแกนสมมาตร พร้อมหาจำนวนแกนสมมาตร</p> <p>- ร่วมกันวาดรูปเรขาคณิตสองมิติที่มีแกนสมมาตรบนกระดาษพร้อมแสดงให้เห็นแกนสมมาตร</p>		<p>- การนำเสนอผลงาน</p>
<p>งาน 2 สมบัติของฉันท</p> <p>3. ร่วมกันสังเกตและจำแนกวัสดุของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยการสังเกต ตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐาน และพยากรณ์ผล</p> <p>ทดสอบสมมติฐานและการพยากรณ์ ลงข้อสรุปเกี่ยวกับสมบัติของวัสดุ</p>	<p>- บันทึกผลการสังเกต การจำแนก สมบัติวัสดุ และผลการทดลอง</p>	<p>สถานการณ์ที่ 2 สังเกตและจำแนกวัสดุของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยการสังเกต ตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐานและพยากรณ์ผล ทดสอบสมมติฐานและการพยากรณ์ ลงข้อสรุป เกี่ยวกับสมบัติของวัสดุ</p> <p>กิจกรรมที่ 1 สิ่งของรอบตัว</p> <p>- ร่วมกันสำรวจสิ่งของรอบตัวว่าผลิตมาจากวัสดุใด แล้วจำแนก จัดกลุ่ม</p> <p>กิจกรรมที่ 2 ขวนกันทดลอง</p> <p>- ร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับสมบัติของวัสดุ ตั้งสมมติฐานและพยากรณ์ผล ทดสอบสมมติฐานและการพยากรณ์ ลงข้อสรุปเกี่ยวกับสมบัติของวัสดุ เช่น แข็ง เปราะ ยืดหยุ่น ลอย-จม ฯลฯ และอธิบายปรากฏการณ์พร้อมเหตุผล ด้วยภาษาของตนเอง</p>	<p>- วัตถุต่างๆรอบตัวที่ทำจากวัสดุที่แตกต่างกัน เช่น เหล็ก แก้ว กระดาษ พลาสติก ไม้</p>	<p>ตรวจผลงาน</p> <p>- บันทึกผลการสังเกต การจำแนก สมบัติวัสดุ และผลการทดลอง</p> <p>สังเกตพฤติกรรม</p> <p>- การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการสังเกต ตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐานและพยากรณ์ผล ทดสอบสมมติฐานและการพยากรณ์ ลงข้อสรุป เกี่ยวกับสมบัติของวัสดุ</p>

<p>งาน 3 Logo ของเรา</p> <p>3. ร่วมกันออกแบบภาชนะใส่อาหารพร้อมโลโก้ผลิตภัณฑ์จากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามความคิดสร้างสรรค์ให้ดูโดดเด่นน่าสนใจ โดยมีการร่วมกันวางแผนการทำงานและสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับความสามารถ ยอมรับข้อตกลง กฎกติกาที่สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล พร้อมร่วมกันนำเสนอผลงาน วิเคราะห์กระบวนการทำงาน ด้วยวิธีการที่น่าสนใจ ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย</p>	<p>- ผลงานการออกแบบโลโก้ผลิตภัณฑ์จากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ</p>	<p>สถานการณ์ที่ 3 การออกแบบภาชนะใส่อาหารพร้อม โลโก้ผลิตภัณฑ์จากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามความคิดสร้างสรรค์</p> <p>กิจกรรมที่ 1 ออกแบบภาชนะใส่อาหารพร้อม Logo</p> <ul style="list-style-type: none"> - สนทนาเกี่ยวกับภาชนะใส่อาหารว่าควรมีลักษณะและคุณสมบัติอย่างไร ควรใช้วัสดุใดในการผลิต เพราะเหตุใด - ร่วมกันสืบค้น logo ของผลิตภัณฑ์ต่างๆ และให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าชอบ logo แบบใด เพราะเหตุใด - แบ่งกลุ่ม ร่วมกันออกแบบภาชนะใส่อาหารพร้อม logo โดยใช้รูปเรขาคณิตในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เช่น การออกแบบกรอบ ลวดลาย ฯลฯ จากนั้นร่วมกันวางแผนการทำงาน และลงมือทำ - นำเสนอผลงาน 	<p>- เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล</p> <p>- กระดาษ สี ดินสอ</p>	<p>ตรวจผลงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลงานการออกแบบภาชนะใส่อาหารพร้อม โลโก้ผลิตภัณฑ์จากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ สังเกตพฤติกรรม - การทำงานกลุ่ม - การนำเสนอผลงาน
<p>งาน 4 ประดิษฐ์ของเล่น</p> <p>4. ร่วมกันออกแบบของเล่นจากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติตามความคิดสร้างสรรค์ให้ดูโดดเด่นน่าสนใจ โดยมีการร่วมกันวางแผนการทำงานและสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับความสามารถ ยอมรับข้อตกลง กฎกติกาที่สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล พร้อมร่วมกันนำเสนอผลงาน วิเคราะห์กระบวนการทำงาน ด้วยวิธีการที่น่าสนใจ ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย</p>	<p>- ผลงานการประดิษฐ์ของเล่น</p>	<p>สถานการณ์ที่ 4 การออกแบบของเล่นจากรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติตามความคิดสร้างสรรค์</p> <p>กิจกรรมที่ 1 ของเล่นสร้างสรรค์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าเราสามารถนำรูปเรขาคณิตไปใช้ออกแบบและประดิษฐ์ของเล่นได้บ้าง - แบ่งกลุ่ม ร่วมกันคิดสิ่งประดิษฐ์ออกแบบ วางแผนการทำงาน และลงมือทำ - นำเสนอผลงาน 	<p>- กระดาษ สี ดินสอ</p> <p>- วัสดุ/อุปกรณ์ ในการสร้างชิ้นงาน</p>	<p>ตรวจผลงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลงานการประดิษฐ์ของเล่น สังเกตพฤติกรรม - การทำงานกลุ่ม - การนำเสนอผลงาน

การวัดและประเมินผลรวบยอด (Summative Assessment)		
ผลลัพธ์การเรียนรู้	สถานการณ์ที่ประเมิน	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมิน
นักเรียนสามารถทำงานแบบรวมพลัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และ ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ตามความถนัดของตนเอง ในการประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับสมบัติของวัสดุและรูปเรขาคณิตในการร่วมกัน ออกแบบสิ่งประดิษฐ์ตามจินตนาการ และ นำเสนอผลงานเพื่ออธิบายกระบวนการคิด กระบวนการทำงาน แรงบันดาลใจในการ สร้างสรรค์ผลงาน โดยการสื่อความหมายทาง คณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงและให้เหตุผลทาง คณิตศาสตร์ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้เหมาะสมกับเนื้อหา อย่างสมเหตุสมผลและน่าสนใจ แสดงถึงความ รับผิดชอบและความมุ่งมั่นในการทำงานให้ สำเร็จ	ให้นักเรียนจัดกลุ่มร่วมกันออกแบบชิ้นงานที่ ตื่นสนใจ เช่น ตีกระทบฟ้า หอดูดาว ยานอวกาศ หุ่นยนต์ ฯลฯ จากรูปเรขาคณิตสองมิติและ สามมิติตามความคิดสร้างสรรค์ ให้ดูโดดเด่น น่าสนใจ และเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม โดยมี การร่วมกันวางแผนการทำงานและสมาชิกใน กลุ่มปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม กับความสามารถ ยอมรับข้อตกลง กฎกติกาที่ สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล ร่วมร่วมนำเสนอผลงาน วิธีคิด กระบวนการทำงาน ด้วยวิธี ที่น่าสนใจ ใช้ ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย	- แบบประเมินการทำงานกลุ่ม - แบบประเมินกระบวนการ สร้างสรรค์ชิ้นงานและการ นำเสนอผลงาน

ข้อสังเกต: ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ หน่วยการเรียนรู้เรื่องนักคิด ประดิษฐ์สร้างสรรค์ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนปรัชชาธร กรุงเทพมหานคร พบว่าแผนนี้มีความน่าสนใจ และสมบูรณ์ ซึ่งสามารถ สรุปลักษณะสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้ดังนี้

สรุปหลักการในการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- มีการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาให้แก่ผู้เรียน
- มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ในเชิงสมรรถนะ ที่เป็นการผสมกันระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ
- มีการกำหนดงาน/กิจกรรม/สถานการณ์หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติ ทักษะ และความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้
- ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้
- มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน
- มีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือในการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Formative Assessment) และการประเมินรวบยอด (Summative Assessment)

นอกจากข้อมูลข้างต้นแล้ว อาจกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะแนวทางที่ 4

การออกแบบการเสริมสร้างสมรรถนะในกิจวัตรประจำวัน

สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน เป็นการสร้างสรรค์การเรียนรู้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันปกติของนักเรียนและสอดคล้องกิจกรรมต่างๆ ที่มักเกิดในโรงเรียน นับเป็นการฝึกและพัฒนาสมรรถนะนั้นๆ ได้อย่างซ้ำๆ อีกทั้งเป็นไปตามธรรมชาติปกติของชีวิตนักเรียน ที่จะมีความยืดหยุ่น และท้าทายที่จะเผชิญสถานการณ์ตามธรรมชาติของชีวิต และเมื่อฝึกพัฒนาสมรรถนะนั้นๆ ได้อย่างคล่องแคล่วและผ่านสถานการณ์ต่างๆ ผู้เรียนจะค่อยๆ มีสมรรถนะนั้นๆ อย่างแท้จริง สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในการดำเนินชีวิตจริง โดยสามารถจัดเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบอย่างเป็นทางการ และการพัฒนาตามธรรมชาติ จากสถานการณ์ในชีวิตประจำวันในลักษณะต่าง ๆ 3 ประการ ประกอบด้วย

1) **กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co-Curriculum Activities)** เป็นกิจกรรมที่กำหนดเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร มีการออกแบบโครงสร้างของกิจกรรม การดำเนินการ และการประเมินผลการร่วมกิจกรรมและนับเป็นหนึ่งในหลักสูตร ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมชุมนุม/ชมรม กิจกรรมลูกเสือ/ยุวกาชาด กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2) **กิจกรรมพิเศษ (Extra-Curriculum Activities)** เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดเป็นวาระตามเหตุการณ์ เทศกาล และโอกาส ที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์หรือได้พัฒนาสมรรถนะหลัก ได้แก่ การทัศนศึกษา การร่วมกิจกรรมในชุมชน การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การชมภาพยนตร์การทำงานหรือเรียนรู้จากวิทยากรที่เป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่น การฝึกงานในสถานประกอบการหรือชุมชน

3) **หลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum)** การออกแบบสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพในสถานศึกษา และแบบอย่างการมีปฏิสัมพันธ์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะหลัก รวมทั้งความสัมพันธ์บ้านและชุมชน ได้แก่ แบบอย่างของการเป็นผู้พัฒนาสมรรถนะ สภาพแวดล้อมเอื้อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะ

**ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน
ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร: กิจกรรมชุมนุมภาษาไทย**

กิจกรรม	สมรรถนะ/ทักษะย่อย
<p>ประชุมเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมชุมนุม</p> <p>1. ร่วมกันตั้งเป้าหมายการจัดกิจกรรมชุมนุมภาษาไทย โดยระดมความ ถนัดความสนใจของผู้เรียน</p> <p>2. ลงพื้นที่เพื่อสำรวจสภาพปัญหาในชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้ได้ ประเด็นมาออกแบบกิจกรรมชุมนุมในลักษณะของการเรียนรู้เพื่อรับใช้ สังคม (Service Learning) หรือการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) โดยใช้ความรู้ทางภาษาไทยไปช่วย แก้ปัญหาหรือทำงาน เช่น การร่วมกันทำจดหมายข่าวเกี่ยวกับสุขภาพ อนามัย การปฏิบัติตนในสถานการณ์ COVID-19 เพื่อให้ความรู้แก่ ชุมชน</p> <p>3. วางแผนการทำงานและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกใน ชุมนุม</p> <p>4. ดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่วางแผนไว้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ตามระยะเวลาที่กำหนด - มีการทบทวนการทำงาน การแบ่งปันประสบการณ์การทำงานเป็น ระยะ เพื่อปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีคุณภาพมากขึ้น - ประชุมเขียนสมุดการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - สื่อสารการทำงานกับสังคมออนไลน์เพื่อสร้างสังคมดิจิทัล เพื่อ ประชาสัมพันธ์การทำงานของชุมชน และเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการระดม ทุนสำหรับขยายพื้นที่การทำงาน <p>5. สรุปการเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมหลักฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ รายการ ของจดหมายข่าวที่ดำเนินการผลิต ความคิดเห็นหรือบทสัมภาษณ์ของผู้ ที่อ่านจดหมายข่าว ภาพถ่ายต่าง ๆ - ออกแบบการจัดนิทรรศการ - ดำเนินการจัดงานเปิดบ้าน (Open House) ของชุมนุมภาษาไทย <p>การประเมินการร่วมกิจกรรมชุมนุม</p> <p>การประเมินกิจกรรมชุมนุม เป็นการตรวจสอบความสามารถและ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยวิธีการที่ หลากหลายและประเมินตามสภาพจริงโดยกำหนดผลการประเมิน "ผ่าน" และ "ไม่ผ่าน"</p>	<p>การสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้ภาษาไทยในการศึกษาเรียนรู้ สร้างความเข้าใจพื้นฐาน ทางสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของไทย มีความภาคภูมิใจ ผูกพันความเป็นไทย สามารถถ้อยแถลง สานสิ่งดีงามที่บรรพบุรุษสร้างไว้และพัฒนาให้มีคุณค่า ต่อไป <p>การคิดขั้นสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้วิจารณ์ถ้อยแถลงในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ บนฐานของ ข้อมูล เหตุผล หลักฐาน รวมทั้งการพิจารณาอย่างรอบ ด้านทั้งด้านคุณ โทษ และความเหมาะสมตามหลัก กฎหมาย ศีลธรรมคุณธรรม ค่านิยม รวมทั้งความเชื่อและ บรรทัดฐานของสังคมและวัฒนธรรม <p>การรวมพลัง ทำงานเป็นทีม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีทักษะการเป็นผู้นำ และการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี สามารถทำงานกลุ่มด้วยกระบวนการทำงานที่ดีมี ประสิทธิภาพ - รับฟัง ยอมรับ เคารพความคิดเห็น และมุมมองที่แตกต่าง ของผู้อื่นอย่างจริงใจ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่าง กันอย่างแท้จริง <p>การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานสาธารณะและจิตอาสา - มีส่วนร่วมกับกลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กรเพื่อกิจการ สาธารณะ เป็นอาสาสมัครในประเด็นทางสังคมที่ หลากหลาย สามารถทำงานกับชุมชนและภาคประชา สังคมระดับต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามความรู้ความสามารถ ของตนเอง

กิจกรรม	สมรรถนะ/ทักษะย่อย
<p>ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด</p> <p>ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด</p>	

**ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน
ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร: กิจกรรมทัศนศึกษา**

กิจกรรม	สมรรถนะหลัก/ทักษะย่อย
<ol style="list-style-type: none"> การวางแผนร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในเรื่อง วัตถุประสงค์ สถานที่ การเดินทาง เรื่องที่จะศึกษา วิธีศึกษา ค่าใช้จ่าย กำหนดการเดินทางและหน้าที่ความรับผิดชอบ เดินทางออกไปยังสถานที่เป้าหมายซึ่งอยู่นอกโรงเรียน หรือนอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติ ดำเนินการตามกระบวนการในการศึกษาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ในสถานที่นั้น สรุปผลการเรียนรู้ หรือผู้สอนและผู้เรียน สรุปผลการเรียนรู้ และเดินทางกลับ 	<p>การสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยให้ถูกต้องตามอักขรวิธี โดยเลือกใช้คำศัพท์ ความรู้เกี่ยวกับหลักภาษาและกลวิธีต่างๆ ร่วมกับประสบการณ์ชีวิตในการนำเสนอและผลิตผลงานต่างๆ อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ <p>การจัดการตนเอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเห็นคุณค่าในตนเอง : การรู้จัก รัก เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จุดเด่น ข้อจำกัด ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และภาคภูมิใจในตนเอง มั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบในตนเอง - การมีเป้าหมายในชีวิต : การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ มีวินัย สามารถบริหารจัดการเวลา และกำกับตนเองให้ไปสู่เป้าหมาย <p>การรวมพลัง ทำงานเป็นทีม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีทักษะการเป็นผู้นำ และการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี สามารถทำงานกลุ่มด้วยกระบวนการทำงานที่ดีมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน
ในหลักสูตรแฝง: การสร้างบรรยากาศวินัยเชิงบวกในสถานศึกษา

กิจกรรม	สมรรถนะ/ทักษะย่อย
<p>โรงเรียนสร้างวินัยเชิงบวกในสถานศึกษา โดย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ออกแบบให้คุณครูทุกคนมีสติ๊กเกอร์รูปดาว เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามที่ปรัชญาของโรงเรียน เช่น การกล้าแสดงความคิดเห็น การมุ่งมั่นในการทำงาน ครูจะติดสติ๊กเกอร์บนเสื้อให้นักเรียน 2. นักเรียนนำสติ๊กเกอร์ที่ได้รับในแต่ละวันไปติดไว้ที่ป้ายนิเทศประจำชั้นเรียน 3. นักเรียนร่วมกันแนะนำเพื่อน ๆ ให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน เพื่อให้มีสติ๊กเกอร์ที่มากพอสำหรับใช้เป็นรางวัลของชั้นเรียน เช่น ชั้นเรียนที่สะสมสติ๊กเกอร์ได้ครบ 100 ภายในเวลา 1 สัปดาห์ สามารถแลกกับทำกิจกรรมปาร์ตี้พิซซ่า (Pizza Party) ได้ในตอนบ่ายวันศุกร์ก่อนกลับบ้าน 	<p>การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลง และกฎหมาย รวมทั้งแนวปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและประเพณี <p>การจัดการตนเอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการอารมณ์และความเครียด : การรับรู้ เข้าใจ รู้เท่าทัน อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของตนเอง เข้าใจสาเหตุและสามารถจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความคิดของตนเอง ควบคุมอารมณ์ ความคิดและพฤติกรรมให้แสดงออกอย่างเหมาะสม

ข้อสังเกต: จากข้อมูลตัวอย่างแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะข้างต้น ครูผู้สอนสามารถนำสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ มาออกแบบเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนตามรายวิชา หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือกิจกรรมตามกิจวัตรที่ผู้เรียนปฏิบัติในสถานศึกษาทุกกิจกรรม ตามบริบทของสถานศึกษา จึงมีความยืดหยุ่นต่อการปฏิบัติ โดยมีกระบวนการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะที่มีความแตกต่างกันไปตามความพร้อมและบริบทที่แตกต่างกันของสถานศึกษา

ทั้งนี้ รายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ ควรจะสะท้อนถึงสถานการณ์ ประสบการณ์ งาน หรือ กิจกรรม ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ในหลักสูตร และควรสอดคล้องกับบริบทและ จุดเน้นของสถานศึกษา โครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งนวัตกรรมการสอนที่ สถานศึกษาเลือกใช้ด้วย

นอกจากรายละเอียดที่นำเสนอข้างต้นอาจจะเพิ่มเติมข้อมูลอื่นๆ ที่แสดงการเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะให้สมบูรณ์ขึ้น โดยใช้ข้อมูลหลักการในการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะดังนี้

- ☑ มีการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาให้แก่ผู้เรียน
- ☑ มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ในเชิงสมรรถนะ ที่เป็นการผสมกันระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ
- ☑ มีการกำหนดงาน/กิจกรรม/สถานการณ์หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติ ทักษะ และความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้
- ☑ ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้
- ☑ มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน
- ☑ มีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือในการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Formative Assessment) และการประเมินรวบยอด (Summative Assessment)

4. มาตรฐานตัวอย่างการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะกัน

หลังจากศึกษาขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในแต่ละส่วนแล้ว ในส่วนนี้จะนำเสนอข้อมูลสรุปภาพรวมขององค์ประกอบ และตัวอย่างการกำหนดรายละเอียดแต่ละส่วนของหลักสูตรที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันดังนี้

4.1 สรุปภาพรวมขององค์ประกอบแต่ละด้าน

องค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา	ลักษณะ	สิ่งที่ควรทำ
ด้านที่ 1 แนวคิด ข้อมูลพื้นฐาน : ความ เป็นมาของหลักสูตร ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา บริบทระดับต่างๆ กระบวนการจัดทำหลักสูตร	เป็นจุดตั้งต้นในการจัดทำรายละเอียดหลักสูตรในส่วน ต่อไป	สรุป พิจารณา คัดกรอง สกัด มาเป็นอย่างดี และ นำเสนอข้อมูลที่มีความกระชับ ชัดเจน ครอบคลุม ประเด็นสำคัญในทุกมิติ
ด้านที่ 2 เป้าหมายและพันธกิจของ สถานศึกษา : ปรัชญา แนวคิดหลักหรือจุดเน้น (School Concept/Focus) วิสัยทัศน์ พันธกิจ	เป็นฐานคิดและแนวทางในการกำหนดนโยบายและ จุดเน้นของสถานศึกษา นำไปสู่การออกแบบหลักสูตรใน ขั้นต่อไป	สังเคราะห์ร่วมกันเป็น ผลึก ที่ทุกคนเห็นภาพ ร่วมกัน แสดงให้เห็นถึงภาพเป้าหมายปลายทางที่ ต้องการให้เกิดและสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน
ด้านที่ 3 แบบแผนของหลักสูตรสถานศึกษา ฐานสมรรถนะ: จุดหมายของหลักสูตร คุณลักษณะ ของผู้เรียน สมรรถนะหลัก สาธการเรียนรู้ ผลลัพธ์การ เรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา	เป็นรายละเอียดที่กำหนดเพื่อการทำงานพัฒนาผู้เรียน ตั้งแต่จุดมุ่งหมายจนถึงการวัดและประเมินผล ข้อมูลแต่ ละประเด็นในส่วนนี้จะต้องมีความสอดคล้องกัน	ทำความเข้าใจ (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน ซึ่งต้องนำมาใช้เป็น ข้อมูลเบื้องต้น และ สามารถ เพิ่มรายละเอียดอื่นๆที่สอดคล้องกับบริบท และจุดเน้นของสถานศึกษา
ด้านที่ 4 แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐาน สมรรถนะ : การจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมการเรียนรู้	เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ รูปแบบ และแนวทางใน การพัฒนาสมรรถนะซึ่งอาจจะเป็นแนวทางใหม่ที่สถานศึกษา พัฒนาขึ้นและนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนจนมั่นใจ หรือเป็นแนวทางที่ คัดเลือกมาใช้เนื่องจากมีความเหมาะสมกับจุดเน้นในการพัฒนา ผู้เรียนของสถานศึกษา	นำเสนอวิธีสอน/กระบวนการ/รูปแบบการจัดการเรียนการ สอนที่ สถานศึกษาใช้ซึ่งสอดคล้องกับจุดเน้นและ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นที่การเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (งาน) ในสถานการณ์ ที่ หลากหลาย ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่กำหนด
ด้านที่ 5 แนวทางการประเมินการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ : วิธีการวัดและประเมินผล การ จบการศึกษา การรายงานผล	เป็นรายละเอียดของการประเมินฐานสมรรถนะที่กำหนดทั้ง หลักการ แนวทาง ที่ชัดเจน และรายละเอียดการจบการศึกษา และรายงานผลการพัฒนาสมรรถนะที่สามารถสื่อสารกับผู้ปกครองและการใช้ส่งต่อในกรณีผู้เรียนย้ายสถานศึกษา	รายละเอียดที่จัดทำต้อง สอดคล้อง กับหลักการ ประเมินฐานสมรรถนะ และรายละเอียดที่กำหนด ในส่วนแบบแผนของหลักสูตรสถานศึกษา
ด้านที่ 6 แนวทางการบริหารจัดการ หลักสูตรฐานสมรรถนะ : วิธีการจัดชั้นเรียน แผนงานพัฒนาบุคคล/ แผนการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ/ แผนการประกันคุณภาพการศึกษา	เป็นรายละเอียดในการสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในการ พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนทั้งในส่วนการสนับสนุนระดับชั้นเรียน การพัฒนาความพร้อมและสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของ ครู การประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ และการกำกับ ติดตามตรวจสอบคุณภาพการทำงานในระดับองค์กร	ควรคิดสรรแนวทางที่เหมาะสม กับบริบทและ ต้นทุนของ สถานศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางเดิม หรือแนวทางใหม่ที่ สอดคล้องและเอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนโดยเน้น การพัฒนาต่อยอดจากต้นทุนที่มีอยู่ การดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง เป็นระบบ และปรับเปลี่ยนแนวทางให้เหมาะสม
ด้านที่ 7 หลักสูตรระดับชั้นเรียน : โครงสร้างรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการ จัดการเรียนรู้	เป็นการนำคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา มาจัดทำรายละเอียดภาพรวมการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชานั้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งที่เป็นหน่วยการเรียนรู้ และ แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลที่สะท้อน การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะ	ควรกำหนดรายละเอียดให้สอดคล้องกับสิ่งที่กำหนดไว้ใน คำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และ แนวทางการวัดประเมินผลฐานสมรรถนะ รวมทั้ง รายละเอียดแต่ละส่วนต้องสอดคล้องกัน แสดงให้เห็น ความเชื่อมโยงกับหลักการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน

ภาพ 28 สรุปภาพรวมขององค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละด้าน

4.2 ตัวอย่างการกำหนดรายละเอียดแต่ละส่วนของหลักสูตรที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

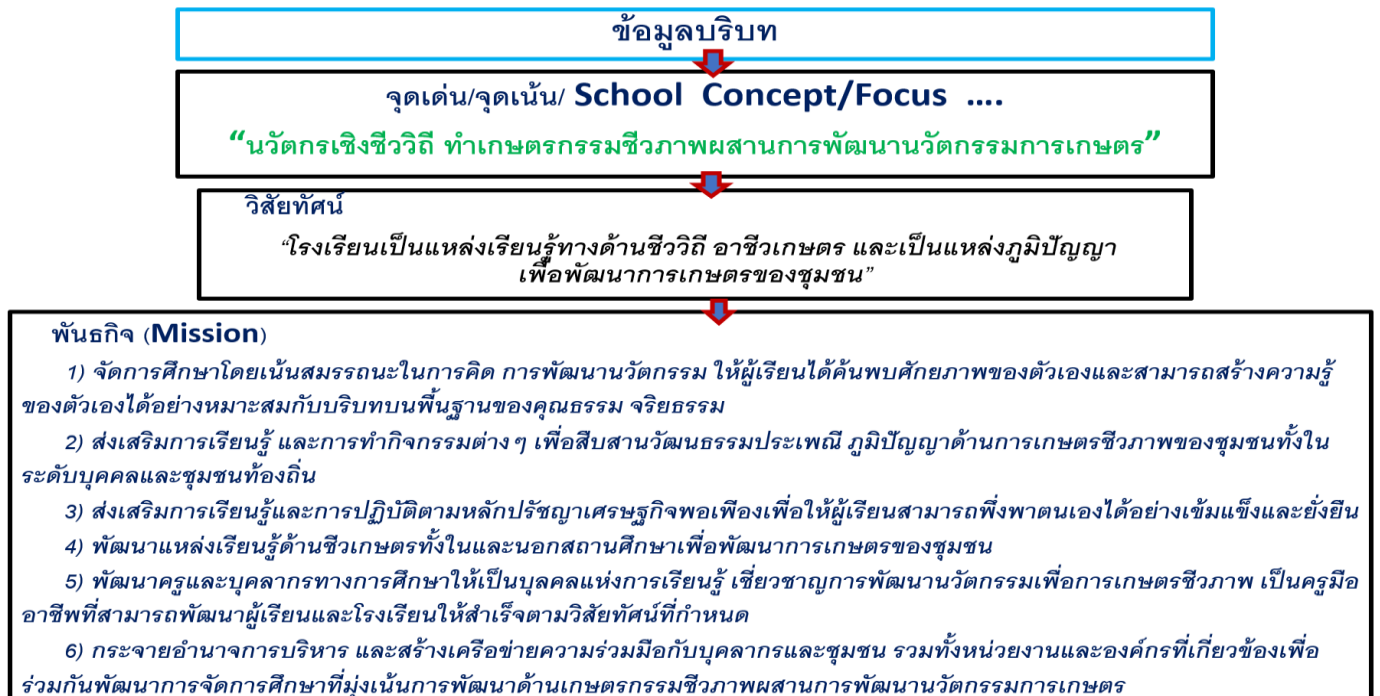
ในส่วนนี้จะนำเสนอตัวอย่างของการจัดทำรายละเอียดองค์ประกอบต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่องค์ประกอบมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

ตัวอย่างที่ 1 : โรงเรียนเกษตรธรรมชาติ (นามสมมุติ)

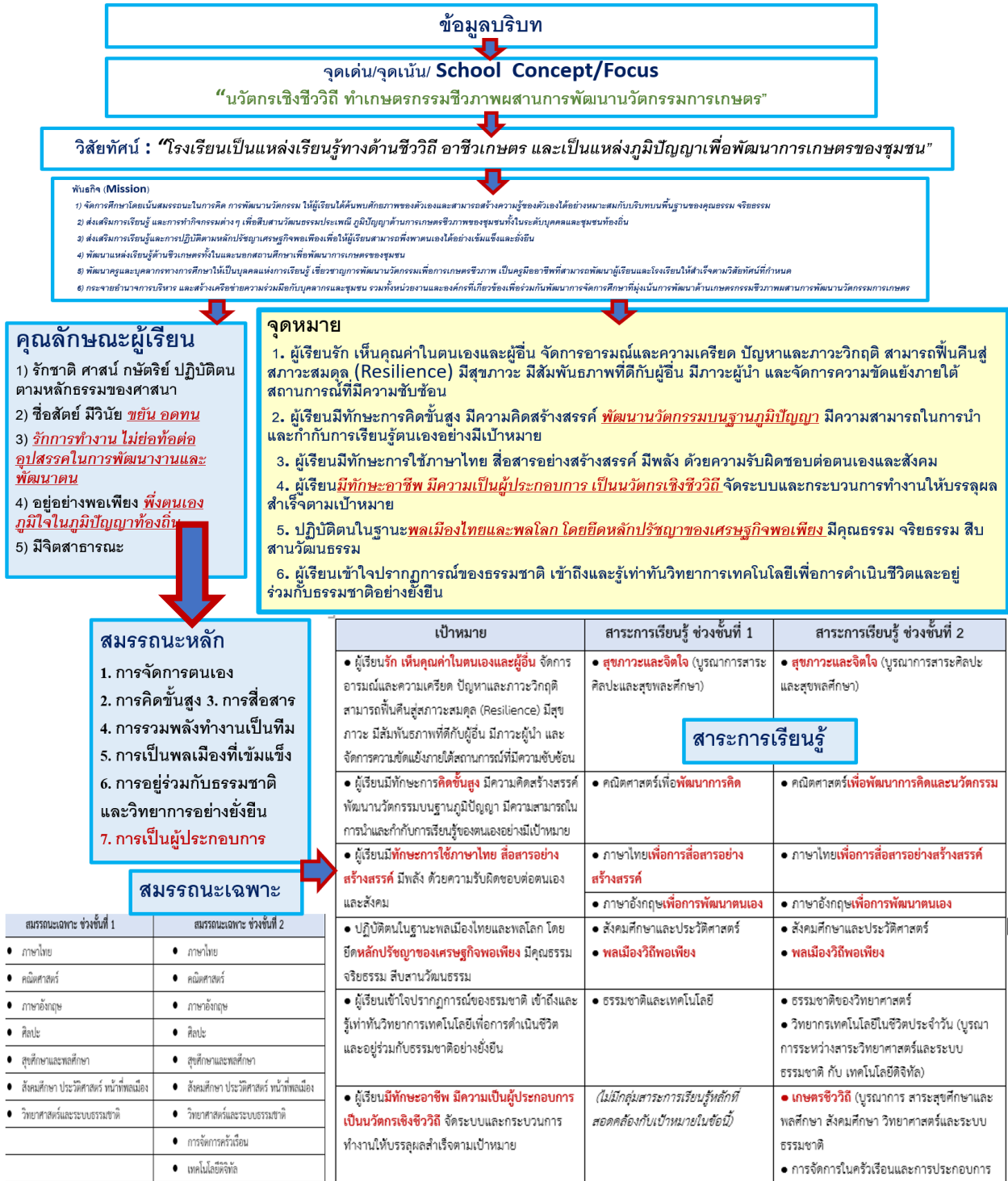
ด้านที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและบริบทในระดับต่างๆ : วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นต้นทุนในการกำหนดข้อมูลในส่วนที่ 2

มาตรฐานการศึกษา ระดับชาติ	ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาระดับจังหวัด	แนวคิดหลัก	บริบทชุมชน	ข้อมูลโรงเรียน
1) ผู้เรียนรู้ (Learner Person)	M MANPOWER รู้คิดการบ้านการเมืองอย่างเท่าทัน สามารถสื่อสารได้ 3 ภาษา	พัฒนาผู้เรียนให้รักและเห็นคุณค่าของธรรมชาติ สิ่งมีชีวิต และ	- โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนที่อยู่ใกล้ตัวเมืองมีภูมิศาสตร์เป็นที่ราบลุ่ม	จุดแข็ง/ต้นทุน - ใกล้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ป่าชุมชน แหล่งหินเนิน มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกโรงเรียน
(2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co- Creator)	A ANCESTOR รู้รากเหง้าและสามารถต่อยอดภูมิปัญญา วิถีชีวิต เพื่อร่วมกันอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม	วัฒนธรรมในท้องถิ่น ออกแบบแก้ปัญหา ดูแลตนเอง สังคมและโลกได้อย่างสร้างสรรค์ เข้าความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นที่	การเกษตรอย่างเพียงพอ มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ มีแม่น้ำไหลผ่าน	- ผู้บริหารมีความถนัดด้านการเกษตรและเทคโนโลยี ครูมีความสนใจในการเรียนรู้เรื่องการพึ่งพาตนเอง
(3) พลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen)	R RESOURCE รู้คุณค่า มีความสามารถในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นต้นทุนทางสังคม ทั้งป่า เขา หรือทะเล	สอดคล้องกับภูมิสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน โดยนำเอาเทคโนโลยีและความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเกษตร ด้านอาหาร ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านทางการแพทย์ เป็นต้น	- ในชุมชนมีวัดพัฒนาตัวอย่างเป็นที่ศรัทธาของคนในชุมชน - มีประเพณีต่าง ๆ ที่สะท้อนภูมิปัญญาและรากเหง้าของชุมชน	- ผู้ปกครองมีทักษะด้านอาชีพเกษตร - โรงเรียนมีอาคารสถานที่เพียงพอและสามารถจัด Learning space ให้สอดคล้องกับ School concept มีความพร้อมด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
	C CITY PLANNING รู้เรื่องเมืองและความเป็นพลเมืองในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ			จุดอ่อน/ปัญหา - ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน
	O OCCUPATION มีสมรรถนะด้านการประกอบอาชีพในเมืองอุตสาหกรรมทันสมัย รู้จักสร้างสรรค์นวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ รวมทั้งลดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การทำการเกษตรสมัยใหม่ที่ไม่ทำลายฐานทรัพยากร			

ด้านที่ 2 กำหนดจุดเน้น วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานและบริบทในระดับต่างๆ

ด้านที่ 3 กำหนดรายละเอียดในองค์ประกอบของหลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดเน้น วิสัยทัศน์ และบริบทของสถานศึกษา

จากภาพ จะเห็นได้ว่าการนำข้อมูลทีวิเคราะห์บริบทต่างๆ ในส่วนที่ 1 มาเป็นฐานในการกำหนดแนวคิดหลักหรือจุดเน้น (School Concept/Focus) วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในส่วนที่ 2 และเชื่อมโยงข้อมูลต่อในการกำหนดรายละเอียดในส่วนที่ 3 ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร คุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะ สาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดเน้น วิสัยทัศน์ และบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้หากพบว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะหลัก ที่กำหนดใน (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ ยังไม่ครอบคลุม แนวคิดหลักหรือจุดเน้น (School Concept/Focus) วิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มเติมโดยจะต้องมีความเชื่อมโยงและตอบโต้ความต้องการเฉพาะหรือบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักหรือจุดเน้น (School Concept/Focus) วิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ดังเช่นตัวอย่างข้างต้น สถานศึกษามีจุดเน้น คือ “นวัตกรรมเชิงชีวิตี ทำเกษตรกรรมชีวภาพผสานการพัฒนานวัตกรรมเกษตร” จึงมีการกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนเพิ่มเติม ได้แก่ “ขยัน อดทน รักการทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ในการพัฒนางานและพัฒนาตน อยู่อย่างพอเพียง ฟังตนเอง ภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น” รวมทั้งกำหนดสมรรถนะหลักเพิ่มเติม คือ “สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ” และกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม คือ เกษตรชีววิถี/เกษตรกรรมน้อย เพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้นและตอบโต้ความต้องการ บริบท ของสถานศึกษา

เมื่อกำหนดสาระการเรียนรู้แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการจัดทำผลลัพธ์การเรียนรู้ และการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และเป็นไปตามข้อกำหนดของ (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ ดังตัวอย่าง

สาระการเรียนรู้		สาระการเรียนรู้
		สาระการเรียนรู้หลัก
<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น จัดการอารมณ์และความเครียด ปัญหาและภาวะวิกฤติ สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุล (Resilience) มีสุขภาพะ มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น มีการผู้นำ และจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่มีความซับซ้อน 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ มีความสามารถในการนำและกำกับการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> สุขภาวะและจิตใจ (บูรณาการสาระศิลปะและสุนทรียศึกษา)
<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ มีความสามารถในการนำและกำกับการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทย สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีพลัง ด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิด
<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทย สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีพลัง ด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทย สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีพลัง ด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาดตนเอง
<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ มีความสามารถในการนำและกำกับการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ มีความสามารถในการนำและกำกับการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์ ความเป็นพลเมือง
<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนเข้าใจปรากฏการณ์ของธรรมชาติ เข้าถึงและรู้เท่าทันวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีเพื่อการดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ มีความเป็นผู้ประกอบการ เป็นนวัตกรรมเชิงชีวิตี จัดระบบและกระบวนการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ธรรมชาติและเทคโนโลยี
		สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม <ul style="list-style-type: none"> ภาษาครุครน้อย

จัดทำคำอธิบาย
การวัดและ

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้น ป.3	ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้น ป.2	ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้น ป.1
มีสมาธิ ในการฟังและการดู เข้าใจและตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถถ่ายทอดเนื้อหาของสิ่งที่ฟัง และดูรวม แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม	มีสมาธิ ในการฟังและการดู เข้าใจและตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถสรุปเนื้อหาหรือถ่ายทอดเนื้อหาของสิ่งที่ฟังและดู และ บอกความคิดเห็นและความรู้สึกต่อสิ่งที่ฟังและดูอย่างสั้นๆ หรือ อย่างเหมาะสม ได้	มีความตั้งใจหรือมีสมาธิ ในการฟังและการดูจนจบ เข้าใจและตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถเล่าหรือสรุปหรือถ่ายทอดเนื้อหา ถึงสิ่งที่ฟังและดูได้ และ บอกความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตนเองต่อสิ่งที่ฟังและดูอย่างสั้น ๆ ได้ หรือ อย่างเหมาะสม ได้

โครงสร้างเวลาเรียน

ช่วงชั้นที่ 1

สาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน		
	รายสัปดาห์/รายวัน	บูรณาการ	รวม
1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	160		160
2. คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิด	160		160
3. ภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาดตนเอง	120		120
4. สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์	20		
5. ความเป็นพลเมือง	20		
6. เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน	40		
7. กลุ่มบูรณาการ			
4.1 สุขภาวะและจิตใจ (วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ ศิลปะและสุนทรียศึกษา)		120	120
4.2 สังคมวัฒนธรรม (วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ สังคมศึกษา และ ศิลปะ)		80	120
8. กิจกรรมและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม			
8.1 ภาษาครุครน้อย	40		40
8.2 ศิลปะสาธิตในชีวิต เพื่อการเป็นคนดี (ชุมนุม ลูกเสือ เนตรนารี และกิจกรรมสาธารณประโยชน์)	40		40
รวม	600	200	800

โครงสร้างเวลาเรียน

ช่วงชั้นที่ 1

สาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน		
	รายสาระการเรียนรู้	บูรณาการ	รวม
1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	160		160
2. คณิตศาสตร์เพื่อการคิด	160		160
3. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	120		120
4. สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์	20		
5. ความเป็นพลเมือง	20		
6. เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน	40		
7. กลุ่มบูรณาการ			
4.1 สุขภาวะและจิตใจ (วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ ศิลปะและสุขภาพศึกษา)		120	120
4.2 สังคมวัฒนธรรมวิถี (วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ สังคมศึกษา และ ศิลปะ)		80	120
8. กิจกรรมและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม			
8.1 เกษตรกรน้อย	40		40
8.2 สื่อสารเพื่อเรียนรู้ (เพื่อการเป็นคนที่ (หนุ่ม ลูกเสือ เนตรนารี และกิจกรรมสาธารณประโยชน์)	40		40
รวม	600	200	800

ตัวอย่างคำอธิบายรายวิชา แบบที่ 1

คำอธิบายรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

รายวิชา ภาษาไทย
เวลาเรียน 160 ชั่วโมง/ปี

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

รหัสวิชา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายวิชานี้มีเป้าหมายเพื่อให้ นักเรียนเกิดสมรรถนะเฉพาะด้าน การฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทย โดย

- 1) มีสมาธิในการฟังและการดู เข้าใจและตอบต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถถ่ายทอดเนื้อหาของสิ่งที่ฟังและดูรวมทั้ง แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม
- 2) พูดเพื่อสื่อสารข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก ได้ถูกต้อง เหมาะสมและเป็นกลาง โดยเคารพในความหลากหลาย
- 3) อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายของคำที่อ่าน ออกเสียง สามารถอ่านออกเสียงและเข้าใจตัวบท ได้หลากหลายมากขึ้น
- 4) มีสมาธิในการอ่าน เข้าใจสิ่งที่อ่าน มีนิสัย รักการอ่าน สามารถวิเคราะห์สิ่งที่อ่านและนำข้อคิดจากกรอ่าน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์
- 5) คัดลอกมือและเขียนคำได้ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ในการเขียนเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ชัดเจนและเหมาะสม
- 6) เขียนสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เขียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับงานเขียนของตนได้
- 7) เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์
- 8) ใช้ภาษาพูดและภาษา เขียนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ และ
- 9) มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาให้ได้อย่างถูกต้อง

รวมทั้งเกิดการพัฒนสมรรถนะหลักในระดับสามารถด้านการคิด (ใช้ใจความสำคัญของ การสื่อสาร) มีสมรรถนะในการจัดการตนเองให้สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ สำเร็จ สามารถปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำ ทำงานร่วมกับเพื่อนและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ประสบการณ์และกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนเพื่อการบรรลุเป้าหมายของรายวิชานี้ประกอบด้วยกิจกรรมที่ สอดคล้องกับความชอบ ความสนใจที่ช่วยให้ผู้เรียนสนุกที่จะเรียนรู้และเกิดความชอบและรักภาษาไทย นักเรียนจะ ได้ใช้ประสบการณ์ในทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนตามแนววิชาภาษาไทย ใ้ภาษาไทยควบคู่ไปกับภาษาอังกฤษ (เช่นแม่) ของตนครู ทำหน้าที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จและต่อยอดงานที่ยากขึ้นไปตามลำดับ โดยใช้กิจกรรมหลากหลายเช่น การอ่านนิทาน การทำหนังสือนิทานเล่มยักษ์ การเล่นปริศนาคำทาย การร้องเพลงนิทาน บรรยายเรื่อง การร้อง เล่น เต้นระบำ การเล่นเกม การสำรวจสิ่งแวดล้อมการลงมือปฏิบัติงานและกิจกรรมตามความเหมาะสมกับวัยและบริบท ของเด็ก

การวัดและประเมินผลเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยการติดตาม สังเกตพฤติกรรม ตรวจผลงาน ให้การ เสริมแรง และให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาความรู้ความเข้าใจของบทเรียน และใช้การ ประเมินตามสภาพจริงจากผลงาน พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน และมีการประเมินวิทยุของครูตามหลักฐาน การเรียนรู้และการทดสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากโครงสร้างรายวิชา จะนำไปสู่การจัดการจัดทำคำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ แนวทางการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และหลักสูตรระดับชั้นเรียน ในลำดับต่อไป โดยในคำอธิบายรายวิชาจะมี ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และวิธีการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในรายวิชานั้นๆ ทั้งนี้ ข้อมูลในคำอธิบายรายวิชาจะต้องสอดคล้องกับข้อมูลในส่วนของแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ แนวทางการประเมินฐานสมรรถนะ

โครงสร้างเวลาเรียน

ช่วงชั้นที่ 1

สาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน		
	รายสัปดาห์การเรียนรู้	บูรณาการ	รวม
1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	160		160
2. คณิตศาสตร์เพื่อการคิด	160		160
3. ภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนตนเอง	120		120
4. สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์	20		
5. ความเป็นพลเมือง	20		
6. เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน	40		
7. กลุ่มบูรณาการ			
4.1 สุขภาวะและจิตใจ (วิชาศาสตร์และระบบธรรมชาติ ศิลปะและสุขภาพศึกษา)		120	120
4.2 สิ่งแวดล้อมรอบตัว (วิชาศาสตร์และระบบธรรมชาติ สังคมศึกษา และ ศิลปะ)		80	120
8. กิจกรรมและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม			
8.1 เกษตรกรน้อย	40		40
8.2 วิทยาศาสตร์ในชีวิต เพื่อการเป็นคนที่ (เข้มแข็ง สุขภาพดี เน้นหน้าที่ และกิจกรรมสาธารณประโยชน์)	40		40
รวม	600	200	800

**ด้านที่ 4 แนวทางการจัดการเรียนรู้
ฐานสมรรถนะ**

**ด้านที่ 5 แนวทางการประเมิน
การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ**

คำอธิบายภาระงานเรียนรู้บูรณาการกลุ่มคำอธิบายรายวิชาเฉพาะวิชา

รายวิชาบูรณาการ สาระการเรียนรู้ศึกษาและสหวิทยา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ระบบธรรมชาติ การจัดการในเชิงสังคมและการปกครอง การศึกษา _____ วิชา _____ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาเรียน 40 ชั่วโมง

ศึกษาและฝึกปฏิบัติการบูรณาการที่เน้นคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะการสื่อสาร และความสามารถในการบูรณาการในศาสตร์ได้ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ จำนวนตามข้อที่ 4 โดยให้พิจารณาที่ข้อที่ 4 ข้อ 4 ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ซึ่งการบูรณาการจะเน้นที่บูรณาการร่วมกันกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำไปใช้ การจัดการเรียน การแก้ปัญหาต่าง ๆ มีทักษะในการสร้างงานชิ้นจริงร่วมกัน พร้อมฝึกสืบค้นข้อมูลในการบูรณาการที่สอดคล้องและจำเป็นและปฏิบัติอย่างจริงจัง รวมและเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสมและจำเป็นและปฏิบัติอย่างจริงจัง รวมและเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและจำเป็น

โดยได้บูรณาการบูรณาการในการเรียนรู้แบบสหวิทยาการที่ต่าง ๆ จากเรื่องนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ด้านคุณธรรม หรือมีใฝ่หาความรู้ทางตนเองและครอบครัว เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การจัดการตนเอง การสื่อสาร การคิดเชิงบูรณาการและมีสำนึกเป็นพลเมืองที่ดี และสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

การวัดและประเมินผลเน้นการประเมินเชิงพัฒนา ใช้การประเมินคุณภาพเชิงคุณธรรมการเรียนรู้ ซึ่งสามารถบูรณาการ และเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะประเมินผลตามภาระงาน และใช้การประเมินผลตามภาระงานของภาระงานที่เรียนรู้และการทดสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด

แหล่งการเรียนรู้รายวิชาเฉพาะวิชา
LO-HMPE 2101 LO-SO 2102 LO-HM 2101 LO-HM 2102 LO-HM 2103 LO-SC 2109

สมรรถนะหลัก
1.การจัดการตนเอง 2.การสื่อสาร 3.การสืบค้น 4.การรวมพลังทำงานเป็นทีม 5.การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
6.การอยู่ดีมีสุข

*หมายเหตุ สถานศึกษาได้กำหนดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในแต่ละวิชาไว้ในผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

ด้านที่ 7 หลักสูตรระดับชั้นเรียน

ด้านที่ 4 แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ตรวจสอบความสอดคล้องของคำอธิบายรายวิชาหลักกับการจัดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ในการจัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของสถานศึกษา จะเป็นการระบุวิธี รูปแบบ ในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ซึ่งจะต้องระบุรายละเอียดว่ามีการจัดการเรียนรู้ลักษณะใดบ้าง และมีการดำเนินการอย่างไร ทั้งนี้สถานศึกษาอาจรวบรวมข้อมูลจากคำอธิบายรายวิชาในแต่ละรายวิชา และนำข้อมูลมาสรุปเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของสถานศึกษา หรืออาจจะกำหนดตั้งแต่แรกว่าสถานศึกษาจะเลือกใช้รูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ใดบ้าง แล้วนำรูปแบบ/วิธีการต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนดไปสู่การระบุรายละเอียดให้ปรากฏในคำอธิบายรายวิชาตามความเหมาะสมของธรรมชาติวิชานั้นๆ สิ่งสำคัญคือข้อมูลในส่วนของแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและข้อมูลในคำอธิบายรายวิชาจะต้องสอดคล้องกัน

คำอธิบายกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการคุณค่าสู่ชีวิตรายวิชาเกษตรชีววิถี

รายวิชาบูรณาการ สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ
 การจัดการในครัวเรือนและการประกอบกร รหัสนวิชา
 เวลาเรียน 40 ชั่วโมง/ปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ศึกษาและฝึกปฏิบัติการงานเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยต่อสุขภาพ และสามารถต่อยอดสู่การประกอบอาชีพในอนาคตได้ ผ่านกิจกรรมการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ทำสวนเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ด้วยการวางแผนและรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มเพื่อนในการดูแลแปลงผักให้เติบโต ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ กระตือรือร้น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีทักษะในการทำงานจนสำเร็จร่วมกัน นำผลผลิตที่ได้ไปเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารที่เหมาะสมแต่ละช่วงวัยและเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย วางแผนต่อยอดในการผลิตเพื่อการจำหน่ายและการกำหนดราคาขายได้อย่างสมเหตุสมผล

โดยใช้กระบวนการบูรณาการในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงผ่านสถานการณ์ต่างๆ จากโรงเรียนไปสู่นบ้านและชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่องานด้านเกษตรกรรม ตระหนักในการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การจัดการตนเอง การสื่อสาร การคิดขั้นสูง การรวมพลังทำงานเป็นทีม การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

การวัดและประเมินผลเน้นการประเมินเพื่อพัฒนา ใช้การประเมินตามสภาพจริงจากผลการปฏิบัติงาน ทั้งงานส่วนบุคคล

ด้านที่ 4 แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- ☺ **การจัดการเรียนรู้**
 - มีการบูรณาการข้ามศาสตร์ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำตนเอง กำกับกับการเรียนรู้ของตนเอง และสะท้อนคิดเพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเองสู่ความเชี่ยวชาญตามความสนใจความถนัด
 - มีการประเมินเพื่อพัฒนา
- ☺ **นวัตกรรมการเรียนรู้** : เหมาะสมกับบริบท

ด้านที่ 5 แนวทางการประเมินฐานสมรรถนะ ตรวจสอบความสอดคล้องของคำอธิบายรายวิชา กับแนวทางการประเมินฐานสมรรถนะ โดยสถานศึกษารวบรวมข้อมูลจากคำอธิบายรายวิชาในแต่ละรายวิชา และนำข้อมูลมาสรุปเป็นแนวทางการประเมินฐานสมรรถนะของสถานศึกษา หรืออาจจะกำหนดในช่วงแรกว่าสถานศึกษาจะเลือกใช้วิธีการประเมินฐานสมรรถนะใดบ้าง แล้วระบุรายละเอียดวิธีการประเมินในคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมหลักการประเมินสิ่งสำคัญคือข้อมูลในส่วนของแนวทางการประเมินฐานสมรรถนะและข้อมูลในคำอธิบายรายวิชาจะต้องสอดคล้องกัน

แนวทางการประเมินฐานสมรรถนะ ครอบคลุมถึงการระบุเกณฑ์การจบการศึกษาและวิธีการรายงานผลการเรียน ซึ่งข้อมูลในแต่ละส่วนจะต้องสอดคล้องกันด้วยเช่นกัน

คำอธิบายกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการคุณค่าสู่ชีวิตรายวิชาเกษตรชีววิถี

รายวิชาบูรณาการ สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ
 การจัดการในครัวเรือนและการประกอบกร รหัสนวิชา
 เวลาเรียน 40 ชั่วโมง/ปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ศึกษาและฝึกปฏิบัติการงานเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยต่อสุขภาพ และสามารถต่อยอดสู่การประกอบอาชีพในอนาคตได้ ผ่านกิจกรรมการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ทำสวนเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ด้วยการวางแผนและรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มเพื่อนในการดูแลแปลงผักให้เติบโต ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ กระตือรือร้น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีทักษะในการทำงานจนสำเร็จร่วมกัน นำผลผลิตที่ได้ไปเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารที่เหมาะสมแต่ละช่วงวัยและเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย วางแผนต่อยอดในการผลิตเพื่อการจำหน่ายและการกำหนดราคาขายได้อย่างสมเหตุสมผล

โดยใช้กระบวนการบูรณาการในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงผ่านสถานการณ์ต่างๆ จากโรงเรียนไปสู่น บ้านและชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่องานด้านเกษตรกรรม ตระหนักในการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การจัดการตนเอง การสื่อสาร การคิดขั้นสูง การรวมพลังทำงานเป็นทีม การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

การวัดและประเมินผลเน้นการประเมินเพื่อพัฒนา ใช้การประเมินตามสภาพจริงจากผลการปฏิบัติงาน ทั้งงานส่วนบุคคลและงานกลุ่มโดยใช้แบบสังเกต แบบประเมินพฤติกรรม หรือให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาก้าวหน้าจนบรรลุเป้าหมาย และจากผลงาน และมีการประเมินรวบยอดบนฐานของหลักฐานการเรียนรู้และการทดสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด

ด้านที่ 5 แนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- ระบุวิธีการวัดและประเมินผลสมรรถนะ ที่ครอบคลุมการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) และการประเมินเพื่อตัดสิน (Summative Assessment)
- ระบุเกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับที่เปิดสอน
- ระบุวิธีการรายงานผลการเรียน เริ่มตั้งแต่ วิธีการประมวลผล และการออกแบบจัดทำรายงานผลการเรียน เพื่อส่งไปยังผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด และครูในระดับชั้นถัดไป และเพื่อใช้ประกอบเป็นเอกสารการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ด้านที่ 6 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ข้อมูลในส่วนนี้ จะเป็นการหนุนเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะให้เกิดประสิทธิผล ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การกำหนดแผนงานในการพัฒนาผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในสถานศึกษา การกำหนดแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง การกำหนดแผนงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และอาจนำเสนอนวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษาที่สถานศึกษาเลือกใช้หรือพัฒนาขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและบริบทในระดับต่างๆ โรงเรียนเกษตรทรรษา (นามสมมุติ) กำหนดจุดเน้น วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานและบริบทในระดับต่างๆ โดยระบุแนวคิดหลักหรือจุดเน้น (School Concept/Focus) คือ “นวัตกรรมเชิงชีวิตวิถี ทำเกษตรกรรมชีวภาพผสานการพัฒนานวัตกรรมการเกษตร” รวมทั้งได้กำหนดสมรรถนะหลักเพิ่มเติม คือ “สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ” และกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม คือ เกษตรชีวิตวิถี/เกษตรกรรมน้อย เพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้นและตอบโจทย์ความต้องการบริบท ของสถานศึกษา โดยกำหนดรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาเกษตรชีวิตวิถี ดังนี้

ศึกษาและฝึกปฏิบัติการงานเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยต่อสุขภาพ และสามารถต่อยอดสู่การประกอบอาชีพในอนาคตได้ ผ่านกิจกรรมการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ทำสวนเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ด้วยการวางแผนและรับผิดชอบร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนในการดูแลแปลงผักให้เติบโต ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ กระตือรือร้น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีทักษะในการทำงานจนสำเร็จร่วมกัน นำผลผลิตที่ได้ไปเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารที่เหมาะสมแต่ละช่วงวัยและเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย วางแผนต่อยอดในการผลิตเพื่อการจำหน่ายและการกำหนดราคาขายได้อย่างสมเหตุสมผล

โดยใช้กระบวนการบูรณาการในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงผ่านสถานการณ์ต่างๆ จากโรงเรียนไปสู่บ้านและชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่องานด้านเกษตรกรรม ตระหนักในการดูแลสุขภาพของตนเองและคนรอบข้าง เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การจัดการตนเอง การสื่อสาร การคิดขั้นสูง การรวมพลังทำงานเป็นทีม การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

จากตัวอย่างคำอธิบายรายวิชาเกษตรชีวิตวิถี มีการระบุเกี่ยวกับการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยต่อสุขภาพ ผ่านกิจกรรมการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ทำสวนเกษตรอินทรีย์ นำผลผลิตที่ได้ไปเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหาร โดยใช้กระบวนการบูรณาการในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงผ่านสถานการณ์ต่างๆ จากโรงเรียนไปสู่บ้านและชุมชน

โรงเรียนจึงพิจารณา**บูรณาการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้** ในส่วนของแหล่งเรียนรู้และแนวทางที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

ด้านแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน: ได้รับความรู้ความร่วมมือจากเกษตรกรต้นแบบด้านการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ทำสวนเกษตรอินทรีย์ต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อให้ความรู้และศึกษาแปลงเกษตรสาธิต รวมทั้งศูนย์แปรรูปและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์

ด้านแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน: แปลงเกษตรของโรงเรียน สำหรับให้ผู้เรียนรับผิดชอบปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ทำสวนเกษตรอินทรีย์ ห้องครัวสำหรับฝึกทำอาหารโดยใช้ผลผลิตจากแปลงเกษตรของโรงเรียน

นอกจากนี้ยัง**กำหนดแผนงานในการพัฒนาผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในสถานศึกษา** ดังนี้

1. จัดอบรมตามโครงการพัฒนาครูและบุคลากรตามแผนปฏิบัติการประจำปีทั้งในและนอกสถานศึกษา เพิ่มเติมจากด้านการเกษตรอินทรีย์และการแปรรูป จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์รวมทั้งการทำอาหารโดยใช้ผลผลิตเกษตรอินทรีย์

2. กำหนดตารางเวลา ปฏิทินประจำสัปดาห์เพื่อให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ตามความสนใจ

3. เปิดโอกาสให้คณะครูและบุคลากรศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลดีต่อผู้เรียนได้

และกำหนดแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ตรงกับหลักสูตรซึ่งโรงเรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ดังนี้

1) ได้รับความร่วมมือในการทำ MOU ข้อตกลงในการพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับสถาบันฝึกหัดครูในจังหวัด เพื่อพัฒนาการออกแบบการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการสาระสุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ การจัดการในครัวเรือนและการประกอบการ ซึ่งบูรณาการในรายวิชาเกษตรชีววิถี

2) ได้รับความร่วมมือในการทำ MOU ข้อตกลงในการพัฒนาการเรียนการสอนงานเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยต่อสุขภาพ การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ทำสวนเกษตรอินทรีย์กับเกษตรอำเภอและเกษตรกรต้นแบบในชุมชน

รวมทั้งกำหนดแผนงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกัน โดยสามารถอ้างอิง จากสถานศึกษาประกาศคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่อง พ.ศ. 2564

จะเห็นได้ว่า โรงเรียนเกษตรทฤษฎา (นามสมมุติ) ระบุแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะได้อย่างชัดเจน และมีรายละเอียดสอดคล้อง สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ที่กำหนด สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะดังที่ระบุไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ระบุในเอกสารหลักสูตร

ด้านที่ 7 หลักสูตรระดับชั้นเรียน ในส่วนนี้จะเป็นการนำคำอธิบายรายวิชาจัดทำโครงสร้างรายวิชา ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องครอบคลุมตามหลักการ ทั้งนี้สามารถดูตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบต่างๆ ได้ในหัวข้อ “ลองทำไปตามขั้นตอน”

โครงสร้างเวลาเรียน

สาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน ช่วงชั้นที่ 1			เวลาเรียน ช่วงชั้นที่ 2		
	รายสาระ	บูรณาการ	รวม	รายสาระ	บูรณาการ	รวม
1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	120		120	120		120
2. คณิตศาสตร์เพื่อการพัฒนาคิดและนวัตกรรม	120		120	120		120
3. ภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาตนเอง	120		120	120		120
4. ความเป็นพลเมือง				20		20
5. สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์				20		20
6. วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ				20		20
7. สุขศึกษาและพลศึกษา				20		20
8. เทคโนโลยีดิจิทัล				40		40
9. กลุ่มบูรณาการ						
สุขภาพและจิตใจ (บูรณาการสาระสังคม ภาษาไทย ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา)		80	80		140	140
สุนทรียะและทักษะชีวิต (บูรณาการสาระ ศิลปะ สังคม สุขศึกษาและพลศึกษา)		80	80			
วิทยาการเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน (บูรณาการ สาระวิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีดิจิทัล)		80	80	60		60
เกษตรชีว (บูรณาการสาระสุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ การจัดการในครัวเรือนและการประกอบการ)		80	80	120		120
กิจกรรมเพิ่มเติม						
1. กิจกรรมแนะแนว		40	120	40		100
2. กิจกรรมนักเรียน		40		40		
3. จัดอาสาพัฒนาชีวิต เพื่อการเป็นคนดี (ชุมนุม ลูกเสือ เนตรนารี และกิจกรรมสาธารณประโยชน์)		40		20		
รวม			800			900

ด้านที่ 7 หลักสูตรระดับชั้นเรียน

- จากโครงสร้างเวลาเรียน มาสู่การจัดทำโครงสร้างรายวิชาที่แสดงให้เห็นเส้นทางการเรียน (Roadmap) ตั้งแต่เริ่มต้นจนไปถึงปลายทาง โดยมีการจัดและหลอมรวมสาระ แบ่งออกเป็นหน่วยย่อยๆ ที่สัมพันธ์กันไปตามลำดับ สามารถนำผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ
- แผนการจัดการเรียนรู้เป็นระบบ ครบวงจร ที่มีความสอดคล้องกันทั้งระหว่างองค์ประกอบและภายในองค์ประกอบ
- มีสถานการณ์ ประสบการณ์ งาน และกิจกรรมการเรียนรู้
- นวัตกรรมการเรียนรู้ (ถ้ามี) สามารถสะท้อนให้เห็นผลลัพธ์เชิงสมรรถนะที่จะเกิดกับผู้เรียน

ตัวอย่างที่ 2 : โรงเรียนภูผาร่าเริง (นามสมมุติ)

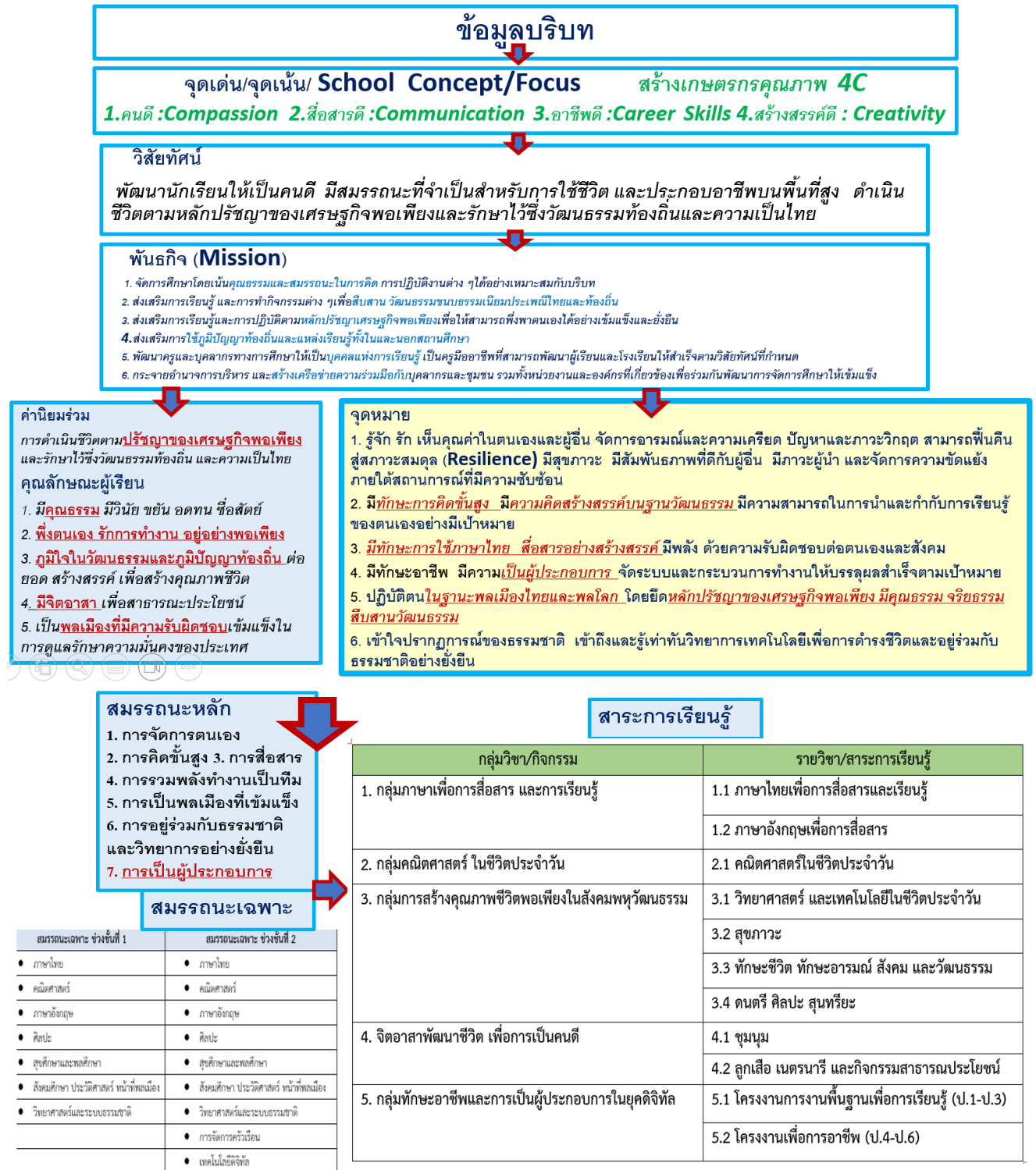
ด้านที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน บริบทในระดับต่างๆ

มาตรฐานการศึกษา ระดับชาติ	ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาระดับจังหวัด	แนวคิดหลัก (ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง)	บริบทชุมชน	ข้อมูลโรงเรียน
1. ผู้เรียนรู้ (Learner Person) 2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-Creator) 3. พลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen)	1 ส่งเสริมวิถีชีวิตโดยน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ให้มีคุณธรรม จริยธรรม อนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น 2 พัฒนากำลังคนด้านการศึกษาเพื่อการทำงาน 3 พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล 4 ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5 พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ 6 พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบ บูรณาการ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 7 การพัฒนาองค์กรทางการศึกษาในจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาค	-ค่านิยมร่วมที่จำเป็นสำหรับนักเรียน คือ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - เนื่องจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น หลักคิดและแนวทางที่สามารถช่วยให้นักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ดำรงชีวิตอยู่ด้วยการทำเกษตรกรรมและหัตถกรรมชนเผ่า สามารถพัฒนาชีวิตของตนให้ก้าวหน้าไปตามลำดับขั้นได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน	1. มีหลายชนเผ่า แต่ละชนเผ่ามีต้นทุนทางวัฒนธรรมต่างกัน 2. ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจคือ สตรอเบอร์รี่ ผักเมืองหนาว ชา 3. มีงานหัตถกรรมชนเผ่างานจักสาน 4. ใช้ภาษาชนเผ่าเป็นภาษาพูด 5. นับถือบรรพบุรุษและศาสนาพุทธ มีประเพณีสำคัญ ชุมชนมีความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรม	จุดแข็ง/ต้นทุน -เน้นทักษะอาชีพและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน -มีทักษะ ในด้านอาชีพมีการทำเกษตร ปลูกพืชผัก ไม้ผลเมืองหนาว - มีงานหัตถกรรม และธรรมชาติที่สวยงาม - ทำให้นักเรียนมีสุนทรียภาพทางธรรมชาติ ดนตรี และศิลปะ - มีความพร้อมด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอต่อนักเรียน และคนในชุมชน -นักเรียนพึ่งพาตนเองในบริบทของตน - มีบุคลากรพร้อมอุทิศเวลา (ครู ชุมชน) จุดอ่อน/ปัญหา -นักเรียนไม่ได้ใช้ภาษาไทย -ครอบครัวมีฐานะยากจน - มีปัญหาภาวะโภชนาการ

ด้านที่ 2 กำหนดจุดเน้น วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน บริบทในระดับต่างๆ

ด้านที่ 3 กำหนดรายละเอียดในองค์ประกอบของหลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดเน้น วิสัยทัศน์ และบริบทของสถานศึกษา

โครงสร้างเวลาเรียน	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน																		
		ป.1 - ป.3	ป.4 - ป.6																	
สาระการเรียนรู้ <table border="1"> <thead> <tr> <th>กลุ่มสาระการเรียนรู้</th> <th>รายวิชา/สาระการเรียนรู้</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2">1. กลุ่มภาษาเพื่อการสื่อสาร และการเรียนรู้</td> <td>1.1 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและเรียนรู้</td> </tr> <tr> <td>1.2 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร</td> </tr> <tr> <td>2. กลุ่มคณิตศาสตร์ ในชีวิตประจำวัน</td> <td>2.1 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน</td> </tr> <tr> <td rowspan="4">3. กลุ่มการศึกษาค้นคว้าชีวิตเชื่อมโยงในสังคมพหุวัฒนธรรม</td> <td>3.1 วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน</td> </tr> <tr> <td>3.2 สุขภาวะ</td> </tr> <tr> <td>3.3 ทักษะชีวิต ทักษะอารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม</td> </tr> <tr> <td>3.4 คนดี ศิลปะ สุขภาวะ</td> </tr> <tr> <td>4. จิตอาสาพัฒนาชีวิต เพื่อการเป็นคนดี</td> <td>4.1 ชุมชน</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">5. กลุ่มทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล</td> <td>5.1 โครงการงานพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ (ป.1-ป.3)</td> </tr> <tr> <td>5.2 โครงการเพื่อการอาชีพ (ป.4-ป.6)</td> </tr> </tbody> </table>	กลุ่มสาระการเรียนรู้	รายวิชา/สาระการเรียนรู้	1. กลุ่มภาษาเพื่อการสื่อสาร และการเรียนรู้	1.1 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและเรียนรู้	1.2 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	2. กลุ่มคณิตศาสตร์ ในชีวิตประจำวัน	2.1 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	3. กลุ่มการศึกษาค้นคว้าชีวิตเชื่อมโยงในสังคมพหุวัฒนธรรม	3.1 วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน	3.2 สุขภาวะ	3.3 ทักษะชีวิต ทักษะอารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม	3.4 คนดี ศิลปะ สุขภาวะ	4. จิตอาสาพัฒนาชีวิต เพื่อการเป็นคนดี	4.1 ชุมชน	5. กลุ่มทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล	5.1 โครงการงานพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ (ป.1-ป.3)	5.2 โครงการเพื่อการอาชีพ (ป.4-ป.6)	1. รายวิชาพื้นฐาน 1.1 ภาษาไทย (เน้นภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาไทยควบคู่กับภาษาถิ่นชนเผ่า) 1.2 ภาษาอังกฤษ (เน้นภาษาเพื่อการสื่อสาร) 1.3 คณิตศาสตร์ (เน้นคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน) 2. กลุ่มบูรณาการ - สุขศึกษา พลศึกษา - วิทยาศาสตร์ ระบบธรรมชาติ และเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน - สังคม ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศิลปกรรม - ศิลปะ (ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์) - (ไทย - อังกฤษ - คณิต) 3. จิตอาสาพัฒนาชีวิต เพื่อการเป็นคนดี - ชุมชน - ลูกเสือ เนตรนารี และกิจกรรมสาธารณประโยชน์ 4. โครงการเพื่อการเรียนรู้และอาชีพ	240 120 120 120 80 80 280 800 ชั่วโมง/ปี	240 120 120 160 80 280 880 ชั่วโมง/ปี
	กลุ่มสาระการเรียนรู้	รายวิชา/สาระการเรียนรู้																		
	1. กลุ่มภาษาเพื่อการสื่อสาร และการเรียนรู้	1.1 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและเรียนรู้																		
		1.2 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร																		
	2. กลุ่มคณิตศาสตร์ ในชีวิตประจำวัน	2.1 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน																		
	3. กลุ่มการศึกษาค้นคว้าชีวิตเชื่อมโยงในสังคมพหุวัฒนธรรม	3.1 วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน																		
		3.2 สุขภาวะ																		
		3.3 ทักษะชีวิต ทักษะอารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม																		
		3.4 คนดี ศิลปะ สุขภาวะ																		
	4. จิตอาสาพัฒนาชีวิต เพื่อการเป็นคนดี	4.1 ชุมชน																		
5. กลุ่มทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล	5.1 โครงการงานพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ (ป.1-ป.3)																			
	5.2 โครงการเพื่อการอาชีพ (ป.4-ป.6)																			
รวมเวลาเรียนทั้งหมด		800 ชั่วโมง/ปี	880 ชั่วโมง/ปี																	

หลังจากกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการจัดทำคำอธิบายรายวิชาที่สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียน และนำไปสู่แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และแนวทางการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน	
	ป.1 - ป.3	ป.4 - ป.6
1. รายวิชาพื้นฐาน	240	240
	120	120
	120	120
2. กลุ่มบูรณาการ	80	160
	80	80
4. โครงการเพื่อการเรียนรู้และอาชีพ	280	280
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	800 ชั่วโมง/ปี	880 ชั่วโมง/ปี

คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย
สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

รหัสวิชา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา ภาษาไทย
เวลาเรียน 160 ชั่วโมง/ปี

รายวิชานี้มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดสมรรถนะเฉพาะด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยโดย 1) มีสมาธิในการฟังและการดู เข้าใจและตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถถ่ายทอดเนื้อหาของสิ่งที่ฟังและดูรวมทั้งแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม 2) พูดเพื่อสื่อสารข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก ได้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นกลาง โดยเคารพในความหลากหลาย 3) อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายของคำที่อ่านออกเสียง สามารถอ่านออกเสียงและเข้าใจตัวบท ได้หลากหลายมากขึ้น 4) มีสมาธิในการอ่าน เข้าใจสิ่งที่อ่าน มีนิสัยรักการอ่าน สามารถวิเคราะห์สิ่งที่อ่านและนำข้อคิดจากกรอ่าน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์ 5) คัดลายมือและเขียนคำได้ถูกต้อง แล้วสามารถนำไปใช้ในการเขียนเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ชัดเจนและเหมาะสม 6) เขียนสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เขียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับงานเขียนของตนได้เหมาะสมเป็นกลางโดยไม่ละเมิดสิทธิ์ผู้อื่น 7) เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ 8) ใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ และ 9) มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

รวมทั้งเกิดการพัฒนสมรรถนะหลักในระดับสมรรถนะด้านการคิด(จับใจความสำคัญของการสื่อสาร) มีสมรรถนะในการจัดการตนเองให้สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ สำเร็จ สามารถปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำ ทำงานร่วมกับเพื่อนและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ประสบการณ์และกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนเพื่อการบรรลุเป้าหมายของรายวิชานี้ประกอบด้วยกิจกรรมที่สอดคล้องกับความชอบ ความสนใจที่ช่วยให้ผู้เรียนสนุกที่จะเรียนรู้และเกิดความชอบและรักภาษาไทย นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนตามแนววิชาภาษาไทย วิชาภาษาไทยควบคู่ไปกับภาษาถิ่น(ชนเผ่า) ของตนครูทำหน้าที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จและค่อยๆเพิ่มงานที่ยากขึ้นไปตามลำดับ โดยใช้กิจกรรมหลากหลายเช่น การอ่านนิทาน การทำหนังสือนิทานเล่มยักษ์ การเล่นเกมทายคำทาย การท่องเที่ยวอุทยาน บทร้อยกรอง การร้อง เล่น เดินระบำ การเล่นเกม การสำรวจสิ่งแวดล้อมการลงมือปฏิบัติงานและกิจกรรมตามความเหมาะสมกับวัยและบริบทของเด็ก

การวัดและประเมินผลเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยการติดตาม สังเกตพฤติกรรม ตรวจผลงาน ให้การเสริมแรง และให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาก้าวหน้าจนบรรลุเป้าหมาย และ ใช้การประเมินตามสภาพจริงจากผลงาน พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน และมีการประเมินรายอบคณฐานของหลักฐานการเรียนรู้และการทดสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด

คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย
สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
รหัสวิชา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา ภาษาไทย
 เวลาเรียน 160 ชั่วโมง/ปี

รายวิชานี้มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดสมรรถนะเฉพาะด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยโดย 1) มีสมาธิในการฟังและการดู เข้าใจและตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถถ่ายทอดเนื้อหาของสิ่งที่ฟังและดูรวมทั้งแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม 2) พูดเพื่อสื่อสารข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก ได้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นกลาง โดยเคารพในความหลากหลาย 3) อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายของคำที่อ่านออกเสียง สามารถอ่านออกเสียงและเข้าใจตัวบท ได้หลากหลายมากขึ้น 4) มีสมาธิในการอ่าน เข้าใจสิ่งที่อ่าน มีนิสัยรักการอ่าน สามารถวิเคราะห์สิ่งที่อ่านและนำข้อคิดจากการอ่าน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์ 5) คัดลายมือและเขียนคำได้ถูกต้อง แล้วสามารถนำไปใช้ในการเขียนเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ชัดเจนและเหมาะสม 6) เขียนสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เขียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับงานเขียนของตนได้เหมาะสมเป็นกลางโดยไม่ละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่น 7) เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ 8) ใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ และ 9) มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

รวมทั้งเกิดการพัฒนาสมรรถนะหลักในระดับสามารถด้านการคิด(จับใจความสำคัญของการสื่อสาร) มีสมรรถนะในการจัดการตนเองที่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ สำเร็จ สามารถปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำ ทำงานร่วมกับเพื่อนและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนเพื่อการบรรลุเป้าหมายของรายวิชานี้ประกอบด้วยกิจกรรมที่สอดคล้องกับความชอบ ความสนใจที่ช่วยให้ผู้เรียนสนุกที่จะเรียนรู้และเกิดความชอบและรักภาษาไทย นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนตามแนวทวิภาษา ใช้ภาษาไทยควบคู่ไปกับภาษาถิ่น(ชนเผ่า) ของตนครูทำหน้าที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จและค่อยๆเพิ่มงานที่ยากขึ้นไปตามลำดับ โดยใช้กิจกรรมหลากหลายเช่น การอ่านนิทาน การทำหนังสือนิทานเล่มยักษ์ การเล่นปริศนาคำทาย การท่องเที่ยวขยาน บทร้อยกรอง การร้อง เล่น เต้นระบำ การเล่นเกม การสำรวจสิ่งแวดล้อมการลงมือปฏิบัติงานและกิจกรรมตามความเหมาะสมกับวัยและบริบทของเด็ก

ด้านที่ 4 แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- ☺ **การจัดการเรียนรู้**
- มีการบูรณาการข้ามศาสตร์ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
- ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำตนเอง กำกับการเรียนรู้ของตนเอง และสะท้อนคิดเพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเองสู่ความเชี่ยวชาญตามความสนใจ/ความถนัด
- มีการประเมินเพื่อพัฒนา
- ☺ **นวัตกรรมการเรียนรู้** : เหมาะสมกับบริบท

ด้านที่ 5 แนวทางการประเมินฐานสมรรถนะ ตรวจสอบความสอดคล้องของคำอธิบายรายวิชากับแนวทางการประเมินฐานสมรรถนะ โดยสถานศึกษารวบรวมข้อมูลจากคำอธิบายรายวิชาในแต่ละรายวิชา และนำข้อมูลมาสรุปเป็นแนวทางการประเมินฐานสมรรถนะของสถานศึกษา หรืออาจจะกำหนดในช่วงแรกว่าสถานศึกษาจะเลือกใช้วิธีการประเมินฐานสมรรถนะใดบ้าง แล้วระบุรายละเอียดวิธีการประเมินในคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมหลักการประเมินที่สำคัญคือข้อมูลในส่วนของแนวทางการประเมินฐานสมรรถนะและข้อมูลในคำอธิบายรายวิชาจะต้องสอดคล้องกัน

แนวทางการประเมินฐานสมรรถนะ ครอบคลุมถึงการระบุเกณฑ์การจบการศึกษาและวิธีการรายงานผลการเรียน ซึ่งข้อมูลในแต่ละส่วนจะต้องสอดคล้องกันด้วยเช่นกัน

คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย

รายวิชา ภาษาไทย
เวลาเรียน 160 ชั่วโมง/ปี

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

รหัสวิชา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายวิชานี้มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดสมรรถนะเฉพาะด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยโดย 1) มีสมาธิในการฟังและการดู เข้าใจและตอบสนองต่อสิ่งที่ฟังและดู สามารถถ่ายทอดเนื้อหาของสิ่งที่ฟังและดูรวมทั้งแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม 2) พูดเพื่อสื่อสารข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก ได้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นกลาง โดยเคารพในความหลากหลาย 3) อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายของคำที่อ่านออกเสียง สามารถอ่านออกเสียงและเข้าใจตัวบท ได้หลากหลายมากขึ้น 4) มีสมาธิในการอ่าน เข้าใจสิ่งที่อ่าน มีนิสัยรักการอ่าน สามารถวิเคราะห์สิ่งที่อ่านและนำข้อคิดจากการอ่าน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์ 5) คัดลอกมือและเขียนคำได้ถูกต้อง แล้วสามารถนำไปใช้ในการเขียนเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ชัดเจนและเหมาะสม 6) เขียนสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เขียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับงานเขียนของตนเองได้เหมาะสมเป็นกลางโดยไม่เกิดสิทธิ์ของผู้อื่น 7) เขียนเรียงตามขั้นตอนการอย่างสร้างสรรค์ 8) ใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ และ 9) มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

รวมทั้งเกิดการพัฒนาศมรรถนะหลักในระดับสามารถด้านการคิด(จับใจความสำคัญของเอกสาร) มีสมรรถนะในการจัดการตนเองให้สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ สำเร็จ สามารถปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำ ทำงานร่วมกับเพื่อนและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนเพื่อการบรรลุเป้าหมายของรายวิชานี้ประกอบด้วยกิจกรรมที่สอดคล้องกับความชอบ ความสนใจที่ช่วยให้นักเรียนสนุกที่จะเรียนรู้และเกิดความชอบและรักภาษาไทย นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนตามแนวทวิภาษา ใช้ภาษาไทยควบคู่ไปกับภาษาถิ่น(ชนเผ่า) ของตนครูทำหน้าที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จและค่อยๆ เพิ่มงานที่ยากขึ้นไปตามลำดับ โดยใช้กิจกรรมหลากหลายเช่น การอ่านนิทาน การทำหนังสือนิทานเล่มยักษ์ การเล่นเกมปริศนาคำทาย การท่องบทอาขยาน บทร้อยกรอง การร้อง เล่น เต้นระบำ การเล่นเกม การสำรวจสิ่งแวดล้อมการลงมือปฏิบัติงานและกิจกรรมตามความเหมาะสมกับวัยและบริบทของเด็ก

การวัดและประเมินผลเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยการติดตาม สังเกตพฤติกรรม ตรวจผลงาน ให้การเสริมแรง และให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการบรรลุเป้าหมาย และ ใช้การประเมินตามสภาพจริงจากผลงาน พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน และมีการประเมินรวบยอดบนฐานของหลักฐานการเรียนรู้และการทดสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด

ด้านที่ 5 แนวทางการวัดและประเมินผล
การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- ระบุวิธีการวัดและประเมินผลสมรรถนะ ที่ครอบคลุมการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) และการประเมินเพื่อตัดสิน (Summative Assessment)
- ระบุเกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับที่เปิดสอน
- ระบุวิธีการรายงานผลการเรียน เริ่มตั้งแต่ วิธีการประมวลผล และการออกแบบจัดทำรายงานผลการเรียน เพื่อส่งไปยังผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด และครูในระดับชั้นถัดไป และเพื่อใช้ประกอบเป็นเอกสารประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ด้านที่ 6 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ ข้อมูลในส่วนนี้ จะเป็นการหนุนเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะให้เกิดประสิทธิผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและบริบทในระดับต่างๆ โรงเรียนภูผาร่าเริง (นามสมมุติ) กำหนดจุดเน้น วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานและบริบทในระดับต่างๆ โดยระบุแนวคิดหลักหรือจุดเน้น (School Concept/Focus) คือ “สร้างเกษตรกรคุณภาพ 4C คนดี: Compassion สื่อสารดี: Communication อาชีพดี: Career Skills และสร้างสรรค์ดี: Creativity” รวมทั้งได้กำหนดสมรรถนะหลักเพิ่มเติม คือ “สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ” และแม้ว่าโรงเรียนภูผาร่าเริง(นามสมมุติ) กับโรงเรียนเกษตรเริงร่า(นามสมมุติ) จะมีจุดเน้นด้านการเกษตรเหมือนกัน แต่เนื่องจากมีบริบทเชิงพื้นที่และต้นทุนที่ต่างกัน ส่งผลให้การจัดสาระการเรียนรู้และโครงสร้างเวลาเรียนแตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียน ตัวอย่างเช่น ในรายวิชาภาษาไทยโรงเรียนภูผาร่าเริงจะเน้นภาษาเพื่อการสื่อสารภาษาไทยควบคู่กับภาษาถิ่นชนเผ่า โดยรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย บางส่วนกำหนดดังนี้

ประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนเพื่อการบรรลุเป้าหมายของรายวิชานี้ประกอบด้วยกิจกรรมที่สอดคล้องกับความชอบ ความสนใจที่ช่วยให้นักเรียนสนุกที่จะเรียนรู้และเกิดความชอบและรักภาษาไทย นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนตามแนวทวิภาษา ใช้ภาษาไทยควบคู่ไปกับภาษาถิ่น(ชนเผ่า) ของตน ครูทำหน้าที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จและค่อยๆ เพิ่มงานที่ยากขึ้นไปตามลำดับ โดยใช้กิจกรรมหลากหลาย เช่น การอ่านนิทาน การทำหนังสือนิทานเล่มยักษ์ การเล่นเกมปริศนาคำทาย ท่องบทอาขยาน บทร้อยกรอง การร้อง เล่น เต้นระบำ การเล่นเกม การสำรวจสิ่งแวดล้อม การลงมือปฏิบัติงานและกิจกรรมตามความเหมาะสมกับวัยและบริบทของเด็ก

จากตัวอย่างคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย มีการระบุเกี่ยวกับการให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนตามแนวทวิภาษา ใช้ภาษาไทยควบคู่ไปกับภาษาถิ่น(ชนเผ่า) ของตน โดยใช้กิจกรรมหลากหลาย เช่น การอ่านนิทาน การทำหนังสือนิทานเล่มยักษ์ การเล่นเกมปริศนาคำทาย ร้องบทร้อยกรอง บทร้อยกรอง การร้อง เล่น เต้นรำ การเล่นเกม การสำรวจสิ่งแวดล้อม

โรงเรียนจึงพิจารณา**ระบุการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้** ในส่วนของการใช้สื่ออุปกรณ์และส่วนของแหล่งเรียนรู้และแนวทางที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สัมพันธ์กับรายวิชาภาษาไทย ดังนี้

สื่อและอุปกรณ์เรียนรู้: บัตรคำ บัตรตัวเลข ชาร์ต (Learning Cards) หนังสือนิทานทำมือ คลิปเสียง คลิปการใช้ภาษาไทยควบคู่ภาษาถิ่น

ด้านแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน: ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่น เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่น รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน เช่น วัด ตลาดสด

นอกจากนั้นยัง**กำหนดแผนงานในการพัฒนาผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในสถานศึกษา** ดังนี้

1. จัดอบรมตามโครงการพัฒนาครูและบุคลากรตามแผนปฏิบัติการประจำปีทั้งในและนอกสถานศึกษา
2. กำหนดตารางเวลา ปฏิทินประจำสัปดาห์เพื่อให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ตามความสนใจ

3. เปิดโอกาสให้คณะครูและบุคลากรศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลดีต่อผู้เรียนได้

และ**กำหนดแผนงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง** เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ตรงกับหลักสูตรซึ่งโรงเรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ดังนี้

- 1) ได้รับความร่วมมือในการทำ MOU ข้อตกลงในการพัฒนาการเรียนการสอนแบบทวิภาษาที่บ้านฝักหัดครูในจังหวัด เพื่อพัฒนาการออกแบบการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นเกษตรกรคุณภาพ 4C ได้แก่ คนดี: Compassion สื่อสารดี: Communication อาชีพดี: Career Skills และสร้างสรรค์: Creativity

- 2) ได้รับความร่วมมือในการทำ MOU ข้อตกลงในการพัฒนาการเรียนการสอนกับคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองที่ใช้ภาษาถิ่น (ภาษากลุ่มชาติพันธุ์) เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รวมทั้ง**กำหนดแผนงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา**ที่สอดคล้องกัน โดยสามารถอ้างอิง จากสถานศึกษาประกาศคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่อง พ.ศ. 2564

จะเห็นได้ว่า โรงเรียนโรงเรียนภูผารุ่งเรือง (นามสมมุติ) ดำเนินการระบุแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะได้อย่างชัดเจน และมีรายละเอียดสอดคล้อง สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ที่กำหนด สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะดังที่ระบุไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ระบุในเอกสารหลักสูตร เช่นเดียวกับโรงเรียนเกษตรทฤษฎี

ด้านที่ 7 หลักสูตรระดับชั้นเรียน ในส่วนนี้จะเป็นการนำคำอธิบายรายวิชาจัดทำโครงสร้างรายวิชา ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องครอบคลุมตามหลักการ ทั้งนี้สามารถศึกษารายละเอียดได้ในหัวข้อ “ลองทำไปตามขั้นตอน”

โครงสร้างเวลาเรียน		
สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน	
	ป.1 - ป.3	ป.4 - ป.6
1. รายวิชาพื้นฐาน	240	240
1.1 ภาษาไทย (เน้นภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาไทยควบคู่กับภาษาถิ่นชนเผ่า)	120	120
1.2 ภาษาอังกฤษ (เน้นภาษาเพื่อการสื่อสาร)	120	120
1.3 คณิตศาสตร์ (เน้นคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน)	120	120
2. กลุ่มบูรณาการ	80	160
- สุขศึกษา พลศึกษา	} หน่วยบูรณาการ	
- วิทยาศาสตร์ ระบบธรรมชาติ และเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน		
- สังคม ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม		
- ศิลปะ (ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์)		
- (ไทย - อังกฤษ - คณิต)		
3. จิตอาสาพัฒนาชีวิต เพื่อการเป็นคนดี	80	80
- ชุมชน		
- ลูกเสือ เนตรนารี และกิจกรรมสาธารณประโยชน์		
4. โครงการการเรียนรู้และอาชีพ	280	280
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	800 ชั่วโมง/ปี	880 ชั่วโมง/ปี

ด้านที่ 7 หลักสูตรระดับชั้นเรียน

- จากโครงสร้างเวลาเรียน มาสู่การจัดทำโครงสร้างรายวิชาที่แสดงให้เห็นเส้นทางการเรียน (Roadmap) ตั้งแต่เริ่มต้นจนไปถึงปลายทาง โดยมีการจัดและหลอมรวมสาระ แบ่งออกเป็นหน่วยย่อยๆ ที่สัมพันธ์กันไปตามลำดับ สามารถนำผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ
- แผนการจัดการเรียนรู้เป็นระบบ ครบวงจร ที่มีความสอดคล้องกันทั้งระหว่างองค์ประกอบและภายในองค์ประกอบ
- มีสถานการณ์ ประสบการณ์ งาน และกิจกรรมการเรียนรู้
- นวัตกรรมการเรียนรู้ (ถ้ามี) สามารถสะท้อนให้เห็นผลลัพธ์เชิงสมรรถนะที่จะเกิดกับผู้เรียน

จากตัวอย่างโรงเรียนเกษตรธรรมชาติ (นามสมมุติ) และโรงเรียนภูผารุ่งเรือง (นามสมมุติ) จะเห็นได้ว่าในการเริ่มต้นพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะนั้น ต้องศึกษาบริบทของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่ จังหวัด นโยบายระดับชาติ และแนวโน้มการจัดการศึกษาในระดับสากล ก่อน เพื่อให้เข้าใจพื้นฐานและต้นทุนที่มี ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้จะป็นปัจจัยสำคัญในการนำมากำหนดแนวคิดหลักหรือจุดเน้น (School Concept/Focus) วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น บริบทในระดับต่างๆ และต้นทุนของสถานศึกษา รวมทั้งนำไปสู่การกำหนดแบบแผนของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ได้แก่ จุดหมายของหลักสูตร คุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะหลัก สาระการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับจุดเน้นและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา รวมทั้งตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จากนั้นกำหนดการจัดรายสาระการเรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน และนำมาสู่การจัดทำคำอธิบายรายสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้ แม้จุดเน้นของสถานศึกษาอาจมีความเหมือนกันดังตัวอย่างที่เสนอข้างต้น แต่เนื่องจากข้อมูลในส่วนบริบทของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน การกำหนดจุดหมายของหลักสูตร คุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะหลัก สาระการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ การจัดรายสาระการเรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน ก็จะมี ความแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา

ในส่วนของแบบแผนของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ สถานศึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจ (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.... เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรตามข้อกำหนด อย่างไรก็ตามสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมจุดหมายของหลักสูตร คุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะหลัก สาระการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ ในหลักสูตรสถานศึกษาได้ หากพบว่าข้อกำหนดในหัวข้อดังกล่าวยังไม่สอดคล้องหรือครอบคลุม

แนวคิดหลักหรือจุดเน้น (School Concept/Focus) วิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องและตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะหรือบริบทของสถานศึกษา โดยมีโครงสร้างเวลาเรียนตามข้อกำหนดของ (ร่าง) กรอบหลักสูตรฯ จากนั้นกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะ และสมรรถนะ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดเน้นของสถานศึกษา กำหนดแนวทางการประเมินการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และกำหนดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ รวมทั้งจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนที่มีการกำหนดสถานการณ์ งาน และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและทางการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนด

สิ่งสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะคือ ข้อมูลในองค์ประกอบต่างๆ จะต้องมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งระหว่างองค์ประกอบภายในแต่ละด้านและองค์ประกอบภายนอก โดยมีความเชื่อมโยงของด้านต่างๆ ตั้งแต่ข้อมูลพื้นฐานไปจนถึงหลักสูตรระดับชั้นเรียน

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2563). หลักสูตรฐานสมรรถนะ. *CBE Thailand*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/CBE-Thailand-109070987546747/>.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2561). รายงานเฉพาะเรื่องที่ 12 หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaiedreform.org/wpcontent/uploads/2020/01/CommissionReport14.pdf>.
- ทิตินา แคมมณี และคณะ. (2565). กระบวนการและผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ, เอกสารประกอบการบรรยาย. การประชุมชี้แจงการเห็นชอบกรอบหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 16 สิงหาคม 2565.
- บริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, สำนักงาน. (2565). การเห็นชอบกรอบหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรม, เอกสารประกอบการประชุม. การประชุมชี้แจงการเห็นชอบกรอบหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรม, วันที่ 16 สิงหาคม 2565.
- โรงเรียนบ้านขอบด้ง. (2565). หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะโรงเรียนบ้านขอบด้ง พ.ศ. 2565. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่.
- โรงเรียนซอสีฮิยะห์. (2565). หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะโรงเรียนซอสีฮิยะห์ พุทธศักราช 2565. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- โรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก. (2565). หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูกพุทธศักราช 2565.. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล.
- โรงเรียนบ้านปลาตาว. (2565). หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะโรงเรียนบ้านปลาตาว พุทธศักราช 2565. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- โรงเรียนบ้านปะเต็ง. (2565). หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะโรงเรียนบ้านปะเต็ง พุทธศักราช 2565. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3.
- โรงเรียนปรัชชาธร. (2565). หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนปรัชชาธร พุทธศักราช 2565. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- โรงเรียนวัดตาขัน. (2565). หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะโรงเรียนวัดตาขัน พุทธศักราช 2565. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.
- โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่. (2565). หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง พุทธศักราช 2565. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2562). รายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับ
ประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2563). รายงานผลการพัฒนากรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับประถมศึกษา
ปีที่ 4-6 สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2564). คู่มือการนำกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่
4-6 ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แคมมณี

ผู้จัดทำ

1. ศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เชื้อชัย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวณี ชัยเขาวรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
4. ดร.เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ดร.กฤษณาลี บริรักษ์สันติกุล	โรงเรียนปรัชชาธร
6. ดร.นาฎฤดี จิตรรังสรรค์	โรงเรียนสุจิตุณี